ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ

ΜΗΝΙΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ-ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ
ΤΟΥ ΓΕΝ. ΑΡΧΗΓΕΙΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

7

ΙΟΥΛΗΣ 1949

ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ

ΜΗΝΙΑΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟ—ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ
ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΑΡΧΗΓΕΙΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΕΛΛΑΔΑΣ

ΧΡΟΝΟΣ Β' *ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 7* *ΙΟΥΛΗΣ* 1949

ΔΙΑΜΑΝΤΗΣ

Στίς 21 τοῦ Ἰούνη δολοφονήθηκε ἄτιμα, ὕστερα ἀπό προδοσιά ὁ ὑποστράτηγος Γιάννης Ἀλεξάνδρου (Διαμαντής). Στίς 21 τοῦ Ἰούνη χάθηκε ἕνας ἀπό τούς ἡρωϊκούς ἀγωνιστές τοῦ λαϊκοεπαναστατικοῦ κινήματός μας. Ἕνας μεγάλος πολεμιστής καί πατριώτης, ἕνας ἄξιος ἡγέτης καί ὑπόδειγμα κομμουνιστή. Σήμερα κλαίει ὅλος ὁ λαός τῆς ἡρωϊκῆς ἀνταρτομάνας Ρούμελης, ὅλη ἡ Ἑλλάδα, οἱ μαχητές του, οἱ φίλοι καί συνεργάτες του. Σήμερα πενθοῦν τά χιλιοτραγουδισμένα βουνά, οἱ ρεματιές καί τά δάση τῆς Ρούμελης, ἀπό τόν Ἑλικώνα, Παρνασσό, Γκιώνα, Οἴτη, Βαρδοῦσια, τό Βελοῦχι καί τά Τζουμέρκα. Τά βουνά αὐτά πού δέ σήκωναν ποδάρι κονιάρου, πού ἀνάθρεψαν τή λεβεντιά καί τήν παλληκαριά, τό Διάκο καί τούς ἄλλους, δικαιολογημένα κλαῖνε τό μεγάλο τους ἥρωα, τό Διαμαντή. Οἱ ψυχές ὅλων εἶναι γιομάτες σήμερα ἀπό μεγαλύτερη ἀποφασιστικότητα νά συνεχίσουν καί τελειώσουν τό ἔργο του.

Ὁ Διαμαντής χάθηκε ἀπό τό προδοτικό βόλι τοῦ ἐχθροῦ. Ὅμως ζεῖ. Ζεῖ στίς ψυχές τοῦ σκλάβου λαοῦ μας, στίς ψυχές ὅλων τῶν ἀγωνιστῶν. Καί ἡ μεγάλη μορφή του στέκεται στήν πρώτη σειρά στό πάνθεο τῶν ἡρώων τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγώνα. Ἡ ζωή καί δράση τοῦ Διαμαντή πρέπει νά ἀποτελέσει ἀντικείμενο μελέτης κάθε ἀγωνιστή, κάθε κομμουνιστή καί ὁ καθένας νά γίνει Διαμαντής γιατί ἔτσι «ἡ νίκη θά εἶναι χίλιες φορές σίγουρη».

Ὁ Διαμαντής γεννήθηκε τό 1914. Κατάγεται ἀπό τό χωριό Κάτω Ἀγόριανη Παρνασσοῦ. Προέρχεται ἀπό φτωχή ἀγροτική οἰκογένεια. Ἀνατράφηκε μέ τό πνεῦμα τῶν ἡρωϊκῶν παραδόσεων τῆς Ρούμελης. Στή Ρούμελη πού ἀνέκαθεν ἦταν ἡ μάνα τῶν ἀρματωλῶν, τῶν ἀνταρτῶν, πού πάλαιψαν καί παλεύουν γιά τόν ξεσκλαβωμό τοῦ τόπου ἀπό τούς καταχτητές καί τούς τουρκολάτρες καί σήμερα ἀγγλοαμερικανολάτρες. Γαλουχήθηκε ἀπό τίς ἡρωϊκές παραδόσεις τῆς ἰδιαίτερής του πατρίδας καί τοῦ ἀνταριασμένου Παρνασσοῦ. Ἀπό μικρός ἄρχισε νά μισεῖ τήν τυραννία, τούς λαογδάρτες ἐκμεταλλευτές. Ἔτρεφε μιά ἀπέραντη ἀγάπη γιά τή φτωχολογιά. Ἔταξε τόν ἑαυτό του γιά τό δίκηο ἀγώνα τῶν ἐργαζομένων, γιά τή λευτεριά τῆς Ἑλλάδας. Ἀπό τά μικρά του χρόνια γίνεται μέλος τῆς Κομμουνιστικῆς Νεολαίας καί μετά μέλος τοῦ ΚΚΕ. Πάλαψε μέ συνέπεια κάτω ἀπό τή σημαία τοῦ Κόμματός μας, σάν ἄξιο παιδί του μέχρι τή στιγμή πού ἔδωσε τό πολυτιμότερο πού εἶχε, τή ζωή του.

Ὁ Διαμαντής ἔτρεφε ἀπεριόριστη πίστη στό Κόμμα μας. Στό πρόσωπο τοῦ ΚΚΕ ἔβλεπε τόν καθοδηγητή τοῦ σκλάβου λαοῦ, γιά καλύτερη ζωή, λευτεριά, ἀνεξαρτησία, γιά μιά κοινωνία χωρίς ἐκμεταλλευτές. Εἶδε ὅτι τό ΚΚΕ εἶναι ὁ συνεχιστής τῶν ἐπαναστατικῶν παραδόσεων τῶν ἀρματωλῶν καί τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 1821 πού πάει νά ὁλοκληρώσει τό ἔργο τους πού δέν τέλειωσαν αὐτοί.

Γι' αὐτό ἀγάπησε τό ΚΚΕ, ἔγινε μέλος του καί μέσα στή σκληρή πάλη πού ἔκανε τό ΚΚΕ πάλαιψε σκληρά καί διαμορφώθηκε σ' ἕναν ἀπό τούς καλύτερους κομμουνιστές, ὑπόδειγμα ἀγωνιστή καί ἀνώτερου ἀνθρώπου. Ἡ πίστη του ἤτανε μεγάλη στό ΚΚΕ καί τίποτα δέ στάθηκε ἱκανό νά τόν λυγίσει. Ὑπεράσπιζε μέ ἀδιαλλαξία τή γραμμή τοῦ Κόμματος, ἀντιμετώπιζε ἀποφασιστικά τά ἀντικομματικά στοιχεῖα καί κατά τή διάρκεια τῆς πρώτης κατοχῆς, στήν περίοδο τῆς Βάρκιζας καί στόν τωρινό ἀγώνα μας. Πάλαιψε μέ τά ἀντικομματικά στοιχεῖα στήν περίοδο τοῦ ΕΛΑΣ. Μέ ἀδιαλλαξία ἀντιμετώπισε τά δειλά στοιχεῖα πού δέν ἤθελαν νά ὑπακούσουν στή γραμμή τοῦ Κόμματος γιά τή συμφωνία τῆς Βάρκιζας. Ἀντιμετώπισε ἀποφασιστικά τίς δυσκολίες καί τήν καταδίωξη τῶν Βουρλάκηδων, ἔτρεχε καί ἐνθάρρυνε ὅσους ἀπό τό βάρος τῆς τρομοκρατίας πήγαιναν να συμβιβαστοῦν. Στήν ἀρχή τοῦ τωρινοῦ ἔνοπλου ἀγώνα, μερικά ἀντικομματικά στοιχεῖα πού κάναν ἀνοιχτά ἐχθρική δουλειά κατά τοῦ Κόμματος στηριζόμενοι σέ ὁρισμένες ἀδυναμίες μερικῶν στελεχῶν, τούς εἶπε τά ἑξῆς: «Πιστεύω στό Κόμμα, κι' ἄν ἀκόμα τό Κόμμα μοῦ στείλει ἕναν πιονέρο καθοδηγητή, ἐγώ θά τόν δεχτῶ. Ἄν καταλάβω ὅτι τό Κόμμα μπορεῖ νά πέσει ἔξω στό πρόσωπο αὐτό, θά πῶ τή γνώμη μου, ὅμως ἐγώ τόν καθοδηγητή μου θά τόν δεχτῶ καί θά κάνω τό πᾶν νά τόν βοηθήσω καί νά τόν διατηρήσω. Ὅποιος δουλεύει ἔξω ἀπό αὐτές τίς ἀρχές τοῦ Κόμματος εἶναι ἐχθρός καί θά τόν πολεμήσω». Πράγματι ὁ Διαμαντής πάλευε γιά τή σωστή ἐφαρμογή τῆς γραμμῆς του Κόμματος, γιά τή διατήρηση τοῦ κύρους τοῦ Κόμματος. Μέσα στά πλαίσια τοῦ Κόμματος προσπαθοῦσε νά διορθώσει μέ ὄμορφο τρόπο τίς ἀδυναμίες.

Ὁ Διαμαντής ἦταν ὁ ἄνθρωπος μέ τ' ἄπειρα ἠθικά χαρίσματα. Ἦταν ψύχραιμος, ἀποφασιστικός καί καρτερικός στίς δυσκολίες. Ποιός δέ θυμᾶται τό Διαμαντή, πού παρά τό κυνηγητό τῶν Βουρλάκηδων ἦταν ὑποχρεωμένος νά τρέχει ἀπό βουνό σέ βουνό νηστικός! Οὔτε γιά μιά στιγμή δέν ἀγκομάχησε, πάντα γελαστός, ἐνθάρρυνε τούς συντρόφους του. Μέ τίς πρῶτες ὁμάδες τῶν ἐνόπλων καταδιωκομένων πού ὑπόφεραν πολύ, φορτωμένος βαρειά ἦταν πρῶτος στήν πορεία. Αὐτός ἦταν νηστικός καί προσπαθοῦσε νά φᾶν οἱ ἄλλοι. Στή μάχη πρῶτος, συνεχῶς ἐνθάρρυνε τούς ἀδύνατους πού ἄρχιζαν νά ὑποχωροῦν ἀπό τό βάρος τῶν δυσκολιῶν. Ποιός δέ θυμᾶται τίς δυσκολίες τῆς ἐχθρικῆς ἐκστρατείας τοῦ 1947, τῆς ἐκστρατείας τοῦ 1948, τή μάχη τοῦ χάρου πού βάστηξε 82 μέρες μέ πορεία τή νύχτα καί τή μέρα μάχη! Τίς δυσκολίες αὐτές τίς ἀντιμετώπιζαν νικηφόρα οἱ μαχητές τοῦ τμήματός του, γιατί ἐμπνέονταν ἀπό τό παράδειγμα τοῦ Διοικητή τους.

Ὁ Διαμαντής ἦταν ἐπίμονος στήν ἐκτέλεση τῆς ἀποστολῆς. Ὅποια ἀποστολή ἔπαιρνε ὅλη τήν προσοχή του τή συγκέντρωνε στό πῶς θά τήν φέρει μέ ἐπιτυχία σέ πέρας. Οἱ δυσκολίες πού συναντοῦσε κατά τήν πορεία τῆς ἐφαρμογῆς τῆς ἀποστολῆς του δέν τόν ζάλιζαν οὔτε τόν κάναν νά χάσει τόν προσανατολισμό τῆς ἀποστολῆς του. Μέ ἐπιδεξιότητα τίς ξεπερνοῦσε καί ἀποφασιστικά τραβοῦσε γιά τήν ἐκτε-

λεση τῆς ἀποστολῆς του. Ἦταν τό παράδειγμα σ' ὅλες τίς ἐκδηλώσεις, γι' αὐτό καί εἶχε κατακτήσει τήν ἐμπιστοσύνη τῶν μαχητῶν του, ἔτσι πού μέ τό πρῶτο νεῦμα του οἱ μαχητές τρέχαν νά ἐκτελέσουν τή διαταγή του. Χαραχτηριστικό παράδειγμα γι' αὐτό ἀναφέρω τό παρακάτω. Τό Γενάρη τοῦ 1948 τό Ἀρχηγεῖο Ρούμελης ἔδωσε διαταγή στό Διαμαντή πού ἦταν ἀρχηγός τῆς Παρνασσίδας νά διεισδύσει βαθειά στή Λοκρίδα, στά χωριά πού δέν ξαναπατήσαμε, γιά στρατολογία καί ἀφοῦ πραγματοποιήσει αὐτό νά κάνει ἑλιγμό πρός Θήβα καί Πάρνηθα. Ὁ ἑλιγμός ἔγινε μέ ἐξαιρετική ἐπιτυχία. Ὁ ἐχθρός αἰφνιδιάστηκε. Τότε πιάστηκε καί ὁ βουλευτής Κουτσοπέταλος καί παρά τρίχα γλύτωσαν οἱ ἐγκληματίες Ρέντης καί ὁ Γκαουλάϊτερ Γκρίσγουωλντ πού τήν προηγούμενη μέρα ἦταν ἐκεῖ. Μέσα στόν κάμπο ἀφοῦ ἐπί 4 μέρες ἔδωσε σκληρές μάχες, ὕστερα ἀποσύρθηκε στήν Ἀγόριανη Παρνασσοῦ. Τήν ἴδια μέρα πού ἔφτανε στήν Ἀγόριανη, τό 503 τάγμα τοῦ ἐχθροῦ ἀνέβηκε στόν Παρνασσό αἰφνιδίασε τούς λίγους ἄνδρες πού εἶχαν μείνει μέ τόν ἀσύρματο, τά ἀρχεῖα κλπ καί τά πῆρε. Ὁ Διαμαντής τὄμαθε. Ἀμέσως κάλεσε τούς καταχουρασμένους καί ἄυπνους μαχητές του. Τούς εἶπε αὐτό μᾶς συνέβηκε. Γιά μᾶς εἶναι ντροπή νά πάθουμε τέτοια ζημιά, πρέπει νά τούς τά πάρουμε. Ξέρω ὅτι εἶστε κουρασμένοι ἀλλά ὅποιος θέλει ἄς μέ ἀκολουθήσει. Ὅλο τό τμῆμα ἔτρεξε. Περικυκλώνουν τό ἐχθρικό τάγμα καί ὕστερα ἀπό 20 ὧρες μάχη τό ἐξόντωσαν, σκότωσαν καί τό Διοικητή τοῦ τάγματος πῆραν ὅλα τά ὑλικά τοῦ ἐχθρικοῦ τάγματος, καί ὅλα τά πράγματα πού εἶχαν πάρει τοῦ Διαμαντή.

Ὁ Διαμαντής ἦταν σεμνός, ἁπλός καί ἀνιδιοτελής ἀγωνιστής. Ἡ σεμνότητά του φημίζονταν. Ποτέ δέν σκέφτηκε τίποτα γιά τόν ἑαυτό του. Ὅταν ἔκανε κριτική, πρῶτα τόν ἑαυτό του ἔβαζε κάτω καί μιλοῦσε γιά ἀδυναμίες του. Δέν ἔκανε καμμιά ἐμφάνιση τοῦ ἑαυτοῦ του. Προσπαθοῦσε ἄλλους νά προωθεῖ καί ἄς ἦταν δικιά του δουλειά. Ἡ σεμνότητά του ἦταν τέτοια πού ἔφτανε σέ ἀδυναμία. Πολλοί συναγωνιστές θά θυμοῦνται ὅτι αὐτός στόν ΕΛΑΣ ἔφτιαξε τή Δεύτερη Μεραρχία, αὐτός πολεμοῦσε καί ὁ χαφιές Ὀρέστης ἔγινε καπετάνιος της, ἐνῶ ὁ Διαμαντής ἦταν ὁ φυσικός ἡγέτης της. Ἦταν τόσο ἁπλός, πού ὅποιος θά πρωτοπήγαινε στό τμῆμα του, δέν μποροῦσε νά διακρίνει ποιός εἶναι διοικητής. Ἕνα χαραχτηριστικό παράδειγμα. Τήν ἄνοιξη τοῦ 1947 δώσαμε στό Διαμαντή ἕνα λόχο Θεσσαλῶν ἀνταρτῶν. Ὅταν οἱ ἀντάρτες πῆγαν στό τμῆμα εἶδαν τόν ἀρχηγό τους ἁπλοντυμένο ὅπως οἱ μαχητές μέ ντουφέκι στόν ὦμο. Τή νύχτα ξάπλωσε σέ μιά ἄκρη μέ τή χλαίνη του μόνο καί μέ φορεμένα τ' ἀρβυλά του. Οἱ Θεσσαλοί ἀντάρτες κρυφομιλοῦσαν μεταξύ τους καί λέγαν. «Τί ἀρχηγός εἶναι αὐτός, δέ μᾶς γεμίζει τό μάτι· Μωρέ μή μᾶς παραδώσει αὐτός»; Τήν ἄλλη νύχτα κάνουν ἕνα δύσκολο ἑλιγμό πρός Παρνασσό. Τούς πέρασε κοντά ἀπό τό Δαδί. Οἱ καινούργιοι ἀντάρτες μονολογοῦσαν λέγοντας «μωρέ φῶτα βλέπουμε, μή μᾶς πάει γιά παράδοση»; Ὅταν εἶδαν τήν ἄλλη μέρα πώς τούς ὁδηγοῦσε στή μάχη καί τίς ἐπιτυχίες πού εἶχαν σέ κείνη τή μάχη καί σέ συνέχεια σ' ὅλες τίς μάχες, τόσο τόν ἀγάπησαν, πού δέ μποροῦσες νά τούς πάρεις ἀπό τό τμῆμα του. Γελαστοί οἱ ἀντάρτες λέγαν ὕστερα στό Διαμαντή τό πάθημά τους.

Ὁ Διαμαντής ἦταν μεγάλος πολεμιστής καί ἀπό τούς καλύτερους τεχνίτες στόν πόλεμο. Ἔδωσε εκατοντάδες μάχες στόν ΕΛΑΣ καί στό ΔΣΕ. Ἔδωσε πλούσια πεῖρα στό ΔΣΕ ἀπό ἄποψη τακτικῆς, κυρίως στόν ἀντάρτικο ἀγώνα. Θά σταθῶ σέ μερικές ἀπό

τίς μάχες πού έδωσε καί πού μᾶς δώσαν πλούσια πεῖρα.

α) Στίς ἀρχές Γενάρη στή Ρούμελη οἱ ἀντάρτες ἦταν λίγοι. Ἦταν ἀνάγκη νά δοθεῖ ἕνα γερό χτύπημα, νά ταραχτεῖ ἡ ἀντίδραση καί νά δυναμώσουμε τήν ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ στίς δυνάμεις τοῦ ΔΣΕ. Παίρνουν ἀπόφαση, ὕστερα ἀπό πρόταση τοῦ Διαμαντῆ, νά χτυπηθεῖ ὁ σιδηροδρομικός σταθμός τῆς Γραβιᾶς καί νά πιαστεῖ ἡ ἀμαξοστοιχία πού ἔφτανε ἀπό τήν Ἀθήνα στίς 2 τό ἀπόγευμα. Ἦταν δύσκολη ἐπιχείρηση, γιατί ὁ σταθμός ἦταν στόν κάμπο καί ἡ ἐπιχείρηση ἔπρεπε νά γίνει τό μεσημέρι. Ὁ Διαμαντῆς ἐνήργησε ἔξυπνα. Κίνησε ἀπό ἀρκετό βάθος τό τμῆμα χωρίς νά γίνει ἀπό πουθενά ἀντιληπτό. Καλύπτει τό τμῆμα στόν κάμπο ὅλη τήν ἡμέρα. Τήν ὥρα πού ἔρχονταν τό τραῖνο ἔστειλε μιά ὁμάδα, σάν πολίτες, γιά τό σταθμό μέ κρυμμένα τά ὅπλα. Μόλις ἔφτασε τό τραῖνο ἡ ὁμάδα πού μπῆκε στό σταθμό χτύπησε αἰφνιδιαστικά τούς σκοπούς, δημιούργησε σύγχιση καί μέ ταχύτητα τό τμῆμα μέσα σέ λίγα λεπτά κυριάρχησε στό σταθμό καί αἰχμαλώτισε τήν ἁμαξοστοιχία. Πῆρε πλούσια λάφυρα καί αἰχμαλώτους, μίλησε στό πλῆθος καί μέ ταχύτητα σύμπτυξε κανονικά τό τμῆμα. Στή μάχη αὐτή διακρίνουμε. Καλή μελέτη τοῦ στόχου. Ἐνήργησε μέ ἔξυπνο ἑλιγμό σέ ἀρκετό βάθος πού ἐξασφάλισε τόν αἰφνιδιασμό καί ἔφερε σύγχιση στόν ἐχθρό μέ τό χτύπημα ἀπό μέσα πού ἔδωσαν οἱ ντυμένοι πολίτες ἀντάρτες. Διακρίνουμε ταχύτητα στήν ἐκτέλεση καί ὡραία σύμπτυξη.

β) Ἄλλο καλό παράδειγμα γιά τόν ἐνεδρευτικό ἀγώνα εἶναι τό παρακάτω:

Τήν ἄνοιξη τοῦ 1947 ὁ ἐγκληματίας Μποῦρος μέ ἕνα τάγμα μαυροσκούφηδων ἔφτασε στή Γραβιά καί ἑτοιμάζονταν νά κινηθεῖ πρός τήν ὀρεινή Παρνασσίδα. Ὁ Διαμαντῆς στή θέση «Λύκου Μάτι», κοντά στή Γκιώνα, στείνει ἐνέδρα μέ 25 ἄνδρες στό σημεῖο πού ὑποχρεωτικά θά περνοῦσε ὁ ἐχθρός. Οἱ μαυροσκούφηδες ἄρχισαν νά κινοῦνται. Τούς ἀφήνει νά μποῦν ὅλοι στό βάθος τῆς ἐνέδρας καί μέ ταχύτητα τούς χτυπάει στά πλευρά καί νῶτα μέ ἀποτέλεσμα νά διαλυθοῦν τελείως, νά ἔχουν σοβαρές ἀπώλειες σέ νεκρούς καί νά πιαστοῦν πολλοί αἰχμάλωτοι καί ὁ Μποῦρος τρέχοντας ξυπόλυτος νά φτάσει στή Λαμία. Οἱ ἄλλοι μαυροσκούφηδες πού πιάστηκαν αἰχμάλωτοι βλέποντας πῶς εἶχε στειθεῖ ἡ ἐνέδρα εἶπαν μαγκίστικα «ρέ μπράβο ἐνέδρα!». Αὐτό εἶχε μείνει σάν καλαμπούρι στό τμῆμα του.

γ) Μέ τή μάχη κατά τῆς πόλης Ἀράχωβας καί τήν κατάληψή της τόν Ἰούνη τοῦ 1947, δόθηκε ἀρκετή πεῖρα, γιατί ἦταν ἡ πρώτη πετυχημένη μάχη σέ κατοικημένο χῶρο. Ὁ Διαμαντῆς μελέτησε καλά τήν ἐχθρική διάταξη, τίς ἀντιστάσεις καί ἀπό ποῦ θἄρθει ὁ ἐχθρός γιά ἐνίσχυσή της. Ἀφοῦ πῆρε τα ἀνάλογα μέτρα ἐνάντια στίς ἐχθρικές ἐνισχύσεις ρίχνει τίς κύριες δυνάμεις ἀπό μιά κατεύθυνση, ἀπασχολώντας μέ ἐλαφρές δυνάμεις τόν ἐχθρό καί ὕστερα ἀπό ὥρο σκληρό ἀγώνα κυριαρχεῖ στήν πόλη. Κρατᾶ τήν πόλη δυό μέρες. Πῆρε λάφυρα πολλά καί ἐπέφερε σοβαρή φθορά στόν ἐχθρό πού ἔρχονταν γιά ἐνίσχυση.

δ) Ὕστερα ἀπό τή μάχη τοῦ Βάλτου μέ ταχύτητα διεισδύει στόν κύριο ὄγκο Γκιώνα - Βαρδούσια. Ὁ ἐχθρός κινήθηκε ἐναντίον του. Στρώνει καλή ἐνέδρα καί διαλύει ὁλοκληρωτικά ἕνα ἐχθρικό τάγμα. Ὁ ἐχθρός κινάει 12 τάγματα ἐναντίον του. Ἀφοῦ τά χτυπάει διαδοχικά καί προτοῦ ὁ ἐχθρός πραγματοποιήσει κλοιό στό ἐπίκεντρό του, ἑλίσσεται καί βγαίνει στά μετόπισθεν τοῦ ἐχθροῦ χωρίς νά γίνει ἀντιληπτός. Τή στιγμή πού ὁ ἐχθρός προχωροῦσε πρός τίς θέσεις τοῦ Διαμαντῆ γιά νά τόν ἐγκλωβίσει, αὐτός χτυπάει τό Λιδωρίκι, τό καταλαμβάνει

πιάνει αἰχμάλωτο τόν ταξίαρχο Μπακόπουλο. Ἐδῶ ἔχουμε ἕναν ὑπέροχο συνδυασμό ἐνεδρευτικοῦ χτυπήματος, διαδοχικοῦ χτυπήματος κατά τήν κίνηση τοῦ ἐχθροῦ, ἐλιγμό πρίν φτάσει ὁ ἐχθρός στό ἐπίκεντρό του καί χτύπημα κατοικημένου χώρου, πού γι' αὐτόν βρισκόταν λίγες οἱ ἐχθρικές δυνάμεις, γιατί οἱ ὑπόλοιπες εἶχαν ἀποσυρθεῖ γιά τό κυνήγημα τοῦ Διαμαντή.

Ὁ Διαμαντής ἀντιμετωπίζοντας μέ τή Μεραρχία του νικηφόρα τρεῖς μῆνες τήν ἐχθρική ἐκστρατεία ἔπεσε στίς 21 τοῦ Ἰούνη ἀπό προδοτικό βόλι. Μά καί ἀπό τόν τέτοιο χαμό του πρέπει νά διδαχτοῦμε. Αὐτός πολεμοῦσε στήν πρώτη γραμμή ἀψηφώντας κάθε κίνδυνο. Ἐδῶ τά στελέχη καί οἱ μαχητές δέν τόν φύλαξαν, δέν ἐπαγρυπνοῦσαν καί ἔτσι χάθηκε προδοτικά ὁ μεγάλος ἄνθρωπος Διαμαντής. Πρέπει νά γίνει σ' ὅλους μάθημα. Νά πολεμᾶμε, μά ταυτόχρονα νά ἐπαγρυπνοῦμε. Νά προφυλάσσουμε τά στελέχη μας.

Ὁ Διαμαντής ἔπεσε, μά ζεῖ στίς ψυχές μας. Ἡ ζωή καί τό ἔργο του ἄς γίνει παράδειγμα.

Αἰώνια ἡ μνήμη στόν ἥρωα τοῦ λαϊκοεπαναστατικοῦ μας ἀγώνα, σύντροφο Διαμαντή.

ΓΟΥΣΙΑΣ

27 Ἰούνη 1949

ΓΙΑ ΤΗ ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΟΥ 1949

Τοῦ συν. ΒΑΣΙΛΗ ΜΠΑΡΤΖΙΩΤΑ, Π.Ε τοῦ Γ.Α. Ὑποστράτηγου

1. Η ΠΕΙΡΑ ΑΠ' ΤΗ ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΟΥ

Στό φύλλο τοῦ «Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ» τοῦ Ἰούνη (ἀριθ. 6) δημοσιεύθηκαν μιά σειρά ἄρθρα γιά τή μάχη τοῦ Γράμμου 1949, ἀπό συντρόφους πού ὀργάνωσαν καί καθοδήγησαν τή μάχη αὐτή. Ὁ σ. Βλαντᾶς τοποθέτησε τό ὅλο πρόβλημα καί ἔβγαλε τά βασικά συμπεράσματα ἀπ' τή μάχη αὐτή. Ὅμως ὅπως λέει καί ὁ ἴδιος «ὁ ἐλιγμός στή βόρεια Πίνδο δίνει πολλά διδάγματα. Μ' αὐτό τό ἄρθρο δέν εἶναι δυνατό νά βγοῦνε ὅλα αὐτά τά διδάγματα. Αὐτό θά εἶναι ἔργο ὅλων αὐτῶν πού πῆραν μέρος σ' αὐτό τόν ἐλιγμό καί διεξήγαγαν τίς σκληρές καί νικηφόρες μάχες» («Δημ. Στρατός» ἀριθ. φύλλου 6 Ἰούνη 1949 σελ. 363).

Ἡ μάχη τοῦ Γράμμου 1949 μᾶς δίνει πλούσια πεῖρα, ἰδίως στόν τομέα τῆς τακτικῆς. Ἡ προετοιμασία τῆς μάχης αὐτῆς, ὁ τρόπος πού ἔγινε ὁ ἐλιγμός, οἱ ἐπιθετικές μάχες γιά τό ξήλωμα τῶν βασικῶν στόχων τοῦ ἐχθροῦ, ἡ ἐνεργητική μας ἄμυνα στόν Πύργο τῆς Σταρίτσανης καί στόν Ἅγιο Χριστόφορο Πυρσόγιαννης, ἡ ἀνάπτυξη τοῦ μικροπόλεμου καί ἡ τελευταία πετυχημένη μάχη στά Πατώματα, εἶναι ζητήματα πού πρέπει νά μελετηθοῦν γιά νά τελειοποιήσουμε τήν τακτική μας καί νά τήν ἀνεβάσουμε στό ὕψος τῶν σημερινῶν πολεμικῶν ἀναγκῶν.

Ἡ μάχη τοῦ Γράμμου 1949 δόθηκε λίγες μέρες ὕστερα ἀπό τή στρατιωτικοπολιτική σύσκεψη τῶν καθοδηγητικῶν στελεχῶν τοῦ Δ.Σ.Ε. (Μάρτη 1949) πού διαπίστωσε ὅτι ἡ σοβαρότερη ἀδυναμία μας εἶναι στόν τομέα τῆς τακτικῆς «ὅπου οἱ διοικητές μας καί οἱ Π. Ε. δείχνουν μιά σοβαρή διοικητική καί πολεμικοτεχνική ἀνεπάρκεια σέ μιά ποιοτικά καινούργια κατάσταση, σέ μεγάλες, δύσκολες καί πολύπλοκες σύνθετες μάχες, ὅπως π.χ. τῆς Φλώρινας». Καί μπορεῖ νά πεῖ κανένας ὅτι, σέ ὅλη τή διάρκεια τῆς μάχης τοῦ Γράμμου καταβλήθηκαν φιλότιμες προσπάθειες ἀπό διοικητές καί Π.Ε γιά νά ξεπεράσουμε τήν καθυστέρησή μας στόν τομέα τῆς τακτικῆς.

Τό ἄρθρο αὐτό γράφεται μέ βάση τά συμπεράσματα πού κατέληξαν οἱ εἰδικές στρατιωτικές συσκέψεις τῶν στελεχῶν τῶν Μεραρχιῶν καί Ταξιαρχιῶν Γράμμου. Καί ἀποβλέπει στό νά συνοψίσουμε τά διδάγματα τριῶν μηνῶν ἀγώνα στό Γράμμο. Ἔχουμε τή γνώμη ὅτι ἡ πεῖρα τοῦ Γράμμου, ὅπως ἔγινε καί μέ ἄλλες μάχες, θά πρέπει νά μελετηθεῖ μέ βαθύ κριτικό πνεῦμα. Αὐτό θά μᾶς βοηθήσει νά διαπαιδαγωγήσουμ

τά στελέχη μας γιά νά δώσουμε καλύτερα τίς άποφασιστικές μάχες ποδοχονται. Είναι πολύ εύχάριστο τό γεγονός ότι τά στελέχη μας, κατώτερα καί ανώτερα, στίς στρατιωτικές συσκέψεις τοῦ Γράμμου έκαναν συνολικά μιά γόνιμη καί ρωμαλέα κριτική τῆς μάχης τοῦ Γράμμου καί δέν δίστασαν ακόμα νά κάνουν κριτική πάνω στό σχέδιο καί στούς ίδιους τούς συντρόφους πού διηύθυναν τή μάχη. Αὐτό ανάμεσα σ' άλλα έδειξε ότι τά στελέχη μας ανεβαίνουν διαρκώς καί έπειτα από κάθε μάχη βγαίνουν καλύτεροι.

2. Η ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΟΥ. ΘΕΤΙΚΕΣ ΠΛΕΥΡΕΣ, ΛΑΘΗ ΚΑΙ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ

Ἡ μάχη τοῦ Γράμμου είναι στό σύνολό της μιά πετυχημένη μάχη. Κατορθώσαμε νά αιφνιδιάσουμε τόν έχθρό, στρατηγικά καί τακτικά, κινηθήκαμε μέ ταχύτητα κάτω από πολύ δύσκολες συνθῆκες, καταλάβαμε μιά σειρά στρατηγικές θέσεις (Πύργο Στράτσιανης—Κάμενικ—Γκόλιο—Σμόλικα κλπ.) πού ὁ έχθρός έδωσε πέρσι πολύ αίμα γιά νά τίς πάρει καί καταστρέψαμε (εξοντώσαμε) ένα μέρος τῆς 75 μοναρχοφασιστικής Ταξιαρχίας.

Τό σχέδιό μας ήταν βασικά σωστό. Ἡ κεντρική σκέψη τοῦ σχεδίου μας ήταν: Καταλαβαίνοντας αιφνιδιαστικά τόν Πύργο τῆς Στράτσιανης, Κάμενικ καί τό Σμόλικα νά κυκλώσουμε τήν 75 Ταξιαρχία τοῦ έχθροῦ καί νά τήν εξοντώσουμε, γιά νά πετύχουμε τήν απελευθέρωση ολόκληρου τοῦ Δυτικοῦ Γράμμου. Τό βασικό χτύπημα θά τόδινε ἡ 108 Ταξιαρχία μας από Ἅγιο Κωνσταντίνο Γοργοπόταμου μέχρι Πυρσόγιαννη (ξηλώνοντας τούς οχυρωμένους στόχους Ὄρλα—Πλάτσιο κλπ). Ἐνῶ στόν Ἀνατολικό Γράμμο θά κρατούσαμε αμυντική τακτική γιά νά εμποδίσουμε κάθε αντιπερισπαστική ενέργεια τοῦ έχθροῦ.

Τό σχέδιό μας πραγματοποιήθηκε στό μεγαλύτερο μέρος. Καί ἡ μάχη τοῦ Γράμμου στό σύνολό της μᾶς έδωσε τά παρακάτω θετικά διδάγματα:

α) Ἐπιβεβαίωσε γιά άλλη μιά φορά τήν ηθικοπολιτική υπεροχή τοῦ Δ.Σ.Ε. Μόνο ένας λαϊκός επαναστατικός στρατός θά μπορούσε νά κινηθεῖ κάτω από τέτοιες καιρικές συνθῆκες (δυό μέτρα λάσπες), μέ ταχύτητα, χωρίς φαγητό καί μέ μυστικότητα, γιά νά αιφνιδιάσει τόν έχθρό καί νά πετύχει τό σκοπό του. Ὁ ελιγμός τῆς Σχολῆς Ἀξιωματικῶν καί τῶν άλλων μονάδων μας, ἡ κίνηση τοῦ πυροβολικοῦ μας, ἡ οργάνωση τῶν μεταφορῶν κλπ. είναι ένα πραγματικό στρατιωτικό κατόρθωμα.

β) Ἔδειξε τήν αποφασιστικότητα καί τή μαστοριά διοικητῶν καί μαχητῶν. Καί στήν ενεργητική άμυνα (Πύργος Στράτσιανης—1615 πού υπεράσπιζε ἡ 8η Μεραρχία μας) καί στήν επίθεση (πού έκανε ἡ 108 Ταξιαρχία μας), έχουμε ένα ανέβασμα τῆς τακτικῆς μας. Διοικητές καί Π.Ε. διδαγμένοι από προηγούμενες αποτυχίες μας (Φλώρινα) πολέμησαν μέ μεγαλύτερη τέχνη, χρησιμοποιώντας σωστά τά μέσα πυρός τους καί τήν αποφασιστικότητα τῶν μαχητῶν τους.

γ) Ἡ οργανωτικοτεχνική προετοιμασία τῆς μάχης αὐτῆς ήταν, σέ σχέση μέ άλλες προηγούμενες, καλύτερη—χωρίς φυσικά νά μήν βλέπουμε τίς αδυναμίες πού παρουσιάσαμε καί στόν τομέα αὐτό. Σέ λίγες μέρες στρώθηκε ένα καλό τηλεφωνικό δίχτυ. Οἱ ασύρματοι μας δούλεψαν καλά. Οἱ μεταφορές μας απόδωσαν μέσα σέ κεῖνο τόν κατακλεισμό τοῦ χιονιοῦ. Ἡ υγειονομική υπηρεσία οργανώθηκε καλύτερα καί βοήθησε νά γυρίσουν πίσω στή μάχη, σέ σύντομο χρονικό διάστημα, τά 2)3 περίπου τῶν τραυματιῶν.

Ἐδῶ όμως μπαίνει τό ερώτημα: γιατί δέν κατορθώσαμε νά πραγματοποιήσουμε ολοκληρωτικά τήν αποστολή μας μέσα στόν Ἀπρίλη καί νά συντρίψουμε ολάκερη τήν 75η μοναρχοφασιστική Ταξιαρχία; Ποῦ πρέπει ν' αποδώσουμε τά ατυχήματά μας (Σμόλικας—κατάληψη από τόν έχθρό τοῦ Ἀη—Λιᾶ Μυροβλήτη—αποτυχία μας στόν Ἀη—Λιά Ὀξυᾶς): Οἱ συσκέψεις τῶν στρατιωτικῶν στελεχῶν μας απάντησαν σωστά: Στά λάθη καί τίς αδυναμίες μας πού δείξαμε από τά πάνω μέχρι τά κάτω.

Ἡ διαταγή γιά τήν επιχείρηση ήταν βασικά σωστή. Λέω βασικά σωστή γιατί είχε δυό αδυναμίες πού έπαιξαν τό ρόλο του στήν εξέλιξη τῆς μάχης, στή μή ολοκληρωτική πραγματοποίηση τῆς αποστολῆς μας.

α) Ἡ διαταγή δέν εξασφάλιζε τήν απαραίτητη εφεδρεία. Μόνο στή δεύτερη μέρα τῆς μάχης κατορθώσαμε νάχουμε στά χέρια μας ένα τάγμα, πού όμως δέν αποτελοῦσε τήν εφεδρεία πού χρειάζονταν νά υπάρχει σέ μιά τέτοια μεγάλη μάχη σάν τοῦ Γράμμου. Ἡ γνώμη μου είναι ότι μπορούσαμε νά συγκροτήσουμε αὐτή τήν εφεδρεία αφήνοντας λίγες δυνάμεις—μόνο ένα τάγμα στόν Ἀνατ. Γράμμο μαζί μέ δυό λόχους θέσεων—έτσι πού νάχαμε στά χέρια μας μαζί μέ τό Τάγμα τοῦ Παλαιολόγου, μιά ολόκληρη Ταξιαρχία. Φυσικά άν φέρναμε από τό Β(ίτσι) ακόμα μιά Ταξιαρχία απ' τήν αρχή, θάμασταν πολύ καλά από άποψη εφεδρείας. Αὐτό δέν έγινε καί είναι λάθος όλων μας. Ἡ έλλειψη εφεδρείας μᾶς εμπόδισε γιά νά επέμβουμε αποφασιστικά, όταν χρειάστηκε γιά νά κρατήσουμε τό Σμόλικα καί γιά νά αποτελειώσουμε τήν 75η εχθρική Ταξιαρχία στούς Προφ. Ἠλία Ὀξυᾶς καί στά Πατώματα.

β) Ἡ διαταγή μας δέν έλυνε σωστά τό ζήτημα τοῦ Σμόλικα. Ἡ διαταγή πρόβλεπε νά βάλουμε μιά διλοχία από Γαμπρούλ(?) καί τή

Γόφτισσα καί άργότερα μέ τηλ)μά μας δώσαμε άλλη μιά διλοχία γιά έφεδρεία στά χέρια τής διοίκησης τής Σχ. Αξ. Γ.Α.. Καί μ' ένα τάγμα νά έπιτεθούμε στό Κάντσικο. Αύτό ήταν λάθος. Έπρεπε πρώτα νά έδραιωθούμε στό Ταμπούρι (καί Άη-Λιά Φούρκας) καί τή Γόφτισσα καί έπειτα νά χτυπήσουμε τό Κάντσικο. Αύτό μάς τόπανε καθαρά οί μαθητές τής Σχολής Αξ. Γ.Α.. Έμείς παρασυρθήκαμε άπ' τίς δυσκολίες άνεφοδιασμού τής Σχολής (ένώ μπορούσε νά γίνει ό άνεφοδιασμός αύτός μέσω Μαρδίτσας, παρά τά έμπόδια) καί ζητήσαμε νά πετύχουμε πολλούς στόχους μέ δυνάμεις πού δέν έφταναν. Έτσι σκορπίσαμε τή δύναμή μας (μιά διμοιρία στό Ταμπούρι, μιά διμοιρία στό Τσιρίβραχο, μιά στόν αύχένα Φούρκας) καί ό έχθρός κατόρθωσε νά μάς διώξει τή δεύτερη μέρα άπ' τό Ταμπούρι.

Μαζί μέ τά λάθη τής διαταγής δείξαμε σά διεύθυνση τής έπιχείρησης καί μιά σειρά άλλες άδυναμίες καί λάθη. Αύτά είναι:

α) Δέν είχαμε σωστές πληροφορίες. Έκεί πού ύπολογίζαμε διμοιρία (Άγ. Κων)τίνος, ήταν λόχος. Έκεί πού νομίζαμε ότι είταν λόχος (Κάντσικο), ήταν διλοχία καί λόχος Διοίκησης. Έτσι βάλαμε στά τμήματά μας περισσότερο βάρος άπό κείνο πού μπορούσαν νά σηκώσουν. Φυσικά έδώ τήν κύρια εύθύνη τήν φέρνει ή Διοίκηση τής 8ης Μεραρχίας πού δέν ήξερε τί γίνεται στό χώρο της. Έπρεπε όμως καί μείς νά φροντίσουμε μέ όλα τά μέσα γιά νά βρούμε τίς πληροφορίες πού μάς χρειάζονταν.

β) Μέ τόν Πύργο τής Κοτύλης μάς συνέβηκε μιά θλιβερή ίστορία:

Όρισμένοι διοικητές μάς διαβεβαίωναν ότι τόν κατέχουμε ένώ δέν είναι σωστό. Αύτό μάς έκανε νά χώσουμε μιά δύναμη σέ άκατάλληλο μέρος, κάτω άπ' τόν Πύργο καί νάχουμε άπώλειες χωρίς λόγο. Τά στελέχη μας χαρακτήρισαν τήν ένέργεια αύτή σάν άντιστρατιωτική, καί άπ' τήν άλλη μεριά μάς έμπόδισε νά πάρουμε σωστή διάταξη στά Τρία Σύνορα. Ή ίστορία αύτή μαζί μέ τίς άδυναμίες καί τά άπαράδεχτα λάθη μιάς διοίκησης Ταξιαρχίας, μάς δημιούργησε δύσκολη κατάσταση στόν Άνατ. Γράμμο.

γ) Κάναμε λάθη στόν Προφ. Ήλία Όξυάς. Δέν έπρεπε νά έπιτρέψουμε τόσες άκριβές έπιθέσεις. Έπρεπε νά χτυπήσουμε στή Θεοτόκο είτε τά Πατώματα. Έτσι θά ξηλώναμε πιό εύκολα καί μέ λιγότερες θυσίες τόν έχθρό. Αύτό τόδειξε άλλωστε ή πείρα τής κατοπινής μάχης στά Πατώματα.

Λάθη έδειξαν καί οί παρακάτω διοικήσεις. Ή διοίκηση τής ΣΑΓΑ πραγματικά παράπαιε. Παρ' όλο πού πολέμησε καί πέρσι στόν τομέα αύτόν καί ήξερε τή σημασία τού Ταμπουριού, δέν προσανατόλισε τήν έφεδρεία της έκεί καί έχανε πολύτιμο χρόνο στήν κατάληψη τού Καντσικου. Καί στό τέλος πέρασε χωρίς διαταγή άντικρυ στό Σαραντάπορο. Άναγκαστήκαμε νά βάλουμε άλλο διοικητή καί νά τούς γυρίσουμε πίσω στά Σμόλικα όπου κρατήσαμε άλλες 17 μέρες. Τό άτύχημα αύτό παρουσιάστηκε στή Σχολή πού πολέμησε μέ παλληκαριά καί όπως έδειξε στά Πατώματα ήταν άξια καλύτερης τύχης. Στή Σχολή είχαμε καί τήν άχαρακτήριστη ένέργεια τού Ταγματάρχη Δούκα, πού άφησε χωρίς πίεση τή Γόφτισσα.

Ή διοίκηση τού άνατολικού τομέα έχασε τήν κατάσταση άπ' τά χέρια της. Είχε βαλτώσει στόν όππορτουνισμό (φανερά είπε στά κρυφά είχε τή γνώμη ότι ό έχθρός θά περάσει στίς Άρίνες καί θά μάς κόψει !!) κτί δέν είχε καμμιά ψυχική έπαφή μέ τά τμήματά της. Ό έχθρός μάς πήρε άδικαιολόγητα τόν Προφ. Ήλία Μυροβλήτη καί τού άνοίξαμε τήν όρεξη.

Άδυναμίες όμως καί λάθη έδειξαν καί οί διοικήσεις πού παρουσιάζουν τήν καλύτερη πολεμική έπίδοση στό Γράμμο (8η Μεραρχία καί 108 Ταξιαρχία). Σέ όρισμένους διοικητές έπικράτησε ένα αίσθημα αύτοϊκανοποίησης καί φουσκώματος. Τό σαμποτάζ καί ή έλεύθερο σκοπευτική δράση δέν άναπτύχθηκαν—ένώ μπορούσε νά γίνει αύτό—στό δρόμο Κόνιτσας—Πυρσόγιαννης. Τά πλευρικά μας χτυπήματα ήταν άδύνατα. Δέν έπεκράτησε στό βαθμό πού έπρεπε ή ταχτική τού έπαναστατικού πολέμου τής κύκλωσης καί όλοκληρωτικής έξόντωσης τού έχθρού. Στόν Προφ. Ήλία Όξυάς καθυστερήσαμε καί δέν όργανώσαμε καλά τίς έπιθέσεις κλπ.

3.—Η ΤΑΧΤΙΚΗ ΜΑΣ ΣΤΗ ΜΑΧΗ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΟΥ 1949

Ή ταχτική πού χρησιμοποιήσαμε στό Γράμμο στίς μάχες τού 1949 χαρακτηρίζεται άπτά παρακάτω:

α) Άπ' τήν ταχύτητα τής κίνησης καί τόν έλιγμό. Έδώ είχαμε πλήρη έπιτυχία. Ό έλιγμός μας παραπλάνησε καί ξάφνιασε τόν έχθρό καί ώσπου νά συνέλθει έμείς κάναμε τή δουλειά μας. Γιά τήν έπιτυχία τού έλιγμού έγινε σοβαρή όργανικοτεχνική καί πολιτική προσπάθεια. Τά τμήματα έκπαιδεύτηκαν γιά τήν κατάληψη όχυρωμένων στόχων καί γυμνάζονταν στήν κίνηση, έγιναν δοκιμαστικές πορείες πού έδειξαν τίς άδυναμίες τών τμημάτων πού διορθώθηκαν καί προετοιμάστηκαν γιά τήν άποστολή τους. Οί διοικητές καί οί Π. Ε. καθώς καί όλα τά στελέχη μας έπαιξαν τό ρόλο τους στήν πορεία καί τόν έλιγμό. Άρκεί νά σημειώσουμε έδώ μόνο τό παράδειγμα τών ύπεύθυνων γιά τή γυναικεία δουλειά πού μέ τήν πρωτοβουλία τους έρκιαχαν σακκίδια γιά τίς μαχήτριες, τίς ένθάρρυναν στό δρόμο μέ εύχάριστες ίστορίες κλπ. Ό έλιγμός καί ή κίνηση είναι ένα άπ' τά σπουδαιότερα χαρακτηριστικά τής λαϊκοεπαναστατικής ταχτικής μας. Άπ' τήν

καλή οργάνωση καί διεξαγωγή του εξαρτάται ώς ένα μεγάλο μέρος ή επιτυχία τής μάχης.

β) Η ταχτική μας, ιδιαίτερα στήν πρώτη φάση τών επιχειρήσεων ήταν βασικά επιθετική. Η άμυνά μας στά στρατηγικά σημεία τοῦ Γράμμου εξυπηρετοῦσε τήν επίθεση. Τά τμήματά μας τοῦ Γράμμου βελτίωσαν τήν επιθετική τους ταχτική. Οι επιθέσεις μας γιά τήν πραγματοποίηση τοῦ βασικοῦ χτυπήματος στό Δυτ. Γράμμο οργανώθηκαν καί εκτελέστηκαν καλά άπτήν 108 Ταξιαρχία μας. Οί επιθέσεις μας χαρακτηρίζονται άπτήν αποφασιστικότητα μαχητών καί στελεχών, άπτή σωστή χρησιμοποίηση τοῦ πυροβολικοῦ, όλμων μας καί τών πολυβόλων, άπτήν ιδέα τής κύκλωσης καί εξόντωσης (όχι βέβαια στό βαθμό πού έπρεπε) τοῦ εχθρικοῦ στόχου μαζί μέ τήν καλή χρησιμοποίηση τοῦ εδάφους. Οί επιθέσεις μας είχαν μεγαλύτερη επιτυχία εκεί πού πετυχαίναμε συνδυασμό τών μέσων πυρός καί κίνησης. Έχουμε υποδειγματικές επιθετικές ενέργειες στό Γράμμο, όπως στόν Άγ. Κων)τίνο Γοργοπόταμου, τήν Όρλα, τό Πτέτσιο κλπ. καθώς καί στό Πάτωμα πού θά μιλήσουμε ξεχωριστά.

γ) Η ταχτική τής ενεργητικής άμυνας πλουτίστηκε στίς φετεινές μάχες τοῦ Γράμμου γιατί είχε μέσα της περισσότερο τό στοιχείο τής ενέργειας, τής κίνησης. Άπτήν άποψη αυτή ό ενεργητικός αμυντικός αγώνας τής VIIIης Μεραρχίας μας, τής Μεραρχίας τής Μουργκάνας, μάς έδειξε ότι ή ενεργητική άμυνα μπορεί ν' αποδώσει περισσότερα όταν συνοδεύεται μέ πλευρικά χτυπήματα καί αντεπιθέσεις στήν κατάλληλη στιγμή. Η ενεργητική μας άμυνα στηρίχτηκε στήν κυκλική οχύρωση, στα βαρειά μας όπλα, πρώτ' άπ' όλα στήν αποφασιστικότητα τών μαχητών καί στελεχών καί στήν ικανότητα τών διοικητών νά επεμβαίνουν στήν κατάλληλη στιγμή. Η κυκλική άμυνα όταν χρησιμοποιείται από αποφασιστικούς ανθρώπους, τσακίζει τόν εχθρό, μάς βοηθάει νά παλεύουμε καί όταν είμαστε κυκλωμένοι μέχρι τή στιγμή πού θά ενεργηθεί αντεπίθεση γιά τό πέταγμα τοῦ εχθροῦ. Οί διοικητές μας στόν Πύργο τής Στρατσιάνης καί τό 1615 αμύνονταν μέ λίγες δυνάμεις, άφιναν ελάχιστους άνδρες στά οχυρά καί συγκέντρωναν τίς περισσότερες δυνάμεις στήν κύρια κατεύθυνση τοῦ εχθροῦ πού μέ αντεπίθεση τόν ανάτρεπαν. Στόν τομέα αυτό τοῦ μετώπου είχαμε καί μερικά καλά πλευρικά χτυπήματα. Άν ή 8η Μεραρχία είχε στά χέρια της περισσότερη ταχτική εφεδρεία καί τό ΓΑ επιχειρησιακή εφεδρεία, ασφαλώς στόν Πύργο τής Στράτσιανης θάχανε ό εχθρός ακόμα 2—3 Ταξιαρχίες.

δ) Η ταχτική μας στό Γράμμο πλουτίστηκε μέ τόν μικροπόλεμο πού θά μιλήσουμε παρακάτω.

Γενικώτερα ή ταχτική μας στό Γράμμο αποτελοῦσε ένα εύλογιστο συνδυασμό τοῦ ελιγμοῦ καί τής κίνησης, μέ τήν επίθεση καί τήν ενεργητική άμυνα, σέ συνδυασμό μέ τό μικροπόλεμο καί τήν ανάπτυξη δράσης στά μετόπισθεν τοῦ εχθροῦ.

4.—Ο ΜΙΚΡΟΠΟΛΕΜΟΣ

Ο μικροπόλεμος είναι μιά μορφή ταχτικής (πολέμου) πού μπορεί νά γίνει σέ μεγάλη κλίμακα μόνο από λαϊκοεπαναστατικούς στρατούς. Μπορεί νά αναπτυχθεί μέ πολλούς τρόπους καί μέθοδες πού εφευρίσκει ή πρωτοβουλία τών λαϊκών αγωνιστών.

Στόν εχθρό φέρνει συνεχή κούραση καί αιμοραγία καί δέν τοῦ αφίνει ούτε γιά μιά στιγμή ανάπαυλα. Καί οί απώλειες τοῦ εχθροῦ από μικροπόλεμο είναι συνολικά μεγάλες.

Γιά μάς ό μικροπόλεμος αποτελεί ένα συνδετικό κρίκο ανάμεσα στήν άμυνα καί τήν επίθεση πού μάς βοηθάει νά γυμνάζουμε συνεχώς τά τμήματά μας καί νά τάχουμε πανέτοιμα καί ακόμα νά δοκιμάζουμε τίς ικανότητες τών κατώτερων στελεχών μας. Ο μικροπόλεμος σφυρηλατεί τήν αποφασιστικότητα, τήν εξυπνάδα καί τήν πρωτοβουλία μαχητών καί στελεχών. Γι' αυτό καί αποτελεί ένα άπτά χαρακτηριστικά τής λαϊκοεπαναστατικής ταχτικής μας.

Ο μικροπόλεμος μπήκε σέ καλή βάση άπτά τμήματά μας τοῦ Γράμμου. Καί σιγά—σιγά γίνεται συνείδηση σ' όλους τούς μαχητές καί μαχήτριες, πού επίμονα ζητάνε αποστολές μικροπολέμου. Η άμιλλα μέ τή Βοιωτία (?) μάς βοήθησε γιά νά αναπτύξουμε τό μικροπόλεμο. Ο μικροπόλεμος στό Γράμμο γίνεται α) από ειδικό τμήμα από διαλεγμένους μαχητές πού συνεχώς χτυπάνε τόν εχθρό πίσω άπτό Σμόλικα καί δίνουν μερικές φορές μάχες μεγαλύτερες άπτό μικροπόλεμο, β) από όλες τίς μονάδες μας τοῦ Γράμμου πού προσπαθοῦν καθημερινά νά μεγαλώνουν τήν επίδοση τοῦ μικροπόλεμου. Εδώ στήν πρώτη γραμμή βρίσκεται ή 108 Ταξιαρχία μας καί οί άλλες μονάδες μας προσπαθοῦν νά τήν φτάσουν.

Ο μικροπόλεμος στό Γράμμο εκδηλώθηκε μέχρι τώρα μέ τήν παρακάτω δράση:

α) Καθημερινό χτύπημα εχθρικών πολυβολείων από κοντινές αποστάσεις μέ πάντζερ καί άλλα βαρειά όπλα. Οί φαντάροι τοῦ Μ.Φ.Σ. τρέμουν κάθε βράδυ, όταν εκθέτονται πώς θά χάσουν τή ζωή τους κάτω από τά ερείπια τών πολυβολείων.

β) Καθημερινή διείσδυση στούς καταυλισμούς καί στά άμεσα μετόπισθεν τοῦ εχθροῦ καί χτύπημα αιφνιδιαστικό [illegible] καί λόχων

Αὐτό ἔγινε μέχρι τώρα πολλές φορές μέ καλά ἀποτελέσματα.

γ) Καθημερινές ἐνέδρες στούς δρόμους κίνησης τοῦ ἐχθροῦ, ναρκοθέτηση μέ ἐνεργητική προσβολή καί χτύπημα τῶν ἐχθρικῶν τμημάτων μέ αὐτόματα ὅταν περνοῦν ἀπ' τούς δρόμους αὐτούς. Ἔτσι ἐξοντώσαμε ὁλόκληρες διμοιρίες τοῦ ἐχθροῦ. Οὔτε ἕνας φαντάρος τοῦ ἐχθροῦ δέ γύρισε πίσω στό τμῆμα του.

δ) Ἐλευθεροσκοπευτική δράση, ἰδίως ἐνάντια σέ φασίστες ἀξιωματικούς. Εἰδικοί σκοπευτές μας πού, ἐφοδιάστηκαν τώρα μέ κατάλληλα ὄργανα σκοτώνουν παρατηρητές καί σκοπούς τοῦ ἐχθροῦ, εἴτε ἀξιωματικούς πού βρίσκονται σέ κίνηση εἴτε πάνω σέ παρατήρηση. Στό εἶδος αὐτό τοῦ μικροπόλεμου ἔχουν τα πρῶτα καλά ἀποτελέσματα, μέχρι τώρα, ὅλες οἱ μονάδες τοῦ Γράμμου. Ἡ VIII Μεραρχία μας σκότωσε τελευταῖα ἕνα Συντ)χη στό Σμόλικα ἀπό ἀπόσταση 15 μέτρων.

ε) Τράβηγμα τοῦ ἐχθροῦ σέ μάχη καί καταπόνηση, ἐξάντλησή του. Αὐτό ἔγινε κάμποσες φορές. Ἔτσι ἔχουμε περιπτώσεις πού μικρή ὁμάδα μας χτύπησε ἐχθρικό λόχο εἴτε διλοχία καί μέ ἐλαστικές κινήσεις τούς κρατοῦσε ὁλόκληρη μέρα σέ ἐπαφή καί τούς ἀπασχολοῦσε.

στ) Συνδυασμός μιᾶς ταχτικῆς ἐνέργειας μέ τό μικροπόλεμο. Π.χ. ὅταν θέλουμε νά περάσουμε μιά μεγάλη φάλαγγά μας πιάνουμε, ὅπως ἄλλωστε εἶναι φυσικό, μέ δυνάμεις μας ὁρισμένα στηρίγματα καί ἀπ' τήν ἄλλη στέλνουμε δεκάδες ὁμαδοῦλες πού χτυπᾶνε τόν ἐχθρό ἀπ' ὅλες τίς μεριές καί τόν ζαλίζουμε. Μιά τέτοια μάχη δόθηκε ἀπ' τίς 17—20 Ἰούνη, μέ ἀποτέλεσμα νά πραγματοποιήσουμε τό σκοπό μας καί ὁ ἐχθρός νάχει ἀπό μικροπόλεμο καί ταχτικές μικρές μάχες γύρω ἀπ' τούς 200 νεκρούς καί τραυματίες, ἐνῶ οἱ δικές μας ἀπώλειες ἦταν ἐλάχιστες.

Δοκίμασε καί ὁ ἐχθρός νά μᾶς κάνει... μικροπόλεμο. Πλήρωσε ὅμως σκληρά στήν Ἁγια—Βαρβάρα καί Ἁγίους—Ἀποστόλους τήν ἀπόπειρά του καί αὐτό θά γίνεται πάντοτε ἐφ' ὅσον ἐπαγρυπνοῦμε (μέτρα ἀσφάλειας) καί ἐνεργοῦμε ἔξυπνα.

Ὁ μικροπόλεμος ἔχει μεγάλα περιθώρια ἀνάπτυξης στό Γράμμο. Τόν εὐνοεῖ ἡ διάρθρωση τοῦ ἐδάφους καί ἡ ἀδυναμία τοῦ ἐχθροῦ νάχει παντοῦ πυκνή διάταξη. Πρέπει ὅμως νά πάρουμε τά παρακάτω συμπληρωματικά μέτρα:

α) Νά ὀργανώσουμε μέ τέχνη καί σύστημα, ἐπιστημονικά τό μικροπόλεμο. Οἱ διοικητές καί οἱ Π.Ε. πρέπει νά κουράσουν ἀκόμα τό μυαλό τους πρός τήν κατεύθυνση αὐτή.

β) Νά κάνουμε τό μικροπόλεμο ὑπόθεση ὅλων τῶν μαχητῶν τοῦ Γράμμου καί ἰδιαίτερα τῶν ἐπονιτῶν καί τῶν μαχητριῶν. Νά κάνουμε δηλ. μαζικό μικροπόλεμο, ὀργανώνοντας ταυτόχρονα καί ὑποδειγματικές ὁμάδες. Πρέπει σέ λίγο χρονικό διάστημα νάμαστε σέ θέση νά κινᾶμε ἑκατοντάδες μικροομαδοῦλες πρός ὅλες τίς κατευθύνσεις τοῦ ἐχθροῦ καί νά τόν κεντᾶμε μέρα καί νύχτα.

γ) Νά πάρουμε εἰδικά μέτρα γιά τή ναρκοθέτηση καί τήν ἐλευθεροσκοπευτική δράση.

δ) Νά πάρουμε παρόμοια μέτρα γιά τό χτύπημα τῶν φασιστῶν καί ἀξιωματικῶν, καί

ε) Νά συνδυάσουμε καλύτερα τό μικροπόλεμο μέ τίς ταχτικές ἐπιχειρήσεις μας

Η ΜΑΧΗ ΣΤΑ ΠΑΤΩΜΑΤΑ

Ἡ μάχη στά Πατώματα ἄρχισε τό πρωΐ τῆς 30)5 καί τέλειωσε τή νύχτα τῆς 2)6. Εἶχε δέ δυό φάσεις.

α) Τήν πρώτη γιά τήν κατάληψή τους καί τή β) γιά τή διατήρηση τοῦ Πατώματος.

Ἡ πρώτη φάση τῆς μάχης, ἡ ἐπίθεση, ἦταν μιά ἀπ' τίς πολύ καλά ὀργανωμένες μάχες τοῦ Δ.Σ.Ε. καί δόθηκε, παρά τίς μικρο ελλείψεις καλά. Στή φάση αὐτή τῆς μάχης ἔμπαιναν τά παρακάτω προβλήματα:

α) Νά ἐξουδετερώσουμε τά ναρκοπέδια τοῦ ἐχθροῦ καί τά συρματοπλέγματα πού βρίσκονταν σέ βάθος 100 μέτρων.

β) Νά καταστρέψουμε τά ἐχθρικά πολυβολεῖα πού ἦταν κτισμένα πάνω ἀπ' τό ἔδαφος. Δέν εἶναι τυχαῖο ὅτι ὁ μοναρχοφασίστας Μέραρχος Μπαλοδήμος θεωροῦσε τά Πατώματα σάν τό πιό καλά ὀργανωμένο ὀχυρό του.

γ) Νά μήν ἀφήσουμε τόν ἐχθρό νά φέρει ἐνισχύσεις στή διάρκεια τῆς μάχης ἀπ' τό Κάντσικο καί τή Θεοτόκο, καί

δ) Μέ ἀποφασιστική ἔφοδο νά ξηλώσουμε τόν ἐχθρό ἀπ' τά Πατώματα καί ὁλοκληρωτικά νά τόν ἐξοντώσουμε.

Τήν κύρια προσπάθεια τήν ἔκανε ἡ Σχολή Ἀξ. Γ.Α πού ἔλυσε κατά τόν καλύτερο τρόπο τά παραπάνω προβλήματα. Ἐνῶ ἡ 8η Μεραρχία μας καί ἡ 108 Ταξιαρχία ἔπιαναν τά περάσματα (Σουκολάζαρη κλπ) γιά νά ἐμποδίσουν τίς ἐνισχύσεις τοῦ ἐχθροῦ. Τά ναρκοπέδια ἐξουδετερώθηκαν μέ τήν ἀποφασιστικότητα καί τήν τέχνη τῆς Σχολῆς σέ μιά ἡρωϊκή προσπάθεια πού κράτησε παραπάνω ἀπό δέκα ὧρες. Χρησιμοποιήθηκαν σέ μεγάλη ἔκταση οἱ σταυροί καί τά δέντρα πού ξεριζώσαμε μέ καλοστάκια καί ἔτσι οἱ νάρκες τινάζονταν ἡ μιά ὕστερα ἀπ' τήν ἄλλη. Τό πυροβολικό καί τά ἀντιαρματικά μας χρησιμοποιήθηκαν γιά νά σιγήσουν καί νά καταστρέψουν τά ἐχθρικά πολυβολεῖα. Τό πυροβολικό στή μάχη στά Πατώματα ἔδειξε ὅτι εἶναι θεός τοῦ πολέμου καί ἐνθουσίασε ὁλοκληρωτικά στούς μαχητές μας καί σκόρπισε τό δέος στόν ἐχθρό. Μέσα σέ 20' ἔρριξε ἑξακόσια (600) βλήματα

καί κονιορτοποίησε ἕνα μεγάλο μέρος τῶν ὀχυρῶν τοῦ ἐχθροῦ. Τήν ἀποφασιστική ἐξόρμηση τήν ἔκανε τίς μεσημβρινές ὧρες ἡ Σχολή καί κατέλαβε τό στόχο. Μόνο μερικά ὑπολείμματα, 30—40 ἄντρες σώθηκαν ἀπ' τήν ἐχθρική τριλοχία.

Ἡ δεύτερη φάση τῆς μάχης στά Πατώματα, παρουσιάζει ἐπίσης μεγάλο ἐνδιαφέρο. Ἐμεῖς περιμέναμε τήν ἐχθρική ἐνέργεια γιά τήν ἀνακατάληψή τους. Γι' αὐτό στείλαμε ἀμέσως μέ τήν κατάληψη καινούργιο, ξεκούραστο τμῆμα πάνω στά Πατώματα. Εἶναι ὁ καλύτερος τρόπος γιά νά κρατήσεις ἕνα ὕψωμα πού τό κατέλαβες μέ σκληρές μάχες. Ὁ ἐχθρός κίνησε τό πρωΐ στις 2)6 δυνάμεις δυό περίπου Ταξιαρχιῶν γιά νά ἀνακαταλάβει τά Πατώματα. Ὁ κ. Μπαϊρδῆμος ὁρκίζονταν: «Εἶναι ζήτημα τιμῆς γιά τήν 8η Μεραρχία ἡ ἀνακατάληψη τοῦ Πατώματος». Στήν ἀρχή ἡ διοίκησή μας πού ἦταν κοντά στά Πατώματα δέν κατάλαβε τήν ἔκταση τῆς ἐχθρικῆς ἐπίθεσης (μᾶς ἔλεγε ὅτι εἶναι μερικές μικροομάδες πού καθηλώθηκαν). Αὐτό σέ συνδυασμό μέ τήν ἐλλειψή ὀχύρωση πιό κάτω ἀπό τό κυρίως Πάτωμα, βοήθησε τόν ἐχθρό νά φθάσει τίς μεσημβρινές ὧρες στά συρματοπλέγματα τοῦ Πατώματος. Τότε ἐπεμβήκαμε ἀποφασιστικά μέ τίς παρακάτω ἐνέργειες:

α) Στείλαμε καί ἄλλη δύναμη στό Πάτωμα καί μέ τά πυρά τῶν ὅπλων προξενήσαμε μεγάλες ἀπώλειες στόν ἐχθρό.

β) Τόν πλευροβάλαμε μέ τμήματα τῆς Σχολῆς μέ τή βοήθεια τῆς 8ης Μεραρχίας καί τῆς 108 Ταξιαρχίας καί ρίξαμε τίς βραδυνές ὧρες τόν ἐχθρό στό ποτάμι τῆς Ἀετομηλίτσας καί στό Σταυροπόταμο. Ὁ ἐχθρός εἶχε τρομαχτικές ἀπώλειες. Οἱ δυό του Ταξιαρχίες γύρισαν τσακισμένες πίσω. Καί θά κατορθώναμε νά πιάσουμε αἰχμάλωτους μεγάλα τμήματα τοῦ ἐχθροῦ, ἄν εἴχαμε ἕνα καλύτερο συντονισμό τῆς δράσης τῶν τμημάτων μας πού ἐνέργησαν στίς 2)6)49

Ἡ μάχη στά Πατώματα μᾶς ἔδωσε πλούσια πείρα. Ἔδειξε ὅτι πρέπει νά σκεφτόμαστε πολύ καί νά ὀργανώνουμε καλά τήν κάθε μάχη. Ἐπιπολαιότητες, τσαπατσουλιές καί πρόωρος ὑπερενθουσιασμός εἶναι πιά ἀπαράδεχτες γιά τό Δ. Σ. Ε. Οἱ ἀναγνωρίσεις μας ἀπ' ὅλα τά στελέχη, ἡ βάση πυρός, ἡ χρησιμοποίηση ὅλων τῶν ὅπλων, ἡ ταχύτητα καί ἡ ἀποφασιστικότητα, ἡ λειτουργία τῶν διαβιβάσεων, ἦταν τέτοια πού ἐπέβαλε ἡ μάχη στά Πατώματα. Στήν καλή διεξαγωγή τῆς μάχης αὐτῆς ἔπαιξε σπουδαῖο ρόλο ἡ συστηματική ἐκπαίδευση τῆς Σχολῆς. Ἡ πεῖρα ἀπό τά Πατώματα πρέπει νά χρησιμοποιηθεῖ δημιουργικά ἀπό τά στελέχη μας τοῦ Γράμμου στίς καινούργιες ἐπιθετικές ἐνέργειες μας.

6. Ο ΓΡΑΜΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΗ ΜΑΧΗ ΣΤΟ ΒΙΤΣΙ

Ὁ ἐχθρός ἑτοιμάζεται νά χτυπήσει στό Βίτσι. Για πολλούς λόγους, πολιτικούς καί στρατιωτικούς, εἶναι ὑποχρεωμένος νά πάει ἐκεῖ. Ἀλλοιῶς χάνει τή μάχη. Μά κι' ἐμεῖς προετοιμαζόμαστε νά δώσουμε τήν ἀποφασιστική μάχη στό Βίτσι. Καί ἡ μάχη τοῦ Βίτσι θά δοθεῖ φυσικά, πρῶτα ἀπ' ὅλα στό Βίτσι μά καί στό Γράμμο καί σέ ὅλη τήν Ἑλλάδα.

Ὁ Γράμμος πρόκειται νά παίξει σπουδαῖο ρόλο στήν ἀποφασιστική μάχη τοῦ Βίτσι. Αὐτό εἶναι ὁλοφάνερο, γιατί ὁ Γράμμος εἶναι ἕνα γερό στήριγμα ἐξόρμησης ἀπ' ὅπου μποροῦμε νά χτυπήσουμε τόν ἐχθρό, ἀποτελεῖ στήν οὐσία μιά ἑνότητα μέ τό Βίτσι. Ὁ σ. Ζαχαριάδης τονίζει τή σημασία τοῦ Γράμμου στήν ἀποφασιστική μάχη τοῦ Βίτσι ὅταν λέει στό προτελευταῖο ἄρθρο του «θά τούς χτυπήσουμε μέ στρατηγική ἀντεπίθεση ἀπ' ὅλες τίς πλευρές καί ἔχουμε αὐτές τίς δυνατότητες, φτάνει νά σκεφθοῦμε καί μόνο τό γεγονός ὅτι κρατᾶμε γερά τό Γράμμο».

Ὁ Γράμμος, ὅπως ἔδειξαν οἱ μάχες τῶν τριῶν τελευταίων μηνῶν (Ἀπρίλης—Μάης—Ἰούνης) θά παίξει τό ρόλο του, θά ἐκπληρώσει στό ἀκέραιο τά καθήκοντά του. Αὐτό τό ὑπόσχονται οἱ ὑπερασπιστές του στίς συνελεύσεις τους καί τό ἀποδείχνουν μέ τήν καθημερινή δράση τους.

Για νά μπορέσει ὅμως ὁ Γράμμος νά παίξει καλύτερα τό ρόλο του σέ σχέση μέ τήν ἀποφασιστική μάχη τοῦ Βίτσι, πρέπει νά συγκεντρώσουμε τήν προσοχή μας στά παρακάτω προβλήματα:

α) Νά κρατᾶμε γερά στό Γράμμο, πράγμα πού σημαίνει νά καλυτερεύουμε συνεχῶς τήν ὀχύρωση, νά βελτιώνουμε πάντα τή διάταξή μας καί τή δύναμη πυρός καί νά ἀναπτύσσουμε τό μαζικό μικροπόλεμο.

β) Νά ἐπεχτείνουμε ὅσο μποροῦμε τό χῶρο μας μέ καλά ὀργανωμένες ἐπιθέσεις πού θά μᾶς δώσουν τή δυνατότητα νά προξενήσουμε μεγάλη φθορά στόν ἐχθρό καί νά τόν ξηλώνουμε ἀπόκεῖ πού θέλουμε ἐμεῖς.

γ) Νά προετοιμαζόμαστε γιά τήν ἐκπλήρωση τῆς γενικώτερης ἀποστολῆς μας, γιά τήν πραγματοποίηση τῶν στρατηγικῶν ἐπιδιώξεων τοῦ Γ. Α.

Πέρσι πυργώθηκε στό Γράμμο μέ τό αἷμα τῶν καλύτερων παιδιῶν του ἡ ἐποποιία τῶν 70 ἡμερῶν πού συντάραξε τήν Ἑλλάδα. Ὁ Γράμμος ἔγινε στά 1948 τό σύμβολο ἀπελευθέρωσης τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Φέτος ὁ Γράμμος πλάϊ στό ἡρωϊκό μας Βίτσι, παίρνοντας μέρος στήν ἀποφασιστική μάχη τοῦ Βίτσι, θά συντελέσει στό νά κερδίσουμε καί τή μάχη τοῦ πολέμου καί τῆς εἰρήνης στά 1949. Στό Γράμμο ἔχουμε κιόλας 90 μέρες, πετύχαμε τήν ὁλο-

Η ΔΙΑΛΥΤΙΚΗ ΜΑΣ ΔΟΥΛΕΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΜΟΝΑΡΧΟΦΑΣΙΣΤΙΚΟ ΣΤΡΑΤΟ

(ΜΕΡΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΜΙΑ ΕΙΔΙΚΗ ΣΥΣΚΕΨΗ ΣΤΕΛΕΧΩΝ ΜΑΣ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΟ)

Τοῦ σ. ΚΩΣΤΑ ΚΑΡΑΓΙΩΡΓΗ, Ἀντιστράτηγου

«Μιά ἀποφασιστική προϋπόθεση γιά τή νίκη βρίσκεται περισσότερο σήμερα ἀπό πρίν στό φαντάρο. Στό φαντάρο πού ξυπνᾶ, μά πού ταλαντεύεται ἀκόμα. Αὐτόν τόν φαντάρο πρέπει νά τόν κερδίσουμε».

(Ἀπό τό τελευταῖο ἄρθρο τοῦ σ. Νίκου Ζαχαριάδη «Ἀντάρτες, φαντάροι καί κουρτικάδες».

Ἕνας λαϊκός ἐπαναστατικός στρατός εἶναι, ἀπό τή φύση του τήν ἴδια, διαμετρικά ἀντίθετος ἀπό τούς ἄλλους, τούς ἀντιλαϊκούς, ἀντεπαναστατικούς στρατούς. Τά βασικά του χαρακτηριστικά πηγάζουν ἀπό τήν ἀποφασιστική του ἰδιότητα νά ἔχει τίς ρίζες του βαθειά μέσα στό λαό, νά προέρχεται ἀπ' αὐτόν, νά ζεῖ καί νά παλεύει γι' αὐτόν, νά εἶναι ἕνα μ' αὐτόν. Σ' αὐτή τή λαϊκή ἰδιότητα ἑνός ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ ὀφείλεται ἡ ἀκατάβλητη ἠθικοπολιτική του ὑπεροχή ἀπέναντι στόν ἀντίπαλο στρατό. Σ' αὐτήν ὀφείλεται ἡ βαθειά ἀλληλεγγύη στελεχῶν καί ἁπλῶν μαχητῶν πού εἶναι ἀπόλυτα ἄγνωστη στόν ἀντίπαλο στρατό. Σ' αὐτήν ὀφείλεται ἡ δυνατότητα τοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ νά ἀξιοποιεῖ καί τή γυναικεία δύναμη ὄχι μόνο σέ βοηθητικά ἀλλά καί σέ μάχιμα τμήματα ὅλων τῶν κατηγοριῶν. Σ' αὐτήν ἀκόμα ὀφείλεται καί ἡ ἱκανότητα τοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ νά μπορεῖ πάνω στή βάση τῆς γενικῆς στρατηγικῆς του ἐπιδίωξης (τῆς λαϊκῆς δημοκρατικῆς ἐπανάστασης) νά ἀνατρέπει τήν παληά δογματική καί σκουριασμένη πολεμική ταχτική καί νά βάλει στή θέση της τήν καινούργια καί ἀποτελεσματική λαϊκοεπαναστατική πολεμική ταχτική. Αὐτήν πού ἔχει ἀφήσει κατάπληκτους τούς σπουδαγμένους ἀνώτερους κι ἀνώτατους ἀξιωματικούς τοῦ μοναρχοφασισμοῦ: «Μᾶς ἔβαλαν κάτω οἱ ἐργάτες, οἱ τενεκετζῆδες, οἱ δάσκαλοι».

Ὅλα αὐτά τά βασικά χαρακτηριστικά τοῦ λαϊκοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ τά διαποτίζει ἀπό τό πρῶτο ὡς τό τελευταῖο ἕνα ἀκόμα βασικό χαρακτηριστικό: Ἡ ἱκανότητα τοῦ λαϊκοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ νά ἀποσυνθέτει ἠθικά, νά ξεχαρβαλώνει πρίν ἀπό τή μάχη τό ἠθικό τοῦ ἀντίπαλου στρατοῦ. Καί εἶναι ὁ Μάο—Τσέ—Τούγκ, ὁ ἄνθρωπος πού ὀργάνωσε, διηύθυνε καί καθοδήγησε πρός τή νίκη, τό μεγαλύτερο, ἔπειτα ἀπό τό σοβιετικό, λαϊκό ἐπαναστατικό στρατό τοῦ κόσμου, πού σ' ἕνα περυσινό του ἄρθρο συγκεντρώνει τήν προσοχή μας πάνω στό τόσο βασικό αὐτό χαραχτηριστικό τοῦ λαϊκοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ.

Καί πραγματικά, ἄν παρακολουθήσουμε στήν ἐξέλιξή της τήν ἐκπλήρωση τοῦ μεγαλειώδους σχεδίου τοῦ Κομμουνιστικοῦ Κόμματος τῆς Κίνας, ἀπό τό καλοκαίρι τοῦ 1947 ὡς τώρα «Ὡς τό τέλος τοῦ 1947 θά περάσουμε τόν Κίτρινο ποταμό. Ὡς τό τέλος τοῦ 1948 θά περάσουμε τό Γιάγκ—Τσέ. Καί ὡς τό τέλος τοῦ 1949 θά φτάσουμε στήν ἐπαρχία Κβαν-Τούγκ (Καντώνα»), θά δοῦμε ὅτι ἡ ἀποσυνθετική ἐπίδραση τοῦ λαϊκοῦ ἐπαναστατικοῦ πάνω στόν ἀντίπαλο στρατό τοῦ Κουόμιταγκ, ἔπαιξε ἀποφασιστικό ρόλο. Στήν ἀρχή μικρότερες μονάδες, λόχοι, τάγματα καί συντάγματα καί κατόπιν μεγαλύτερες, μεραρχίες καί σώματα στρατοῦ, ἡ διαλύονταν πρίν ἀπό τήν ἀποφασιστική σύγκρουση ἤ περνοῦσαν μισοδιαλυμένα ἤ καί συγκροτημένα στίς γραμμές τοῦ Λαϊκοῦ Στρατοῦ. Τά πράγματα προχώρησαν τόσο, ἔπειτα ἀπό τήν κατάληψη τοῦ Μούκδεν καί τήν κατάρρευση τοῦ βορείου μετώπου τοῦ Κουόμιταγκ, ὥστε καί στρατιές ἀκόμη νά διαλύονται. Ὁ στρατηγός Γκό, ὁ κυριώτερος μετά τόν Τσάγκ Κάϊ-Σέκ ἀπό τούς πολεμικούς ἡγέτες τοῦ Κου-

---

κληρωτική του ἀπελευθέρωση καί θά πετύχουμε βοηθώντας τό Βίτσι ὅλοι μαζί, τήν ἀποφασιστική καμπή στά 1949. Ὁ ἐχθρός δέν θά περάσει στό Βίτσι. Ὁ Γράμμος εἶναι στό πλευρό τοῦ Βίτσι γιά τή Νίκη καί τή Λευτεριά.

όμιταγκ, όχι μόνο υπέγραψε τοπική ειρήνη και παράδοση τοῦ Πεκίνου, ἀλλά καί ἔκανε ἔκκληση στό στρατό τοῦ Κουόμιταγκ νά περάσει στό πλευρό τοῦ λαϊκοῦ στρατοῦ. Μποροῦμε νά συμπεράνουμε ὅτι ἡ ἀποσύνθεση τοῦ ἠθικοῦ τοῦ στρατοῦ τοῦ Κουόμιταγκ ὑπῆρξε ὁ ἀποφασιστικός παράγοντας γιά τήν καμπή καί κατόπιν τή γρήγορη πορεία πρός τή νίκη.

Μποροῦμε νά θυμίσουμε ἕνα ἀκόμα μεγάλο ἱστορικό δίδαγμα. Ὕστερα ἀπό τήν ὀκτωβριανή ἐπανάσταση, ὁ Τσώρτσιλ «γιά νά πνίξει τόν κομμουνισμό στό λίκνο του», ὅπως λέει σήμερα, ἔκανε τήν ἔνοπλη ἐπέμβαση «τῶν δεκατεσσάρων ἐθνῶν» (Ἄγγλοι, Γάλλοι, Ἀμερικανοί, Γιαπωνέζοι, Ἕλληνες τῆς ουκρανικῆς ἐκστρατείας τοῦ Βενιζέλου κλπ). Τσαρικοί ἀξιωματικοί ἐπικεφαλῆς διάφορων στρατῶν μαζί μέ τά ξένα στρατεύματα, προσπαθοῦσαν τρία καί τέσσερα χρόνια νά ἐξοντώσουν τή νεαρή σοβιετική ἐξουσία, νά νικήσουν τόν ἄγουρο ἀκόμα καί ἄπειρο Κόκκινο Στρατό. Μαζί μέ τίς μεγαλειώδεις του νίκες στό Τσαριτσίν (Στάλινγκραντ), στήν Κριμαία, μπρός στήν Πετρούπολη κλπ. ὁ Κόκκινος Στρατός ἀνέπτυξε μιά πολύ ἀποτελεσματική, ἀποσυνθετική δράση μέσα στούς ἀντιπάλους του στρατούς, πού κατέρρεαν διαδοχικά καί στό τέλος πετάχτηκαν ὅλοι στή θάλασσα. Ὁ στρατηγός «Νεόκοσμος Γρηγοριάδης», αὐτόπτης μάρτυρας, περιγράφει πολύ εὔγλωττα στήν «Ἱστορία τῆς Οὐκρανικῆς ἐκστρατείας», πού ἔγραψε πρίν ἀπό πολλά χρόνια τώρα, τό ἀποσυνθετικό πού σέ μίσα στόν ἑλληνικό στρατό, πού εἶχε στείλει ὁ Βενιζέλος. Τό ἀποτέλεσμα ἦταν πώς κάτω ἀπό τήν ἠθική ἐπίδραση τῆς διαλυτικῆς προπαγάνδας τοῦ Κόκκινου Στρατοῦ, τό ἑλληνικό στράτευμα εἶχε περάσει σέ παθητική ἀντίσταση, καί οὐσιαστική ἄρνηση δράσης καί εἶναι βέβαιο ὅτι ἄν δέν κατέρρεε ὅλο τό μέτωπο τῆς Ἀντάντ τότε στή νότια Ρωσία, θά ἔφτανε σέ ἀνοιχτή στάση. Ὅπως, ἄλλωστε, εἶχε γίνει στό γαλλικό στόλο τῆς Μαύρης Θάλασσας μέ ἐπικεφαλῆς τόν Ἀντρέ Μαρτύ.

* * *

Μόνο ἕνας τυφλός δέν θά μποροῦσε νά δεῖ τήν ἄσχημη κατάσταση τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ. Τρία χρόνια τώρα τόν ρίχνουν στήν ἐμφύλια σφαγή ὁ μοναρχοφασισμός καί οἱ ἄγγλοι καί ἀμερικάνοι πάτρωνές του. Καί ὅπως εἶναι φυσικό, ὁ φαντάρος, ὁ ὑπαξιωματικός, ὁ τίμιος ἀξιωματικός δέν πολεμάει παρά μόνο στό μέτρο πού ἐξασκεῖται ἡ ὑλική κτηνώδικη βία ἀπάνω του εἴτε ἔχει κατορθώσει νά τοῦ θολώσει τό μυαλό ἡ μοναρχοφασιστική συκοφαντική προπαγάνδα (σλαβοκομμουνιστές, βούλγαροι, ἀλβανοί, παιδομάζεμα, ζήτημα τῆς Μακεδονίας στούς βουλγάρους κλπ).

Σήμερα, ἔπειτα ἀπό τρία χρόνια πολέμου, ὑπάρχει ἕνα τεράστιο γεγονός πού βαραίνει ἀπάνω στό μοναρχοφασισμό: Δέν κατόρθωσε νά νικήσει τό Δημοκρατικό Στρατό, παρ' ὅλο ὅτι ἡ ἀναλογία στίς δυνάμεις εἶναι δέκα, δεκαπέντε, εἴκοσι ἤ ἀκόμα καί τριάντα πρός ἕνα σέ ἔμψυχο ὑλικό, πολύ μεγαλύτερη σέ ἐφοδιασμό, ἀσύγκριτα πιό μεγάλη σέ πυροβολικό καί χωρίς καμιά σύγκριση σέ ἀεροπορία καί ναυτικό. Καί αὐτό ἀκριβῶς τό γεγονός εἶχε καί ἔχει τήν ἐπίδρασή του πάνω στό φαντάρο, ὑπαξιωματικό καί τόν τίμιο ἀξιωματικό τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ. Πραγματικά, ὁ φαντάρος μέ τή δική του πεῖρα καί λογική, εἶδε ὅτι ἔκλεισε τό 1946 χωρίς καμμιά στρατιωτική νίκη ἐνάντιον τοῦ Δημ. Στρατοῦ. Εἶδε κατόπιν τό μηδαμινό στρατηγικό ἀποτέλεσμα τῆς περίφημης ἐαρινῆς ἐκστρατείας, τίς ἡμέρες Χ καί ὧρες Ω. Καί εἶδε ἀκόμα νά μή φέρνουν ἀποτέλεσμα ὅλες ἐκεῖνες οἱ προπαρασκευαστικές ἐκστρατεῖες τοῦ 1948 πρίν τό Γράμμο, ἀπό Μουργκάνα καί Κεντρική Μακεδονία μέχρι Ρούμελη.

Εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἀπό τήν ἄποψη τῆς ἠθικῆς προπαρασκευῆς στήν περσινή ἐκστρατεία τοῦ Γράμμου, πέτυχε ἕνα πρᾶγμα: Νά πείσει γιά μιά στιγμή τόν κουρασμένο φαντάρο, ὅτι παίρνοντας τό Γράμμο, τελειώνει ὁ πόλεμος καί θά πάει ἀμέσως κατόπι στό σπίτι του. Καί πραγματικά μόλις τελείωσε ἡ περσινή φάση τοῦ ἀγώνα στό μέτωπο τοῦ Γράμμου, χάλασε ὁ κόσμος στό Γράμμο, κατά διαταγή τῶν ἀξιωματικῶν, ἀπό φωτοβολίδες ὅλων τῶν χρωμάτων καί πυρά ὅλων τῶν εἰδῶν. «Τώρα θά πάω στό σπίτι μου» αὐτή ἦταν ἡ κυρίαρχη σκέψη τοῦ κάθε φαντάρου, ὅπως κι' ἄν ἔβλεπε τόν ἐμφύλιο πόλεμο ὡς τότε.

Ἀλλά ὁ φαντάρος δέν πῆγε στό σπίτι του. Καί χρειάστηκε νά κληθοῦν κι' ἄλλοι, κι' ἄλλοι φαντάροι γιά νά σκεπάσουν (ὅσο αὐτό ἦταν δυνατό) τα κενά τῶν 30.000 ἀπωλειῶν τοῦ Γράμμου. Σχεδόν ἀμέσως μετά τήν «κορωνίδα τῆς νίκης» στό Γράμμο, ἔγινε αἰσθητό καί στόν τελευταῖο φαντάρο, ὑπαξιωματικό καί τίμιο ἀξιωματικό ὅτι κάθε ἄλλο παρά τελείωσε ὁ πόλεμος καί ὅτι ἀντίθετα φουντώνει ὁ πόλεμος αὐτός στό Βίτσι, στή Θεσσαλία, στή Ρούμελη, στήν Πελοπόννησο, στήν Ἤπειρο, στή Μακεδονία καί Θράκη, στά νησιά. Οἱ τελευταῖες ντουφεκιές τῆς περυσινῆς μάχης τοῦ Γράμμου, δέν ἔπεσαν στό Γράμμο, ἀλλά ἔπεσαν μέσα στή Λάρισα καί Φλώρινα καί Κοζάνη, ἦταν σφαῖρες ἀπό ἐκτελεστικά ἀποσπάσματα τοῦ μοναρχοφασισμοῦ πού ἐκτελοῦσαν στασιαστές φαντάρους καί ἀξιωματικούς ἀκόμα καί τῆς «ἔνδοξης» ταξιαρχίας τοῦ Ρίμινι πού ἀρνοῦνταν νά συνεχίσουν τόν πόλεμο. Κατόπιν ἡ Νάουσα, ἡ Καρδίτσα, τό Καρπενήσι ἦρθαν γιά νά γκρεμίσουν ἀκόμα πιό βαθειά τό ἠθικό τοῦ ἀντίπαλου στρατοῦ.

Ἔτσι μπῆκε στό φετεινό χρόνο ὁ μοναρχοφασιστικός στρατός. Μέ τσακισμένο ἠθικό, μέ ἀγωνία στήν καρδιά καί μέ τήν διαπίστωση ὅτι δέν γίνεται τίποτε μέ τά ὅπλα, γιά νά νικηθεῖ ὁ ΔΣ, ἀλλά ὅτι πρέπει κανείς τήν ... μέ

τή συνεννόηση) νά τελειώσει ὁ πόλεμος. Καί ὁλόκληρη ἡ σειρά ἀπό τά αὐθεντικά ντοκουμέντα πού ἔχει στά χέρια του ὁ Δ. Στρατός μέσα ἀπό ἀρχεία—λάφυρα μοναρχοφασιστικῶν μονάδων, εἶναι συντριπτικά σέ πειστικότητα γιά τό ἠθικό τοῦ φαντάρου. Δέν ἔχουμε κανένα λόγο νά μή βασιστοῦμε στήν κρίση ἑνός τόσο ἁρμόδιου ἀνθρώπου, σάν τόν ἀντιστράτηγο Βεντήρη. Εἶναι αὐτές καί ὄχι ἐμεῖς, πού βαθμολογεῖ στό ἐμπιστευτικό του ἔγγραφο (15)2)49 Α Π 83) τό ἠθικό τοῦ στρατοῦ του σάν «μεταξύ καλοῦ καί χαμηλοῦ, γενικῶς μέτριον. Μαχητικότης καί ἀντοχή μετρία. Ἐπιδεξιότης κάτω τοῦ καλοῦ. Δέν ὑπάρχει ὁρμή. Ἡ πειθαρχία δέν εἶναι ἱκανοποιητική. Κάμψις τῶν ὁπλιτῶν κλπ». Ὁ ἴδιος βρίσκει τήν κόπωση τοῦ στρατοῦ του σάν βασική αἰτία τοῦ κακοῦ.

Ὁ ἄλλος δήμιος, ὁ φρενώτερος σέ πόρωση καί ἀσυνειδησία, πού διαθέτει ὁ μοναρχοφασισμός, ὁ ἀντιστράτηγος Τσακαλώτος, βγάζει ἀφρούς λύσσας στή δική του ἐμπιστευτική Φ. 324)39. Μιλάει κι αὐτός γιά τήν κόπωση «λόγω μακρᾶς καί ἐπιπόνου διαρκείας ἀγῶνος», γιά τίς «παντοειδεῖς ταλαιπωρίας τῆς ὑπαίθρου καί τῶν πόλεων συνεπεία ἐνασκήσεως ὑλικῆς καί ψυχολογικῆς βίας» γιά τήν «ἱκανοποιητικήν βιοπορείαν τῶν οἰκογενειῶν τῶν μαχομένων». Ἀναφέρει μέσα στήν ἐμπιστευτική του τά ἴδια τά συνθήματα τῶν κουρασμένων φαντάρων, «ἀρκετά πολεμήσαμε», «γιατί νά σκοτωνόμαστε;» «ἄς ἔρθουν κι ἄλλοι». Ἀλλά τό κεφάλαιο εἶναι ὅτι ὁ Τσακαλώτος μᾶς φανερώνει μέσα στήν ἐμπιστευτική του πολλούς πρακτικούς τρόπους πού οἱ φαντάροι χρησιμοποιοῦν γιά νά ἐπιδράσουν διαλυτικά μέσα στίς μονάδες τους. Μᾶς διηγεῖται παραστατικά πώς οἱ φαντάροι «ὁσάκις διατάσσονται νά μετακινηθοῦν», κρύβουν τά ὑποζύγια καί τά σκεύη, πώς ἀμολάνε τά ζῶα πρός ὅλες τίς κατευθύνσεις, πώς ταΐζουν καί δέν ποτίζουν τά μεταγωγικά, πώς χώνουν πέτρες κάτω ἀπό τό σάγμα, πώς τά γκρεμίζουν στίς χαράδρες, πώς σκορπᾶνε τά πυρομαχικά, πώς σαμποτάρουν τή μεταφορά τους κλπ κλπ. Καί ὅπως εἶναι φυσικό ὁ Τσακαλώτος βρίσκει καί τή θεραπεία τῆς ἐσωτερικῆς αὐτῆς ἠθικῆς ἀρρώστειας τοῦ στρατοῦ του στήν ἔνταση τῆς αἱματηρῆς τρομοκρατίας καί τό στήσιμο καί ἄλλων ἐκτελεστικῶν ἀποσπασμάτων πού θά «ἐξυγειάνουν» τό μοναρχοφασιστικό στρατό ἀπό τούς «ἀναρχικούς».

Ἄς δοῦμε καί μιά ἐμπιστευτική ἑνός κατώτερου, τήν Α.Π. 1096 τοῦ 585 Τάγματος Πεζικοῦ, τοῦ Ταγματάρχη Ἀγγ. Παπακωνσταντίνου. Ἀσχολεῖται «μέ τήν δρᾶσιν τῶν ἀναρχικῶν ἐντός τοῦ τάγματος» καί διαπιστώνει ὅτι ὁ ἀναρχικός «δρᾶ κατά σατανικώτατον τρόπον καί τό διαβρωτικόν του ἔργον ἔχει προχωρήσει αἰσθητῶς καί ἐπικινδύνως ἀπό τά Κ.Δ.Σ. (Κέντρα διερχομένων στρατιωτῶν) μέχρι καί τῶν Ταγμάτων. Καί φυσικά βρίσκει τό φάρμακο στή συγκρότηση ἑνός σφιχτικοῦ δικτύου χαφιεδισμοῦ μέσα στό Τάγμα του, πού θά παρακολουθεῖ τό φαντάρο σ' ὅλα πάντα, ἀκόμα καί στό χωριό του στήν ἄδεια πού θά πάρει.

Καί δέν πρόκειται μόνο γιά τούς φαντάρους, ἀλλά καί γιά τούς ἀξιωματικούς. Στήν περίφημη ἐκείνη διαταγή τοῦ ἀντισυνταγματάρχη Ν. Μινωλέτσου (Α.Π. 1025), ὅπου ζωγραφίζεται πολύ παραστατικά ὁ θρῆνος καί ὁ διαρρηγμός τοῦ 502 τάγματος, ὑπάρχει καί ἡ διαπίστωση ὅτι: «Ἡ κόπωσις ἐπέδρασεν καί ἐπί τῶν ἀξιωματικῶν τῶν ὁποίων οἱ συνεχεῖς κόποι ἀνευ τινός ἀναπαύσεως, ἡ ἐπί πολύν χρόνον παραμονή των εἰς τήν πρώτην γραμμήν, ἐμείωσεν τήν ἀπόδοσιν, τήν ἐνθουσιασμόν καί τήν ἀντοχήν».

Δέν εἶναι τά μόνα ἔγγραφα ντοκουμέντα πού μᾶς μιλᾶνε ἀπό τήν πηγή τους ἴδια, γιά τό ἠθικό τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ, ἀλλά εἶναι ἀρκετά. Καί μπαίνει τό ἐρώτημα: Ἄλλαξε τίποτα τούς τελευταίους μῆνες γιά νά ἔχει γίνει καλύτερο τό ἠθικό τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ, τώρα πού ἑτοιμάζεται γιά τήν ἐπίθεσή του στό Βίτσι;

Ἄλλαξε πραγματικά κάτι καί αὐτό εἶναι πρός τό χειρότερο. Γιατί ὁ φαντάρος, ὁ ὑπαξιωματικός, ὁ τίμιος ἀξιωματικός, πού στέκει σκεφτικός μπρός τήν ὀχυρωτή μας τοῦ Βίτσι, μπρός στά τσουγγάρια καί τά ὀχυρά μας τοῦ Γράμμου, ἡ πού τσακίζει τά πόδια του στίς ἀτέλειωτες ἐπιχειρήσεις τῆς Θεσσαλίας, τῆς Ρούμελης, τοῦ Μωριᾶ, τῆς Κεντρικῆς Μακεδονίας, τῆς Θράκης, τῶν νησιῶν, θά ζυγίσει ἀκόμα μιά φορά τά πράγματα καί τά γεγονότα ἔτσι πώς συμπυκνώνονται στά μέσα τοῦ 1949 καί στίς παραμονές μιᾶς νέας κορωνίδας τῆς νίκης.

Μήπως μπόρεσε ἡ κυβέρνηση τῆς Ἀθήνας καί οἱ σάπιοι αὐτοί ἀμερικάνοι δεσπότες, νά λύσουν τό πρόβλημα τῶν «συμμοριοπλήκτων» πού ἔγιναν ἕνα ἑκατομμύριο καί σαπίζουν στίς πόλεις, μακρυά ἀπό τήν παραγωγή, μακρυά ἀπό τή ζωή, τόσα χρόνια τώρα; Μήπως λύθηκε τό οἰκονομικό πρόβλημα τῆς χώρας; Τρισεκατομμύρια ἔγινε τό ἔλλειμμα τοῦ προϋπολογισμοῦ. Καί ἀπεργίες πάνω στίς ἀπεργίες πού θυμίζουν τήν ἄλλη κατοχή.

Μήπως ἔγινε πιό τίμιο τό καθεστώς τῆς Ἀθήνας; Μᾶς ἦρθαν τά σκάνδαλα τῶν καταχρήσεων πού πῆραν τέτοια ἔκταση, πού δέν ἄφησε ἀβρώμιστο οὔτε ἕναν ἀπό τούς [illegible] τοῦ καθεστῶτος. Καί εἶναι τέτοιος ὁ [illegible] ἄνοιξε», ὥστε νά κλείνει τή μύτη του καί [illegible] κάθε ἐθνικόφρονας πολίτης, ἀρκεῖ νά μήν εἶναι ἀνακατεμένος κάπως καί ὁ ἴδιος.

Μήπως ἔγινε πιό σταθερό πολιτικά τό καθεστώς τῆς Ἀθήνας; Μά ἡ μιά κυβέρνηση διαδέχεται τήν ἄλλη καί ἡ κάθε κυβέρνηση τῆς ἀμερικανοκρατίας εἶναι μισοπεθαμένη ἀπό τή μέρα πού γεννιέται. Καί ὁ θάνατος τοῦ Κρ[illegible]

λιγκ Σοφούλη, πού οἱ ἀμερικανοί τόν κρατοῦσαν σάν σκιά για νά σκεπάζει τά ἀσκέπαστα, δξυνε τή μόνιμη πολιτική κρίση τοῦ μοναρχοφασισμοῦ.

Καί τό σπουδαιότερο ἀπ᾽ ὅλα, ἄλλαξε τίποτα στή στρατιωτική κατάσταση πού νά μπορεῖ νά ἀλλάξει τό ἠθικό καί τοῦ φαντάρου, τοῦ ὑπαξιωματικοῦ καί τοῦ τίμιου ἀξιωματικοῦ, ὅπως μᾶς τό παρουσιάζουν ὁ Βεντήρης, ὁ Τσακαλώτος, ὁ Παπακωσταντίνου καί ὁ Μανωλήσσος; Ἄλλαξε, τό ὅτι ἀπό τόν περυσινό Γράμμο ὡς τό φετεινό τό Βίτσι βαφτίζει τό μοναρχοφασισμό ἀκόμα ἕνας τρομερός χρόνος αἵματος καί φρίκης ποί μεταφράζεται σέ διπλή κούραση γιά το φαντάρο. Ἄλλαξε, ἀκόμη, τό ὅτι ἀνάμεσα στόν περυσινό Γράμμο καί τό φετεινό Βίτσι ὑπάρχει καί ὁ φετεινός ἀνοιξιάτικος Γράμμος ὁ ἴδιος ἀθάνατος Γράμμος μέ τις 30.000 ἀπώλειες τοῦ ἐχθροῦ καί τίς 70 ἐπικές μέρες του. Ὁ ἴδιος Γράμμος πού διπλασίασε τίς δικές μας δυνατότητες, ἀλλά διπλασίασε ταυτόχρονα καί τίς στρατηγικές μετωπικές ὑποχωρήσεις τοῦ μοναρχοφασισμοῦ. Ὁ ἴδιος ὁ Γράμμος πού κάνει τόν ἄγγλο συντηρητικό βουλευτή νά γράφει μελαγχολικά: Πολεμήσαμε πέρσι στό Γράμμο, πολεμᾶμε—φέτος καί ἴσως θά πολεμήσουμε ἐκεῖ καί τοῦ χρόνου».

Ἄν αὐτό τό «πέρσι, φέτος καί τοῦ χρόνου» τό μεταφράσουμε σέ ἠθικό τοῦ φαντάρου μποροῦμε μέ βεβαιότητα νά δοῦμε τό χάος μπρός στό ὁποῖο στέκει καί νά μετρήσουμε τήν ἀγωνία τῆς ψυχῆς του. Σκέπτεται: Καί σάν τόν πήραμε πέρσι τό Γράμμο τί βγῆκε: Πῆγαν στό Βίτσι. Καί ξανάρθαν καί στό Γράμμο Καί ἀκούγονται παντοῦ σ᾽ ὅλη τήν Ἑλλάδα Καί ἄν πέρσι χάθηκαν 30.000 γιά νά πάρουν τό Γράμμο χωρίς ὠφέλεια, πόσοι θά χαθοῦν φέτος στά ὀχυρά τοῦ Βίτσι; Καί πόσοι στό Γράμμο; Καί πόσοι στήν ἄλλη Ἑλλάδα: Καί στό τέλος «ἴσως θά πολεμήσουμε καί τοῦ χρόνου καί στό Βίτσι καί στό Γράμμο.»

Ἀλλά ἔξω ἀπό τά συμπεράσματα γιά τό ἠθικό τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ πού βγαίνουν μέ τήν κοινή λογική καί ἔξω ἀπό τά αὐθεντικά ντοκουμέντα στό εἶδος τῆς ἐμπιστευτικῆς τοῦ Βεντήρη καί Τσακαλώτου, ὑπάρχουν τά ἴδια τά γεγονότα πού εἶναι ἀκόμα πιό εὔγλωττα. Δέν εἶναι οὔτε μιά οἱ στάσεις τῶν φαντάρων καί οἱ ἀρνήσεις ὑπηρεσίας. Καί ὅταν φτάνει ὁ ἐχθρικός στρατός νά καταδικάζει στήν Καστοριά σέ θάνατο, μέσα σέ μιά βδομάδα δεκατέσσερες φαντάρους καί τήν καθηγήτρια Εὐαγγελία Νάση, μπορεῖ κανένας νά καταλάβει πόσα περιστατικά διαλυτικῆς δουλειάς μέσα στό μοναρχοφασιστικό στρατό, ὑπάρχουν πού δέν τά ξέρουμε καί πόσα κατορθώνουν νά ξεφύγουν ἀπό τό στρατοδικεῖο. Ὁ σ. Ζαχαριάδης παραθέτει πολλά ἀπό τά πιό χαρακτηριστικά γεγονότα, στό τελευταῖο ἄρθρο του «Ἀντάρτες, φαντάροι καί κουραμπιέδες». Καί κοντά σ᾽ αὐτά ἔχουμε πάρα πολλά περιστατικά ἀπό τήν πεῖρα τῆς ἐπαφῆς μας μέ τούς φαντάρους τῆς ἀπέναντι πρώτης γραμμῆς, προφορικά, ἀλλά καί γραπτά, πολύ χαρακτηριστικά. Πρίν φύγουν οἱ φαντάροι ἀπό τόν Ἀη—Λιά Ὀξυᾶς, ἄφησαν τσιγάρα καί σημείωμα, «Εἰς ἔνδειξιν εὐγνωμοσύνης σᾶς ἀφίνουμε λίγα τσιγάρα νά καπνίσετε διά νά πεισθεῖτε ὅτι δέν εἴμαστε φασίστες ἀλλά παιδιά τοῦ λαοῦ. Εὐχόμεθα δέ ταχεῖαν εἰρήνην καί καλήν ἀντάμωσιν στά χωριά μας». Σήμερα περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά παραμένει ἐπίκαιρη καί σωστή ἡ διαπίστωση τῆς 5ης Ὁλομέλειάς μας, γιά τήν ἠθικοπολιτική κρίση τοῦ μοναρχοφασισμοῦ καί γιά τό σπάσιμο τοῦ ἠθικοῦ τοῦ φαντάρου, γιά τό σπάσιμο τῆς πίστης του ὅτι θά φέρουν ἕνα τέλος μέ τό ντουφέκι.

Ἀπό τότε πού ἔγινε ἡ διαπίστωση αὐτή τῆς 5ης Ὁλομέλειας, ἡ ἠθικοπολιτική κρίση τοῦ μοναρχοφασισμοῦ βάθυνε πολύ περισσότερο, ἡ σαπίλα του ἔγινε ἀκόμα πιό ἐξόφθαλμη καί ἡ ἄβυσσο πού βλέπει μπροστά του ὁ φαντάρος, ἀκόμα πιό ἀπειλητική. Καί βρίσκεται στό χέρι μας αὐτήν τήν ἀντικειμενική εὐνοϊκή κατάσταση νά τήν ἐκμεταλλευτοῦμε μέ τήν ὁλόπλευρη διαλυτική δουλειά μας στό μοναρχοφασιστικό στρατό. Ὁ σ. Ζαχαριάδης μέ ἐπιμονή καί ὑπομονή ἀφ᾽ ὅτου κάναμε στροφή σ᾽ αὐτόν τόν ἀποφασιστικό τομέα τῆς στρατιωτικῆς καί πολιτικῆς δουλειᾶς μας, ξαναγυρίζει σέ κάθε ἄρθρο του στό ζήτημα αὐτό μᾶς παρακινεῖ, μᾶς καθοδηγεῖ πρακτικά. Στό τελευταῖο ἄρθρο του (21)6)49) καθορίζει ὅτι «μιά ἀποφασιστική προϋπόθεση γιά τή νίκη βρίσκεται σήμερα στό φαντάρο. Στό φαντάρο πού ξυπνᾶ, μά πού ταλαντεύεται ἀκόμα». Στό φαντάρο «πού πρέπει νά τόν κερδίσουμε καί θά τόν κερδίσουμε». Καί θά τόν κερδίσουμε μέ τόν πόλεμο, μεγάλο καί μικρό. Θά τόν κερδίσουμε μέ τή διαφώτιση καί τή συναδελφική συμπεριφορά ἀπέναντί του. Θά τόν κερδίσουμε μέ τή δουλειά καί τήν ὀργάνωση μέσα στό μοναρχοφασιστικό στρατό.

* * *

Ἡ συγκέντρωση καί συστηματοποίηση τῆς πείρας μας ἀπό τή δουλειά πού γίνεται γιά τήν ἀποσύνθεση τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ ἀποτελεῖ καί προϋπόθεση γιά τήν παραπέρα ἐπιτυχία τῆς δουλειάς αὐτῆς. Μιά εἰδική σύσκεψη 62 στελεχῶν μας πού δροῦν στόν τομέα αὐτό σέ ὅλες τίς μονάδες τοῦ Γράμμου, συνῆλθε στίς 18 τοῦ Μάη γιά νά κάνει τόν ἀπολογισμό τῆς δουλειάς αὐτῆς καί νά βγάλει χρήσιμα συμπεράσματα. Καί εἶναι γεγονός ὅτι μέσα στό λίγο σχετικά χρονικό διάστημα ἀπό τό φετεινό ἑλιγμό μας στό Γράμμο καί τήν ἑδραίωσή μας σ᾽ αὐτόν, συγκεντρώθηκε μιά πλούσια πεῖρα ἀπό τή διαφωτιστική—διαλυτική δουλειά στό μοναρχοφασιστικό στρατό.

Πρῶτα—πρῶτα πρέπει νά σημειωθεῖ ὅτι ἡ

διαφωτιστική δουλειά πρός τούς φαντάρους τοῦ τομέα τοῦ Γράμμου γινόταν μέσα στά πλαίσια καί πάνω στή βάση μιᾶς έντονης πολεμικῆς ἀτμόσφαιρας καί συστηματικῆς πίεσης ἐναντίον τοῦ ἐχθροῦ. Τίς μεγάλες μάχες τοῦ Ἀπρίλη γιά τήν κατάχτηση καί ἑδραίωση στό Γράμμο, πού ὁλοκληρώνονταν μέ τήν ἐπιθετική ἐνέργεια στό Πάτωμα, πού ξεκαθάρισε ὅλο τό Γράμμο, συμπληρώνουν οἱ ἀναρίθμητες πιά μικρότερες ἐπιθέσεις, ἐνέδρες, αἰφνιδιασμοί, ἐπιδρομές κλπ. τοῦ μικροπολέμου πού δέν ἄφησαν οὔτε μιᾶς μέρας ἠρεμία στόν ἐχθρό. «Ὅσο πιό ἐπίμονα τόν χτυπᾶμε (τό φαντάρο) τόσο τόνε πείθουμε ὅτι δέν μπορεῖ νά μᾶς νικήσει, τόσο περισσότερο τόν κλονίζουμε, τόσο περισσότερο μαθαίνει ὅτι ἡ εἰρήνη καί ἡ ἡσυχία θά καταχτηθεῖ μόνο ὅταν ἔρθει μέ μᾶς. Καί ὅσο πιό γρήγορα ἔρθει τόσο πιό γρήγορα θά γυρίσει στό σπίτι του». (Ζαχαριάδης). Ζαλισμένοι ἀπό τά ἀδιάκοπα χτυπήματα οἱ φαντάροι λένε ἀπό ἀπέναντι μέ τόν τηλεβόα: «Γιατί, μωρέ, ἀφοῦ μᾶς μιλᾶτε ὅλο γιά εἰρήνη καί συναδέλφωση, μᾶς βαρᾶτε τόσο ἄγρια;» Εἶναι ὅμως ἀλήθεια ὅτι ἔτσι θά βρεῖ πιό σίγουρα καί πιό γρήγορα ἀπήχηση στίς γραμμές τους ὁ δικός μας τηλεβόας, ὅταν ἔρχεται σάν ἀντήχηση ἀπό τήν ἠχώ τοῦ χθεσινοβραδινοῦ πάντζερ πάνω στό πολυβολεῖο τοῦ φαντάρου. Μιά «γλῶσσα» πού πιάστηκε στήν Ὀξυά, ἔδωσε πολύ παραστατική εἰκόνα γιά τίς διαθέσεις τῶν φαντάρων, ἔπειτα ἀπό τήν κατάληψη ἀπό μᾶς τοῦ Πατώματος. «Τώρα δέν μποροῦμε πιά νά σταθοῦμε ἐδῶ, πρέπει νά φύγουμε. Θά τήν πάθουμε ὅπως στά Πατώματα κλπ. κλπ.» Ἀλλά καί ἡ ἄλλη ἐχθρική δύναμη πού ἔρχονταν γιά ἀντεπίθεση στά ἴδια τά Πατώματα, μετά τήν πτώση τους οὐσιαστικά στασίασε. Ἕνας λοχίας δήλωνε καί ἄκουγαν οἱ ἄντρες του: «Ἐγώ θά τήν κοπανίσω». Ἄλλος ἔλεγε: «Ἐγώ ξέρω τά Πατώματα τοῦ σπιτιοῦ μου καί ὄχι τοῦτα». Μιά «γλῶσσα» πού πιάστηκε αὐτές τίς μέρες στόν ἀνατολικό τομέα τοῦ Γράμμου, μᾶς διηγήθηκε παραστατικά πόσο τούς ἔχει ταράξει ὁ μικροπόλεμός μας.

«Δέν βλέπουμε ὕπνο ἀπό τή λαχτάρα—εἶπε—μᾶς ἔχετε ξελιγώσει. Χαιρόμαστε ὅταν μᾶς στέλνουν σέ ἐνέδρα γιά νά κοιμηθοῦμε.» Καί πραγματικά ἡ «γλῶσσα» αὐτή πιάστηκε στόν ὕπνο καί ἄν δέν γινόταν θόρυβος θά πιανόταν καί οἱ ἄλλοι συνάδελφοί του πού ξεκοντώθηκαν σέ μικροπόλεμο. «Πάντζερ καί τηλεβόας», μέ τή σειρά του τό καθένα—αὐτή ἡ σκληρή, ἀλλά ἀναγκαία διαλεκτική ἑνότητα τῆς σωστῆς διαφωτιστικῆς διαλυτικῆς δουλειᾶς μας στό μοναρχοφασιστικό στρατό.

Λίγο—λίγο ἡ διαφωτιστική δουλειά ἔγινε μιά μαζική κατάχτηση τῶν στελεχῶν ἀλλά καί ὅλων τῶν μαχητῶν καί μαχητριῶν μας στό Γράμμο. Σπάνια ἀκούγεται πιά ἡ στραβή ἀντίληψη «Τί τή θέλεις τή διαφώτιση, μόνο τό πάντζερ θά κάνει τή δουλειά του». Συχνότερα θά ἀκούσεις νά ἐκφράζεται ἀπογοήτευση γιατί «ἐνῶ μᾶς ἀκοῦνε κάθε μέρα», δέν κάνουν τό μεγάλο βῆμα, δέν περνᾶνε σέ μᾶς. Ἀλλά αὐτό δείχνει μιά λειψή κατανόηση τῶν μεγάλων δυσκολιῶν πού ὑπάρχουν ἀκριβῶς πάνω στήν ἰδεολογική διαφοροποίηση τοῦ φαντάρου. Ἡ ἀποσύνθεση τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ ἀποτελεῖ ἕνα ὁλόκληρο καί ἐπίπονο προτσές. Ἰδίως ὅταν φτάνει στά ἀποφασιστικά βήματα (σαμποτάζ, λιποταξία πρός τά μετόπισθεν, λιποταξία πρός τίς Λαϊκές Δημοκρατίες, αὐτομόληση πρός τίς δικές μας γραμμές καί αὐτομόληση συνδεόμενη ἀπό φόνο ἀξιωματικοῦ κλπ.). Ἀπό τίς ἀνακρίσεις τῶν αἰχμαλώτων καί τίς καταθέσεις τῶν αὐτομόλων βγαίνει τό συμπέρασμα ὅτι τά μεγαλύτερα ἐμπόδια πού δέν ἀφήνουν τό φαντάρο νά κάνει τό ἀποφασιστικό βῆμα εἶναι: α) Φόβος γιά τήν οἰκογένειά του ὅτι θά τήν τραβήξουν στήν ἐξορία, στή φυλακή, στό στρατόπεδο συγκέντρωσης. Ἕνας παληός ἐλασίτης πού πιάστηκε αἰχμάλωτος σά φαντάρος τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ καί μόλις βρέθηκε στίς γραμμές μας ἔγινε ἕνας πολύ καλός μαχητής τοῦ Δ.Σ. καί τό ἀπέδειξε σέ πολλές περιστάσεις, δήλωσε ὅταν πιάστηκε ὅτι δέν εἶχε βγεῖ ἀντάρτης, γιατί φοβόταν γιά τήν τύχη τῆς ἀδελφῆς του στήν Ἀθήνα. β) φόβος γιά τό τί τόν περιμένει ἐδῶ, ἰδίως ὅταν γιά τόν ἕνα ἤ τόν ἄλλο τωρινό ἤ μακρυνό λόγο αἰσθάνεται τή φωλιά του ὄχι πολύ καθαρή. Πολλοί νομίζουν ὅτι ἁπλῶς ἐπειδή μᾶς πολέμησαν τόσους μῆνες ἀπό τίς γραμμές τοῦ μοναρχοφασισμοῦ εἶναι ὑπόλογοι γιά θάνατο ἀπέναντί μας. γ) Φόβος—σέ μεγαλύτερο βαθμό ἀπ' ὅτι νομίζουμε—γιά τό τί τόν περιμένει ἀπό ἄποψη κακουχίας, σέ φαΐ, ντύσιμο, πορεῖες κλπ. «βαρειά ἡ καλογερική» καί δ) Ἀβεβαιότητα γιά τό πόσο θά βαστάξει ὁ πόλεμος. Ὅταν τά ξέρουμε αὐτά τά (πραγματικά ἤ φανταστικά, ἀδιάφορο) ψυχολογικά ἐμπόδια πού ἀντιμετωπίζει ὁ φαντάρος γιά νά φτάσει στό ἀποφασιστικό βῆμα, πρέπει νά ὁπλιστοῦμε μέ τεράστια ἐπιμονή καί ὑπομονή. Ἡ διαλυτική δουλειά στό μοναρχοφασιστικό στρατό δέν εἶναι ἀπό κεῖνες πού ἀποδίδουν ἄμεσα. Ἕνας ἀπό τούς ἀντιπροσώπους στή σύσκεψη εἶπε: «Ἐμεῖς σπέρνουμε τώρα γιά νά θερίσουμε ἔστω ἀργότερα». Καί πραγματικά, ἡ πεῖρα δείχνει ὅτι οἱ ἀπέναντί μας φαντάροι περνᾶνε πολλά στάδια προσαρμογῆς στή διαφωτιστική—διαλυτική μας δουλειά, μέ τόν τηλεβόα. Καί φυσικά πρέπει νά πάρουμε ὑπόψη μας ὅτι ὑπάρχει καί ὁ ἀξιωματικός ἀπό πάνω ἀπό τό φαντάρο καί τό προτσές τῆς διαφοροποίησης τοῦ ἀξιωματικοῦ καί βέβαια διαφορετικό ἀπό τοῦ φαντάρου καί τοῦ ὑπαξιωματικοῦ. Στήν ἀρχή ὅταν ἀκοῦνε τόν τηλεβόα ἀπαντᾶνε μέ πυρά. Κατόπι σταματᾶνε νά ρίχνουν καί ἀκοῦνε χωρίς νά

σπιντάνε. Κατόπιν δηλώνουν ἀπό ἀπέναντι «Σᾶς ἀκοῦμε μόνο, δέ θά μιλᾶμε ἐμεῖς». Ἀλλά ἄρχισαν νά μιλᾶνε. Στήν ἀρχή κάνουν ἀντιπολίτευση σέ ὅσα ἀκοῦνε. Ἀλλά λίγο—λίγο περνοῦν στήν ἄμυνα προσπαθώντας νά φέρουν ἐπιχειρήματα δικαιολογίας. «Πατριῶτες, δίκηο ἔχετε, ἀλλά δέν εἶναι στό χέρι μας». Ὄχι σπάνια προχωρᾶνε περισσότερο. «Πατριῶτες, ἅμα πιάσετε τό Μπαλοδῆμο (τό Μεραρχό του) θά σᾶς ἀνάψουμε μιά λαμπάδα ἴσα μέ τό μπόϊ σας». Ἐπίσης ὄχι σπάνια φτάνουν καί σέ φιλικές μικροενέργειες. Ἀφήνουν τσιγάρα γιά τούς ἀντάρτες μας. Εἴτε πολύτιμες ὑποδείξεις μέ σημείωμα. «Ἀδέλφια προσοχή. Ἐδῶ ἔχει νάρκες». Τελευταῖα ἄφησαν ἕνα κουτί μέ μιά ταμπέλα ἐπάνω. «Παιδιά νά σουρώσετε μέσα καί νά τό στείλετε στόν Τροῦμαν».

Ὑπάρχουν τμήματα πού ἔχουν πιά ἕνα εἶδος συμβίωσης μαζί μας. Ἕνας σύντροφος εἶπε στή σύσκεψη: «Ἔχουμε πιά ὁλόκληρη ἱστορία μέ τούς ἀπέναντί μας φαντάρους». Χωρίς φυσικά ὅσο νά περνᾶνε καί στό ἀποφασιστικό βῆμα. Κι' αὐτό εἶναι πού συγχύζει ὁρισμένα στελέχη μας. «Καί τί θά γίνει τώρα; Λακριντί θά πιάσουμε μονάχα;» Ξεχνᾶνε ὅτι οἱ φαντάροι αὐτοί μέ τό ἐρειπωμένο ἠθικό, πού βρίσκονται ἀπέναντί μας, ἄν δέν στασιάζουν ἤ δέν αὐτομολοῦν σήμερα, μπορεῖ αὐτό νά τό κάνουν αὔριο, ὅταν ζορισθοῦν περισσότερο. Ἐξάλλου ἔχουμε παραδείγματα μιᾶς μικρῆς ἔστω θετικῆς βοήθειας πού μᾶς δίνουν καί τώρα: Προειδοποίηση γιά τά ναρκοπέδια, πληροφορίες κλπ. Ἔχουμε περιστατικά πού δικοί μας ἀνίχνευτοι φτάνουν κοντά στόν ἐχθρό καί ὁ σκοπός τοῦ ἐχθροῦ πετάει πέτρα, γιά νά πάρουν χαμπάρι καί νά φύγουν, εἴτε πετάει στά κούφια χειροβομβίδα. Ἔχουμε περιστατικά πού φαντάροι σκότωσαν λιποτάχτη δικό μας πού πήγαινε νά παραδοθεῖ. Τέλος, πρέπει νά σκεφτοῦμε, ὅτι ἕνας φαντάρος διαφωτισμένος ἀπό τή διαφώτισή μας μπορεῖ μέσα στή φωτιά τῆς μάχης, στά μεγάλα ζόρια νά ὀργανώσει ἐπί τόπου στάση, ἰδίως ὅταν μέσα στή μάχη τήν ἴδια δουλεύει ὁ τηλεβόας μας πρός αὐτήν τήν κατεύθυνση.

Ἡ διαφωτιστική δουλειά μέ τόν τηλεβόα ἔχει τή δική της τεχνική καί ὀργάνωση. Ἀπό τήν πεῖρα τους, οἱ σύντροφοι πού ἦρθαν στή σύσκεψη, ἔφεραν ὁρισμένες παρατηρήσεις. Δέν πρέπει νά παρατείνουμε τήν προπαγάνδα μας τόσο πού νά τούς κουράζει. Καί θεωροῦν ἀποδοτικώτερες καί πιό ζωντανές, τίς ἐκπομπές τῆς μέρας καί ὄχι τῆς νύχτας. Γιά τό περιεχόμενο τῆς ἐκπομπῆς: Πάντα τό αὐτί τοῦ φαντάρου εἶναι εὐαίσθητο ὅταν τοῦ μιλήσει γιά τήν οἰκογένειά του, γιά τό χωριό του, γιά τά πλουσιόπαιδα πού ζοῦν στά μετόπισθεν ἤ στό ἐξωτερικό, γιά τίς συμφιλιωτικές προτάσεις, γιά τήν εἰρήνη. Πάντα ἔχει μεγάλη ἐπιτυχία νά ἀναζητοῦνται πατριῶτες, γνωστοί, συγγενεῖς.

Πάντα ἀκοῦνε εὐκολώτερα τίς γυναίκες μαχήτριες πού τούς μιλᾶνε στό συναισθηματικό τους κόσμο καί τούς θυμίζουν τήν ἀδελφή τους, τή γυναίκα τους, τήν ἀγαπημένη τους. Ἔτσι, ἐνῶ ἔβριζαν ὅταν ἄκουγαν ἀνδρική φωνή, δέν ἔβριζαν ὅταν τούς μίλησε γυναίκα. Καί κατόπιν τή ζητούσαν οἱ ἴδιοι. «Νά ρθεῖ ἡ Κατίνα νά μᾶς τά πεῖ». Καί πραγματικά ἡ μαχήτρια Κατίνα μέ τόν ἁπλό της τρόπο μιλοῦσε κατ' εὐθείαν στήν ψυχή τους. Καί πάντα ἔχει ἐπιτυχία στήν ἐκπομπή ἡ ψυχαγωγία, τό τραγούδι: «Παιδιά, πέστε μας τό συννέφιασε ὁ Παρνασσός, βρέχει στά καμποχώρια». Δικός μας στόχος εἶναι: Νά τούς πείσουμε γιά νά φτάσουν μόνοι τους στό συμπέρασμα πώς—καθώς μᾶς εἶπε ἕνας αὐτόμολος—«Οὐ Βάν Φλήτ ὁδηγάει σήμερα». Ἀλλά θά φτάσουμε στό μυαλό τους μέσον τῆς καρδιᾶς πολύ εὐκολώτερα, ὅταν τούς πείσουμε συναισθηματικά, ὅταν τούς συγκινήσουμε, ὅταν τούς κάνουμε νά πονέσουν ἀπ' αὐτά πού ἀκοῦνε. Στό σημεῖο αὐτό ἡ πρωτοβουλία τῶν ἐπιτροπῶν τῆς Συμφιλίωσης μπορεῖ νά πετύχει πολλά πράγματα. Ἕνας σύντροφος διηγήθηκε στή σύσκεψη τό πῶς τά κατάφεραν νά λυγίσουν τήν ἀντίσταση σ' ἕνα ὀχύρωμα, μέ τόν τηλεβόα. «Μέ τό πολυβόλο δέν τό πήραμε τό ὀχύρωμα στά Πατώματα, τό πήραμε μέ τόν τηλεβόα».

Ποιά ζητήματα θά πιάνει ἡ προπαγάνδα μας. Πρέπει νά εἶναι ἐπιθετική μαχητική, ζωντανή. Νά τούς ἐξηγάει πώς ἐμεῖς νικᾶμε γιατί κάνουμε δίκηο πόλεμο κι ἄς εἴμαστε οὔτε ἕνας πρός δέκα ἤ εἴκοσι. Ἐνῶ αὐτοί νικιῶνται ὄχι γιατί εἶναι δειλοί, ἀλλά γιατί πολεμοῦν καί σκοτώνονται γιά κάτι πού δέν εἶναι δικό τους. Νά καταπιανόμαστε μέ τήν καθημερινή ζωή τοῦ φαντάρου, τό φαΐ τους, τίς στερήσεις τους παρά τά ἑκατομμύρια τοῦ Τροῦμαν πού τά τρῶνε οἱ κλέφτες τῆς Ἀθήνας. Νά τούς μιλᾶμε γιά τίς συνθῆκες τοῦ κνούτου πού βασιλεύουν στίς γραμμές τους, ἐνῶ ἐδῶ ἀκοῦνε οἱ ἴδιοι τό τραγούδι μας, τό χορό μας, τό κέφι μας. Νά τούς ἐξηγάμε τά δικαιώματά μας στίς δημοκρατικές συνελεύσεις. Νά τούς λέμε συχνά γιά τήν κατάσταση, οἰκονομική καί ἠθική, στή σκλάβα Ἑλλάδα, γιά τόν πατέρα τους καί τή μάνα τους, γιά τήν ἀδελφή τους καί τήν ἀρραβωνιαστικιά τους. Ἡ προπαγάνδα μας νά εἶναι ἁπλή, μέ ἐπιχειρήματα καί κέφι, ποτέ μέ βρισιές, ἑτοιμόλογη. Καί δέν ὑπάρχει ἐρώτημα πού νά μή μποροῦμε νά ἀπαντήσουμε ἀντεπιθετικά.

Ἡ σύνταξη καί ἡ διανομή τοῦ ἔντυπου ὑλικοῦ μας, ἔχουν τή δική τους τεχνική καί ὀργάνωση. Λίγα πράγματα καί χτυπητά. Νά ἕνα μεγάλο σύνθημα πού βάτησαν οἱ μαχητές μας ἀπέναντι στούς φαντάρους στά βράχια: «Γράμμος 1948, 30.000 ἀπώλειες. Γράμμος 1949, 15.000 καί...» Σ' ἕνα ἔντυπο γράφαμε: «400 νοσοκομεῖα ἔχει ὁ μοναρχοφασισμός στήν Ἑλλάδα. Πόσα θά γίνουν ὡς τό τέλος;»

Στήν τοποθέτηση τοῦ έντυπου ύλικοῦ θά ἔχουμε ὑπόψη μας ὅτι ὁ καλύτερος τρόπος δέν εἶναι νά ριχτοῦν μπρός στά σύρματα καί ἀντίμεσα στίς νάρκες, οὔτε ἐκεῖ κοντά ποῦ βγάζει συνεργεῖο ὁ ἀξιωματικός καί τά μαζεύει, ἀλλά καλύτερα στά μετόπισθεν, στούς δρόμους τοῦ ἀνεφοδιασμοῦ του. Ἕνας καλός συνδυασμός εἶναι νά κοπεῖ καί νά μαζευτεῖ ἡ τηλεφ. γραμμή στά μετόπισθεν καί νά σκορπιστεῖ κατά μῆκος τό έντυπο ύλικό μας. Μεγάλη ἐπιτυχία εἶχαν οἱ μεγάλες εἰκονογραφημένες ἀφίσσες μας.

Στίς προφορικές καί γραπτές ὑποδείξεις μας στούς φαντάρους, πρέπει νά εἴμαστε ἐλιγιστοί καί νά τούς ὑποδείχνουμε πολλούς δρόμους, ἔτσι πού νά ταιριάζει ἕνας στόν καθένα. Ἀπ' αὐτή τήν ἄποψη εἶναι ἀλήθεια ὅτι ἡ ἐμπιστευτική διαταγή τοῦ Τσακαλώτου εἶναι ἕνα ὁ ἐγκόλπιο σαμποταριστικῆς δράσης, ὅπως σωστά τή χαρακτήρισε ὁ σ. Μπαρζώτας στή σύσκεψη: «Καταστρέφουν τά ὅπλα ρίχνοντας τόν ἐπικρουστῆρα ἤ σπάζοντας τό ἐλατήριον τούτου. Παραπονοῦνται συνεχῶς διά τό συσσίτιον καί δημιουργοῦν σκηνάς. Τοποθετοῦν τό ζῶα εἰς θέσεις ὁρατάς ἀπό τῶν συμμοριτῶν» κλπ. κλπ. Ἔντυπα χαρτάκια μέ δυό—τρεῖς τέτοιες ὁδηγίες τοῦ Τσακαλώτου κάθε φορά, εἶναι πολύ ἀποτελεσματικά. Καί φυσικά δέν ἐξάντλησε ὁ Τσακαλώτος ὅλο τό ἐγκόλπιο. Μποροῦμε καί πρέπει νά τό πλουτίσουμε ἐμεῖς. Ἕνας αὐτόμολος μακρονησιώτης διηγήθηκε στή σύσκεψη μέ πόσο πονηριά παρέσυρε 5 φαντάρους κατά τή διάρκεια τῆς μάχης καί τούς ἔφερε στίς δικές μας γραμμές. Καί νά μήν τσιγκουνευόμαστε τό έντυπο ύλικό. Ἀναγκαστικά θά πάει χαμένο καί κάμποσο ἀπ' αὐτό. Ἀλλά ὅσο πέφτει στά χέρια τῶν φαντάρων ἀξιοποιεῖται πλούσια. Πόσους αἰχμαλώτους δέν πιάσαμε (ὄχι αὐτόμολους), πού μέσα στόν κόρφο τους εἶχαν έντυπο ύλικό μας, ἀκόμα καί ἀφίσα.

Εἶναι σκόπιμο νά δώσουμε ἐδῶ καί μιά κατάσταση τῆς δουλειᾶς πού ἔκανε μέσα σέ 45 μέρες (1η τοῦ Μάη ὥς 15 τοῦ Ἰούνη ἡ 107 Ταξιαρχία: Ὁμιλίες 4-9. Ἔντυπο διαφωτιστικό ύλικό πού ρίχτηκε 92.725. Ἀφίσες ἔγχρωμες 88. Χειρόγραφα γράμματα 2.900. Χειρόγραφα συνθήματα 7. Μόνιμα συνθήματα 11 (ἀπό 50 μέχρι 150 μέτρα). Φωτεινά συνθήματα 9 (ἀπό 50 μέχρι 80 μέτρα). Τηλεβοϊκοί σταθμοί 2. Αὐτόμολοι φαντάροι 2. Οἱ ὁμιλίες ἔγιναν σχεδόν ὅλες τή μέρα καί ἀπό κοντινή ἀπόσταση γιά νά ἀκοῦν οἱ φαντάροι καί νά γίνεται καί συζήτηση. Οἱ τηλεβοϊκοί σταθμοί εἶναι ἐφοδιασμένοι μέ τηλεβόα μήκους 1.20 μ. καί εἶναι σέ ἀπόσταση 250—500 μέτρα ἀπό τόν ἐχθρό. Τά χειρόγραφα γράμματα γράφτηκαν ἀπό φαντάρους αἰχμαλώτους καί αὐτόμολους, μαχητές καί μαχήτριες καθώς καί ἀξιωματικούς τοῦ Δ.Σ.Ε.

ΜΕΡΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Ἄν ἡ διαλυτική δουλειά στό μοναρχοφασιστικό στρατό στό μέτωπο τοῦ Γράμμου, παρ' ὅλο πού ἔκανε σημαντικά βήματα πρός τά μπρός, δέν ἔφτασε διόλου στό ὕψος τῶν περιστάσεων καί τῶν ἀναγκῶν, ἀλλά καί τῶν δυνατοτήτων πού ἔχουμε, αὐτό ὀφείλεται κατά πρῶτο λόγο στό ὅτι οἱ διοικήσεις μας καί τά στελέχη μας δέν κατάλαβαν ἀκόμα ὅσο χρειάζεται τήν πολιτική καί στρατιωτική σημασία αὐτῆς τῆς δουλειᾶς. Καί δέν τήν ἐλέγχουν στήν ἐφαρμογή της. Στά διάφορα γενικώτερα Ἀκτίφ δέν ἀναφέρονται οἱ ὁμιλητές στόν τομέα αὐτόν ἤ τόν ἀναφέρουν ξώπετσα. Θά ἀναφέρουμε ὁρισμένα προβλήματα τῆς δουλειᾶς μας στό μοναρχοφασιστικό στρατό πού σ' αὐτά συγκεντρώθηκε περισσότερο ἡ προσοχή στή σύσκεψη τοῦ Γράμμου.

1) Ἡ διαλυτική δουλειά στό μοναρχοφασιστικό στρατό χρειάζεται ἐπιτελική ὀργάνωση καί καθοδήγηση. Καί ὁ κυριώτερο σ' αὐτήν, εἶναι νά βρεθοῦν τά κατάλληλα στελέχη πού θά εἰδικευθοῦν στόν τομέα αὐτό, καί πού πρέπει νά πονᾶνε τή δουλειά αὐτή. (Ἡ σ. Κατίνα δήλωσε στή σύσκεψη: «Ἐγώ, ἀγαπῶ αὐτή τή δουλειά»). Καί δέν σημαίνει διόλου γιά τίς διοικήσεις ὅτι μιά πού ἀναθέσαν σέ «εἰδικούς» τή δουλειά αὐτή, τήν ξεφορτώθηκαν οἱ ἴδιοι καί δέν τούς ἀφορᾶ πιά παρά «ἀφ' ὑψηλοῦ».

2) Καί ἡ ἐλάχιστη ἄσχημη συμπεριφορά ἀπέναντι στούς αἰχμαλώτους πληρώνεται πολύ ἀκριβά, γιατί φτάνει κατά τόν ἕνα ἤ τόν ἄλλο τρόπο στούς φαντάρους. Ἔχει καταλαγιάσει πιά στή συνείδηση τῶν φαντάρων ὁ φόβος ὅτι ἅμα τούς πιάσουμε «θά τούς σφάξουμε» καί νά φροντίζουμε νά μήν τό χαλᾶμε αὐτό οὔτε στό παραμικρό. Μιά «γλῶσσα» πού πιάστηκε τελευταία ἀπό τήν ΙΧ Μεραρχία μᾶς ἔκανε εὐσυνείδητα τήν κατάθεσή της. Καί ὅταν στό τέλος ἀστειευόμενος τοῦ εἶπε ὁ ἀξιωματικός τῶν πληροφοριῶν μας: «Τώρα, τά εἶπες, ἑτοιμάσου νά σέ σφάξουμε» ὁ φαντάρος ἔσκασε ἐγκάρδια στά γέλια. «Αὐτά τά παραμύθια, δέν τά πιστεύει πιά κανένας».

3) Πρέπει νά ἀξιοποιοῦμε πολύ περισσότερο τούς αἰχμαλώτους καί αὐτόμολους μέ ὅλους τούς δυνατούς τρόπους, γιά τή διαλυτική μας δουλειά. Κατά πρῶτο λόγο μέ αὐτοπρόσωπες ὁμιλίες τους στόν τηλεβόα, μέ γράμματά τους, προκηρύξεις τους κλπ. Εἶναι ἡ πιό πειστική προπαγάνδα πού μποροῦμε νά κάνουμε.

4) Πρέπει νά ἀξιοποιοῦμε τίς ἠθικές ἀμοιβές γιά τή διαλυτική δουλειά μέσα στό μοναρχοφασιστικό στρατό. Καί νά διαλυθεῖ ἡ παρεξήγηση ὅτι δέν μπορεῖ νά δοθεῖ τό παράσημο αὐτό παρά μόνο σέ φαντάρους ἤ ὁπλίτες πού δούλεψαν στά μετόπισθεν μέσα στό μοναρχοφασιστικό στρατό. Γιατί νά μήν τό πάρει ἕνας μαχητής ἤ μαχήτρια μας γιά ἐξαιρετική διαφωτιστική—διαλυτική δουλειά;

5) Ὅλη μας ἡ διαλυτική δουλειά, προφορική, γραπτή κλπ. νά μήν περιορίζεται σέ γε-

νική ἀποσυνθετική προπαγάνδα, ἀλλά νά καταλήγει καί σέ συγκεκριμμένες ὑποδείξεις, γιά σαμποτάζ, γιά συγκεκριμμένη βοήθεια πού μποροῦν νά μᾶς δώσουν, ἔστω καί παραμένοντας ἀκόμα ἐκεῖ, γιά λιποταξία στά μετόπισθεν, στίς λαϊκές δημοκρατίες καί γιά αὐτομόληση πρός τήν Ἐλεύθερη Ἑλλάδα.

6) Νά καταβάλουμε σοβαρή προπαγανδιστική προσπάθεια γιά τήν ὀργάνωση στάσης κατά τή διάρκεια τῆς μάχης. Φυσικά αὐτό θά γίνει πάνω στή βάση στρατιωτικῶν ἀποτελεσμάτων κατά τή διάρκεια τῆς μάχης. Τό καλύτερο ἀποτέλεσμα εἶναι ἡ κύκλωση. Ἔτσι πῶς ἔγινε π. χ. στό Ἀσημοχώρι, ὅπου 50 φαντάροι μέ ἐπικεφαλῆς τόν ἀνθ)γό τους ἔκαναν μέ τήν πρόσκληση τοῦ τηλεβόα νά παραδοθοῦν. Ἡ φωνή τοῦ τηλεβόα μέσα στή μάχη: «ἤ χάνετε τή ζωή σας ἄδικα, παραδοθεῖτε» ἔχει τά ἀποτελέσματά της, ἔχει ἄμεση ἐπίδραση, ὅταν ἔχει πειστεῖ ὁ φαντάρος καί ὁ ἀξιωματικός γιά τό ἀδιέξοδο τῆς μάχης. Ἀκόμα, ἡ ἐκμετάλλευση τῶν δυσκολιῶν τῆς μάχης γιά τό φαντάρο μέ τήν ἔλλειψη τροφοδοσίας καί νεροῦ ἔχει τά ἀποτελέσματά της.

7) Νά προσέξουμε στήν ψυχολογική ἐπίδραση πού ἔχει τό σύνθημά μας: «Περάστε στήν Ἐλεύθερη Ἑλλάδα», στή θέση τοῦ συνθήματος: «Περάστε στίς γραμμές μας». Ὑπάρχουν πολλοί φαντάροι πού θά περνοῦσαν στήν Ἐλεύθερη Ἑλλάδα ἄν πείθονταν ὅτι δέν θά τούς βάλουμε νά πολεμήσουν. Ὅπως ἄλλωστε ὑπάρχουν περιπτώσεις λιποταξίας τους στίς λαϊκές δημοκρατίες γιά τόν ἴδιο φυσικά λόγο.

8) Ὁλόκληρη ἡ διαφωτιστική πολιτική μας δουλειά στό μοναρχοφασιστικό στρατό ἀποτελεῖ τό ἕνα μόνο σκέλος τῆς δουλειᾶς. Τό ἄλλο—καί σπουδαιότερο—ἀποτελεῖ ἡ ὀ ρ γ ά ν ω σ η μέσα στόν ἴδιο τό μοναρχοφασιστικό στρατό, δικοῦ μας σχηματισμοῦ (Δ. Ο. Σ. Ε.). Τό ἄρθρο τοῦτο δέν θά καταπιαστεῖ μ' αὐτό τό ζήτημα. Τονίζουμε μόνο ὅτι χωρίς τήν ὀργάνωση αὐτή, ἀποφασιστικά ἀποτελέσματα γιά τή διάλυση τοῦ μοναρχοφασιστικοῦ στρατοῦ, δέν θά μπορέσουμε νά ἔχουμε.

* * *

Παρ' ὅλες τίς δυσκολίες της, ἡ διαλυτική μας δουλειά μέσα στό μοναρχοφασιστικό στρατό, ἀποτελεῖ ἕνα ἀπό τά μεγαλύτερα ἀτού πού ἔχουμε στόν ἀγώνα μας. Ἀπό τό βαθμό πού θά τήν ἀναπτύξουμε θά ἐξαρτηθεῖ καί τό γρηγορώτερο πέρασμα στήν κα[illegible], γιά τή νίκη. Ὁ σ. Ζαχαριάδης μᾶς τονίζει: Πιό ἀκλόνητοι στόν πόλεμο, πιό ἀποφασιστικοί στήν εἰρήνη. Πιό πολύ διαφώτιση στό φαντάρο καί τόν ἐθνοφρουρίτη, τό μαϋ. Ἐκεῖ πού ἔφτασαν τά πράγματα μέ τούς φαντάρους, αὐτοῦ βρίσκεται μιά ἀπό τίς πιό ἀποφασιστικές ἐφεδρεῖες μας. Ὅποιος, σήμερα κυρίως, δέν τό καταλαβαίνει αὐτό, κάνει μεγάλο, τεράστιο λάθος.

Γράμμος, 28—6—49

Η ΜΑΧΗ ΣΤΟ ΠΑΤΩΜΑ

Τοῦ σ. ΜΗΤΣΟΥ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ, Ὑποστράτηγου

«Τό Πάτωμα πρέπει νά καταληφθεῖ καί μποροῦμε νά τό καταλάβουμε ἀφοῦ τσακίσουμε τόν ἐχθρό μέ τά μέσα πού διαθέτουμε. Κι' ὅταν πιά πάρουμε τό Πάτωμα τότε αὐτοί πού εἶναι στήν ἐσοχή αὐτή, Θεοτόκο—Ὀξυά, θ' ἀρχίσουν νά βλέπουν πίσω τους...»

Αὐτά ἦταν τά τελευταῖα λόγια τοῦ δ) ἡ τῆς σχολῆς ἀξιωματικῶν στούς μαθητές γιά τήν ἀξία τῆς μάχης πού ἔπρεπε σέ λίγο νά κερδίσουν, ὅταν κινοῦνταν νά καταλάβουν τή βάση ἐξόρμησης.

Πραγματικά, ἡ καλά ὀχυρωμένη τοποθεσία τοῦ ἐχθροῦ «Πάτωμα», ἀποτελοῦσε τήν καλύτερη πλαγιοφύλαξη τῆς διάταξης τοῦ ἐχθροῦ στήν ἐσοχή Θεοτόκο—Ὀξυά πού εἶχε ἀπομείνει στό Γράμμο, ὕστερα ἀπό τίς ἐπιχειρήσεις τοῦ ΔΣ στό μῆνα Ἀπρίλη. Κι' ἔπρεπε νά φύγει. Καί ἡ κατάληψη ἀπό μέρους τοῦ ΔΣ τοῦ «Πατώματος» σύμφωνα μέ τίς προβλέψεις τοῦ Γενικοῦ μας Ἀρχηγείου, δημιουργοῦσε τίς καλύτερες προϋποθέσεις γιά τήν ὁλοκληρωτική πιά ἐξόντωση τῆς 75 μοναρχοφασιστικῆς ταξιαρχίας στό χῶρο Θεοτόκο—Ὀξυά ἄν δέν προλάβαινε νά φύγει.

Ἡ ἐπιχείρηση ἀποφασίστηκε καί ἡ προηγούμενη πείρα ἀπό ἐπιχειρήσεις σέ ὀχυρωμένη ἐχθρική τοποθεσία, μαχητῶν καί στελεχῶν, ἔδιδε τήν ἐγγύηση τῆς ἐπιτυχίας.

Οἱ ἀναγνωρίσεις καί ἡ μελέτη σ' ὅλες τίς λεπτομέρειες τῆς ἐπιχείρησης (ναρκοπέδια συρματοπλέγματα, πολυβολεῖα, χαρακώματα, ὁπλισμός, δύναμη, δρομολόγια ἐπικοινωνίας τοῦ ἐχθροῦ, δυνατότητες ἐνίσχυσής του, βάση πυρός καί ἐξόρμησης γιά τά τμήματά μας, Σταθμοί διοίκησης, θέσεις ἐφεδρειῶν καί μέσα συνδέσμων καί διαβιβάσεων) ἔδωσαν τή δυνατότητα νά ὀργανωθεῖ καλά ἡ ἐπιχείρηση.

Ὁ ἐχθρός ἄν καί εἶχε ἀντιληφτεῖ τίς προθέσεις μας, ὅπως ὁμολογοῦν οἱ αἰχμάλωτοι, ἀπό τίς συνεχεῖς ἀναγνωρίσεις μας γύρω του, πίστευε στήν τέλεια ὀχύρωσή του καί καλή διάταξη τῶν ὅπλων του, ὅτι θά κρατοῦσε καί δέν πῆρε περισσότερα μέτρα. Ἴσως οἱ παραπλανητικές ἐνέργειες μικροπολέμου τίς τελευταῖες ἡμέρες σ' ὅλη τή διάταξη τοῦ ἐχθροῦ νά τοῦ εἶχε μετριάσει τίς ἐντυπώσεις γιά τίς ἐπιθετικές μας προθέσεις.

Ἔτσι ἀπό τίς 5 ἡ ὥρα τό πρωί στίς 30 τοῦ Μάη τά τμήματα τοῦ ΔΣ, πεζικό καί πυροβολικό, μαχητές καί στελέχη Διοικητές καί Πολιτικοί Ἐπίτροποι καθ' ἕνας στό πόστο του, μέ ξαναμμένη τήν ὄψη μέ μάτια πού πετοῦνε σπίθες καί τό μυαλό σέ ζωηρή λειτουργία, ζοῦνε τήν ὑπερένταση τῶν προσπαθειῶν γιά τήν ἐπιτυχία μιᾶς σοβαρῆς μάχης.

Τό πυροβολικό, οἱ ὅλμοι, τά πολυβόλα, τά ἀντιαρματικά καί τά πυροβόλα τῆς ἄμεσης βολῆς ἀρχίζουν στίς 5 ἡ ὥρα, ἕναν 30λεφτο συναγερμό ποιό θά ρίξει τά πιό πολλά καί πιό πετυχημένα καί κάνουν τόν κόκκινο χωματένιο ὄγκο «Πάτωμα» πού προβάλλει μέσα ἀπό τ' ἀρτιά πεῦκα νά καίγεται!

Οἱ μαῦροι καπνοί πού βγαίνουν ὕστερα ἀπό τά 30 λεπτά τῆς προπαρασκευῆς ἐνῶ συνεχίζεται ἀκόμα ἡ βολή τοῦ πυροβολικοῦ καί τῶν ὅλμων, μαρτυρεῖ τή δράση τῶν μαχητῶν πού ἀνατινάζουν μέ τό ἐκρηχτικό τά ναρκοπέδια καί τά συρματοπλέγματα τοῦ ἐχθροῦ. Τά πολυβόλα καί τό πυροβολικό ἄμεσης βολῆς προστατεύουν ὅσο μποροῦν τά τμήματα τῆς ἐπίθεσης.

Ὕστερα ἀπό ἀρκετή ὥρα καί ἐνῶ ἔπρεπε τά τμήματα σύμφωνα καί μέ τίς ἀναφορές τῶν δ)τῶν νά ἔχουν καταλάβει τόν πρῶτο ἀντικειμενικό σκοπό, δέ φαίνεται τίποτε. Σέ λίγο διαπιστώνεται ὅτι ἡ πρώτη προσπάθεια ἀπέτυχε.

Δεύτερος βομβαρδισμός στίς θέσεις τοῦ ἐχθροῦ μ' ὅλη τή σφοδρότητα πού μποροῦσαν νάχουν σέ πυρά τά μέσα μας, δίνει τή δυνατότητα στά ἐφεδρικά τμήματα τοῦ τάγματος τοῦ Α! Κλιμακίου νά προετοιμαστοῦν γιά καινούργια ἐξόρμηση, μά κι' αὐτή εἶχε τήν ἴδια τύχη καί τά τμήματα κολλημένα στήν τελευταία σειρά στό συρματόπλεγμα, δέχονται ὅλα τά πυρά τῆς ἀνάσχεσης τοῦ ἐχθροῦ καί τά ὑπολείμματα τῶν πυρῶν ἀπό ἀρχικό σχέδιο πυρός τοῦ ἐχθροῦ πού εἶχε στραπατσαριστεῖ.

Ἡ ὡς τώρα καθυστέρηση τῆς κατάληψης ἔστω κι' ἑνός πολυβολείου τοῦ ἐχθροῦ, δίνει σ' αὐτόν τό κουράγιο ν' ἀντιστέκεται, ν' ἀναπληρώνει στήν κατεύθυνσή μας τίς ἀπώλειες καί τά πυρά του καί νά πιστεύει ὅτι θά μᾶς ἀντιμετωπίσει.

Ἡ Δ)νση τῆς ἐπιχείρησης αὐτή τή στιγμή καλύπτει μέ βολή ὅλμων καί πολυβόλων μικρῆς διάρκειας τήν ἀπομάκρυνση τῶν τμημάτων τοῦ Α! Κλιμακίου ἀπό τήν ἐπικίνδυνη ζώνη καί μέ καινούργια τρίτη ἰσχυρή προπαρασκευή, τελικά δίνει τή δυνατότητα στό δεύτερο τάγμα πού ὁλοκληρώνει τό ρῆγμα νά καταλάβει τόν πρῶ-

το ἀντικειμενικό σκοπό. Ἡ ἐπίθεση τροφοδοτεῖται συνέχεια κι᾿ ἕνας σκληρός ἀγώνας πού ἐπακολουθεῖ στήν ἐχθρική ὀχυρωμένη τοποθεσία πού ἔφτασε ὡς τό σῶμα μέ σῶμα ἔδωσε τελικά τή ΝΙΚΗ στίς 15.30 ὥρα στά ὅπλα τοῦ ΔΣ πού τά πλαισίωνε ταυτόχρονα καί ἡ ἀσύγκριτη ἠθική ὑπεροχή σέ σχέση μέ τόν ἀντίπαλο.

Αὐτή μέ δυό λόγια εἶναι ἡ εἰκόνα τῆς σκληρῆς μάχης στό «Πάτωμα». Κι᾿ ὁ ἐχθρός, ἀφοῦ μέ τίς δυό ταξιαρχίες του καί δυό ἀκόμα τάγματα σέ ὁλοήμερη ἀντεπίθεσή του τή μεθεπομένη, δέ μπόρεσε νά τό ἀνακαταλάβει, βιάστηκε νά κάνει ἐκεῖνο πού πρόβλεψε τό Γενικό μας Ἀρχηγεῖο κι᾿ ἔφυγε ὕστερα ἀπό μερικές μέρες ἀπό προγεφύρωμά του ὅπως τό ὀνόμαζε ὡς τότε, γιά εὐθυγράμμιση τοῦ μετώπου του ὅπως εἶπε ἀργότερα.

Σκοπός μας φυσικά δέν ἦταν νά δώσουμε ἁπλῶς σήμερα μιά εἰκόνα ἀπό τή μάχη αὐτή στό «Πάτωμα», πού μονάχα αὐτή δέν ἔχει καί μεγάλη ἀξία ἀλλά νά δοῦμε τούς βασικούς λόγους πού μᾶς ἐπέτρεψαν νά κερδίσουμε αὐτή τή μάχη.

Ἡ τόσο καλά ὀχυρωμένη ἐχθρική τοποθεσία «Πάτωμα», μέ πλατύ ναρκοπέδιο (200) μέτρα βάθος γύρω ἀπ᾿ τό στόχο, μέ νάρκες ἀνεφοδιαστικές καί Σοβιετικές) συρματόπλεγμα ὁλόγυρα μέ πλάτος 30—70 μέτρα καί πολυβολεῖα μέ ἰσχυρά σκέπαστρα, ὀρύγματα συγκοινωνίας καί χαρακώματα βάθους 1.70 μέτρα πού τήν ὑπεράσπιζονταν ἐπίλεκτη ἐχθρική διλοχία τῆς 75 ΜΦ Ταξιαρχίας δύναμης 235 ἀνδρῶν, πού εἶχε καί στό ἐνεργητικό της δυό ἀποκρούσεις ἐπιθέσεων τμημάτων τοῦ ΔΣ τό χειμώνα, ὁπλισμένη μέ 24 ὁπλοπολυβόλα, δυό πολυβόλα, δυό ὁμαδικούς ὅλμους, 6 ὅλμους τῶν 61 χιλιοστῶν, Πίατ κλπ, στίς 30 τοῦ Μάη ὕστερα ἀπό σκληρή μάχη μέ τά τμήματά μας καταλήφτηκε. Ἡ ἐχθρική δύναμη στό σύνολό της ἐξοντώθηκε καί αἰχμαλωτίστηκε καί μονάχα ἐλάχιστοι διέφυγαν γιά νά ἐρημηθοῦν τήν ὁρμή τοῦ στρατοῦ μας σ᾿ αὐτή τή μάχη.

Ὁ ὁπλισμός, τά πυρομαχικά, μεταγωγικά καί ἀποθῆκες τοῦ ἐχθροῦ πέρασαν στά χέρια τοῦ ΔΣ.

Ἡ μάχη κερδίθηκε γιατί βασικά προσέχτηκαν τά παρακάτω ζητήματα:

1) Βρέθηκε σωστή κατεύθυνση ἐπίθεσης πού ἦταν εὐνοϊκή γιά τήν κίνηση τῶν τμημάτων μας κάτω ἀπό τήν προστασία ὅλων τῶν ὅπλων τῆς προπαρασκευῆς μας.

2) Πάρθηκαν ὅλα τά μέτρα, ὥστε οἱ ἐνισχύσεις πού μποροῦσε ἄμεσα ὁ ἐχθρός νά κινήσει ἀπασχολήθηκαν, ὅσες δέ ἔφτασαν κοντά στό στόχο, ἀποκρούστηκαν.

3) Οἱ δυνάμεις πού διατέθηκαν γιά τήν κύρια προσπάθεια ἦταν τριπλάσιες ἀπ᾿ τίς δυνάμεις πού διέθετε στό στόχο ὁ ἐχθρός καί στήν κύρια κατεύθυνση συγκεντρώσαμε δέκα φορές περισσότερη δύναμη ἀπ᾿ αὐτήν πού διέθετε ὁ ἐχθρός. Ἡ ὑπεροχή μας σέ πυρά ἦταν συντριπτική σέ σχέση μέ τόν ἀντίπαλο στό σημεῖο τῆς κύριας κατεύθυνσης.

4) Ἡ διάταξή μας σέ βάθος καί ἡ κατάλληλη θέση τῆς ἐφεδρείας ἐξασφάλισαν τή διαδοχή στίς ἐνέργειές μας σέ βαθμό πού ἀνάγκασαν τήν ἐχθρική ἀντίσταση νά πέσει.

5) Ἡ διάταξη τοῦ Τμήματος, τοῦ πρώτου κλιμακίου μέ τούς δυό λόχους μπροστά ἦταν σωστή γιατί μᾶς ἔδειξε ἀμέσως τήν προσπάθεια ποιόν ἀπ᾿ τούς δυό λόχους ἔπρεπε νά ἐνισχύσουμε ὅταν ὁ ἕνας, πού δέ μποροῦσε νά προχωρήσει, σταμάτησε. Ἔτσι ἀποφύγαμε ἕνα πιθανό σφάλμα νά ψάχνουμε τήν πιό εὔκολη κατεύθυνση μέ μετοπικές ἐνέργειες καί ὅταν ὅλες εἶναι δύσκολες, νά καταλήγει ἡ ἐπιχείρησή μας σέ ἁπλές ἀνεξάρτητες κρούσεις.

6) Ἡ βάση πυρός γιά τά πολυβόλα μας, ὅλμους καί πυροβόλα μας ἄμεσης βολῆς ἦταν ἀπό 200—600 μέτρα καί ὑποστήριξε ἀποτελεσματικά τά τμήματα τῆς ἐπίθεσης.

7) Ἡ σημασία τῆς ἐπιχείρησης εἶχε κατανοηθεῖ τόσο καλά, ὥστε ἡ θέληση γιά τήν ἐπιτυχία τῆς ἐπιχείρησης εἶχε κυριαρχήσει περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλο αἴσθημα στούς μαχητές καί στελέχη πού πῆραν μέρος σ᾿ αὐτήν. Εἴχαμε ἔτσι μαζικό ἡρωϊσμό ἀπό μαχητές καί στελέχη πού ξεπέρασαν κάθε προηγούμενο.

8) Τα μέσα διαβιβάσεων ἐκτός ἀπό τά προωθημένα τηλέφωνα μας λειτούργησαν πολύ καλά καί οἱ ἀσύρματοι μέ τά προωθημένα τμήματά μας, ἐξασφάλισαν τή σύνδεση μέ τή Δ)νση τῆς ἐπιχείρησης.

Παρά τό γεγονός ὅμως ὅτι προσέχτηκαν καί πιάστηκαν σωστά τά παραπάνω προβλήματα στήν ἐπιχείρηση στό «Πάτωμα», ὡς τόσο παρατηρήθηκαν καί σοβαρές ἀδυναμίες καί λάθη ἀπό μαχητές καί στελέχη πού μερικά ἀπ᾿ αὐτά εἶναι τά παρακάτω:

1) Ἀπό ἔλλειψη ἄρτιας ἐκπαίδευσης τῶν μαχητῶν γιά τή φάση τῆς ἐπίθεσης χάθηκαν χρονικά τά πλεονεχτήματα πού ἔδιδε στά τμήματά μας ἡ προπαρασκευή μας. Ἐπίσης ἀπό τήν ἔλλειψη τῆς καλῆς ἐκπαίδευσης στή χρησιμοποίηση τῶν ἐκρηχτικῶν γιά τήν καταστροφή τῶν ναρκοπεδίων καί τοῦ συρματοπλέγματος σ᾿ ὅλη τή διάρκεια τῆς μάχης, ἡ προχώρηση τῶν μαχητῶν μέσα στό ναρκοπέδιο ἤ γίνονταν πολύ ἀργά ἤ καί δέ γίνονταν καθόλου.

2) Ὁρισμένοι Δ)τές λόχων ἀπό τήν πρώτη στιγμή τῆς ἐπίθεσης [illegible] πρώτους ἀκροβολιστές καί δέ διοίκησαν τό τμῆμα τους.

3) Ἡ ἀναφορά σχετικά μέ τήν κατάσταση τοῦ τμήματος ἀπό στελέχη Διοίκησης στήν ἀρχή ἦταν ἐπηρεασμένη ἀπό τή σκληρότητα τῆς μάχης καί προσωπικῆς ὑπερβολῆς. Ἐπίσης καί σχετικά μέ τό ἀποτέλεσμα τῆς πρώτης προσπάθειας ἡ ἀναφορά ἦταν ὑποθετική.

4) Ὁ Ὑποδιοικητής τῆς Σχολῆς πού ἦταν

μαζί μέ τό Δ)τή τοῦ Τάγματος τοῦ πρώτου κλιμακίου σέ ἀποφασιστική στιγμή τῆς μάχης ἀποχωρίστηκε τόν ἀσύρματο καί ἄν ἡ διεύθυνση τῆς ἐπιχείρησης δέν ἦταν σέ θέση νά 'χει ἄμεση ἀντίληψη γιά τήν ἐξέλιξη τῆς μάχης δέ θά μποροῦσε νά συνεχίσει ἀποτελεσματικά τή βοήθειά της στά τμήματα πού μάχονταν.

5) Ἕνας Δ)τής λόχου δέν ἀνέπτυξε πρωτοβουλία νά συνδεθεῖ μέ τόν Ταγματάρχη του πού τόν χρειάζονταν γιά νά τερματίσει πιό γρήγορα τή μάχη, ὅταν αὐτός εἶχε ἀπομονωθεῖ ἀπό τό Τάγμα του καί περίμενε σέ κάποια θέση χωρίς νά κάνει τίποτα ἐνῶ ἡ μάχη μέ τό Τάγμα του γίνονταν σκληρή.

6) Τά ἀντιαεροπορικά σύμβολα, ἡ Δ)νση τῆς ἐπιχείρησης δέν τά εἶχε τόσο κοντά στό στόχο ὅσο ἀποδείχθηκε ὅτι χρειάζονταν γιά καλύτερη ὑποστήριξη τῶν τμημάτων μας ἀπό τίς ἐπιθέσεις τῶν ἐχθρικῶν ἀεροπλάνων.

7) Ἡ Δ)νση τῆς ἐπιχείρησης ἀρκετές φορές στή διάρκεια τῆς μάχης βρέθηκε σέ κατάσταση ἐκνευρισμοῦ πού εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά χάσει ἔστω καί γιά λίγες στιγμές τόν καθοδηγητικό της ρόλο καί νά μιλήσει μέ ἐκνευρισμό στά παρακάτω στελέχη.

Ὅλα τά παραπάνω σφάλματα ἴσως νά συντέλεσαν νά βραδύνει πολύ τό ἀποτέλεσμα τῆς ἐπιχείρησης, ὅμως δέ στάθηκαν ἱκανά νά τό ἀλλάξουν καί ἀντί ἐπιτυχίας νά 'χουμε ἀποτυχία, γιατί εἶχαν προκαθορίσει τήν ἐπιτυχία τά ζητήματα πού τονίσαμε σάν βασικά γιά τήν ἐπιτυχία τῆς ἐπιχείρησης.

Τελειώνοντας, ἀπ' ἀφορμή τῆς μάχης στό «Πάτωμα» νομίζω ὅτι μποροῦμε νά καταλήξουμε στά παρακάτω συμπεράσματα:

1) Ἡ μάχη κυρίως κερδίζεται μᾶλλον ὅταν κάνουμε λιγότερα βασικά λάθη, παρά λάθη πού ἀποτελοῦν τίς λεπτομέρειες μιᾶς ἐπιχείρησης.

2) Ἡ καλή καί ἄρτια ἐκπαίδευση μαχητῶν καί στελεχῶν μᾶς δίδει τή δυνατότητα νά κερδίζουμε τίς μάχες σέ λιγότερο χρόνο καί μέ τίς λιγότερες ἀπώλειες.

3) Σέ ἰσχυρά ὀργανωμένη τοποθεσία, συνήθως ἀπαιτεῖται ἐπανάληψη προσπαθειῶν καί ἀλύγιστη ἐπιμονή.

4) Ἡ προπαρασκευή νά μήν περιορίζεται σέ χρονικά ὅρια, ἀλλά νά παίρνει ἐναλλασσόμενου ρυθμοῦ ἀτελή, ἔντονης παρενόχλησης καί διασπαστικῆς ὅταν χρειάζεται, ἀνάλογα μέ τίς ἀπαιτήσεις τῶν τμημάτων ἐπίθεσης.

5) Ἡ Δ)νση τῆς ἐπιχείρησης πρέπει μονάχα πηγή ἠθικῆς, ψυχικῆς δύναμης καί ἐφευρετικότητας ν' ἀποτελεῖ γιά τή μάχη καί ὄχι νά γίνεται δημιουργός [illegible] καταστάσεων ἰδιαίτερα στά στελέχη μέ τά ὁποῖα βρίσκεται σέ στενή ἐπαφή, γιατί ἔτσι μονάχα βλάπτει καί δέ βοηθάει.

6) Στήν περίπτωση πού τήν ἐπιχείρηση τή βασίζουμε στήν ἰσχύ τῶν πυρῶν μας, εἶναι πλεονεκτικώτερο νά ἐνεργοῦμε τήν ἡμέρα παρά τή νύχτα πού ἐμποδίζεται ἡ ἀκρίβεια τῶν πυρῶν μας.

7) Ἡ πρωτοβουλία τῶν στελεχῶν σέ περίπτωση ἀπώλειας τῆς ἐπαφῆς μέ τίς Δ)σεις τους ὄχι μονάχα εἶναι ἐνδεδειγμένη γιά τή λύση τῶν ἀπρόοπτων προβλημάτων, ἀλλά ταυτόχρονα καί τρόπος ἀπόκτησης ἐπαφῆς πού χάθηκε.

8) Τά μέσα διαβιβάσεων στά χέρια κάθε διοικητή ἀποτελοῦν ἰσχυρό ὅπλο γιά τό τμῆμα του.

27 Ἰούνη 1949

Η ΕΠΙΘΕΣΗ ΣΤΑ ΚΟΥΛΚΟΥΘΟΥΡΙΑ (1694)

Τοῦ σ. ΓΙΩΡΓΗ ΚΑΤΕΜΗ, Συνταγματάρχη Πεζικοῦ

Σκοπός τῆς ἐπίθεσής μας στίς 13)5)49 ἦταν ἡ κατάληψη καί διατήρηση τῶν ὑψωμάτων Κουλκουθούρια - 1696—Ἀνώνυμο. Μετά τήν κατάληψη αὐτῶν καί ἀνάλογα μέ τήν τακτική κατάσταση, θά συνεχίζαμε τήν ἐπίθεση γιά τήν κατάληψη καί τοῦ ὑψώματος Δερβένι. Οἱ δυνάμεις καί τά μέσα πού διαθέτηκαν γιά τόν παραπάνω σκοπό, μποροῦσαν νά τόν πραγματοποιήσουν.

ΠΡΟΠΑΡΑΣΚΕΥΗ: Ἡ προπαρασκευή τῆς ἐπιχείρησης ἔγινε μέ μεγάλη φροντίδα καί πλήρης ἀπό κάθε ἄποψη: Ἔπιασε τά παρακάτω ζητήματα κατά σειρά: α) Ἀναγνώριση ἀπό τίς ἀνώτερες Διοικήσεις Μεραρχίας—Ταξιαρχίας—Ταγμάτων. Ἔγινε προσεκτική μελέτη τῶν στόχων ἀπ' ὅλες τίς προσιτές κατευθύνσεις. Μελετήθηκε ὅλο τό γύρω ἔδαφος, οἱ ἐχθρικές ὀργανώσεις, τό σχέδιο πυρός τοῦ ἐχθροῦ, μερικά γιά τό κάθε ὕψωμα καί γενικώτερα ὅλου τοῦ συγκροτήματος. Καθορίστηκαν οἱ χῶροι κάλυψης τῶν τμημάτων, ἡ βάση ἐξόρμησης καί ἡ βάση πυρός τῶν βαρειῶν ὅπλων (α)σ, πυρ)κου ἀμέσου (εὐθείας) βολῆς, ὅλμων, πολ)λων). Καθορίστηκε ἡ ὥρα ἔναρξης τῆς ἐπίθεσης. β) Σύμφωνα μέ τήν πεῖρα παρόμοιων ἐνεργειῶν, τόσο στό Βίτσι ὅσο καί στίς ἄλλες περιοχές, ἔγινε εἰδική συγκρότηση τῶν λόχων τῆς ἐπίθεσης. Ἔτσι ὥστε νά αὐξηθεῖ ἡ ἰσχύς κρούσης, νά γίνουν τά τμήματα αὐτό ἱκανά νά πραγματοποιοῦν μέ τά δικά τους μέσα καί μέ ταχύτητα τό ἄνοιγμα τῶν συρματοπλεγμάτων καί τήν ἐξουδετέρωση πολυβολείων.

γ) Τά τμήματα συγκεντρώθηκαν σέ κατάλληλους χώρους καί ἀπό τίς 5 ἕως τίς 10)5)49 ἄρχισαν συστηματική ἐκπαίδευση βάσει εἰδικοῦ προγράμματος. Τό ἔδαφος πού ἐκλέχτηκε καί οἱ κατευθύνσεις πάνω στίς ὁποῖες γίνονταν οἱ ἀσκήσεις ἐπιδιώχθηκε νάχουν ἀρκετή ὁμοιότητα μέ κεῖνες τοῦ στόχου.

δ) Στό χρόνο πού διαρκοῦσε ἡ ἐκπαίδευση καταρτίστηκαν καί συμπληρώθηκαν λεπτομερειακά τά σχέδια ἐπίθεσης. Πάρθηκαν μέτρα γιά τήν ἐξασφάλιση τοῦ συνδέσμου πεζικοῦ—πυροβολικοῦ καί τοῦ συντονισμοῦ τῶν προσπαθειῶν τῶν τμημάτων πού θά ἐνεργοῦσαν τήν ἐπίθεση.

ε) Στίς 11 5)49 τά τμήματα συγκεντρώθηκαν στούς χώρους ἀναμονῆς (κάλυψης). Βάσει τῶν σχεδίων ἐπίθεσης ἐπακολούθησε ἀναγνώριση τῶν ἀντικειμενικῶν σκοπῶν ἀπό τούς Ταγματάρχες καί Λοχαγούς. Στίς 12)5)49 συνεχίστηκαν οἱ ἀναγνωρίσεις καί ἡ μελέτη τῶν στόχων μέχρι ὁμαδάρχη. Ὥρα ἔναρξης τῆς ἐπίθεσης ὁρίστηκε ἡ 04.40 τῆς 13)5)49.

στ) Σ' ὅλη τή διάρκεια τῆς προπαρασκευῆς ἔγινε μιά συστηματική καί ἔντονη ἠθικοπολιτική προετοιμασία τῶν τμημάτων τῆς ἐπίθεσης.

ΕΚΤΕΛΕΣΗ: Τό σχέδιο πρόβλεπε ἐπίθεση σέ δυό κύριες κατευθύνσεις. Μιά ἀπό τόν τομέα τῆς Χ Μεραρχίας ἤτοι ἀπό Λούντζα πρός 1696 καί Ἀνώνυμο, μέ δύναμη Τάγματος σύν Λόχο καί μία ἀπό τόν τομέα τῆς ΧΙ Μεραρχίας ἤτοι ἀπό Πυλίνατα πρός Κουλκουθούρια—Δερβένι μέ δύο Τάγματα. Ἡ ἐπίθεση στόν τομέα τῆς Χ Μεραρχίας θά ἐνεργεῖτο ταυτόχρονα στό 1696 καί στό Ἀνώνυμο, ἀνά μία διλοχία στόν κάθε στόχο. Ἀντίθετα ἡ ἐπίθεση στόν τομέα τῆς ΧΙ Μεραρχίας θά ἐνεργεῖτο πρός διαδοχικούς ἀντικειμενικούς σκοπούς: ἤτοι πρός Α, Β Γ, περιβολές τοῦ ὑψ. Κουλκουθούρια μέ τό 1ο Τάγμα καί ὕστερα ἀπό τή μεταφορά ἰσχυρῆς βάσης πυρός πάνω σ' αὐτά συνέχιση τῆς ἐπίθεσης πρός τό Δερβένι μέ τό 2ο Τάγμα.

Ὁ ἀγώνας ἐξελίχθηκε ὅπως παρακάτω: Στίς 13)5)49 ὥρα 04.45 ἄρχισε ἡ προπαρασκευή πυροβολικοῦ καί πυροβολικοῦ εὐθείας βολῆς ταυτόχρονα στό 1696 καί Ἀνώνυμο. Ἡ βολή ἦταν ἐξαιρετικά εὔστοχη καί συγκεντρωτική καί διήρκησε 15 λεπτά. Κατά τή διάρκεια τῆς προπαρασκευῆς τά τμήματα ἐφόδου πλησίασαν στά συρματοπλέγματα καί πραγματοποίησαν τό ἄνοιγμά τους σέ μερικά σημεῖα. Μετά τήν ἄρση τῆς βολῆς πυροβολικοῦ ἐφαρμόζονται στούς στόχους τά πυρά τῆς βάσης πυρός τοῦ πεζικοῦ (ὅλμων — πολυβόλων). Τό κλιμάκιο ἐφόδου πρός τό 1696 καθυστερεῖ στήν ἔφοδο καί βρέθηκε κάτω ἀπό τά πυρά ἑνός αὐτομάτου τοῦ ἐχθροῦ καί ἀρκετά πυκνοῦ πυρός ὅλμων. Ὕστερα ἀπ' αὐτό ὁ Λόχος ἀνατρέπεται μέ ἀρκετές ἀπώλειες. Ὁ Διοικητής τῆς διλοχίας ἐνισχύει μέ μιά διμοιρία ἀπό τήν ἐφεδρεία τό Λόχο αὐτόν καί ἐπαναλαμβάνει τήν ἐπίθεση ἀπό τήν ἴδια κατεύθυνση μέ καινούργια προπαρασκευή. Ἀλλά καί ἡ προσπάθεια αὐτή ἀπότυχε. Στό Ἀνώνυμο τά τμήματα ἐφόδου ἐκμεταλλεύτηκαν πολύ καλά τά πυρά ὑποστήριξης τῆς ἐπίθεσης, ἐνήργησαν παστορικά μέ τά δικά τους μέσα καί αὐτοματιστικά καβάλησαν τό στόχο. Στίς 05.00 ὥρα εἶχε κα-

ναληφθεί τό Ἀνώνυμο καί τό περισσότερο μέρος τοῦ ἐχθρικοῦ λόχου πού βρίσκονταν ἀπάνω ἐξοντώθηκε καί αἰχμαλωτίστηκε. Ὁ ἐχθρός ἀνέλαβε ἀμέσως ἀντεπιθέσεις πρός τό Ἀνώνυμο ἀπό τήν κατεύθυνση τοῦ 1414 καί Δερβένι. Μέχρι τῆς 11.00 ὥρα δύο ἀντεπιθέσεις τοῦ ἐχθροῦ ἀποκρούστηκαν μέ πολλές ἀπώλειες. Τήν 13.00 ὥρα ὁ ἐχθρός ἐνεργεῖ τρίτη ἀντεπίθεση, μέ ὑποστήριξη ἰσχυροῦ πυρός πυροβολικοῦ, ἀεροπορίας καί ἁρμάτων μάχης καί πετυχαίνει τήν ἀνατροπή τῶν τμημάτων μας. Τόσο τό πυροβολικό μας ὅσο καί οἱ ὄλμοι τῆς βάσης πυρός στήν τρίτη ἀντεπίθεση τοῦ ἐχθροῦ δέν ἔδωσαν τήν ἴδια ὑποστήριξη πού εἶχαν δώσει στίς δυό προηγούμενες ἀντεπιθέσεις, στή διάρκεια τῶν ὁποίων ἔκαναν ὑπερβολική κατανάλωση πυρομαχικῶν. Ἡ ἀποτυχία τῆς ἐπίθεσης στό 1696 ἐπέδρασε ἀρκετά στόν ἀγώνα ἐπί τοῦ Ἀνωνύμου.

Στόν τομέα τῆς XI Μεραρχίας ἡ προπαρασκευή τοῦ πυροβολικοῦ καί τῶν πυροβόλων εὐθείας βολῆς ἄρχισε τήν 04.55 ὥρα τῆς 13)5)49. Εἶχε κανονισθεῖ νά ἀρθεῖ ὁ βομβαρδισμός μέ αἴτηση τοῦ πεζικοῦ. Πράγματι μετά 15 λεπτά τό πεζικό ζήτησε τήν ἄρση τοῦ βομβαρδισμοῦ. Στή διάρκεια τοῦ βομβαρδισμοῦ μικροομάδες προσεγγίζουν καί καταστρέφουν τά συρματοπλέγματα σέ μερικά σημεῖα. Μέ τήν ἄρση τοῦ βομβαρδισμοῦ τά τμήματα ἐφόδου (δύο λόχοι (Α. περιβολῆς) πεζικοῦ) ἐξορμοῦν ἀποφασιστικά πρός τό στόχο, συμπληρώνουν τήν καταστροφή τῶν συρματοπλεγμάτων στίς κατευθύνσεις κίνησής τους, ἐξουδετερώνουν ἕνα πολυβολεῖο πού ἀνθίστατο ἀκόμη, μπαίνουν στά χαρακώματα καί ἀρχίζουν τήν ἐκκαθάριση τοῦ ὑψώματος. Ὁ ἀγώνας τῆς ἐκκαθάρισης κράτησε 50 λεπτά τῆς ὥρας. Ἐν τῷ μεταξύ μεταφέρθηκε στό ὕψωμα ἡ βάση πυρός τοῦ Τάγματος, ἐνῶ τό πυροβολικό ἔκανε βολή παρενόχλησης στίς Β. καί Γ. περιβολές. Τό μεγαλύτερο μέρος τῆς ἐχθρικῆς δύναμης (Λόχος ἐνισχυμένος), μέ τήν εἴσοδο τῶν τμημάτων μας στά χαρακώματα τράπηκε σέ ἄτακτη φυγή, ἀπό τό πίσω μέρος τοῦ ὑψώματος πρός τή Β. περιβολή. Στίς 08.20 τό Τάγμα ἀναλαμβάνει ἐπίθεση μέ ἕνα λόχο κατά τῆς Β. περιβολῆς, μέ ὑποστήριξη τοῦ πυροβολικοῦ καί τῆς δικῆς του βάσης πυρός. Ὁ ἐχθρός ἐφαρμόζει ταυτόχρονα ἀνασχετικά πυρά πυροβολικοῦ καί ὄλμων καί ἡ ἐπίθεση τοῦ Τάγματος ἀνακόπτεται. Διαπιστώνεται ὅτι ἡ κατεύθυνση ἐπίθεσης πού ἀκολουθεῖ τό Τάγμα γιά τήν κατάληψη τοῦ Β. στόχου δέν εἶναι ἡ κατάλληλη καί ἀποφασίζεται ἡ ἀνάληψη νέας προσπάθειας ἀπό ἄλλη κατεύθυνση ἀριστερότερα. Ἐν τῷ μεταξύ ὁ ἐχθρός ἐνίσχυσε τό στόχο Β. μέ διλοχία ἐφεδρικοῦ Τάγματος καί ἀναλαμβάνει ἀντεπίθεση μέ ὑποστήριξη πυροβολικοῦ—ὄλμων καί ἀεροπορίας. Κάτω ἀπό τά πυρά τοῦ πυροβολικοῦ καί τῆς βάσης πυρός τοῦ πεζικοῦ μας, ἡ ἐπίθεση τοῦ ἐχθροῦ τσακίζεται. Ὥρα 12 τό Τάγμα κατευθύνει τόν τρίτο λόχο τῆς ἐφεδρείας του ἀπό τή νέα κατεύθυνση ἀριστερότερα καί τήν 12.30 ὥρα μέ τήν ὑποστήριξη πυροβολικοῦ ἐπιτίθεται στό Β. στόχο χωρίς ἀποτέλεσμα. Τήν 16 ὥρα τό Τάγμα ἀπ' τήν ἴδια αὐτή κατεύθυνση ἐνεργεῖ καί δεύτερη ἐπίθεση, πλήν χωρίς ἀποτέλεσμα, διότι τό πεζικό δέν ἔδειξε τήν ἐπιβαλόμενη ἀποφασιστικότητα στή στιγμή τῆς ἐφόδου, παρ' ὅλο ὅτι καί τά συρματοπλέγματα ἄνοιξε καί τά ναρκοπέδια κατέστρεψε.

Στίς 14)5)49 δύο ἀντεπιθέσεις τοῦ ἐχθροῦ στίς 04.00 καί 08.30 ὥρα ἀποκρούονται καί ὁ ἐχθρός ἀναγκάζεται στή βάση ἐξόρμησής του.

Στίς 15)5)49 ὁ ἐχθρός δέν ἐκδήλωσε καμμιά κίνηση. Ἐξακολουθεῖ νά παρενοχλεῖ τά τμήματα μας πάνω στό Α. ὕψωμα.

Στίς 16.5.49 ὁ ἐχθρός ἄρχισε ἰσχυρή προπαρασκευή μέ πυροβολικό καί ὄλμους. Ταυτόχρονα κίνησε τρία τάγκς πού τά κλιμάκωσε ἕνα στόν αὐχένα Δερβένι—1575, ἕνα στόν αὐχένα Δερβένι—Κουλκουθούρια καί ἕνα τό προώθησε στή ΝΔ πλαγιά τοῦ Β. στόχου. Ἐκμεταλλευόμενος τήν ὁμίχλη ἔκανε καλυμμένα τίς κινήσεις του. Τό τάγκς ἄρχισε ἀπευθείας βολή στά πολυβολεῖα τῆς Ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Α. ὑψώματος. Ὁ ἐχθρός κατόρθωσε νά διεισδύσει στήν τοποθεσία τῆς ἄμυνας καί νά ἀνατρέψει τά τμήματά μας. Ὁ ἐφεδρικός λόχος τοῦ τάγματος πού κινήθηκε ἔγκαιρα δέν μπόρεσε νά ἐκπληρώσει τήν ἀποστολή του ἀντεπίθεση, ἅμα τέθηκαν ἐκτός μάχης μερικά ἀπό τά στελέχη του καί γύρισε στή βάση του. Ἡ παρά πάνω διοίκηση βρέθηκε ἀπροετοίμαστη νά πιάσει τήν κατάσταση κείνη τή στιγμή.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ: Α: Θετικά: 1) Αἰφνιδιάσαμε τόν ἐχθρό καί τοπικά, στό πεδίο τῆς μάχης καί γενικώτερα στό Βίτσι. Αὐτό ὀφείλεται στή μυστικότητα τῶν προπαρασκευῶν, στήν ὥρα τῆς ἐκτόξευσης τῆς ἐπίθεσης καί στή μαζική χρησιμοποίηση τοῦ πυροβολικοῦ καί τῶν ἀντιαρματικῶν τῶν 75.

2) Πετύχαμε τή συνεργασία τοῦ πεζικοῦ—πυροβολικοῦ σέ ἱκανοποιητικό βαθμό.

3) Πραγματοποιήσαμε τήν κατάληψη δύο σημείων στηρίγματος τοῦ ἐχθροῦ μέ ταχύτητα καί μαστοριά.

Στά δυό αὐτά σημεῖα ὁ συντονισμός τῆς κίνησης καί τοῦ πυρός ἦταν ἁρμονικός.

4) Εἴχαμε καλές συνδέσεις μέ τηλέφωνα.

Β! ΑΡΝΗΤΙΚΑ: 1) Δέν πετύχαμε τήν ὁλοκληρωτική κατάληψη τῶν ἀντικειμενικῶν σκοπῶν, καθώς καί τή διατήρηση αὐτῶν πού καταλάβαμε.

2) Στό 1696 α) Δέν ἔγινε συντονισμός τῆς κίνησης καί τοῦ πυρός. Ἔτσι τά πυρά τῆς προπαρασκευῆς, σέ δυό διαδοχικές προσπάθειες δέν τά ἐκμεταλλευτήκαμε καθόλου. Παράλληλα δέν ἔγινε λογική χρησιμοποίηση τῶν πυρῶν

τῆς βάσης πυρός πεζικοῦ καί τῶν ἐπιθέσεων-
νων τμημάτων. Πχ τά πάντζερ ρίχτηκαν ταυ
τόχρονα μέ τήν προπαρασκευή πυροβολικοῦ.
ἡ βάση πυρός πεζικοῦ ἔβρεξε καί αὐτή
ταυτόχρονα μέ τό πυροβολικό τήν ὥ-
ρα τῆς προπαρασκευῆς καί ὕστερα πού ἔ-
πρεπε νά ὑποστηρίξει τήν ἔφοδο τοῦ πεζικοῦ
σταματοῦσε τή βολή. Τά ὀλμάκια καί οἱ χει-
ροβομβίδες δέν χρησιμοποιήθηκαν. Σ' αὐτή τή
φάση τῆς μάχης τά ὀλμάκια εἶναι καλά νά
συγκεντρώνονται καί κάτω ἀπό τή διοίκηση
τοῦ λοχαγοῦ νά κατακλύζουν μέ βροχή βλη-
μάτων τόν ἐχθρικό στόχο. Ὅσο πλησιάζουν
τά τμήματα ἐφόδου τά ὀλμάκια μακραίνουν
τή βολή τους καί οἱ χειροβομβίδες τότε πα ρ-
νουν τή θέση τῶν βλημάτων τῶν ὀλμίσκων.
β) Δέν ἔγιναν δευτερεύουσες ἐνέργειες γιά νά
ἀποκεντρώσουν τά πυρά τοῦ ἐχθροῦ. Ἐδῶ δέν
προσέχτηκε ἀκόμα πώς τά τμήματα ἐφόδου
μποροῦσαν νά μετατοπισθοῦν λίγο αριστερότε-
ρα, ἀπ' ὅπου τό ἔδαφος προσφέρονταν καλό-
τερα στήν κίνηση. Αὐτό φάνηκε στή διάρκεια
τῆς μάχης, μά ὁ λοχαγός στάθηκε ψυχρός θε-
στής, κι' ἄφινε τό τμῆμα του ἐκτεθειμένο στά
πυρά ἀνάσχεσης τοῦ ἐχθροῦ, πού ἡ ἐπικίνδυνη
ζώνη του πάνω στό ἔδαφος πλέον ἦταν φανε-
ρή. Ἔλλειψε αὐτή ἡ μαστοριά, τοῦ νά ἀντι-
ληφθοῦμε γρήγορα τό τί γίνεται, σέ μιά δο-
σμένη στιγμή μέσα στή μάχη καί νά πάρουμε
γρήγορα τά μέτρα πού ἐπιβάλλονταν, γιά νά
βγοῦμε ἀπό τή δύσκολη θέση ἤ νά ἐκμεταλ-
λευτοῦμε μιά εὐνοϊκή κατάσταση. γ) Δέν τηρή-
θηκε ὁ σχηματισμός ἐπίθεσης πού εἶχε καθορι
σθεῖ κι' ἔτσι τό δεύτερο κλιμάκιο μπερδεύτηκε
μέ τό πρῶτο, ἔγινε συνωστισμός κι' ὕστερα ἀπό
τήν ἀναποφασιστικότητα τοῦ πρώτου κλιμακίου
νά ἐνεργήσει τολμηρά καί γρήγορα τήν ἔφοδο
βρέθηκαν τά τμήματα κάτω ἀπό τά πυρά ἀνά-
σχεσης τῶν ἐχθρικῶν ὅλμων καί πυροβολικοῦ
Καί δῶ ὁ λοχαγός σάν διοικητής τῶν τμημά-
των ἐφόδου δέν ἔπαιξε τόν τακτικό ρόλο. Ἔ-
πρεπε ὁ λοχαγός μέ ὅλα τά μέσα του πυρός
νά βοηθήσει στή προώθηση τῶν τμημάτων πού
καθηλώθηκαν. Ταυτόχρονα ἔπρεπε νά κινήσει
τμήματα ἀριστερότερα καί δεξιότερα τῆς κύ-
ριας κατεύθυνσης ἐπίθεσης καί νά ψάξει νά
βρεῖ ἀδύνατο σημεῖο. Τέτοιο σημεῖο στή διάρ-
κεια τῆς μάχης φάνηκε πώς ὑπῆρχε λίγο ἀρι-
στερότερα, ὅπως καί παρά πάνω εἰπώθηκε.

3) Ἡ δεύτερη ἐνέργεια στό 1696 ἔγινε βε-
βιασμένα. Δέν κυττάξαμε νά βροῦμε τό και-
νούργιο πού μᾶς ἔδινε ἡ κατάληψη τοῦ Ἀνώ-
νυμου. Ἄν μελετούσαμε πιό προσεκτικά τήν κα-
τάσταση θά βλέπαμε πώς ὕστερα ἀπό τήν κα-
τάληψη τοῦ Ἀνώνυμου, ἡ δεύτερη προσπάθεια
ἦταν ἐνδεδειγμένο νά γίνει ἀπό τό Ἀνώνυμο
πρός τό 1696.

4) Στόν τομέα τῆς Χ' Μεραρχίας, μέ τή δύ-
ναμη πού διαθέταμε, ἔπρεπε νά ἀκολουθή-
σουμε μιά κατεύθυνση ἐπίθεσης. Νά καταλά-
βουμε πρῶτα τό 1696 καί ὕστερα νά τ' αλώ-
ξουμε γιά τό Ἀνώνυμο. Ἡ τουλάχιστο ἔ-
πρεπε νά ἐξοικονομηθεῖ ἡ ἀπαραίτητα ἀναγ-
καία δύναμη σάν ἐφεδρεία τῆς διοίκησης, ὥ-
στε νά ἐπέμβει στήν κατάλληλη στιγμή καί νά
ἀλλάξει πρός ὄφελός της τήν κατάσταση.

Τό ἴδιο, θἄπρεπε νά ὑπάρχει ἀντίλαγη ἐφε-
δρεία (μέχρι τάγμα) στά χέρια τῆς διοίκησης
τῆς ἐπιχείρησης.

5) Μετά τή κατάληψη τοῦ Κουλκουλθούρια
Α. α) δέν ἔγινε καταδίωξη τοῦ ἐχθροῦ οὔτε
μέ πυρά. Ἀκόμα δέν προβλέψαμε νά βάλουμε
ἔστω ἕνα μικρό τμῆμα, νά τούς κυτπήσει στά
νῶτα τήν ὥρα πού ἔφευγαν πανικόβλητοι. β)
Ἀργήσαμε πάρα πολύ νά ἐπιτεθοῦμε στό Β.
στόχο, ἔτσι ἡ ἐπιτυχία μας στό Α καί ὁ αἰφνι-
διασμός μεῖναν χωρίς ἐκμετάλλευση. γ) Ἡ ἐπί-
θεση στό Β. ἔγινε ἀσυντόνιστα καί ὄχι ἀπο
φασιστική. Μπορούσαμε καί ἔπρεπε νά συντο-
νίσουμε τήν ἐπίθεση στό Β. Κουλκουθουριῶν,
μέ τίς ἀντεπιθέσεις πού ἐνεργοῦσε ὁ ἐχθρός
στό Ἀνώνυμο. Ἔτσι καί τό Ἀνώνυμο θά ἀνα-
κουφίζαμε καί τό Β. στόχο θά τόν βρίσκαμε
πιό ἀδύνατο ἀπό τήν πλευρά τῆς ὑποστήριξής
του, μέ τά πυρά ἀνάσχεσης πυροβολικοῦ—ὅλ-
μων καί τήν ἀεροπορία τοῦ ἐχθροῦ.

6) Ἐνῶ στήν κατάληψη τοῦ Α. Κουλκουθου-
ριῶν εἴχαμε ἀσήμαντες ἀπώλειες, μετά τήν
κατάληψή του εἴχαμε ἀρκετές ἀπώλειες, γιατί
ἀφήσαμε πολλές δυνάμεις πάνω στό ὕψωμα
(2 λόχους). Ἔπρεπε στό ὕψωμα ν' ἀφήσουμε
ὄχι περισσότερο ἀπό δύο διμοιρίες (τή μιά σέ
διάταξη μπροστά καί τήν ἄλλη στήν κορυφή καί
πίσω ἀπ' αὐτή μέ διάταξη τέτοια πού νά ἐξα-
σφάλιζε τήν ἄμεση ἀντεπίθεση σέ κάθε
στιγμή).

7) Δέν προσθήσαμε θαρραλέα τά ἀντιαρμα-
τικά μας μέσα πάνω στό ὕψωμα Α. Κουλκου-
θουριῶν, ἀπό τό φόβο τῆς καταστροφῆς τους.
Κυττάξαμε πρῶτα νά φτιάξουμε κατάλληλες
θέσεις. Αὐτό ἦταν λάθος καί ἐπίδρασε ἀποφα-
σιστικά στήν ἀπώλεια τοῦ ὑψώματος. Μπορού-
σαμε μερικά ἀπό τά ὅπλα μας τῆς βάσης πυ-
ρός νά τά καμουφλάρουμε στή βόρεια πλαγιά τοῦ
ὑψώματος ἀκόμα καί ὁρισμένα τμήματα νά τά
διατάξουμε πρός τά ἐκεῖ. Μ' αὐτό τόν τρόπο ἀ-
ποφεύγαμε τό συνωστισμό πάνω στό ὕψωμα
καί θάχαμε τή δυνατότητα νά ἐκτοξεύσουμε
ἀντεπίθεση στά πλευρά καί στά νῶτα τοῦ ἐπι-
τιθέμενου. Ταυτόχρονα ἔπρεπε νά ἐξασφαλί-
σουμε γερή παρενόχληση καί ἐξουδετέρωση ἀ-
κόμη τοῦ στόχου Δερβένι.

Τό ἰδιαίτερο χαρακτηριστικό τῆς ἐπιχείρησης
αὐτῆς εἶναι ἡ μαζική, γιά πρώτη φορά σέ τέ-
τοια ἔκταση, χρησιμοποίηση τοῦ πυροβολικοῦ.
Οἱ μέθοδες πού ἐφαρμόστηκαν στήν τέτοια χρη-
σιμοποίηση τοῦ πυροβολικοῦ καί ἡ ἐκμετάλλευση
τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν πυρῶν του πρέπει
νά ἀποτελέσει ἀντικείμενο ἰδιαίτερης μελέτης.
Ἀπό τήν ἄποψη τῆς ἐκμετάλλευσης τῶν πυρῶν

Ο ΜΙΚΡΟΠΟΛΕΜΟΣ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΟ

Τοῦ σ. ΠΑΥΛΟΥ ΤΟΜΠΟΥΛΙΔΗ, Συνταγματάρχη πεζικοῦ

«Ἡ δική μας ταχτική εἶναι λαϊκή ἐπαναστατική καί ἀποτελεῖ ἕνα δημιουργικό, ζωντανό, εὐλύγιστο συνδυασμό τῆς ταχτικῆς τοῦ λαϊκοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ μέ τήν ἀντάρτικη ταχτική».

Ν. ΖΑΧΑΡΙΑΔΗΣ. «Ὅλοι στ' ἅρματα. Ὅλα γιά τή νίκη»

Ὁ Δ.Σ.Ε. ὁλοένα ἀναπτύσσεται ὀργανωτικά, τεχνικά καί πολιτικά καί ἀναπτύσσει παράλληλα καί τήν λαϊκοεπαναστατική ταχτική του.

Τήν προσαρμογή τῆς ἀντάρτικης ταχτικῆς μας στίς συνθῆκες πού δροῦν καί ζοῦνε τά τμήματά μας, συνηθίζουμε στό Δ.Σ. νά τή λέμε ΜΙΚΡΟΠΟΛΕΜΟ.

Ἡ φύση τοῦ στρατοῦ μας σάν λαϊκοεπαναστατικοῦ στρατοῦ ἀποτελεῖ τή σταθερή βάση γιά τό μικροπόλεμο.

Ὁ μικροπόλεμος ἀπαιτεῖ θαρραλέους καί ἡρωϊκούς μαχητές καί στελέχη, πού νά δροῦν τολμηρά, πολύ κοντά στόν ἐχθρό καί παραμερίζουν τούς κινδύνους, ὑπερνικώντας τά ἐμπόδια καί τίς δυσκολίες πού θά συναντήσουν κατά τή δράση στήν ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς τους, ἐπιμένουν στήν ὁλοκλήρωση τῆς ἀποστολῆς καί δέν ἐπιστρέφουν, ἄν δέν ἐκπληρώσουν τήν ἀποστολή τους. Ἀπό τέτοιους μαχητές, μαχήτριες καί στελέχη ἀποτελεῖται ὁ στρατός μας.

Ὁ μικροπόλεμος γι' αὐτό, λείπει σχεδόν τελείως ἀπό τό Μ.Φ. στρατό, παρ' ὅλο τό ὅτι ἡ ἡγεσία τοῦ Μ.Φ.Σ. ὅπως βλέπουμε στά ἀπόρρητα ἔγγραφα καί τίς διαταγές τους, προσπαθεῖ νά δώσει καί κάποια τέτοια δράση στά τμήματα τοῦ Μ.Φ.Σ. Ἡ ἔλλειψη πίστης καί τό χαμηλό ἠθικό τῶν φαντάρων καί ὁ φιλοτομαρισμός τῶν στελεχῶν τοῦ Μ.Φ.Σ. εἶναι κυρίως ἡ ἐξήγηση τῆς ἀδυναμίας τοῦ Μ.Φ.Σ. νά ἀναπτύξει τέτοια δράση ἐνάντια στό Δ.Σ.Ε. Αὐτό μεγαλώνει ἀκόμα πιό πολύ τίς δυνατότητές μας νά ἀναπτύξουμε περισσότερο τό μικροπόλεμο.

Ἀκόμα, καί στούς χώρους πού ὁ ἐχθρός ἔχει πυκνή διάταξη, ὑπάρχουν τεράστια διάκενα πού μποροῦν νά τά χρησιμοποιήσουν καί τά χρησιμοποιοῦν τά τμήματά μας.

Τό ἔδαφος πού διεξάγουμε τόν πόλεμο εἶναι ὀρεινό. Αὐτό βοηθάει πολύ τό μικροπόλεμο, ἀρκεῖ σωστά νά τό μελετοῦμε, νά ξέρουμε ὅλα τά μυστικά του καί σωστά νά χρησιμοποιοῦμε τό κάθε κλαρί, τήν κάθε ρεματιά, τήν κάθε πέτρα.

Ἐπίσης μᾶς βοηθᾶνε πολύ τά μέσα πού ἔχουμε. Πάντζερ—σνάϊπερ—νάρκες.

Ἡ γνώση τῆς ταχτικῆς τοῦ ἐχθροῦ, τῆς διάταξης καί τοῦ σχεδίου πυρός του. Ἡ γνώση τῶν νόμων τῆς ζωῆς καί δράσης του τῶν συνηθειῶν του. Ἡ γνώση τοῦ τρόπου τῆς ἀντιμετώπισης τῶν δικῶν μας ἐνεργειῶν, ἡ γνώση τῶν δρομολογίων ἀνεφοδιασμοῦ του, τῶν τηλεφωνικῶν δικτύων κλπ. μᾶς δίνει τίς μεγαλύτερες δυνατότητες γιά ἕνα ἔντονο, συνεχῆ καί ἀκατάπαυστο ἐπιστημονικό, μποροῦμε νά ποῦμε, ΜΙΚΡΟΠΟΛΕΜΟ.

Τά τμήματά μας τοῦ ΔΣΕ στό Γράμμο μέσα στό δίμηνο Ἀπρίλη—Μάη, μαζί μέ τήν πραγματοποίηση τῆς ἀποστολῆς πού τούς ἀνάθεσε τό Γενικό Ἀρχηγεῖο μας ἀνέπτυξαν μιά σοβαρή δράση λαϊκοεπαναστατικοῦ ΜΙΚΡΟΠΟΛΕΜΟΥ, μέ πολυποίκιλες μορφές δράσης.

Νά οἱ πιό χαρακτηριστικές περιπτώσεις ἀπό κάθε Ταξιαρχία.

α) 108 Ταξιαρχία. Παρουσιάζει ἀρκετές περιπτώσεις αἰφνιδιαστικῶν χτυπημάτων κατά ἐχθρικῶν φυλακίων καί καταυλισμῶν μέ μικρές δυνάμεις καί μέ καλά ἀποτελέσματα. Ἔτσι χτύπησε μέ δύναμη ὁμάδας καί σχεδόν ἐξόντωσε δυό φυλάκια τοῦ ἐχθροῦ μέ δύναμη ὁμάδας καθένα, 2 περιπόλους τοῦ ἐχθροῦ, 2 κινούμενες ἐχθρικές ὁμάδες, 5 ἐπανδρωμένα πολυβολεῖα στίς ἐχθρικές θέσεις. Χτύπησε καί ἐξόντωσε μέ δύναμη 3 μαχητῶν μας μιά ἐχθρική φάλαγγα ἀπό 15 μεταγωγικά. Σκοτώθηκαν 7 μεταγωγικά. Στήν ὑποχώρησή της ἡ μικρή ὁμάδα μας χτύπησε ἐνεδρευτικά ἐχθρικό λόχο καί αἰχμαλώτισε 1 στρατιώτη τοῦ ἐχθροῦ.

—Μέ δύναμη διμοιρίας διείσδυσε σέ ἐχθρικό καταυλισμό Τάγματος αἰχμαλώτισε 2 στρατιώ-

---

τοῦ πυροβολικοῦ, στήν προκειμένη ἐπιχείρηση εἴχαμε καί περιπτώσεις καλῆς καί πλήρους ἐκμετάλλευσης, ὅπως στό Α. Κουλκουθουριῶν καί στό Ἀνώνυμο καθώς ἐπίσης καί περιπτώσεις πού δέν ἔγινε ἐκμετάλλευση τῶν πυρῶν κι' ἔτσι ἡ βολή κατέληξε σέ ἄσκοπη κατανάλωση βλημάτων, ὅπως στό 1696 καί στό Β. στόχο Κουλκουθουριῶν.

τες τοῦ ἐχθροῦ, διασκόρπισε καί πανικόβαλε μεγάλο τμῆμα τοῦ ἐχθροῦ, 10 στρατιῶτες τοῦ ἐχθροῦ πού αἰχμαλωτίσθηκαν μέ 30 ζῶα στήν ἴδια ἐπιχείρηση ξέφυγαν, γιατί ὁ ἐπικεφαλῆς, θέλησε, πλεονεκτικά σκεφθείς νά πάει νά πιάσει καί τόν Ταγματάρχη καί βρῆκαν εὐκαιρία οἱ αἰχμάλωτοι νά ξεφύγουν κάτω ἀπό τό σκοτάδι μπροστά ἀπ' τούς δυό δικούς μας μαχητές πού τούς φύλαγαν.

—Ἔγιναν 5 χτυπήματα ἐνεδρευτικά κατά κινούμενων ἐχθρικῶν διμοιριῶν μέ καλά ἀποτελέσματα.

—Ἐλεύθεροι σκοπευτές χτύπησαν ὁμάδα ἀξ)κῶν τοῦ ἐχθροῦ πού ἔκαναν ἀναγνώριση μέ ἀπώλειες 4 ἀξ)κούς σκοτωμένους.

—Ἔκανε ἡ Ταξιαρχία αὐτή 20 μικρότερα χτυπήματα κατά μικρῶν ὁμάδων τοῦ ἐχθροῦ στά ἀντερείσματα τοῦ Προφήτη Ἠλία Ὀξυάς.

—Ὁμάδα τριῶν ἀνδρῶν χτύπησε τόν ἐχθρό μιά φορά ἀπό κοντά καί πίσω στή διάταξή του μέ προσποίηση μιᾶς συναγωνίστριας γιά παράδοση, τή στιγμή πού ἔτρεχαν καμμιά δεκαριά Μ.Φ. ἀξ)κοί καί στρατιῶτες νά τήν παραλάβουν. Ὅλοι σχεδόν αὐτοί σκοτώθηκαν ἤ τραυματίστηκαν.

Οἱ ἀνιχνευτές τῆς Ταξιαρχίας ἔπιασαν δυό γλῶσσες.

β) Ταξιαρχία Σχολῆς Ἀξιωματικῶν Γ.Α.

—12 ἐνέργειες ναρκοθετήσεων ἀπό τίς ὁποῖες μιά μέ ἐνεργητική ναρκοθέτηση κατά ἐχθρικῆς ὁμάδας καί 4 ἀπ' αὐτές σέ δρομολόγια κίνησης τοῦ ἐχθροῦ στά μετόπισθεν μέ ἀποτελέσματα καλά.

—3 ἐλευθεροσκοπευτικές ἐνέδρες. Ἡ μιά εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά σκοτωθεῖ ἕνας Μ.Φ. Ἀξιωματικός.

—3 ἐπιδρομές μέ 3—4 μαχητές στό Ἐρτσιχῶρι μέ ἀποτέλεσμα τό ξεσήκωμα τοῦ ἐχθροῦ καί τό συναγερμό του ὅλη τή νύχτα.

—Ἕνα ἐνεδρευτικό χτύπημα φάλαγγας διμοιρίας τοῦ ἐχθροῦ μέ ἀρκετές ἀπώλειες γι' αὐτόν.

—Ἕνα ἐνεδρευτικό πλευροκόπημα φάλαγγας διμοιρίας τοῦ ἐχθροῦ μέ ἀποτέλεσμα νά τῆς προξενήσουν πολλές ἀπώλειες καί νά διασκορπιστοῦν οἱ ὑπόλοιποι μέσα στίς χαράδρες καί τά ρέματα.

—Ἐπανειλημμένες κρούσεις στό Πάτωμα πρίν τήν ἐπιχείρηση γιά κατάληψη, μέ σκοπό τήν ἀναγνώριση τῶν ἐχθρικῶν θέσεων καί καμουφλάρισμα τῆς προπαρασκευῆς τῆς ἐπιχείρησης.

—Οἱ ἀνιχνευτές τῆς Σχολῆς ἔπιασαν μιά γλῶσσα.

γ) 16 Ταξιαρχία

—2 πετυχημένες ἐνέδρες σέ συνδυασμό μέ ναρκοπέδια ἐνεργητικῆς ναρκοθέτησης (μέ τραβηχτές) καί 2 ἐνεργητική ὑπονόμευση, κατά ἐχθρικῶν ὁμάδων πού ἐγκαθιστοῦσαν καθημερινά προωθημένα φυλάκια ἐπιτήρησης, μέ ἀποτέλεσμα νά ἐξοντωθοῦν ὁλοκληρωτικά σχεδόν οἱ ἐχθρικές ὁμάδες.

—4 γερά ἐνεδρευτικά χτυπήματα ἔξυπνα, μέ μικρές ὁμάδες μας κατά ἐχθρικῶν ὁμάδων ἤ διμοιριῶν μέ καλά ἀποτελέσματα.

—6 ἐνεδρευτικά χτυπήματα μέ ναρκοθέτηση συνδυασμένα καί μέ ἐλευθεροσκοπευτική δράση καί 8 περιπτώσεις πετυχημένης δράσης μεμονωμένων ἐπιλέκτων σκοπευτῶν κατά παρατηρητῶν καί ἀξιωματικῶν τοῦ ἐχθροῦ.

—Μιά ἀντενέδρα στήν Ἀλεβίτσα μέ καλά ἀποτελέσματα.

—Ἀρκετές παρενοχλητικές κρούσεις σ' ὅλους τούς ἐχθρικούς στόχους τοῦ τομέα τῆς Ταξιαρχίας.

—Οἱ ἀνιχνευτές τῆς Ταξιαρχίας ἔπιασαν 2 γλῶσσες. Σέ μιά ἐνεδρευτική δράση μέ ἐνεργητική ὑπονόμευση πῆρε μέρος καί τμῆμα θέσεων τῆς Ταξιαρχίας.

Στό μάζεμα καλωδίου ἀπό τά μετόπισθεν τοῦ ἐχθροῦ παίρνουν μέρος καί ἐγκαταστάτες τῆς διμοιρίας διαβιβάσεων τῆς Ταξιαρχίας.

δ) 107 Ταξιαρχία. Ἀνέπτυξε πολύ τή δράση της κατά ἐχθρικῶν φυλακίων προωθημένων καί μόνιμα ἐγκατεστημένων μπροστά στή διάταξη τοῦ ἐχθροῦ, μέ μεγάλη ἐπιτυχία καί μέ ἀποτέλεσμα τήν ὁλοκληρωτική σχεδόν ἐξόντωση τῶν ἐχθρικῶν αὐτῶν φυλακίων, ἔπιασε αἰχμαλώτους, πῆρε λάφυρα.

—Χτύπησε καί ἀνέτρεψε ἤ ἐξόντωσε μόνο μέσα στό χρονικό διάστημα ἀπό 15 μέχρι τέλους Μάη, 8 ἐχθρικά φυλάκια ἐκ τῶν ὁποίων τά 2 εἶχαν δύναμη διμοιρίας. Οἱ ἐνέργειες αὐτές ἔγιναν μέ δική μας δύναμη ὁμάδας ἤ διμοιρίας, ἐκτός τῶν δυό περιπτώσεων πού ἐνεργήθηκαν μέ δύναμη λόχου. Τά ἀποτελέσματα ἦταν σοβαρά σέ ἀπώλειες γιά τόν ἐχθρό. Εἶχε ὅμως καί ἡ 107 Ταξιαρχία στίς ἐνέργειες αὐτές σχετικά πολλές ἀπώλειες. Κι' αὐτό γιατί ἡ ὀργάνωση τῆς κάθε τέτοιας ἐπιχείρησης δέν πρόβλεπε, τό τί θά γίνει, μετά τήν ἐπιχείρηση. Ἔτσι μετά τήν ἐξόντωση τοῦ ἐχθρικοῦ φυλακίου πού δέν διαρκοῦσε πάνω ἀπό 10 λεπτά, ὁ ἐχθρός συγκέντρωνε ἐκεῖ τά πυρά του, ἐνῶ οἱ δικοί μας ἀσχολοῦνταν μέ τή λαφυραγώγηση καί μαζεύονταν πάνω στό στόχο πού κατάλαβαν. Σ' ἄλλες περιπτώσεις δέν διαλέγονταν κατάλληλα δρομολόγια ἐπιστροφῆς καί γύριζαν τά τμήματα ἀπό δρομολόγια πού βάλλονταν δραστικά ἀπό τόν ἐχθρό ἤ ἦταν δρομολόγια πού δέν εἶχαν ἀναγνωριστεῖ καί ἔπεφταν τά τμήματά μας πάνω σέ ναρκοπέδια ἐχθρικά καί σέ μερικές περιπτώσεις δικά μας.

Οἱ ἀνιχνευτές τῆς Ταξιαρχίας ἔπιασαν μέσα στό Μάη 3 γλῶσσες.

ε) Τμήματα VIII Μεραρχίας Γράμμου

—2 ἐνεδρευτικά χτυπήματα, 3—4 πετυχημένες ναρκοθετήσεις. Μερικές παρενοχλητικές κρούσεις κατά τῶν ἐχθρικῶν θέσεων τῆς διάταξης τοῦ τομέα της.

Γενικά τά τμήματα τῆς VIII Μεραρχίας μας

τοῦ Γράμμου δὲν παρουσίασαν σοβαρή δράση μικροπόλεμου γιατί στήν πρώτη περίοδο ἦταν σέ διάταξη μέ καθημερινές ὁλοήμερες μάχες, στή δεύτερη περίοδο ἦταν ἐφεδρεία γιά ἀνασυγκρότηση καί ἀνάπαυση ὕστερα ἀπό τίς σκληρές μάχες τῆς α. περιόδου.

Οἱ ἀνιχνευτές τῆς VIII Μεραρχίας τῶν τμημάτων τοῦ Γράμμου ἔπιασαν 1 γλῶσσα.

Ὅλες οἱ Ταξιαρχίες στό Γράμμο παρουσίασαν στό δίμηνο αὐτό Ἀπρίλη—Μάη ἀρκετή δράση μικροπολέμου κατά τό πλεῖστο, μέ τή μορφή τῶν παρενοχλητικῶν κρούσεων. Καθημερινά καί κάθε νύχτα σκορποῦσαν πολύ διαφωτιστικό ὑλικό στά μετόπισθεν τοῦ ἐχθροῦ μπροστά καί ἀνάμεσα στή διάταξή του. Κάθε βράδυ γίνεται διαφωτιστική δουλειά μέ τούς προωθημένους πρός τή διάταξη τοῦ ἐχθροῦ τηλεβοϊστές.

Τά τμήματά μας στό Γράμμο ἀνέπτυξαν κι' ἄλλη δράση μικροπολέμου. Παραπάνω δίνουμε μόνο τίς πιό χαρακτηριστικές περιπτώσεις δράσης γιά κάθε ταξιαρχία.

Ἀνακεφαλαιώνοντας τώρα τή δράση τῶν τμημάτων τοῦ Γράμμου στό μικροπόλεμο διακρίνουμε τίς παρακάτω βασικές μορφές δράσης μικροπολέμου

1) Κρούσεις παρενοχλητικές ἐχθρικῶν θέσεων.

2) Ἐνεδρευτική δράση μικρῶν ὁμάδων καί τμημάτων (2—8 μαχητές, ὁμάδα, διμοιρία, λόχος) μέ σκοπό αἰχμαλωσία ἤ ἐξόντωση μικροτμημάτων καί ἐχθρικῶν ὁμάδων καί χτύπημα γιά φθορά μεγαλύτερων τμημάτων τοῦ ἐχθροῦ σέ κίνηση ἤ ἀπομονωμένων κάπως ἀπό τή διάταξή του.

3) Ἁρπαγή σκοπῶν, παρατηρητῶν, φυλακίων κ.λ.π., πιάσιμο γλώσσας.

4) Ναρκοθέτηση δρομολογίων καί χώρων συγκέντρωσης στά μετόπισθεν τοῦ ἐχθροῦ, ναρκοθέτηση καί ὑπονόμευση παρατηρητηρίων προωθημένων τοῦ ἐχθροῦ τῆς μέρας κ.λ.π.

5) Σαμποτάζ τηλεφωνικῶν γραμμῶν, λαφυραγώγηση καλωδίου.

6) Αἰφνιδιαστικές καταδρομικές ἐνέργειες κατά Σ.Δ. κέντρα ἀνεφοδιασμοῦ, καταυλισμῶν τοῦ ἐχθροῦ στά μετόπισθεν.

7) Χτυπήματα φαλάγγων ἀνεφοδιασμοῦ τοῦ ἐχθροῦ, γιά αἰχμαλωσία ἤ ἐξόντωση καί γιά λαφυραγώγηση ζώων ὑλικῶν κ.λ.π.

8) Κρούσεις ἐλαφρές μέ σκοπό νά προκαλέσουν συναγερμό τοῦ ἐχθροῦ γιά ν' ἀρχίσει διαφωτιστική καί συμφιλιωτική συζήτηση μέ τούς φαντάρους καί διάβασμα σ' αὐτούς δελτίου μέ τούς τηλεβόες.

9) Ἐνεδρευτική δράση σέ συνδυασμό μέ ναρκοθετημό καί ὑπονομεύσεις ἐνεργητικῆς πυροδότησης (τραβηχτά, μέ ἠλεκτρική πυροδότηση κ.λ.π.).

10) Χτυπήματα πολυβολείων καί ὁπλοπολυβολείων τοῦ ἐχθροῦ ἀπό παντζερφάουστ μας.

11) Συνδυασμός μέ συντονισμένη καί σύγχρονη ἐνέργεια διάφορων παραπάνω μορφῶν.

12) Συντονισμένη δράση τῶν παραπάνω μορφῶν μέ ταυτόχρονη ἐπιθετική ἐνέργεια γιά ἐπιδίωξη βασικοῦ ἀντικειμενικοῦ σκοποῦ μέ σκοπό φθορᾶς καί παραπλάνησης τοῦ ἐχθροῦ καί σ' ἄλλα σημεῖα τῆς διάταξής του. Ὅπως ἔγινε ἀπό τήν 103 Ταξιαρχία ὅταν ἐπετέθηκαν τά τμήματα τῆς Ταξιαρχίας τῆς Σχολῆς κατά τοῦ ὑψώματος Πατώματα. Ὁ ἐχθρός ἀρχικά τίς πρωϊνές ὧρες παραπλανήθηκε καί νόμιζε πώς ἡ ἐπίθεσή μας κατευθύνεται ἐνάντια σ' ὁλόκληρο τό ὑπογεροχωριά του: Προφήτης Ἠλίας Ὀξυάς—Θεοτόκο—Πατώματα.

Συμπεράσματα:

Τά συμπεράσματα πού βγαίνουν ἀπό τή δράση μικροπολέμου τῶν τμημάτων μας στό δίμηνο Ἀπρίλη—Μάη στό Γράμμο εἶναι:

1) Ὅλες μας οἱ μονάδες παρουσίασαν ἀνάπτυξη καί δραστηριότητα στό μικροπόλεμο. Ἰδιαίτερα παρατηρήθηκε ἐξαιρετική ἀνάπτυξη τοῦ μικροπόλεμου μέσα στό μῆνα Μάη. Μέσα στό Μάη μεγάλωσε συγκριτικά μέ τόν Ἀπρίλη ὁ ἀριθμός τῶν μικροεπιχειρήσεων καί χρησιμοποιήθηκαν πολυποίκιλες, καινούργιες μορφές μικροπολέμου πού προηγούμενα ἀποτελοῦσαν ἐξαιρέσεις. Ὅπως: ἐλευθεροσκοπευτική δράση γιά ἐξόντωση ἀξιωματικῶν καί παρατηρητῶν τοῦ ἐχθροῦ (τομέας 16 Ταξιαρχίας χῶρο Προφήτη Ἠλία Μπροβολήστη, τομέας Σχολῆς Ἀξιωματικῶν χῶρο Κάντσικο).

—Ναρκοθετήσεις καί ὑπονομεύσεις μέ ἐνεργητική πυροδότηση πάνω στά δρομολόγια ἐπικοινωνίας ἀνεφοδιασμοῦ τοῦ ἐχθροῦ καί κοντά στίς θέσεις του σέ συνδυασμό μέ ἐνέδρες ἀπό μικρά τμήματα δικά μας, (τομέας 16 Ταξιαρχίας χῶρο Τσία σύνορα).

Αἰφνιδιαστικές νυχτερινές ἐπιδρομές μικρῶν ὁμάδων μας κατ' ἐχθρικῶν φυλακίων καί ἐξόντωσή τους (τομέας 103 Ταξιαρχίας χῶρο Αηγεάδα, τομέας 107 Ταξιαρχίας χῶρο Καστάνιανη, Ἀϊμάρτινου καί Μαρίας).

—Διεισδύσεις στά μετόπισθεν τοῦ ἐχθροῦ καί αἰφνιδιαστικές ἐπιδρομές σέ ἐχθρικές βάσεις, καταυλισμούς κ.λ.π. (τομέας 103 Ταξιαρχίας, τομέας Σχολῆς Ἀξιωματικῶν, τομέας 107 Ταξιαρχίας) μέ ἀποτέλεσμα τό διαρκή ἐκνευρισμό, φθορά καί ἀναστάτωση τοῦ ἐχθροῦ.

2) Σημειώθηκε βελτίωση στόν τρόπο δράσης τῶν τμημάτων μας στήν ταχτική τοῦ μικροπόλεμου. Πολλές ἐνέργειες ἔγιναν μέ σχέδιο μελετημένο, ὕστερα ἀπό συστηματική παρακολούθηση καί μελέτη τῶν στοιχείων πού δίνανε ἡ παρατήρηση, ἡ ἀνίχνευση καί οἱ ἄλλες πηγές τῶν πληροφοριῶν μας.

3) Χρονικά οἱ μικροεπιχειρήσεις τοῦ μικροπόλεμου τῶν τμημάτων μας στό Γράμμο ἄρχισαν νά γίνονται καί τή μέρα. Πολλά τμήματα μας μέ μικροομάδες κατάφεραν νά παρατείνουν τήν παραμονή τους μέσα στήν ἐχθρ

κή διάταξη περισσότερο ἀπό ἕνα 24ωρο, μέ ἀποτέλεσμα νά δίνουν στόν ἐχθρό περισσότερα χτυπήματα καί νά τοῦ μελετοῦν πολύ καλύτερα τίς συνήθειες, τίς κινήσεις του καί τή ζωή του (τομέας 108 Ταξιαρχίας, τομέας 16 Ταξιαρχίας, τομέας Σχολῆς Ἀξιωματικῶν, τομέας 107 Ταξιαρχίας).

4) Παρά τή βελτίωση καί ἀνάπτυξη τοῦ μικροπολέμου ἀπό τά τμήματά μας στό Γράμμο παρουσιάζονται ἀκόμα σοβαρές ἀδυναμίες γιά νά φθάσουμε ἐκεῖ πού λέει ὁ σ. Νίκος Ζαχαριάδης: «.... ἕνα δημιουργικό, ζωντανό, εὐλύγιστο συνδυασμό τῆς ταχτικῆς τοῦ ἐπαναστατικοῦ στρατοῦ μέ τή ἀντάρτικη ταχτική».

Οἱ βασικώτερες ἀπό τίς ἀδυναμίες αὐτές εἶναι:

1) Δέν ἔγινε συνείδηση σέ ὅλες τίς διοικήσεις καί τά στελέχη ἡ σημασία καί τό βαθύ νόημα τοῦ μικροπολέμου. Λείπει ἀκόμα ἡ συνεχής μελετημένη καί μέ σχέδιο προσπάθεια γιά τήν ἀνάπτυξη καί δραστηριοποίηση τοῦ μικροπολέμου. Τό ζήτημα αὐτό τό ἀντιμετωπίζουμε περιοδικά μέ σπασμωδικά μέτρα. Μάλιστα οἱ διοικήσεις μας ὅταν δίνουν μεγαλύτερη μάχη ξεχνᾶνε τελείως τό μικροπόλεμο καί δέν νοιώθουν ἀκόμα ὅτι μέσα στό σχέδιό τους πρέπει νά δίνουν μελετημένες ἀποστολές σέ μικροομάδες πού πολύ θά βοηθήσουν στήν ὅλη ἐπιτυχία τῆς μάχης γιά τήν ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς του.

2) Σέ πολλές περιπτώσεις μικρῶν ἐνεργειῶν τῶν τμημάτων μας λείπει τό μελετημένο σχέδιο ἀπό πρίν. Ἰδιαίτερα στίς παρενοχλητικές κρούσεις. Τήν τελευταία στιγμή δίνονται ἀποστολές στά τμήματα μέ χοντρικό τρόπο, ὄχι σέ συγκεκριμμένους στόχους, μά ἁπλῶς πρός τήν κατεύθυνση τοῦ ἐχθροῦ καί τό ἀποτέλεσμα εἶναι σέ βάρος μας. Γιατί οἱ μαχητές πηγαίνουν, ρίχνουν μερικές ριπές, ἤ κανένα πάντζερ στό γάμο τοῦ καραγκιόζη καί γυρνᾶνε μέ τήν ἐντύπωση πώς ἐκπλήρωσαν τήν ἀποστολή τους. Πολλές φορές μάλιστα παθαίνουμε ζημιά, γιατί μιά καί δέν ἀναγνωρίστηκε τό ἔδαφος πέφτουν σέ ναρκοπέδια. Καί καμμιά φορά πέφτουν καί σέ δικά μας ναρκοπέδια, γιατί εἴτε δέν τά ὑποδείξαμε στά τμήματά μας πού κινοῦνται πρός τά ἔξω ἤ πρός τά μέσα, εἴτε δέν ἀφήνουμε διάδρομους πού εἶναι ἀπαραίτητοι γιά τούς ἑλιγμούς μας. Ἀκόμα δέν παίρνουμε μέτρα πρός τόν ἐχθρό νά ξεκαθαρίζουμε τίς νάρκες. Οἱ τέτοιου εἴδους ἀμελέτητες κρούσεις ὄχι μόνο δέν ἔχουν ἐπίδραση ἀρνητική στό ἠθικό τοῦ ἐχθροῦ, ἀντίθετα ἔχουν θετική ἐπίδραση στό ἠθικό του, ὅπως καταθέτουν πολλοί αἰχμάλωτοι.

Ἔχουμε περίπτωση κρούσης μέ πάντζερ κοντά στά Ἰσώματα τοῦ Πύργου Στράτσιανης πού ἔγινε σέ σημεῖο ὅπου δέν ὑπῆρχε ἐχθρός γιατί εἶχε μέρες προηγούμενα ἀποσυρθεῖ, χωρίς τό τμῆμα μας νά τό καταλάβει. Ἐπίσης ἔχουμε περιπτώσεις χτυπημάτων μέ πάντζερ ἐχθρικῶν πολυβολείων πού ἔγιναν ἀπό πολύ μακρυνή ἀπόσταση χωρίς φυσικά κανένα ἀποτέλεσμα.

3) Δέν μελετιέται ὁ τρόπος ἀντιμετώπισης τῶν δικῶν μας ἐνεργειῶν ἀπό τόν ἐχθρό. Ἐπίσης τό σχέδιο πυρός τοῦ ἐχθροῦ (πού ἔχει πυρά ἐπισημασμένα, πού ἔχει ὁ ἐχθρός πυρά ἀνάσχεσης κ.λ.π.) μέ ἀποτέλεσμα νά δίνουμε ἄσκοπες ἀπώλειες. Ἔχουμε περιπτώσεις πού ἐνῶ οἱ ἐνέργειες τμημάτων μας πέτυχαν 100)0 τήν ἀποστολή τους χωρίς καμμιά ἀπώλεια, δώσαμε ἀπώλειες ἀπό τίς ἀνασχέσεις τοῦ ἐχθροῦ, κατά τήν ἀποχώρηση.

4) Ὕστερα ἀπό κάθε ἐνέργεια μεγάλη ἤ μικρή δέν κάθονται τά στελέχη μας μέ τούς μαχητές νά συζητήσουν πώς πῆγαν μέ τήν ἀποστολή τους, νά βγάλουν συμπεράσματα καί διδάγματα καί νά σκεφτοῦν καλύτερους τρόπους δράσης στό μικροπόλεμο. Δέν γίνεται συστηματική παρακολούθηση τῶν μικροενεργειῶν. Λείπει ὁ ἔλεγχος καί ἡ κριτική μετά τήν πραγματοποίηση τῆς ἀποστολῆς. Ἔτσι δέν ἐλέγχεται ἡ ἐκτέλεση τῆς ἀποστολῆς, δέν βρίσκονται τά λάθη. Δέν δίνονται ὁδηγίες στούς μαχητές καί τούς μικρούς διοικητές (ὁμαδάρχες—διμοιρίτες) γιά τόν τρόπο τῆς ἐκτέλεσης τῆς ἀποστολῆς τους. Δέν ἐλέγχεται ὁ τρόπος κατανάλωσης τοῦ ὑλικοῦ, οἱ ἀπώλειες τοῦ ὑλικοῦ ἡ διάρκεια τῆς ἀποστολῆς κ.λ.π.

5) Γενικά ὁ μικροπόλεμος χρειάζεται ἀκόμα ν' ἀναπτυχθεῖ ποσοτικά καί ποιοτικά, γιά νά γίνει πράξη τό σύνθημα «οὔτε στιγμῆς ἀνάπαυλα στόν ἐχθρό μέχρι τήν τελική συντριβή του». Γι' αὐτό πρέπει:

α) Νά ξεπεράσουμε τίς ἀδυναμίες πού ἀναφέρονται πιό πάνω.

β) Ὁ μικροπόλεμος πρέπει νά γίνει μιά ἀπ' τίς βασικές καθημερινές ἀπασχολήσεις τῶν διοικητῶν μας. Νά γίνεται μέ βάση ἕνα γενικό σχέδιο. Ἀκόμα καί κάθε μικροενέργεια νά γίνεται μέ σχέδιο παίρνοντας ὑπόψη μας, τό ἔδαφος, τόν ἐχθρό, τά μέσα μας καί τό χρόνο. Νά παρακολουθοῦμε κάθε ἐνέργεια, νά τήν ἐλέγχουμε σ' ὅλη τήν πορεία της ἀπό ξεκίνημα ὡς τό τέλος, νά βγάζουμε διδάγματα καί συμπεράσματα γιά νά βρίσκουμε τούς καλύτερους τρόπους στήν καινούργια ἐνέργεια.

γ) Νά πλουτίζουμε καί ἀνανεώνουμε καθημερινά τήν ταχτική τοῦ μικροπόλεμου μέ καινούργιες μορφές δράσης. Νά ἀνεβάσουμε τόν μικροπόλεμο ποιοτικά σέ τέτοιο σημεῖο πού νά προκαλοῦμε σοβαρές ἀπώλειες στόν ἐχθρό, τήν ταραχή καί σύγχιση μέ δικές μας ἀπώλειες μηδαμινές π.χ. ἀντιενέδρες γιά ἐξόντωση τῶν γνωστῶν ἐνεδρῶν τοῦ ἐχθροῦ. Σαμποτάζ τηλεφωνικῶν γραμμῶν σέ συνδυασμό μέ ἐλευθεροσκοπευτική δράση. Διεισδύσεις στά μετόπισθεν καί τούς καταυλισμούς τοῦ ἐχθροῦ. Χτύπημα ἐχθρικῶν φαλάγγων ἀνεφοδιασμοῦ τοῦ ἐχθροῦ. Ναρκοθετήσεις στά δρομολόγια κίνησής του, κον-

τά στίς θέσεις του, παντοῦ ὅπου κι εἶναι κ.λ.π.

δ) Νά γενικεύουμε τίς μορφές μικροπολέμου πού προκαλοῦν μεγαλύτερη φθορά στόν ἐχθρό, μέ ἔξυπνο συνδυασμό ὅλων τῶν ἁπλῶν τρόπων δράσης. Ὅπως: συνδυασμός ἐνεδρῶν, ναρκοθετήσεων καί ὑπονομεύσεων μέ ἐνεργητική πυροδότηση. Κρούσεις καί χτυπήματα ἀπό πολύ κοντινή ἀπόσταση μέ χρησιμοποίηση ἔξυπνων τρόπων γιά τό πλησίασμα τοῦ ἐχθροῦ π.χ. μαχητές καί μαχήτριες τῆς 108 Ταξιαρχίας προσποιήθηκαν ὅτι μιά μαχήτρια ἤθελε νά λιποταχτήσει πρός τόν ἐχθρό, τούς πλησίασε μιά ὁμάδα τοῦ ἐχθροῦ γιά νά τήν παραλάβει καί τότε χτύπησαν τόν ἐχθρό μέ πίντζερ καί αὐτόματα ἀπό πολύ κοντινή ἀπόσταση καί τοῦ προξένησαν πολύ σοβαρές ἀπώλειες χωρίς καμιά δική μας ἀπώλεια.

ε) Νά κάνουμε ἀδιάκοπο καί συνεχή τό μικροπόλεμο κατά τή διάρκεια πού ὁ ἐχθρός κάνει ἐπιχειρήσεις ἐνάντιά μας. Αὐτό βοηθάει πολύ τήν ταχτική τῆς ἐνεργητικῆς ἄμυνας, φτάνει νά μελετάμε τά μικροχτυπήματα. Μά καί κατά τήν περίοδο πού ἑτοιμάζουμε ἐμεῖς μεγάλη ἐπιχείρηση πρέπει νά ἐντείνουμε τίς μικροενέργειες για νά καλύπτουμε τίς προετοιμασίες μας. Ἀκόμα καί ὅταν ἐκδηλώνουμε μεγάλη ἐπιθετική ἐνέργεια πρέπει νά δίνουμε ἀποστολές μικροπολέμου σέ μικρά τμήματα μας γιά νά δημιουργοῦμε σύγχιση στόν ἐχθρό γιά τίς προθέσεις μας καί τό βάρος τῶν ἐνεργειῶν μας. Μέ τόν τρόπο αὐτό βοηθᾶμε πολύ τήν ἐπιτυχία τῆς ἐπιχείρησης.

στ) Νά κάνουμε τό μικροπόλεμο ὑπόθεση ὅλων τῶν τμημάτων μας. Μέσα στό δίμηνο Ἀπρίλη—Μάη στό Γράμμο εἴχαμε περιπτώσεις πού πῆραν μέρος στό μικροπόλεμο καί μικρά τμήματα λόχων θέσεων, τμήματα πυροβολικοῦ καί τμήματα διαβιβάσεων γιά κόψιμο καί λαφυραγώγηση ἐχθρικοῦ καλωδίου.

Ὁ τέτοιος μικροπόλεμος ἐξυπηρετεῖ τούς ἑξῆς σκοπούς:

1) Μέ τόν μικροπόλεμο ἐπιδιώκουμε νά φθείρουμε σοβαρά τόν ἐχθρό μέ ἀδιάκοπα καί συνεχή μικροχτυπήματα, μέ τίς ἐλάχιστες δικές μας ἀπώλειες.

2) Διεξάγοντας τό μικροπόλεμο μέσα στή διάταξη τοῦ ἐχθροῦ ἐπιδιώκουμε νά δεσμεύσουμε ἀρκετές δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ γιά πύκνωμα τῆς διάταξής του καί ἐλάττωση τῆς κρουστικῆς δύναμης. Ἀνεβάζουμε τή μαχητικότητα τῶν τμημάτων μας, δυναμώνουμε τό στοιχεῖο τῆς κίνησης σ' ὅλα τά τμήματά μας καί κατά κύριο λόγο τῶν τμημάτων μας τῆς διάταξης.

3) Μέ τό μικροπόλεμο παραπλανοῦμε τόν ἐχθρό καί δυσκολεύουμε πολύ τά συγκεντρωτικά χτυπήματα. Ἀκόμα βοηθᾶμε γιά τήν ἀνάπτυξη τῆς πολιτικῆς μας δουλειᾶς στό μοναρχοφασιστικό στρατό.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠ'ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΠΥΡΟΒΟΛΙΚΟΥ ΣΤΗ ΜΑΧΗ «ΠΑΤΩΜΑ»

Τοῦ σ. ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΗ, Συνταγματάρχη Πυροβολικοῦ

Ἡ ἐπιχείρηση στά Πατώματα ἦταν κατά τή γνώμη μου μιά ἀπό τίς ἀξιοσημείωτες μάχες τοῦ ΔΣ. Στή μάχη αὐτή τό πυροβολικό μας σημείωσε πραγματικά μιά σοβαρή ἐπιτυχία. Μέ τά εὔστοχα καί μαζικά πυρά του, βοήθησε ἀποτελεσματικά τό πεζικό στήν κατάληψη καί διατήρηση τοῦ στόχου.

Ποιά εἶναι τά θετικά πού παρουσίασαν οἱ πυροβολητές μας σ' αὐτήν τήν ἐπιχείρηση:

Α) Σ τ ή ν ἄ μ ε σ η β ο λ ή:

Μέ τά προωθημένα πυροβόλα μας, σέ ἀπόσταση ἀπό τά ἐχθρικά πολυβολεῖα 650 καί 150 μέτρα πετύχαμε σ' αὐτή τή μάχη ἐξαιρετικά δραστικά ἀποτελέσματα. Ὅπως διαπιστώθηκε μετά, ὅλα τά ἐχθρικά πολυβολεῖα πού χτυπήθηκαν μέ ἄμεση βολή, κυρίως ἀπό τά ὀρειβατικά κανόνια εἶχαν κυριολεχτικά διαλυθεῖ. Ἡ τέτοια ἀποτελεσματική βολή τῶν πυροβόλων ὀφείλονταν βασικά στά παρακάτω:

1) Οἱ μαχητές καί ἀξιωματικοί πού ἐκτέλεσαν τήν ἄμεση βολή, πέτυχαν χάρη στήν ψυχραιμία καί τήν ἀποφασιστικότητά τους, νά σκοπεύσουν καλά στίς θυρίδες τῶν πολυβολείων καί ἀκόμα νά παρακολουθοῦν καλά τήν ἐξέλιξη τῆς μάχης καί ἔγκαιρα νά μεταφέρουν τή βολή τους ἀνάλογα μέ τήν προώθηση τοῦ πεζικοῦ.

2) Ἡ βάση πυρός πού τάχτηκαν τά πυροβόλα μας τῆς ἄμεσης βολῆς, εἶχε μερικά σοβαρά πλεονεχτήματα, α) κι ἡ παρατήρηση, πού ἐπέτρεπε στούς πυροβολητές μας νά βλέπουν καλά μέ γυμνό μάτι τίς θυρίδες τῶν πολυβολείων καί τήν κίνηση τοῦ δικοῦ μας πεζικοῦ.

β) Ἄξονα βολῆς σχεδόν κάθετο πρός τή μεγάλη πλευρά τῆς περιβολῆς τοῦ στόχου, πού αὐτό μᾶς ἐξασφάλισε δυνατότητες βολῆς σέ μεγάλο ἀριθμό ἐχθρικῶν πολυβολείων.

γ) Ἄξονα βολῆς περίπου κάθετο στήν κατεύθυνση ἐπίθεσης πού μᾶς ἔδινε τή δυνατότητα νά συνεχίζουμε τήν ἄμεση βολή στή διάρκεια τῆς κίνησης τοῦ πεζικοῦ μας, χωρίς κίνδυνο νά χτυπήσουμε τά δικά μας τμήματα, γιατί ἡ διασπορά τῆς βολῆς μας κατά διεύθυνση ἦταν μηδαμινή.

3) Ἔγινε καλή ὀργάνωση θέσεων καί ἔτσι μπόρεσαν οἱ πυροβολητές μας νά κάνουν τή βολή τους χωρίς καθυστέρηση καί μέ καλή σκόπευση, παρά τή συνεχή ἔντονη δράση τοῦ ἐχθρικοῦ πυροβολικοῦ καί τῆς ἀεροπορίας.

4) Ἔγινε τήν προηγούμενη μέρα τῆς μάχης δοκιματική ἄμεση βολή σέ γειτονικό στόχο ἀπό τήν ἴδια ἀπόσταση, πού εἶχε σάν ἀποτέλεσμα: α) Νά ἑδραιωθεῖ ἡ ἐμπιστοσύνη τῶν πυροβολητῶν στά κανόνια τους, πού γιά πρώτη φορά θά χρησιμοποιοῦνταν γιά ἄμεση βολή.

β) Νά γίνει κατανοητό ὅτι στήν περίπτωση τῆς ἄμεσης βολῆς δέν ἔχει τόση σημασία ὁ ἀριθμός τῶν βολῶν καί ἡ ταχυβολία, ὅσο ἡ καλή σκόπευση στίς θυρίδες τῶν πολυβολείων.

γ) Νά διορθωθοῦν ὁρισμένα σφάλματα πού παρουσίαζαν τά σκοπευτικά ὄργανα τῶν πυροβόλων.

Β) Ἔ μ μ ε σ η β ο λ ή:

Στήν ἔμμεση βολή πετύχαμε ἀρκετά ἱκανοποιητικά ἀποτελέσματα. Σ' αὐτό βοήθησαν τά παρακάτω:

1) Οἱ ἐχτελεστές τῆς βολῆς τοῦ πυροβολικοῦ μελέτησαν ἐξαντλητικά μαζί μέ τούς πεζούς τίς ἰδιομορφίες τοῦ στόχου. Μέ βάση αὐτές τίς ἰδιομορφίες (Μέτωπο λοξό σέ σχέση μέ ἄξονα βολῆς, τρεῖς συνεχόμενες σχεδόν ἐχθρικές ἀντιστάσεις) ἔκαναν μιά σοβαρή προετοιμασία, προσαρμοσμένη καλά στό σχέδιο ἐνέργειας τοῦ πεζικοῦ. Ἀκόμα παρακολούθησαν ὅλα τά ἀχτίφ στελεχῶν, στά ὁποῖα συζητήθηκε λεπτομερειακά τό γενικώτερο σχέδιο τῆς ἐπιχείρησης. Ἔτσι στή διάρκεια τῆς μάχης, ἦταν οἱ πυροβολητές ὅσο χρειάζονταν κατατοπισμένοι καί μποροῦσαν εὔκολα νά καταλαβαίνουν τίς ἀνάγκες τοῦ πεζικοῦ καί νά ἐπεμβαίνουν γρήγορα μέ τά πυρά τους.

Ἐδῶ πρέπει νά τονιστεῖ ὅτι ἰδιαίτερα στήν ἐπιχείρηση αὐτή, οἱ Διοικητές μας τοῦ πεζικοῦ ἀπό τή Μεραρχία μέχρι καί τό λόχο, ἔδειξαν ἕνα ἐνδιαφέρον ἐξαιρετικό γιά τή μελέτη καί τήν καλή ὀργάνωση τῆς συνεργασίας μέ τό πυροβολικό. Αὐτό ἀκριβῶς τό ἐνδιαφέρον ἀπό τήν πλευρά τοῦ πεζικοῦ, ἔπαιξε [illegible] ρόλο γιά τήν κατοπινή ἀποτελεσματική συμβολή τοῦ πυροβολικοῦ στή μάχη.

2) Ἐξασφαλίστηκε βασικά [illegible] τηλεφωνική γραμμή, ἀλλά καί μέ [illegible] καί φωτοβολίδες ἡ ταχτική καί καλή ἐπαφή μέ τή Διεύθυνση τῆς ἐπιχείρησης καί ἀπ' [illegible] μέ τό τάγμα πού θά ἔκανε τήν ἐπίθεση. Ἡ ἐπα

φή αὐτή διατηρήθηκε κανονικά σ' ὅλη τή διάρκεια τῆς μάχης καί ἔτσι μπόρεσαν οἱ προβολητές νά ἀρχίζουν, νά διακόπτουν ἤ νά μεταφέρουν τή βολή τους ἔγκαιρα καί σωστά, σύμφωνα μέ τίς κάθε φορά συγκεκριμένες ὑποδείξεις τοῦ τάγματος.

3) Μέ μιά ἐντατική καί συστηματική ἐπαλήθευση τῶν στοιχείων βολῆς πού προηγήθηκε πρίν ἀπό τή μάχη, πετύχαμε μιά ὑποδειγματική πραγματικά πειθαρχία πυρός καί μιά ταχυβολία ἀνώτερη ἀπό προηγούμενα.

4) Μέ τήν καλή ὀργάνωση τῶν μεταφορῶν καί χάρη στήν ἐντατική δουλειά τῶν ἡμιονηγῶν μας εἴχαμε συγκεντρώσει ἔγκαιρα τά ἀπαραίτητα πυρομαχικά, ὄχι μόνο γιά τήν ὑποστήριξη τῆς ἐπίθεσης, ἀλλά καί γιά τήν ἀντιμετώπιση ἐνδεχόμενης ἀντενέργειας τοῦ ἐχθροῦ. Αὐτό καί τό γεγονός ὅτι εἴχαμε κάνει ἀπό πρίν τίς ἀναγκαίες τροποποιήσεις κάλυκων καί εἴχαμε προετοιμάσει τίς βολές μας, βοήθησε στήν ἐκτέλεση τῆς βολῆς χωρίς διακοπές καί ἀνωμαλίες.

Στή μάχη αὐτή, πού ὅπως λένε οἱ μαχητές καί οἱ ἀξιωματικοί τοῦ πεζικοῦ, τό πυροβολικό τά κατάφερε καλά, εἴχαμε καί τ' ἀρνητικά μας. Ἐδῶ θά ἀναφέρουμε τά σπουδαιότερα:

1) Δέν προωθήσαμε τά πυρόβολα τῆς ἄμεσης βολῆς πιό κοντά στόν ἐχθρό, ἄν καί μπορούσαμε νά βροῦμε θέση σέ ἀπόσταση 3.000 – 3.500 μέτρα, ἔστω καί σέ βάρος τῆς κάλυψης. Ἡ βολή μας ἀπό τήν ἀπόσταση 4.500 μ., πού βρίσκονταν τά κανόνια, παρουσίασε σοβαρή διασπορά, ἐξ αἰτίας τῶν πυρομαχικῶν, πού δυσκόλεψε ἀρκετά τήν καλή προσαρμογή της στό στόχο.

2) Εἴχαμε, γιά τίς δικές μας συνθῆκες ἐφοδιασμοῦ σέ πυρομαχικά, μιά ὑπερβολική κατανάλωση, κυρίως στή φάση τῆς ἐπίθεσης, πού ὀφείλονταν σέ δικό μας λάθος. Ἐδῶ δέ μελετήσαμε ὅσο ἔπρεπε, μιά βασική ἰδιομορφία τοῦ στόχου πού ἦταν τό μεγάλο ναρκοπέδιο καί τά πολλά συρματοπλέγματα. Καθορίσαμε γιά ὅ,τι πρίν διάρκεια προπαρασκευή, μισή ὥρα, ὑπολογίζοντας ὅτι στό διάστημα αὐτό θά πρόφταινε τό πεζικό μας νά ἐξουδετερώσει τά πιό πάνω ἐμπόδια καί νά πιάσει τά πρῶτα ἐχθρικά πολυβολεῖα. Ὁ ὑπολογισμός αὐτός βγῆκε στήν πράξη λαθεμένος καί ἡ βολή χρειάστηκε νά συνεχιστεῖ, σάν ἔντονη παρενόχληση, κάπου δυό ὧρες ὥς ὅτου τό πεζικό μας ν' ἀνοίξει δρόμο καί νά φτάσει στίς πρῶτες ἐχθρικές θέσεις. Ξαναχρειάστηκε δ ὕστερη δραστική βολή καί ἔτσι ἀντί 600 βλήματα πού προβλέπονταν γιά τήν πρώτη ἀντίσταση, ξοδέψαμε περίπου διπλάσια.

Ὁ πιό σωστός μηχανισμός τῆς βολῆς μας στήν περίπτωση αὐτή θἄπρεπε νἆναι κατά τή γνώμη μας ὁ ἑξῆς:

Ἔναρξη δραστικῆς βολῆς ἔπειτα ἀπό εἰδοποίηση τοῦ πεζικοῦ, τή στιγμή πού οἱ πρῶτες ὁμάδες ἀνιχνευτῶν θά ἄρχιζαν νά ξηλώνουν τό ναρκοπέδιο. Ἔπειτα ἀπό 5 ἤ 10 τό πολύ λεπτά μετατροπή τῆς δραστικῆς βολῆς σέ ἔντονη παρενόχληση (6–8 βλήματα κατά λεπτό), πού θά συνεχίζονταν σ' ὅλη τή διάρκεια τῆς προσπάθειας τοῦ πεζικοῦ μας νά ἀνοίξει δρόμο καί νά κόψει τά συρματοπλέγματα. Ἀκόλουθη δραστική βολή, ἔπειτα ἀπό νέα εἰδοποίηση τοῦ πεζικοῦ γιά τήν τελική ἔφοδο.

Φυσικά στήν κάθε μάχη δέ μπορεῖ κανείς νά προβλέψει μέ ἀκρίβεια τό χρόνο πού θά χρειαστεῖ τό πεζικό γιά νά διανύσει τά τελευταῖα 100–200 μέτρα πού τό χωρίζουν ἀπό τά πρῶτα ἐχθρικά πολυβολεῖα. Γι' αὐτό σέ τέτοιες μάχες ὅπως τό Πατώματα, ἀποφασιστικό ρόλο γιά τήν ἀποτελεσματικότητα τῆς βολῆς τοῦ πυροβολικοῦ θά παίξει πάντα ἡ καλή ἐπαφή μέ τό Διοικητή τοῦ τμήματος πού ἐνεργεῖ καί ἀκόμα ἡ ἱκανότητα αὐτοῦ τοῦ Διοικητή νά διευθύνει ὁ ἴδιος μέ ἐπιτυχία καί τή βολή τοῦ πυροβολικοῦ. Τό σοβαρό καθῆκον τῶν πυροβολητῶν εἶναι νά ἔχουν προετοιμάσει ἀπό πρίν τό διοικητή τοῦ πεζικοῦ, μέ συγκεκριμένες ὑποδείξεις γιά νά μπορέσει νά παίξει ἕνα τέτοιο ρόλο καί ἀκόμα νά ὀργανώνουν καλά τήν ἐπαφή μαζί του καί νά τήν ἐπιδιώκουν ἀδιάκοπα στή διάρκεια τῆς μάχης, ἔτσι πού νά συμβάλουν ἀπό τήν πλευρά τους στό σωστό συνδυασμό τῶν ἐνεργειῶν.

Γ) Στήν ἀντεπίθεση τοῦ ἐχθροῦ

1) Δέν μπορέσαμε ἀπό τήν ἀρχή νά ἐξασφαλίσουμε καλή παρατήρηση καί ἔτσι ρίξαμε ἀρκετά βλήματα χωρίς νἄμαστε ἀπόλυτα σίγουροι ὅτι χτυπᾶμε τόν ἐχθρό. Οἱ σοβαρές ἀπώλειες πού εἶχε στήν πραγματικότητα ὁ ἐχθρός δέν ὀφείλονται τόσο στήν εὐστοχία τῆς βολῆς μας, ὅσο στό γεγονός ὅτι εἶχαν συγκεντρωθεῖ πολλές ἐχθρικές δυνάμεις στίς νότιες καί δυτικές πλαγιές τοῦ Πατώματος, πού ἔπεφταν τά βλήματά μας.

Ἐδῶ ἄν καί σκεφτήκαμε νά στείλουμε στό Πάτωμα ἀξιωματικό παρατηρητή, δέ μελετήσαμε καλά ἀπό τό χάρτη, τίς δυνατότητες παρατήρησης πού ὅπως φάνηκε ἀργότερα, αὐτές ἦταν πολύ περιορισμένες. Ἄν τό προσέχαμε ἀπό τήν ἀρχή θά συνδεόμαστε ἔγκαιρα μέ τό πλάγιο παρατηρητήριο τοῦ Λιάκου, πού εἶχε ἐξαιρετική παρατήρηση στήν κατεύθυνση τῆς ἐπίθεσης τοῦ ἐχθροῦ. Αὐτό κάτω ἀπό τήν πίεση τῆς ἀνάγκης τό κάναμε κάπως καθυστερημένα. Ἀκόμα ὅμως δέν ἐκμεταλλευτήκαμε κι αὐτές τίς λίγες δυνατότητες πού εἶχε ὁ παρατηρητής μας στό Πάτωμα, γιατί δέν ἐξασφαλίσαμε καλή ἐπαφή μαζί του καί ἀπό δική του ἀδράνεια καί ἀπό δική μας φυσική ἔλλειψη προσοχῆς καί δραστηριότητας.

2) Δέν χρησιμοποιήσαμε ἔγκαιρα [illegible] βολή, τό ἕνα ἀπό τά προωθημένα [illegible] πυρόβολα πού δέν εἶχε πάθει ζημιά. Κι αὐτό

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ Ν. ΠΕΤΡΙΤΣΙΟΥ – ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΕΧΘΡΟΥ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΜΠΕΛΕΣ (ΑΠΟ 5-12 ΤΟΥ ΜΑΗ 1949)

(ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΥΙ ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ)

1ο. Μετά τίς ἐπιχειρήσεις (ἐκστρατεία τοῦ ἐχθροῦ) ὡς μέχρι 15 τοῦ Μάρτη στό χῶρο Κερδυλλίων — Μοράβα — Τσερναλίων — Κρούσας, τήν προσωρινή ἀποχώρηση τῆς κύριας δύναμης τῆς 20ῆς Ταξιαρχίας μας καί τῶν ἄλλων σχηματισμῶν τῆς ΥΙη Μεραρχίας μας. Μετά τήν προσπάθεια τοῦ ἐχθροῦ νά ἐκμεταλλευτεῖ τήν κατάσταση αὐτή καί νά δημιουργήσει μιά τεχνιτή ψευδαίσθηση ἀσφάλειάς του καί μέ τήν προπαγάνδα του νά ἐπιδράσει στό ἠθικό τοῦ λαοῦ τῆς περιοχῆς μας, μέ τά ὑπερβολικά καί γκαιμπελίστικα ἀνακοινωθέντα τους καί ὕστερα ἀπό τή ματαίωση τῆς ἐχθρικῆς ἐκστρατείας στό χῶρο Χαλκιδικῆς καί τή χαλάρωση τῆς πίεσής του στόν ὑπόλοιπο χῶρο τῆς Μεραρχίας, ἡ διοίκηση τῆς Μεραρχίας μας ἀποφάσισε στά τέλη τοῦ Μάρτη νά ὀργανώσει μιά ἐπιχείρηση εὐρύτερης ἔκτασης, στό νευραλγικό, στρατηγικό συγκοινωνιακό χῶρο Ἀνατολικά τοῦ Μπέλες, στό λεκανοπέδιο Πορροΐων. Ἡ ἐπιχείρηση αὐτή εἶχε γιά πρῶτο ἀντικειμενικό σκοπό τήν ἐξόντωση τῆς ἐχθρικῆς φρουρᾶς τοῦ Νέου Πετριτσίου, τήν ἐπιστράτευση καί σέ συνέχεια τήν πρόκληση τοῦ ἐχθροῦ στό χῶρο αὐτό καί τήν ὑποβολή του σέ κατάλληλο χῶρο πού προσφέρεται γιά μᾶς, γιά ἕνα ἀγώνα φθορᾶς καί ἐξάντληση. Βασική ἐπιδίωξη ἦταν νά τόν ὑποχρεώσουμε μέ μιά γενική ἀναδιάταξη τῶν δυνάμεών του νά κινηθεῖ πρός τήν κατεύθυνση πού ἐμεῖς διαλέξαμε.

Παρ' τίς ἐλλείψεις καί τίς ἀδυναμίες πού ἐμεῖς παρουσιάσαμε στήν ὀργάνωση καί διεύθυνση τοῦ συνόλου τῆς ἐπιχείρησης, οὐσιαστικά ἡ ἐπιχείρηση πέτυχε στίς βασικές της ἐπιδιώξεις, πράγμα πού βρῆκε τήν ἔκφρασή του στήν ἐπισπευσμένη μεταφορά ὅλων τῶν διαθέσιμων δυνάμεων πού ὁ ἐχθρός διέθετε στό χῶρο τοῦ Γ' Σώματος Στρατοῦ μ' ἐπικεφαλῆς τόν ἴδιο τό Γρηγορόπουλο. Ἀκόμα στή σοβαρή φθορά πού τοῦ προξενήσαμε σ' ὅλη τήν περίοδο τῶν ὀκταήμερων μαχῶν, στήν ἐπιτυχημένη διεξαγωγή τῆς μάχης καί στήν ἀποχώρηση τοῦ ἐχθροῦ, στήν ἀγκίστρωση στό χῶρο αὐτό τοῦ συνόλου τῶν δυνάμεων τῶν 31 καί 26 ταξιαρχιῶν, μοίρας πυροβολικοῦ καί μηχανοκινήτων καί σέ συνέχεια στόν ἔντονο ἀγώνα —μικροπόλεμο— πού τόν ὑποβάλαμε μέ ἀποτέλεσμα νά τόν φθείρουμε σοβαρά. Ἀπό τήν πλευρά αὐτή νομίζουμε, ἡ μελέτη τῆς μάχης αὐτῆς, τῶν θετικῶν καί ἀρνητικῶν της σημείων, ἀπό τήν πλευρά τῆς σκέψης, τῆς λήψης, προετοιμασίας καί ἐκτέλεσης, ἔχει νά προσφέρει κάτι τό θετικό στή γενική μας πείρα τοῦ ΔΣΕ. Ἡ κωμόπολη Νέου Πετριτσίου βρίσκεται στό Ἀνατολικό κομμάτι τοῦ λεκανοπεδίου τῶν Πορροΐων, στόν κάμπο ἀμέσως μετά τά ριζά τῶν ἀντερεισμάτων τοῦ Ἀνατ. Μπέλες. Ἀνατολικά της σέ ἀπόσταση 3 χιλιομέτρων βρίσκεται ἡ μεγάλη σιδηροδρομική καί ὁδική γέφυρα τοῦ Στρυμώνα. Στά ΝΑ σέ ἀπόσταση 3,5 χλμ. βρίσκεται ἡ γέφυρα Καλκίνη (800 μ. ἄνοιγμα) ἐνῶ 1000 μόλις μέτρα ἀπό τή Νότια παρυφή τῆς Κωμόπολης περνάει ἡ σιδηροδρομική γραμμή Θεσσαλονίκης—Σερρῶν. Στή ΒΑ παρυφή τῆς κωμόπολης εἶναι οἱ στρατῶνες καί Βόρεια τους τό ὕψωμα 208 πού δεσπόζει τῆς κωμόπολης καί τοῦ κάμπου πού ἐκτείνεται ἀνατολικά. ΒΔ τῆς κωμόπολης βρίσκεται τό ὕψωμα [illegible]. Ἡ κωμόπολη ἔχει 5.000 περίπου κατοίκους. Ἐκεῖ ἔχουν ἐξαναγκασθεῖ νά συγκεντρωθοῦν ὅλοι οἱ ξεσπιτωμένοι κάτοικοι τῶν χωριῶν τοῦ ἀνατολικοῦ τμήματος τοῦ λεκανοπεδίου πού

γιατί ἡ θέση πού εἴχαμε γιά τό σκοπό αὐτό ἀναγνωρίσει ἀπό πρίν ἀποδείχθηκε ἀκατάλληλη. Ἐδῶ ἡ ἀναγνώριση δέν ἔγινε μέ προσοχή.

Γενικά ἡ μάχη στά Πατώματα μᾶς ἔδειξε μέ πόση σχολαστικότητα καί προσοχή πρέπει οἱ πυροβολητές μας νά μελετοῦν τά προβλήματα τακτικῆς τοῦ πυροβολικοῦ καί τά τεχνικά ζητήματα τῆς βολῆς, γιά νά μποροῦν κάθε φορά νά πετυχαίνουν μέ τήν ἐλάχιστη ἀπαραίτητη κατανάλωση βλημάτων, τό μεγαλύτερο δυνατό ἀποτέλεσμα. Ἡ μάχη αὐτή μᾶς ἀποκάλυψε μιά σειρά λεπτομέρειες πού δέν εἶχαν προβλεφτεῖ καί μόνο χάρη στήν καλή ἐπαφή καί συνεργασία μέ τό πεζικό μπορέσαμε νά ξεπεράσουμε ἀπρόβλεπτες δυσκολίες. Ἔτσι κι ἀπό τή μάχη αὐτή ἐπιβεβαιώθηκε γιά ἄλλη μιά φορά ὅτι γιά τούς ἀξιωματικούς τοῦ πυροβολικοῦ ἐξακολουθεῖ νά παραμένει σάν τό πιό ἐπίμαχο ζήτημα, τό πρόβλημα τῆς συνεργασίας, πού πρέπει καθημερινά νά μελετιέται μέ προσοχή καί νά λύνεται ἀποτελεσματικά.

18/6/49

βρίσκονται Β. καί ΒΑ τοῦ Στρυμόνα. Ἡ κατάληψη καί διατήρηση τοῦ Νέου Πετριτσίου καί τῶν βόρειων ὑψωμάτων θάχει σάν ἀποτέλεσμα τή διακοπή τῆς σιδηροδρομικῆς συγκοινωνίας Θεσσαλονίκης—Σερρῶν.

2ο. Ἐχθρικές δυνάμεις. Τή κωμόπολη τήν ὑπεράσπιζαν: Μιά διλοχία στρατοῦ, 150 Μάϊδες καί 5—10 χωροφύλακες καταυλισμένοι στήν κωμόπολη καί τά βόρεια ὑψώματά της. Οἱ Μάϊδες τή νύχτα καταλάμβαναν τά δυό χτιστά περιφερειακά πολυβολεία καί τά δυό πού εἶναι στό κέντρο τῆς κωμόπολης, στήν ἀστυνομία καί στό καφενεῖο Μπέλες. Τά πολυβολεῖα τῆς ἀστικῆς παρυφῆς ἔχουν χαρακώματα καί συρματοπλέγματα. Στούς Στρατῶνες καί τά ὑψώματα 208 καί Ἀνώνυμο εἶναι ἡ διλοχία. Καί τά τρία αὐτά σημεῖα εἶναι ὀργανωμένα μέ χτιστά πολυβολεῖα, χαρακώματα, δυό σειρές συρματοπλέγματα καί ναρκοπέδια. Βορειότερα καί περιμετρικά σέ ἀχτίνα 5—6 χιλιομέτρων ὑπάρχουν τρία προωθημένα στηρίγματα (Μέτζιτ, Λέντσα, Οὐκράντενα) μέ τήν ἴδια ὀργάνωση καί μέ ἐχθρική δύναμη ἑνός λόχου ἐνισχυμένου. Ἀνατολικά πρό τό Σιδηρόκαστρο βρίσκονται οἱ δυνάμεις τῆς 76 ταξιαρχίας καί δυτικά στά λειβάδια καί στό λεκανοπέδιο τά τάγματα τῆς 31ης ταξιαρχίας.

3ο Προπαρασκευή. Ἡ ἐπιχείρηση μελετιέται στό τέλος τοῦ Μάρτη καί ἀπό τίς ἀρχές τοῦ Ἀπρίλη ἀρχίζουν οἱ ἀναγνωρίσεις ἀπό ἀξιωματικά τοῦ ἐπιτελείου τῆς Μεραρχίας καί συγκέντρωση πληροφοριῶν. Ἐπίσης ἀρχίζει ἡ ὀργανωτεχνική καί ἠθικοπολιτική προπαρασκευή τῶν τμημάτων πού θά πάρουν μέρος στήν ἐπιχείρηση. Εἰδικότερα δόθηκε ἀρκετός χρόνος στίς ταξιαρχίες καί μέ τήν προσωπική ἐπέμβαση τῆς διοίκησης καί περισσότερο τῆς πολιτικῆς καθοδήγησης μελετήθηκαν καί ὀργανώθηκαν ὅλες οἱ λεπτομέρειες, διορθώθηκαν δρομολόγια, μελετήθηκε καί ὀργανώθηκε μέ βάρκες τό καλό καί γρήγορο πέρασμα τοῦ Στρυμόνα, ὀργανώθηκαν μέτρα κάλυψης τῆς κίνησης μέ ἀποτέλεσμα, παρά τίς δυσκολίες, νά κατορθώσουν τά τμήματά μας νά περάσουν ὅλο τό βάθος καί νά διασχίσουν τίς ἐχθρικές βάσεις χωρίς νά γίνουν ἀντιληπτά ἀπ' τόν ἐχθρό. Χαρακτηριστικό παράδειγμα εἶναι ὅτι ἐνῶ εἴχαμε λιποταξία στίς 8)5 ἀπ' τό 579 τάγμα, ὁ ἐχθρός δέν ἀντελήφθηκε οὔτε τή συγκέντρωση τῶν δυνάμεών μας οὔτε τίς προθέσεις μας. Ἔγινε ἐκπαίδευση τῶν τμημάτων σέ νυχτερινή πορεία καί ἀσκήσεις μάχης σέ κατοικημένους καί ὀργανωμένους χώρους καί διάλεξη γιά τήν πορεία.

Στά μέσα τοῦ Ἀπρίλη ἔγιναν ἀναγνωρίσεις ἀπό στελέχη τοῦ ἐπιτελείου τῆς 183 ταξιαρχίας τῶν δρομολογίων τῆς κάλυψης πρός τόν τελευταῖο χῶρο καί τοῦ χώρου ἐπιχείρησης. Ἀπό τρίτο δεκαήμερο τοῦ Ἀπρίλη ἀρχίζει ἡ μεταφορά συγκέντρωση ὑλικοῦ καί ἡ μετακίνηση τῆς 20ης ταξιαρχίας ἀπό τήν Κορώνα πού ἦταν ἡ βάση της, στό Ἀνατολικό Μπέλες (ἀπόσταση μεγαλύτερη τῶν 100 χλμ.). Ἡ ταξιαρχία ἔπρεπε νά περάσει μέσα ἀπό τίς ἐχθρικές βάσεις χωρίς ὁ ἐχθρός νά τήν ἀντιληφθεῖ καί προσανατολισθεῖ γιά τίς προθέσεις μας καί τό κατόρθωσε. Ἡ διοίκηση ἀπό τίς 20 τοῦ Ἀπρίλη βρίσκεται μέ μέρος τοῦ ἐπιτελείου της καί τοῦ μηχανισμοῦ της στό Ἀνατολικό Μπέλες γιά μελέτη καί ἀναγνωρίσεις.

Ἡ ἐπιχείρηση γιά λόγους τεχνικούς πού εἶχε ὁρισθεῖ γιά τήν ἑπόμενη τοῦ Πάσχα (21 Ἀπρίλη) ἀναβάλλεται γιά 10 μέρες καί ἡ 20η ταξιαρχία παραμένει στό Δυτικό Μπέλες. Τό χρονικό αὐτό διάστημα ἡ διοίκηση καί οἱ μονάδες τό χρησιμοποιοῦν γιά συμπλήρωση τῆς ὀργανωτεχνικῆς προπαρασκευῆς τῶν τμημάτων, γιά μελέτη καί ἀναγνωρίσεις.

Στίς 2)5 ἀναπτύσσεται τό σχέδιο ἐπιχείρησης ἀπό τή διοίκηση στά κυριώτερα στελέχη καί γίνεται λεπτομερειακή ἀναγνώριση ἀπό τίς διοικήσεις ταξιαρχιῶν, διλοχιῶν, βαρειῶν ὅπλων καί μηχανημάτων καί λόχων κύριας προσπάθειας. Στίς 3)5, μετά τίς ἀναγνωρίσεις, σέ εἰδικό ἀχτίφ βγαίνουν τά συμπεράσματα τῆς ἀναγνώρισης, καθορίζονται ὅλες οἱ λεπτομέρειες τῆς ὀργανωτεχνικῆς προετοιμασίας καί προβλέπονται ὅλες οἱ περιπτώσεις, διανέμονται σχεδιαγράμματα τῆς κωμόπολης καί τῶν ὑψωμάτων μέ τό σύστημα ὀργάνωσης τοῦ ἐχθροῦ καί ἐκδόθηκε ἡ διαταγή ἐπιχείρησης. Στίς 4)5 ἡ διοίκηση τῆς μεραρχίας ἔκανε στό 579 τάγμα μελέτη τοῦ σχεδίου του πάνω στή χωματοδόχη μέ ὅλα τά στελέχη, μέχρι ὁμαδάρχη. Τά τμήματα τῆς 132 ταξιαρχίας μέσα σέ δυό νύχτες (2—3 τοῦ Μάη) περνάνε τό Στρυμόνα καί φτάνουν στό Ἀνατολικό Μπέλες. Ἐπίσης ἡ 20η ταξιαρχία μέσα στίς ἴδιες δυό νύχτες φτάνει ἀπό τό Δυτικό στό Ἀνατολικό Μπέλες. Ἔτσι στίς 4 τοῦ Μάη τό πρωΐ ὅλα τά τμήματα βρίσκονται στόν τελευταῖο χῶρο κάλυψης.

4ο. Οἱ δυνάμεις πού παίρνουν μέρος εἶναι οἱ δυό ταξιαρχίες (20η καί 132η), οὐλαμός ὀρειβατικοῦ πυροβολικοῦ, ἀντιαρματικό στοιχεῖο τῶν 37, ἀντιαεροπορικό τῶν 20 καί τμήμα σαμποτέρ μεραρχίας.

5ο. Σχέδιο ἐνέργειας. α) Μέ ἐλαφρές δυνάμεις ἀπασχόληση καί ἀπομόνωση ἐχθρικῶν προωθημένων στηριγμάτων (Μετζίτ 765), Λέντσα (801), Οὐκράντενα (1082). β) Κάλυψη τῆς κύριας ἐνέργειας ἀπό γέφυρες Στρυμόνα καί Καλκάνη, ἀπό κατεύθυνση [illegible] διάς καί Ρουπίσκο. γ) Διείσδυση μέ τίς κύριες δυνάμεις στήν περιοχή τῆς κωμόπολης, διχοτόμηση καί ἀπομόνωση τῶν βόρειων ἐχθρικῶν ὑψωμάτων ἀπ' αὐτήν. Ταυτόχρονη προσβολή τῶν ἐχθρικῶν βάσεων (Στρατῶνες, 208, Ἀνώνυμο) καί τῆς κωμόπολης μέ κύρια προσπάθεια τούς στρατῶνες καί τό ὕψωμα 208. [Γι]ά

τίς πλαγιοφυλακές καί τά προωθημένα εχθρικά στηρίγματα διατέθηκαν 2 λόχοι. Κύρια αποστολή ή υπόλοιπη δύναμη, δηλαδή μιά διλοχίας πού έμεινε έφεδρεια στα χέρια τής διοίκησης τής επιχείρησης. Έτσι για τού Στρατώνες καί τό ύψωμα 208 θά ενεργούσε τό 579 τάγμα, κατευθύνοντας τό χτύπημά του μέ δυό λόχους, έναν από Δυσμάς καί έναν από Ανατολικά, στό λαιμό τής σύνδεσης μεταξύ Στρατώνων καί ύψωμα 208, στούς Στρατώνες καί σέ ένα έχθρικό στό ύψωμα 203 από Ν. πρός Βορράν πα ενοχλώντας όχυρα μέ τά βαρειά του όπλα καί τό πυροβολικό τά πλευρά τοῦ ύψώματος 203. Ὁ λόχος έφεδρείας καί ή διοίκηση τάγματος θά βρισκόταν στήν Β.Α. παρυφή τής κωμόπολης. Ὁ λόχος θά ενεργούσε στό Ανώνυμο, ή διλοχία θά απομόνωνε τήν Κωμόπολη ενεργώντας στή βόρεια της παρυφή καί διλοχία θά ήταν έφεδρεια τής 132 ταξιαρχίας μέ τήν διοίκηση τής ταξιαρχίας στη Βόρεια παρυφή. Στήν Κωμόπολη τήν κύρια ενέργεια θά τήν διηύθυνε ή διοίκηση τής 132 ταξιαρχίας. Σάν ώρα ενέργειας τής επίθεσης καθορίστηκε ή 2 τό πρωί τής 5 πρός 6 τοῦ Μάη. Διαβιβάσεις: Μεταξύ Μεραρχίας καί τμημάτων της ή σύνδεση θά γίνονταν μέ ασύρματο, τηλέφωνο καί συνδέσμους.

θα. Ἐκτέλεση: Στίς 7.45 τό βράδυ έγινε τό ξεκίνημα τῶν τμημάτων σέ δυό φάλαγγες. Κατεύθυνση κύριας φάλαγγας Άρπαλούκι, Άντισεροπορικό (525) Πετριτσίου φάλαγγας κάλυψης καί έφεδρείας Δυτικά Ποτολίβιτσας—Βόρεια άνάλυψης και Άητοβούνι. Σταθμός διοίκησης τής Μεραρχίας καί τής 20ης ταξιαρχίας έγκαταστάθηκε άπό τίς 1.30 πρωϊνή τής 5 τοῦ Μάη 1500 μέτρα ΒΔ τοῦ Άνώνυμου ύψώματος. Άπό έλλειψη οργάνωσης τής πορείας στήν κύρια φάλαγγα έγινε καθυστέρηση 1-2 ωρῶν καί δέν έγινε συντονισμός δράσης τῶν τμημάτων.

Α! Ἐνέργεια: Ύψωμα 208 (κύρια προσπάθεια). Ὁ ένας λόχος τοῦ 579 τάγματος επιτέθηκε στίς 3.10 τό πρωΐ από δυτική κατεύθυνση, διασπά μέ τή μιά του διμοιρία τά συρματοπλέγματα, καταστρέφει τά δυό πολυβολεία τῶν στρατώνων καί μπαίνει στά χαρακώματα. Ὁ λόχος όμως δέν τροφοδοτεί τήν επίθεση μέ τίς άλλες δυό του διμοιρίες, όπότε θά καταλαμβάνονταν οί στρατώνες καί σέ συνέχεια τό ύψωμα 208, άλλά άπό άγνοια τής κατάστασης διατάσσει σ' υποχώρηση παρατώντας τήν άποστολή του, μέ άποτέλεσμα νά δώσει άδικαιολόγητες άπώλειες. Ὁ άλλος λόχος τοῦ ίδιου τάγματος πού θά ένεργούσε άπό Ανατολικά εκδηλώνει τήν επίθεσή του στίς 3.40 καί όχι στήν κατεύθυνσή του άλλά ένάντια στό Άνατολικό πολυβολείο τῶν στρατώνων. Ἡ προσπάθειά του είναι πολύ χλιαρή καί μέ τίς πρώτες δυσκολίες παραιτείται καί συμπτύσσεται χωρίς διαταγή.

Ὁ λόχος τής έφεδρείας καί τά βαρειά όπλα δέν χρησιμοποιοῦνται καί τάσσεται παρά τή συγκεκριμμένη εντολή έξω από τήν κωμόπολη σέ μέρος ακάλυπτο μαζί μέ τή διοίκηση του τάγματος. Τό τάγμα δέν διηύθυνε τή μάχη καί δέν πήρε μέτρα ασφάλειας από τά Άνατολικά μέ αποτέλεσμα νά αιφνιδιαστεί καί νά συμπτυχθεί στό ύψωμα 525 (Άντισεροπορικό), όπου παρέμεινε μέχρι τό βράδυ χωρίς νά πάρει μέρος στή μάχη καί τή νύχτα γύρισε στή βάση του.

Β. Ἡ ενέργεια στο Άνώνυμο έγινε από ένα λόχο στίς 4 τό πρωΐ από ΝΔ Μέσα σέ 20 λεπτά καταλήφθηκε τό ύψωμα. Ἡ κατάληψη τοῦ Άνώνυμου στηρίζει τήν ενέργειά μας καί τήν παραμονή τῶν τμημάτων στό Πετρίτσι όλη τήν ημέρα, όπως πρόβλεπε τό σχέδιο (προφορική εντολή διοίκησης τής 132 ταξιαρχίας πού δόθηκε σέ περίπτωση πού τό ύψωμα 208 δέν θά έπεφτε.

Γ. Πλαγιοφύλαξη: Δέν μπόρεσαν νά συγκρατήσουν τίς εχθρικές ενισχύσεις καί από τίς 8 τό πρωΐ ό εχθρός πασα τή μεγάλη του φθορά μπαίνει στον κάμπο μέ τά τάγκς καί πεζικό από τή γέφυρα Καλκάνη καί άργότερα καί από τή γέφυρα Στρυμόνα.

Δ. Άγώνας μέσα στό Ν. Πετρίτσι: Ἡ μιά διλοχία μπαίνει στή Β. παρυφή καί απομονώνει τήν κωμόπολη από τά υψώματα. Ἡ διοίκηση τής ταξιαρχίας μπάζει στήν κωμόπολη τήν έφεδρεία της καί τήν διαθέτει γιά τήν κατάληψη τῶν μικρῶν αντιστάσεων, αντί νά τήν διαθέσει στήν κύρια της προσπάθεια, τήν κατάληψη τοῦ ύψώματος 208 και μάλιστα μετά τή δημιουργία τῶν προϋποθέσεων μέ τήν άμεση βολή τοῦ πυροβόλου της. Όλη τήν ημέρα ό εχθρός μέ τάγκς καί πεζικό κάνει επανειλημμένες προσπάθειες νά προχωρήσει καί ν' άνακαταλάβει τήν κωμόπολη αλλά αποτυχαίνει μέ σοβαρές απώλειες (τό 41 ΕΤΠ σύμφωνα μέ ομολογία αιχμαλώτου έχασε τά 2)3 τής δύναμής του καί άντικαταστάθηκε)

Στίς 5.30 τό απόγευμα ό εχθρός εκδηλώνει γενική επίθεση από ΒΑ ΝΑ και Δ τής κωμόπολης μέ 15 τάγκς, 511. 512, 553 ΤΠ. 51 ΕΤΠ καί πού τά υποστηρίζε με πυροβολικό καί άεροπορία. Ἡ επίθεση αποκρούστηκε.

Ε. Στίς 7. 30 τό βράδυ ή έφεδρεία τής Μεραρχίας μέ συρματοπλεγματικά και μέ πλευρική επίθεση ανατρέπει τήν επίθεση τοῦ εχθροῦ καί μπαίνει μέ λόχο της στή Δ πλευρά τής κωμόπολης.

ΣΤ. Στίς 8 τό βράδυ τά τμήματά μας χωρίς σοβαρή πίεση άπο ώρισαν από τήν κωμόπολη σύμφωνα μέ τήν εντολή γιατί μετά τήν αποτυχία στό ύψωμα 203 καί τό στρατόπεδο τοῦ 579 δέν ήταν συμφέρουσα ή παραμονή τους. Ὁ εχθρός από τό πρωΐ είς 6)5 ... μας καί μέ τό 554, 555 ΤΠ καί τίς διοικήσεις τῶν 26 καί 31 ταξιαρχιῶν κάτω από τήν προσωπική διεύθυνση τοῦ διοικητή τοῦ Γ.Σ.Σ. Γρηγο-

ράπουλου ἀρχίζει ἐπιχειρήσεις στό Ἀν. Μπέλες, κατά τῶν ἐχθρικῶν θέσεων στά ὑψώματα Ἀρσαλοῦκι (ὕψωμα 1051), ὕψωμα 1110 — Ἐ... — Σουλτανίτσα — ... — ὕψωμα Β. Βουλώνεις — Β. Ρ... (ὑψ. 37) ὕψωμα 1500 Ρουτέσκο. Ὁ ἐχθρός στίς 7, 8 καί 9 ἐπιτίθεται λυσσασμένα στίς κατευθύνσεις Ἀκριτοχώρι — ὕψωμα 1500 — Ρουτέσκο καί πρός Σουλτανίτσα μέ 3 τάγματα πού στή διάρκεια τῆς ἐπίθεσης τά προφύλαξε μέ τό 553 καί μέ ... ἀναγνωριστικές ἐνέργειες λόχων.

Πρῶτος Ἐπίσης ἡ Ἀρσαλοῦκι ἀποκρούστηκε ἐπίθεση τοῦ ἐχθροῦ μέ ... γύρω στό κέντρο στίς 6 καί 7 τοῦ Μάη. Τίς ἐπιθέσεις του τίς ὑποστήριζε μέ 3 πυροβολαρχίες ἀπό τίς ὁποῖες ἡ μιά βαρειά, πού ἔρριξαν κατά τή διάρκεια τῶν 6 ἡμερῶν πάνω ἀπό 10.000 βλήματα καί μέ ἀεροπορία κατά διαδοχικά σμήνη.

Τά τμήματά μας τῆς Σουλτανίτσας μέ ἐνεργητική ἄμυνα, πλευρικές ἀντεπιθέσεις καί πλευρικά πυρά τῶν βαρειῶν ὅπλων κατορθώνουν ὄχι μόνο νά κρατήσουν τίς θέσεις τους, ἀλλά νά ἐπιφέρουν σοβαρή φθορά στόν ἐχθρό καί ἀπό τίς 10)5 νά τόν ... νά συνεχίσει τήν προσπάθειά του. Τό τάγμα Ρουτέσκο ἔφερε ἀρκετή φθορά στόν ἐχθρό ἀλλά ἀπό μή καλή διάταξή του ἔχασε τό ὕψωμα 1500 καί στίς 8)5 καί αὐτό τό Ρουτέσκο καί μόλις μπόρεσε νά κρατηθεῖ μέ τήν ἐπέμβαση τῆς Μεραρχίας στό ὕψωμα 1323. Μέ ἀντεπίθεση ὅμως πού ἔκανε τό βράδυ τῆς ἴδιας μέρας ἀπό ... τῆς Μεραρχίας διώχτηκε ὁ ἐχθρός ἀπό Ρουτέσκο καί διαλύθηκε ὁ ἐχθρικός λόχος πού τό κατεῖχε. Ἡ Μεραρχία ἀντιμετωπίζοντας ἔλλειψη πυρομαχικῶν καί ὕστερα ἀπό ἕνα ..., ἀφοῦ ἐκτιμᾶ τήν κατάσταση τοῦ ἐχθροῦ καί τίς δυνατότητές του καί ἀποχωρεῖ στίς 11)5 τό βράδυ ἀπό τό Ἀνατολικό Μπέλες. Ταυτόχρονα καί ὁ ἐχθρός ἐγκαταλείπει κάθε προσπάθειά του καί γυρίζει στίς βάσεις του.

7ο Ἀποτελέσματα. Ἀπώλειες τοῦ ἐχθροῦ 855 νεκροί, 484 τραυματίες, 33 αἰχμάλωτοι, καταστράφηκαν 13 πολυβολεῖα, ἀποσπάστηκαν 1400 μέτρα σιδηρο..., τραυματίστηκαν 5 αὐτοκίνητα καί 5 τάνκς, καταρρίφτηκαν 4 ἀεροπλάνα καί ἕνα ἔπαθε βλάβη. Πάρθηκαν λάφυρα ἕνα ... 2 ὅλμοι μέ 80 βλήματα, 8 ἀντιαρματικά ..., 9 αὐτόματα, 100 τουφέκια, 20.000 σφαῖρες, 100 χειροβομβίδες, 3 τηλέφωνα, 20 ..., 30 ... καί ... 80 ... . Δικές μας ἀπώλειες 325 νεκροί, τραυματίες καί ἀγνοούμενοι ἀπ' τίς ὁποῖες τά 50)ο περίπου τοῦ 579 τάγματος.

8ο. Συμπεράσματα: Θετικά: α) Ἡ Μεραρχία ἀνάγκασε τόν ἐχθρό νά δώσει τή μάχη ἐκεῖ πού ἤθελε, νά κάνει μιά γενική ἀναδιάταξη τῶν δυνάμεών του στό χῶρο της, νά σταματήσει τίς ἐπιχειρήσεις τῆς Χαλκιδικῆς καί νά χαλαρώσει τήν πίεσή του στούς ἄλλους χώρους τῆς Μεραρχίας, δίνοντας δυνατότητες στά τμήματά μας νά ἀναπτύξουν τή δράση τους. Ἀνάγκασε τόν ἐχθρό καί μετά τό τέλος τῆς ἐπιχείρησης νά ἀγκιστρώσει σοβαρές δυνάμεις καί νά τίς δεσμεύσει σέ περίοδο δικιᾶς του γενικότερης προετοιμασίας, νά ὑπολογίζει σ' ἕνα ἀγώνα ἀπρόβλεπτο γι' αὐτόν μετά τήν ψευδαίσθηση πού εἶχε νά ἔχει ἡσυχάσει στό χῶρο αὐτό ὕστερα ἀπό τήν ὑποχώρησή μας ἀπό τά Κερδύλλια.

β) Πέτυχε νά κρατηθοῦν μυστικές οἱ 20ήμερες προετοιμασίες της καί οἱ μακρινές μετακινήσεις τῶν βασικῶν δυνάμεων καί νά διεισδύσουν τά τμήματά μας ἀπό τούς χώρους ἐξόρμησής τους πάνω στίς προωθημένες βάσεις του χωρίς νά γίνουν ἀντιληπτά καί νά τόν αἰφνιδιάσουν γιατί δέν τά περίμενε.

γ) Τήν καλή ἐκλογή τοῦ στόχου καί τό καλά μελετημένο σχέδιο τό ἐπαλήθευσε στίς λεπτομέρειές του ἡ μάχη. Ἡ ἐπιτυχία ἦταν σχετική. Πετύχαμε τήν κατάληψη τοῦ Ἀνώνυμου καί τῆς κορυφογραμμῆς καί τό κρατήσαμε τους 20 ὧρες. Προξενήθηκε στόν ἐχθρό ἀρκετή φθορά ἀλλά δέν πετύχαμε τά ἀναμενόμενα ἀποτελέσματα ὥστε ὁλοκληρώσαμε τό σχέδιό μας ἀπό δικές μας ἀδυναμίες.

δ) Μαχητές καί στελέχη ἀντιμετώπισαν καλά τά τμήματα τοῦ ἐχθροῦ καί πείστηκαν πώς μποροῦν νικηφόρα νά τά βγάλουν πέρα μέ τόν ἐχθρό καί τά τάγματα μέ τά τάνκς.

ε) Παρουσίασαν τόσο τά τμήματα στήν ὀργάνωση τοῦ ἐφόδου κατά τή διάρκεια τῆς ἐπιχείρησης καί ... πείστηκαν γιά τή σημασία τῆς καλῆς ὀργάνωσης στήν ἐξοικονόμηση δυνάμεων καί ἀποφυγή ἀπωλειῶν. Στή Σουλτανίτσα τήν πρώτη μέρα ἀπό ἔλλειψη ὀργάνωσης, γιατί ἄργησαν τά τμήματα ..., εἶχαν ἀπώλειες ἐνῶ τίς ἄλλες μέρες οἱ ἀπώλειες, παρά τά μεγάλα πυρά πού ἔρριξε ὁ ἐχθρός, ἦταν ἐλάχιστες. Τό ἴδιο στά Β... ἀπό ἔλλειψη ὀργάνωσης κατακρατήθηκαν ἀπ' τόν ἐχθρό.

στ) Ἔγινε χρησιμοποίηση τῶν πλευρικῶν χτυπημάτων καί πλευρικῶν πυρῶν τῶν βαρειῶν μας ὅπλων μ' ἐπιτυχία καί ... τήν πράξη ἡ σημασία τους. Μιά πλευρική ἐπίθεση ὁμάδας στή Σουλτανίτσα ἦταν ἀρκετή γιά ν' ἀντικρούσει τήν ἐπίθεση ἑνός ἐχθρικοῦ τάγματος παρ' ὅλη τήν προπαρασκευή πυροβολικοῦ, ὅλμων καί ἀεροπορίας. Τό ἴδιο τά πλευρικά πυρά ἀπό τό Ἰσίμπεη στή Σουλτανίτσα πυροβολικοῦ, ὅλμων καί πολυβόλων εἶχαν μεγάλη ... ἐξολόθρευσαν τόν ἐχθρό, ὅπως καί κατά τήν ἀντεπίθεσή μας στό Ρουτέσκο. Ἐδῶ πρέπει νά τονίσουμε τή σημασία τῶν διδαγμάτων πού βγῆκαν ἀπό τίς ἐπιχειρήσεις αὐτές γιά τή χρήση τῶν ὅπλων τῆς καμπύλης τροχιᾶς (ὅλμων καί ὁλμίσκων) στά βουνά.

ζ) Ἡ ἀντεπίθεση τοῦ Ρουτέσκο ὀργανώθηκε καλά καί ἀπόδειξε ὅτι στήν ἐπιμονή μας ὁ

ἐχθρός δέ μπόρεσε ν' ἀντιδράσει.

η) Ἡ ἀντιαεροπορική μας ἄμυνα ἀντιμετώπισε καλά τήν ἐχθρική ἀεροπορία καί τήν ἀνάγκασε νά ἀραιώσει καί νά ἐπιτίθεται ἀπό πολύ ψηλά χωρίς ἀποτέλεσμα.

θ) Ὁ ἐχθρός παρ' ὅλες τίς ἀδυναμίες μας ἔπαθε ἀρκετή φθορά καί δέν μπόρεσε νά συνεχίσει τήν προσπάθειά του, ἀλλά στίς 11)5 ἀποχώρησε. Αὐτό μᾶς δείχνει ὅτι ὅπου ἐμεῖς ἐπιμένουμε στήν προσπάθειά μας, ὁ ἐχθρός χάνει τό ἠθικό του καί παραιτεῖται τῆς προσπάθειάς του.

Β. Ἀρνητικά. Πρῶτο. Διεύθυνση ἐπιχείρησης (Μεραρχία). α) Ἀπό τήν πλευρά τοῦ συντονισμοῦ ἡ ἴδια προσωπικά δέν ἀνέλαβε καί δέ διηύθυνε τήν ἐπιχείρηση ἐνάντια στό ὕψωμα 208 καί στραγῶνες, πού ἡ κατάληψή τους θά στήριζε τήν ὅλη προσπάθεια καί θά δημιουργοῦσε τίς προϋποθέσεις τῆς ἐκπλήρωσης τῆς δεύτερης φάσης γιά τή φθορά τοῦ ἐχθροῦ στόν κάμπο καί σέ συνέχεια στίς προσβάσεις τοῦ Μπέλες. Ἡ μή ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς ἀπό τό 579 τάγμα, ὁ αἰφνιδιασμός του καί ἡ σοβαρή φθορά πού εἶχε, προξένησε στή διεύθυνση τῆς ἐπιχείρησης σοβαρή δέσμευση καί συντέλεσε νά μήν μπορέσει νά ὁλοκληρώσει τό σχέδιό της στή δεύτερη φάση καί νά φθείρει ἀκόμα πιό πολύ τόν ἐχθρό.

β) Ἐνῶ τό ἀρχικό στοιχεῖο αἰφνιδιασμοῦ ἐξασφαλίστηκε ἀπό τήν πλευρά κάλυψης καί προσέγγισης τοῦ στόχου δέν κατόρθωσε ὅμως νά συντονίσει τήν ἐκδήλωση τῶν τμημάτων, πράγμα πού ἐκφράζει τήν ἀδυναμία στήν ὀργανωτεχνική προετοιμασία τῶν τμημάτων καί στήν πρόβλεψη ὅλων τῶν περιπτώσεων ἀλλά καί τίς ἐλλείψεις στή μελέτη, ἀναγνώριση καί σωστή ἐκτίμηση τῶν δυνατοτήτων τῆς διοίκησης τῆς 132 ταξιαρχίας, πού τῆς ἀνατέθηκε ἡ διεύθυνση τῆς κύριας ἐνέργειας.

γ) Δέν ἐκμεταλλεύτηκε τήν κάμψη τοῦ ἐχθροῦ γιά μιά συγκέντρωση δυνάμεων, ἑλιγμό καί χτύπημα γιά τήν ἀνατροπή του σέ μιά κατεύθυνση, γιά τήν καταδίωξη καί φθορά του (σ' αὐτό πολύ συντέλεσαν καί οἱ ἀδύνατες πληροφορίες μας). Ἀντί νά κάνει αὐτά κατέληξε στήν ἀπόφαση τῆς διακοπῆς τῆς μάχης καί τήν ἀποχώρηση.

Γενικό συμπέρασμα πού βγαίνει. Ἀπό τήν ὀργάνωση καί διεύθυνση μιᾶς συνδυασμένης καί μέ διαδοχικές φάσεις ἐπιχείρηση σ' ὅλες τίς φάσεις πού προβλέπονταν, παρουσιάστηκαν αὐτά τά κενά πού δέν τῆς ἐπέτρεψαν νά ὁλοκληρώσει τούς ἀντικειμενικούς της σκοπούς στό σύνολο.

Δεύτερο. Διεύθυνση κύριας ἐνέργειας (132 ταξιαρχίας). α) Ἔχασε ἀπό μπροστά τήν κύρια ἀποστολή της πού ἦταν τό ὕψωμα 208, ἔχασε τόν προσανατολισμό της καί ἐπιδόθηκε στίς δευτερεύουσες ἀποστολές.

β) Ἔγκαιρα δέν ἐπέμβηκε καί δέ βοήθησε τό 579 τάγμα νά πάρει τήν κανονική του διάταξη καί δέν ἐπέμεινε μέ τήν προσωπική της ἐπέμβαση νά ἐκπληρώσει τίς ἀποστολές του.

γ) Ἀπό τήν πρώτη στιγμή διέθεσε τήν ἐφεδρεία της στήν ἐξόντωση μικροαντιστάσεων στήν Κωμόπολη καί δέν τήν εἶχε στά χέρια της γιά τήν κύρια προσπάθεια στό ὕψωμα 208 ὅταν μέ τήν ἄμεση βολή τοῦ πυροβολικοῦ δημιουργήθηκαν οἱ προϋποθέσεις.

δ) Δέν ἀποκατάστησε τηλεφωνική ἐπικοινωνία μέ τό 579 τάγμα γιά νά εἶναι ἐνήμερη στίς ἐνέργειές του σάν τάγμα κυρίας προσπάθειας καί πού ἀπεῖχε μόνο 500 μ. ἀπ' αὐτήν καί

ε) Καθυστέρησε στήν πορεία ἀπό μή καλή της ὀργάνωση καί ἔλλειψη στοιχειωδῶν μέσων διευθέτησης τοῦ δρομολογίου.

Τρίτο: Τό 579 τάγμα κυρίας προσπάθειας, παρά τό γεγονός ὅτι ἡ ἴδια ἡ διοίκηση τῆς Μεραρχίας ἔκανε μελέτη τοῦ σχεδίου πάνω στή χωματοθέχο σ' ὅλα τά στελέχη μέχρι ὁμαδάρχη, ἡ μή ἐκτέλεση τῆς ἀποστολῆς του δείχνει δισταγμούς καί ἀσυνέπεια πού εἶχε σάν ἀποτέλεσμα ἐπέμβαση τῆς ταξιαρχίας. α) Δέ διηύθυνε τά τμήματά του οὔτε ἐπέμεινε στήν ἀποστολή του μέ ἀποτέλεσμα νά μήν τήν ἐκτελέσει. β) Δέν ἔτυχε μαζί μέ τήν ἐφεδρεία του στή ΒΑ πλευρά τῆς κωμόπολης ὅπως αὐστηρά καθόριζε ἡ ἀποστολή του μέ ἀποτέλεσμα νά αἰφνιδιαστεῖ καί νά ἔχει μεγάλη φθορά.

Τέταρτο: Ἡ πυροβολαρχία στό Λιμποβίτ (ὕψωμα 293) πρός τή γέφυρα τοῦ Στρυμόνα δέν πῆρε καλή διάταξη μέ ἀποτέλεσμα νά μήν μπορέσει νά χρησιμοποιήσει τά βαρειά της ὅπλα καί νά μήν ἐκπληρώσει τήν ἀποστολή της.

Πέμπτο. Τά μέτρα ἀσφάλειας κατά τή διάρκεια τῆς ἐπιχείρησης καί τῆς πορείας δέν ἦταν τά ἐπιβαλλόμενα, διέκρινε τίς διοικήσεις μιά ὀλιγωρία στήν τήρηση τῶν μέτρων ἀσφάλειας καί σέ μερικά σημεῖα αἰφνιδιάστηκαν τμήματα.

Ἕκτο: Ἡ ἐπιστράτευση δέν ἀπέδωσε ἐνῶ μποροῦσε νά ἀποδώσει πάνω ἀπό 200. Ἐπιστρατεύτηκαν μόνο 30, γιατί τά συνεργεῖα ἀπηρχόντο τα περισσότερο ἀπό τή μάχη καί δέν ἐπέμειναν στήν ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς τους.

Γενικό συμπέρασμα πού βγαίνει εἶναι ὅτι ὅλα τά στελέχη ἀπό ὁμαδάρχη καί πάνω ἔχουν ἀνάγκη πιό τεχνικῆς ἐκπαίδευσης γιά νά ξεχάσουν μερικές ἀντιμετωπιστικές κακές συνήθειες καί νά μποῦν στό καινούργιο πνεῦμα τοῦ στρατοῦ μας. Ἐπίσης ὅτι κάθε ἐνέργειά μας πρέπει νά προπαρασκευάζεται ὀργανωτοτεχνικά πολύ καλά σ' ὅλες τίς λεπτομέρειες καί νά μελετιῶνται ὅλες οἱ περιπτώσεις καί τά ἀπρόοπτα. Οἱ ἀναγνωρίσεις νά γίνονται λεπτομερειακές μέ σχέδιο. Καλό εἶναι πρίν ἀπό τήν ἐπιχείρηση νά γίνεται καί μελέτη στή χωματοθέχο.

15)3)49

ΜΕΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΙΑΣ ΜΑΧΗΣ

Τοῦ σ. ΝΙΚΟΥ ΜΠΕΛΟΓΙΑΝΝΗ, 'Αντισυνταγματάρχη πεζικοῦ

Ποτέ ἴσως στή ζωή ἑνός καθοδηγητή δέ δοκιμάζονται τόσο ἔντονα ἡ ψυχική ἀντοχή, ἡ ὀξύτητα κι' ἡ εὐλυγισία τῆς σκέψης, ἡ ἀποφασιστικότητα κι' ἡ ἀγωνιστική του ἐπιμονή —ὅσο τήν ὥρα πού διευθύνει μιά μάχη. Ἔρχονται μάλιστα στιγμές, πού πάνω σέ μιά λιγόλογη διαταγή βάζεις τήν τύχη ὁλόκληρου τοῦ τμήματός σου, μαζί μέ τήν τιμή σου.

Ἡ διεύθυνση τῆς μάχης εἶναι μιά ὁλόκληρη τέχνη, πού δέν κλείνεται μέσα σέ ἀπόλυτους κανόνες καί κανονισμούς. Ἡ ἀνταλλαγή ὅμως τῆς πλούσιας πείρας ἀπ' τίς ἐπιχειρήσεις τοῦ στρατοῦ μας μπορεῖ νά δώσει πολύτιμα διδάγματα γιά ὅλους μας πάνω σ' αὐτό τό πρόβλημα. Οἱ πιό κάτω παρατηρήσεις ἔχουν γίνει ὕστερ' ἀπό τίς τελευταῖες μάχες στόν τομέα τοῦ Βίτσι.

I

Κάθε διοικητής ἔχει στή μάχη τό σχέδιό του πού ἐκφράζεται στή διαταγή ἐπιχείρησης. Συμβαίνει ὅμως συχνά τά πράγματα νά μήν ἔρχονται ὅπως τά ὑπολογίζεις. Ἀπό διάφορα λάθη εἴτε κι' ἀπό ἀντικειμενικές αἰτίες, δημιουργιέται ξαφνικά, μόλις ἀρχίζει ἡ μάχη, μιά ἀναπάντεχα δύσκολη κατάσταση, πού δέν τήν πρόβλεψες καί πού σέ ξαφνιάζει. Σέ συνέχεια, ἀμέσως ὕστερα συμβαίνει νά ἔρχονται μερικές φορές καί κάτι ὑπερβολικές ἀναφορές τῶν παρακάτω διοικητῶν, πού ὑπερβάλλουν τά μέσα ἤ τίς δυνάμεις τοῦ ἐχθροῦ καί τίς δικές τους ἀπώλειες, καί τότε ἡ κατάσταση σοῦ φαίνεται πιό σκοτεινή καί δύσκολη.

(Στίς 1815 στήν ἐπιχείρηση τοῦ 'Ανάντυπου ἡ διοίκηση τῆς διλοχίας πού ὑπερἀσπιζε τό ὕψωμα, ἀνάφερνε ὅτι στό χέρι εἶχε 15 μαχητές ὅλους-ὅλους, γιά ν' ἀντιμετωπίσει τίς ἐχθρικές ἀντεπιθέσεις — ἐνῶ τό σούρουπο βρέθηκαν πάνω ἀπό 60).

Σέ τέτοιες κρίσιμες στιγμές μᾶς πιάνει μερικές φορές ἀπογοήτευση καί ἀπαισιοδοξία. Ἀρχίζουμε ἀπ' αὐτήν τήν ὥρα νά θεωροῦμε τό παιγνίδι χαμένο, βάζουμε τό κεφάλι κάτω καί δέν παρουσιάζουμε πιά καμμιά σοβαρή, ἀποφασιστική ἀντίδραση, γιά τό ἀναποδογύρισμα τῆς κατάστασης. Οὐσιαστικά παύουμε πιά νά διευθύνουμε τή μάχη καί ἐγκαταλειπόμαστε στό μοιραῖο.

Ἀκριβῶς ὅμως σ' αὐτές τίς στιγμές φαίνεται ἡ προσωπικότητα τοῦ διοικητή, πού τόν διακρίνει ἡ σιδερένια ἐπιμονή, τό πεῖσμα καί τό ἀλύγιστο θάρρος. Λένε ὅτι τό λιοντάρι γίνεται πιό θαρραλέο, ὅσο πιό σκοτεινή εἶναι ἡ νύχτα. Γιατί κι' ἐμεῖς, σ' αὐτές τίς σκοτεινές ὧρες νά μή θυμόμαστε ὅτι οἱ κομμουνιστές, ἀνάμεσα σ' ἄλλα, εἶναι καί «παιδιά ἡρωϊκῶν προσπαθειῶν»; Καί κρατώντας ψύχραιμα τόν παλμό τῆς μάχης, κινητοποιώντας ὅλες τίς ψυχικές καί πνευματικές μας δυνάμεις, νά βροῦμε σύντομα τόν τρόπο ὄχι μόνο νά βγοῦμε ἀπό ἀδιέξοδο, ἀλλά ἀνατρέποντας τά καινούργια ἐμπόδια νά ἐπιβάλλουμε στόν ἐχθρό τή θέλησή μας.

II

Τό πιό μεγάλο ἴσως ἁμάρτημα, γιά ἕνα διοικητή πού καθοδηγεῖ μιά μάχη, εἶναι ν' ἀφήσει τό μυαλό του νά σταματήσει ἀκριβῶς τήν ὥρα πού ἡ κατάσταση μπλέκεται. Ἀκοῦς συχνά τήν ὥρα τῆς μάχης τόν παρακάτω διάλογο, ἀνάμεσα στήν παρακάτω καί στήν παραπάνω διοίκηση:

—Τί γίνεται Β;

—Τί νά γίνει.... νά...δέχουμαι πολλά πυρά κι' ἔχω καθηλωθεῖ ἀπό ὥρα...

—Καί τί θά γίνει τώρα;

—Τί νά γίνει...; Ξέρω κι' ἐγώ...;

Ἔτσι μαζί μέ τήν καθήλωση τοῦ τμήματος καθηλώνεται κι' ἡ σκέψη τοῦ διοικητή κι' οἱ μαχητές ἐγκαταλειμένοι στή μπόκα τῶν ἐχθρικῶν πυρῶν ἀποδεκατίζονται. Στήν ἐπιχείρηση στό ὕψωμα 1695 (13)5) τά τμήματα ἔμειναν ὧρες ὁλόκληρες καθηλωμένα κάτω ἀπό τά ἐχθρικά πυρά, χωρίς οὔτε ὁ λοχαγός, οὔτε ὁ ταγματάρχης νά σκέφτονται, νά προτείνουν ἤ νά ἐφαρμόσουν μιά σοβαρή λύση, ἐνῶ ὑπῆρχε τέτοια καί ὄχι μόνο μία.

Νά δοῦμε πῶς ἐνεργοῦσε σέ παρόμοιες περιστάσεις ἕνας ἀξιωματικός τοῦ Σοβιετικοῦ Στρατοῦ, ὁ Γκουσακόφσκυ: «Κι' ὅπως πάντοτε στίς κρίσιμες στιγμές τῆς μάχης, ὁ συνταγματάρχης ζωήρεψε. Τό μυαλό του ἄρχισε νά δουλεύει μέ μεγαλύτερη ἔνταση, πιό βαθειά ἔπιανε τήν κατάσταση, πιό γρήγορα τήν ἐκτιμοῦσε καί πιό θαρραλέα ἔπαιρνε τίς ἀποφάσεις ... Ὅσο πιό περίπλοκη ἦταν ἡ κατάσταση, τόσο καλύτερα ἔνοιωθε τόν ἑαυτό του...». (Μπ. Γκαλίν: «Ὁ ἀξιωματικός τῶν τάνκς»)

Ἡ ἀδυναμία τοῦ διοικητή νά δείξει σ' αὐτή τήν περίπλοκη κατάσταση τήν ἀπαραίτητη εὐλυγισία καί ἱκανότητα ἄμεσης προσαρμογῆς

τόν ὁδηγεῖ πολλές φορές σέ ἀδιέξοδες καί ἀνυπολόγιστες λύσεις, πού τελικά καταντᾶνε ἐγκληματικές καί βρίσκονται ἔξω ἀπό κάθε ἀρχή ταχτικῆς. Στήν ἐπιχείρηση τῆς Φλώρινας (12)2) ὁ ταγματάρχης πού ἐπιχείρησε γιά τήν κατάληψη τοῦ Ἀγίου Ἀντωνίου ἔρριξε πρῶτα ἕνα λόχο, πού ἀπόκρουσε μέ ἀρκετές ἀπώλειες. Ρίχνει συνέχεια ἀπό τήν ἴδια κατεύθυνση δεύτερο λόχο, πού κι αὐτός τό ἴδιο ἀποκρούεται. Καί συνέχεια πάλι ἀπό τήν ἴδια κατεύθυνση ρίχνει καί τρίτο λόχο, πού ἔχει τήν ἴδια τύχη. Τό ἴδιο ἔγινε καί στό 1695 στί 13)5. Ὁ λοχαγός ἔρριξε διαδοχικά ἀπό τήν ἴδια κατεύθυνση καί ἀπερίσκεπτα καί τίς τρεῖς διμοιρίες του, τή μία κοντά στήν ἄλλη καί τίς ἀποδεκάτισε. Ὁ ταγματάρχης, χωρίς κι αὐτός νά σκεφτεῖ καθόλου, ἔρριξε μέ τή σειρά του καί τό δεύτερο λόχο καί κανένας δέ φρόντισε ἔγκαιρα νά βρεῖ τίς αἰτίες πού καθηλώνουν τά τμήματα καί νά προσανατολιστεῖ ἄμεσα σέ ἄλλη λύση. Καί ὅπως εἴπαμε ὑπῆρχε τέτοια λύση καί ὑπάρχει σ' ὅλες τίς περιπτώσεις. Τή βρίσκει ὅμως μόνον ἐκεῖνος πού ψάχνει, ἐκεῖνος πού ἐξασκεῖ καί συνηθίζει τή σκέψη του στό νά στοχάζεται καί νά γεννάει σ' ἐκεῖνες τίς περίπλοκες καταστάσεις. Ἐνῶ τή σωστή λύση ποτέ δέ μπορεῖ νά τή βρεῖ ἐκεῖνος πού ἐνεργώντας ἀσυλλόγιστα, βιαστικά καί στενοκέφαλα, ρίχνει τό ἕνα κατόπι στ' ἄλλο τά τμήματά του πάνω στίς ἐχθρικές θέσεις ἔτσι, ὅπως ὁ ταῦρος ρίχνεται πάνω στό σπαθί τοῦ ταυρομάχου.

III

Ἀπό τά πιό πάνω προβλήματα γεννιέται τώρα μέ τή σειρά του ἕνα ἄλλο. Δηλαδή κατά πόσο καί μέ ποιό τρόπο ὁ παραπάνω διοικητής βοηθάει τόν παρτιζάνο, ὅταν αὐτός ὁ τελευταῖος βρεθεῖ μέσα σέ μιά ἀναπάντεχα δύσκολη εἴτε περίπλοκη κατάσταση. Κι ἐδῶ πρέπει νά εἰδοῦμε ὅτι συχνά δέν παίζουμε τό ρόλο μας στήν καθοδήγηση τῆς μάχης. Καί γιά νά καθοδηγήσει σωστά τή μάχη χρειάζεται πρίν ἀπ' ὅλα νά μάθει τήν τέχνη νά καθοδηγεῖ σ' ἐκεῖνες τίς ὧρες τούς παρακάτω διοικητές του καί νά τούς βοηθάει θετικά καί δημιουργικά.

Σ' ἐμᾶς ὅμως θ' ἀκούσεις συχνά αὐτόν τό διάλογο, τήν ὥρα τῆς μάχης:

—Τί γίνεται Γ., προχωρήσατε...;

—Ὄχι... δέν τά καταφέρομε ἀκόμα...

—Κάνε σύντομα... σύντομα... τί κόλλησες αὐτοῦ πέρα...;

Κι ἀρχίζουμε ἀμέσως νά νευριάζουμε, νά χάνουμε τήν ψυχραιμία μας, νά φωνάζουμε καί νά κάνουμε τόν πιό κάτω διοικητή νά πελαγώνει χειρότερα. Αὐτός ὅμως ἀκριβῶς ἐκείνη τή στιγμή ἔχει ἀνάγκη ἀπό τήν ὁλόψυχη βοήθειά σου. Νά τοῦ δώσεις κουράγιο, αὐτοπεποίθηση, φτερά, καί νά τοῦ ξανοίξεις τή σκέψη, τή φαντασία καί τήν πονηριά. Ἀντί ν' ἀρχίσεις τίς φωνές καί νά τόν διατάζεις ξερά

νά καταλάβει τόν ἀντικειμενικό του σκοπό σύντομα, χρειάζεται νά ψάξει σύντομα μαζί του καί νά τόν βοηθήσεις νά βρεῖ λύση στό ἀδιέξοδο. Στήν ἐπιχείρηση τοῦ Μπίσοβα (Νοέμβρη 1948) εἴδα ἕναν ταγματάρχη πού ἀργοῦσε νά πραγματοποιήσει τήν ἀποστολή του καί πού ὕστερα ἀπό τίς φωνές τοῦ πιό πάνω διοικητή του τάχασε πιό πολύ κι ἀκόμα! Πῶς εἴτανε δυνατό νά συγκεντρώσει αὐτός ὁ ἄνθρωπος τό μυαλό του καί νά ἀνεσυρθεῖ πιό πολύ ψύχραιμα. Τό ἴδιο καί στήν ἐνέργεια πρός τό 1693, ἡ μόνη «βοήθεια» πού στήν ἀρχή δίναμε παντοῦ, εἴτανε νά τούς πιέζουμε ἀδιάκοπα. Ἐνῶ πραγματική βοήθεια θά εἴτανε νά ψάχνουμε μαζί τίς αἰτίες πού καθηλώνονται τά τμήματα καί νά τίς ἐξουδετερώσουμε μέ ἀνάλογα μέσα, πού διαθέταμε, καί μέ κατάλληλη κίνηση, πού μπορούσε νά κάνουμε, ὅπως ἀποδείχτηκε στήν κριτική τῆς μάχης, πού γενικά μᾶς ἔλειπε.

Πίεση, λοιπόν, πού δέν συνοδεύεται μέ οὐσιαστική—καί πρό πάντων ὅταν χρειάζεται—βοήθεια, σημαίνει ἀκόμα μεγαλύτερη ἐπιδείνωση τῆς κατάστασης καί σέ καμμιά περίπτωση δέν σημαίνει ἐπιτελική καθοδήγηση μάχης.

IV

Τώρα μέ τή σειρά του γεννιέται γιά μᾶς διοίκηση τό πρόβλημα τοῦ συντονισμοῦ τῶν ὅπλων τήν ὥρα τῆς μάχης καί ἰδιαίτερα τῆς σωστῆς καί λογικῆς χρησιμοποίησης τοῦ πυροβολικοῦ καί τῶν ὅλμων. Σήμερα μέ τά μέσα πού διαθέτουμε μποροῦμε καί πρέπει νά δίνουμε μάχες καί τήν ἡμέρα. Ἔτσι ὅπως ἀπόδειξε κι ἡ τελευταία πείρα, ἀξιοποιοῦμε καλύτερα τά βαρειά μας ὅπλα ἀποφεύγουμε, τουλάχιστο κατά τήν ἐπίθεση, τήν ἀποδιοργάνωση τῶν τμημάτων μας κλπ. Ὅμως στό ζήτημα τῆς χρησιμοποίησης τοῦ πυροβολικοῦ καί τῶν ὅλμων χρειάζεται νά κάνουμε ἀκόμα μερικά βήματα πρός τά μπρός καί οἱ πεζοί καί οἱ πυροβοληταί. Κι ἐδῶ τή σφραγίδα του νά τό βάλει ὁ καθοδηγητής τῆς μάχης πού πρέπει νά διευθύνει τό πυροβολικό μέ ψυχραιμία καί ποσοτική κι ὄχι μέ ρούφια καί παρίτεμπα. Ἄς ἀφήσουμε ὅμως νά μιλήσει ἡ ἴδια ἡ ζωή.

Στή μάχη γιά τό 1635, τό Ἀντώνιο καί τά Κουλκουθόσια, ἀκούγες κάθε λίγο καί λιγάκι τήν ἐντολή:

—Θεοδόση βάλε κι ἐδῶ...

—Θεοδόση βάλε κι ἐκεῖ...

Ἐν τῷ μεταξύ ὁ Θεοδόσης ἔβαζε ἐδῶ κι ἐκεῖ πιό πολύ λέγαμε, ἔβαζε καί πιθανότερα μέ δική του πρωτοβουλία καί κανένας ἀπ' ὅλους μας δέν ἔπαιρνε μολύβι καί χαρτί νά ὑπολογίζει τί βλήματα ξοδεύουμε καί τί μᾶς μένουν. Ἔτσι ὅταν ἦρθε ἡ ἀποφασιστική στιγμή νά κάνουμε ἕνα γερό μετράζ γιά νά ... μέ τήν τελευταία ἀπεγνωσμένη ἀντεπίθεση τοῦ

ἐχθροῦ στό 'Ανώνυμο, τότε ἀκριβῶς ὁ Θεοδόσης μᾶς ἀνάγγειλε ὅτι τά βλήματα του μετριώνται στα δάχτυλα.

Νά καί ἕνα ἄλλο ζήτημα γιά τή χρησιμοποίηση τοῦ πυροβολικοῦ. 'Οταν κάνουμε προπαρασκευή βάζουμε σ' ὅλη τήν ἔκταση τοῦ στόχου. Καί ὅταν ἡ πρώτη προσπάθεια τοῦ πεζικοῦ δέν πετύχει καί καθηλωθοῦμε κάπου, τότε συνήθως πᾶμε νά ἐπαναλάβουμε τήν προπαρασκευή μέ τόν ἴδιο τρόπο. 'Εδῶ ὅμως χρειάζεται τώρα νά καθορίζουμε τίς κύριες ἑστίες πυρός και ἀντίστασης πού βρίσκονται στόν ἐχθρικό στόχο καί μᾶς ἐμποδίζουν. Καί ἐκεῖ νά συγκεντρώνουμε ὅλο τό πυροβολικό, τούς ὅλμους κλπ, ἀντί νά τά σκορπίζουμε σ' ὅλη τήν ἔκταση τοῦ στόχου, ὅπως κάνουμε μέχρι σήμερα τίς περισσότερες φορές. Πολλοί ἀπό μᾶς ἔχουν ἀκούσει τούς μοναρχοφασίστες, ὅταν κάθε φορά, νά ζητᾶνε πυροβολικό ἐνάντια στό τάδε πολυβολεῖο ἤ ὅλμο μας, γιατί τούς ἔχει ταράξει. Το στόχο μάλιστα ὁ ἐχθρός τόν ἔχει χωρίσει, για τη βολή τοῦ πυροβολικοῦ του, σέ μικρότερους, τετραγωνισμένους καί ἀριθμημένους στόχους. Γιατί νά μήν κάνουμε κι' ἐμεῖς τό ἴδιο;

'Η λογική λοιπόν καί μέ προοπτική χρησιμοποίηση τοῦ πυροβολικοῦ, ἀποτελεῖ ἕνα ἀπό τά βασικά στοιχεῖα γιά τήν ἐπιτυχημένη καθοδήγηση μιᾶς μάχης. Διάλεγε καί ὑπολόγιζε μονάχος σου ψύχραιμα τήν κατάλληλη στιγμή καί μήν ἐπηρεάζεσαι ἀπό τίς φωνές καί τίς ἐκκλήσεις τῶν παρακάτω διοικητῶν, πού πολλές φορές καί γιά ψύλλου πήδημα ζητᾶνε πυροβολικό.

Υ

Καί μιά τελευταία παρατήρηση: Συχνά τήν ὥρα τῆς μάχης, μπροστά στίς δυσκολίες, ὁ καθοδηγητής ὑποτιμάει τίς δικές του δυνατότητες καί ὑπερτιμάει αὐτές τοῦ ἐχθροῦ, παραγνωρίζοντας ὅτι σέ τέτοιες στιγμές οἱ μοναρχοφασίστες κατά κανόνα βρίσκονται σέ πιό δύσκολη ἀπό μᾶς θέση.

Στήν τρίτη ἀντεπίθεση τοῦ ἐχθροῦ στό 'Ανώνυμο ὁ διοικητής τῆς μοναρχοφασιστικῆς διλοχίας ἀνάφερνε παρακάτω:

—Τί θά γίνει; Εἶναι ἀδύνατο νά προχωρήσω..

Καί τήν ἴδια ὥρα ἡ διοίκηση τοῦ δικοῦ μας τμήματος πού ὑπεράσπιζε τό ὕψωμα ἀνάφερνε:

—Τι θά γίνει... Δώδεκα ἄντρες ἔμειναν καί κρατᾶνε τό ὕψωμα...

Καί τί θέλετε νά γίνει σέ τέτοιες στιγμές; 'Ασφαλῶς θά ἐπιβληθεῖ ἐκεῖνος πού διαθέτει περισσότερη ψυχική ἀντοχή, περισσότερο πεῖσμα, ἐπιμονή, ἀποφασιστικότητα καί ὁρμή καί μπορεῖ σωστά καί ἀνεπηρέαστα νά ἐκτιμήσει τήν κατάσταση. Καί δέν ταιριάζει σέ μᾶς σέ καμμιά περίπτωση νά ἐπαληθεύουμε σέ τέτοιες στιγμές τήν παροιμία: «Φοβᾶται ὁ Γιάννης τό θεριό καί τό θεριό το Γιάννη».

Τό πρόβλημα τῆς καθοδήγησης μιᾶς μάχης, σήμερα πού δίνουμε τόσο δύσκολες καί πολύπλοκες μάχες, εἶναι βασικό για τά στελέχη μας καί χρειάζεται ἀδιάκοπα νά μελετιέται. Γι' αὐτό πολλοί ἄλλοι σύντροφοι μπορεῖν καί πρέπει νά δώσουν τήν πλούσια πείρα τους ἀπό τίς σελίδες τοῦ «Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ».

Ο ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΑΜΥΝΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ ΤΟΥ ΤΑΓΜΑΤΟΣ ΠΕΖΙΚΟΥ

ΜΕΡΟΣ Α! ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΑΜΥΝΤΙΚΟΥ ΑΓΩΝΑ

Τοῦ σ. Θ. ΚΑΛΛΙΝΟΥ ('Αμάρμπεη), 'Αντισυνταγματάρχη Πεζικοῦ

***ΣΗΜΕΙΩΣΗ** σύνταξης τοῦ «Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ». **Δημοσιεύουμε** τὸ ἄρθρο τοῦ σ. **Θ. Καλλίνου**, γιατὶ περιέχει πολλὰ χρήσιμα στοιχεῖα, ἰδιαίτερα ἐν ὄψει τῶν σοβαρῶν ἀγώνων ποὺ ἐπίκεινται στὸ Βίτσι καὶ στὸ Γράμμο. Θὰ μποροῦσε μόνον νὰ προβληθεῖ ἡ σοβαρὴ ἀντίρρηση ἀπ' τὴν πλευρὰ ὅτι ὁ σ. **Καλλίνος** καταπιάνεται μὲ τὸ θέμα του λίγο μονόπλευρα καὶ ὅταν ἀναπτύσσει τὸ ζήτημά του ξεχνᾶ ὁρισμένα βασικὰ χαρακτηριστικὰ γνωρίσματα τοῦ Δ.Σ.Ε. ὅπως τὴν ἔννοια καὶ τὴν ἀποστολὴ τῆς τ α χ τ ι κ ῆ ς μ ο ν ά δ α ς μποροῦμε συχνὰ νὰ τὴν ἀποδώσουμε καὶ νὰ τὴν ἀναθέσουμε (αὐτὸ στὴ ζωὴ λύνεται κάθε φορὰ) καὶ σὲ μικρότερη ἀπὸ τὸ τάγμα μονάδα.*

*Περιμένουμε ὅτι ὁ σ. **Καλλίνος** στὸ Β. μέρος τοῦ ἄρθρου του θὰ καταπιαστεῖ καὶ μὲ τὸ ζήτημα αὐτό.*

Μιὰ ἄλλη παρατήρηση ποὺ θἄχει κανένας νὰ κάνει εἶναι ὅτι στὸ ὑπόδειγμα σύνταξης διαταγῆς (θὰ δημοσιευτεῖ στὸ ἑπόμενο φύλλο) ποὺ προτείνει, ἀκολουθᾶ τὸ παληὸ γραφειοκρατικὸ τύπο τοῦ ἀστικοῦ στρατοῦ, τύπου ποὺ ὁ ἴδιος ἀπὸ καιρὸ ἔχει ἐγκαταλείψει.

Ι. 'Ο ἐνεργητικοαμυντικὸς ἀγώνας εἶναι μιὰ φάση τῆς μάχης ποὺ προετοιμάζει τὴν ἐπίθεση καὶ ἔχει σκοπό:

1) 'Ο σ ο ν ἀ φ ο ρ ᾶ τ ή δ ι ο ί κ η σ η: Νὰ ἐξοικονομήσει δυνάμεις, διαθέτοντας τὶς ἀπαραίτητες δυνάμεις καὶ μέσα σὲ μιὰ ἐδαφικὴ ζώνη τὴν ὁποία διάλεξε γιὰ νὰ ἀπαγορεύσει στὸν ἐχθρό, νὰ τὸν χτυπήσει ἀποτελεσματικά, νὰ τὸν ἐπιβραδύνει, νὰ τὸν ἀναγκάσει ν' ἀναπτύξει τὶς δυνάμεις του καὶ νὰ ἐκδηλώσει τὶς προθέσεις του, νὰ τοῦ προξενήσει πολλὲς ἀπώλειες καὶ ν' ἀνατρέψει τὸ συσχετισμὸ τῶν δυνάμεων τοπικὰ ἢ καὶ γενικότερα καὶ μὲ συγκεντρωμένες δυνάμεις καὶ μέσα νὰ ἐνεργήσει ἐπιθετικὰ στὸν τομέα αὐτὸ ἢ σὲ ἄλλο τομέα. 'Ο σκοπὸς αὐτὸς πετυχαίνεται μὲ τὴ σωστὴ ἐκλογὴ τῆς ἀμυντικῆς τοποθεσίας, τὴν καλὴ ὀργάνωση (διάταξη, μέσα, ὀχύρωση κλπ.) καὶ καλὴ διεξαγωγὴ τοῦ ἐνεργητικοαμυντικοῦ ἀγώνα.

2) 'Ο σ ο ν ἀ ν α φ ο ρ ᾶ τ ὰ τ μ ή μ α τ α, ποὺ παίρνουν ἀποστολὴ ἄμυνας.

α) Νὰ διατηρήσουν παρὰ τὴ θέληση τοῦ ἐχθροῦ, τὴν ὁρισμένη ἐδαφικὴ ζώνη ἢ σημεῖο ποὺ δ ι ά λ ε ξ ε ἡ διοίκηση νὰ ἀπαγορεύσει στὸν ἐχθρό. Μ έ σ ο ν ε ἶ ν α ι τ ὰ π υ ρ ά. Αὐτὸ πετυχαίνεται ὅταν ὀργανωθεῖ ἕνα π λ ῆ ρ ε ς κ α ὶ β α θ ὺ δ ί χ τ υ ἰ σ χ υ ρ ο ῦ π υ ρ ό ς.

β) Ν' ἀνακαταλάβουν τὰ ἐδαφικὰ σημεῖα στὰ ὁποῖα κατόρθωσε νὰ διεισδύσει ὁ ἐχθρός. Αὐτὸ πετυχαίνεται μὲ τὴν κίνηση, μὲ τὶς ἀ ν τ ε π ι θ έ σ ε ι ς (ἄ μ ε σ ε ς εἴτε π ρ ο π α ρ α σ κ ε υ α σ μ έ ν ε ς) καὶ γιὰ τὶς μεγάλες μονάδες (ἀπὸ ταξιαρχία καὶ πάνω) μὲ ἐ π ι θ έ σ ε ι ς ἀ π ὸ ἄ λ λ η κ α τ ε ύ θ υ ν σ η κ α τ ὰ τ ῶ ν π λ ε υ ρ ῶ ν κ α ὶ ν ώ τ ω ν τ ο ῦ ἐ χ θ ρ ο ῦ.

Τμῆμα ποὺ πῆρε διαταγὴ ἄμυνας σ' ἕνα σημεῖο π ο λ ε μ ά ε ι μ έ χ ρ ι κ α ὶ τ ὸ ν τ ε λ ε υ τ α ῖ ο κ α ὶ δ ὲ ν τ ὸ ἐ γ κ α τ α λ ε ί π ε ι π ο τ ὲ χ ω ρ ὶ ς δ ι α τ α γ ή.

'Η ἐδαφικὴ ζώνη στὴν ὁποία ἐγκαθίστανται τὰ τμήματα ποὺ πῆραν ἀποστολὴ ἄμυνας λέγεται ἀ μ υ ν τ ι κ ὴ τ ο π ο θ ε σ ί α. Εἶναι ἀπαραίτητο νὰ ὑπάρχουν περισσότερες ἀπὸ μία ἀμυντικὲς τοποθεσίες κλιμακωμένες κατὰ βάθος μὲ ἀπόσταση τέτοια ὥστε νὰ μὴ βάλλεται ἡ δεύτερη ἀπὸ τὸ πυροβολικὸ ἄμεσης ὑποστήριξης τοῦ ἐχθροῦ.

'Η ἀμυντικὴ τοποθεσία ἀποτελεῖται ἀπ' τὴν τ ο π ο θ ε σ ί α π ρ ο φ υ λ α κ ῶ ν καὶ ἀπ' τὴν τ ο π ο θ ε σ ί α ἀ ν τ ί σ τ α σ η ς.

'Η τ ο π ο θ ε σ ί α ἀ ν τ ί σ τ α σ η ς εἶναι σύνολο κ έ ν τ ρ ω ν ἀ ν τ ί σ τ α σ η ς ἢ καὶ μ ε μ ο ν ω μ έ ν ω ν σ η μ ε ί ω ν σ τ η ρ ί γ μ α τ ο ς διαταγμένων κατὰ βάθος καὶ πλάτος ὥστε τὸ ἕνα νὰ ὑποστηρίζει μὲ τὰ πυρά του τὸ ἄλλο.

Τὸ κ έ ν τ ρ ο ἀ ν τ ί σ τ α σ η ς ἀποτελεῖται ἀπὸ δυὸ ἢ περισσότερα σημεῖα στηρίγματος διαταγμένα κατὰ βάθος καὶ πλάτος γιὰ νὰ ὑποστηρίζονται μὲ πυρὰ μεταξύ τους, καὶ ὀργανώνεται κατὰ τέτοιο τρόπο ὥστε νὰ μπορεῖ νὰ συνεχίσει τὴν ἀντίστασή του κι' ὅταν κυκλωθεῖ. 'Η φρουρά του εἶναι τάγμα ἢ καὶ διλοχία.

Τὸ σ η μ ε ῖ ο σ τ η ρ ί γ μ α τ ο ς εἶναι ἐδαφικὸ σημεῖο μὲ ὀργάνωση κατὰ βάθος καὶ πλά-

τος ὥστε καί ὅταν κυκλωθεῖ νά μπορεῖ νά συνεχίσει τήν ἀντίστασή του. Ἡ φρουρά του εἶναι λόχος ἤ καί δύο διμοιρίες.

Ὅταν τό μέτωπο εἶναι ἐκτεταμένο, οἱ δυνάμεις πού διαθέτει ἡ διοίκηση εἶναι λίγες καί τά διαστήματα μεταξύ τῶν κέντρων ἀντίστασης ἤ τῶν μεμονωμένων σημείων στηρίγματος εἶναι μεγάλα, ὀργανώνουμε τίς **νησίδες ἀντίστασης**, οἱ ὁποῖες εἶναι ἐδαφικά σημεῖα πού πιάνουμε μέ δύναμη ὁμάδας μέχρι διμοιρίας, τούς ἐνισχύουμε μέ πολλά καί ἰσχυρά μέσα πυρός, τά ἐξασφαλίζουμε πολλά ἐφόδια, καί τά ὀργανώνουμε κατά τέτοιο τρόπο ὥστε καί ὅταν ἀκόμα κυκλωθοῦν νά παρατείνουν γιά πολύ τήν ἀντίστασή τους.

Στόν ἐνεργητικοαμυντικό ἀγώνα τά μέσα γιά τήν ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς εἶναι δυό, **τά πυρά καί ἡ κίνηση.**

1) **Μέ τά πυρά** προσπαθοῦμε νά ἐμποδίσουμε τήν προχώρηση τοῦ ἐχθροῦ, νά τοῦ προξενήσουμε ἀπώλειες, νά τοῦ καταστρέψουμε τά μέσα πυρός καί τό πολεμικό του μέσα καί γενικά νά τοῦ δυσκολέψουμε τήν ἐπιθετική του προσπάθεια. Αὐτό πετυχαίνεται ὅταν ὀργανώσουμε καλά τό **σχέδιο πυρός**, ὥστε νά βάλλονται δραστικά, ὅλα τά σημεῖα πού θά χρησιμοποιήσει ὁ ἐχθρός γιά τήν ἐγκατάσταση τῆς βάσης πυρός καί βάσης ἐξόρμησης, καί τήν κίνησή του, καί οἱ θέσεις τῶν πυροβολαρχιῶν, ὁλμαρχιῶν, παρατηρητηρίων, σταθμῶν διοίκησης, καταυλισμῶν, σταθμῶν ἀνεφοδιασμοῦ, χειρουργείων καί σταθμῶν ἐπίθεσης κλπ. Τό **σχέδιο πυρός περιλαβαίνει:**

—**Τόν κύριο φραγμό**, ὁ ὁποῖος εἶναι τό κυριώτερο μέρος τοῦ σχεδίου πυρός γιατί μέ τόν κύριο φραγμό θά σταματήσει ἡ ἐπιθετική προσπάθεια τοῦ ἐχθροῦ. Πρέπει νά εἶναι **συνεχής, βαθύς καί πυκνός.** Δημιουργεῖται μέ τίς **κύριες ἀποστολές** (ἀποστολές τοῦ κύριου φραγμοῦ) ὅλων τῶν ὅπλων καί μηχανημάτων. Εἶναι ὁ ἴδιος ὅταν ἔχουμε ὁρατότητα καί ὅταν δέν ἔχουμε ὁρατότητα (νύχτα, ὀμίχλη, βομβαρδισμός μέ καπνογόνα κλπ). Πρέπει νά ἐκτελεῖται ἀκαριαία καί μέ ἀπόλυτη προτεραιότητα.

Δευτερεύοντες φραγμούς, οἱ ὁποῖοι εἶναι φραγμοί εἴτε μπροστά ἀπό ἐξωτερικό ὅριο τοῦ κύριου φραγμοῦ γιά τήν ἐξασθένωση τῆς ἐχθρικῆς ἐπίθεσης εἴτε μπροστά ἀπό γειτονικά σημεῖα πού προσβάλλονται γιά τήν ὑποστήριξή τους.

—**Βολές ἀπαγόρευσης** σέ ὑποχρεωτικά σημεῖα διάβασης, κίνησης ὁδοιπορίας κλπ.

—**Βολές παρενόχλησης** σέ παρατηρητήρια, σταθμούς διοίκησης, χώρους συγκέντρωσης, καταυλισμούς κλπ.

—**Ἀντιαρματική ἄμυνα, παθητική** (ἀντιαρματικά χαντάκια καί τομές, ναρκοπέδια, ἀντιαρματικοί πάσσαλοι κλπ) καί **ἐνεργητική** (ἀντιαρματικά πυροβόλα καί ντουφέκια, κυνηγοί ἁρμάτων μάχης κλπ).

—**Ἀντιαεροπορική ἄμυνα, παθητική** (σκέπαστρα, τεχνητή ἀπόκρυψη, καλυμμένες κινήσεις κλπ) καί **ἐνεργητική** (ἀντιαεροπορικά πυροβόλα, πολυβόλα καί ὁπλοπολυβόλα).

—**Ἐλευθεροσκοπευτική καί σαμποταριστική** στά ἄμεσα μετόπισθεν τοῦ ἐχθροῦ (ἀπό τίς θέσεις τῶν Σ.Δ. καί τῶν πυροβολαρχιῶν του μέχρι τή φίλια γραμμή), ἐνάντια στά πρῶτα τμήματα τῆς ἐπίθεσης, τίς ἐφεδρεῖες, τίς συγκοινωνίες κλπ.

Τό σκελετό τοῦ σχεδίου πυρός ἀποτελοῦν τά πολυβόλα, τά ὁποῖα εἶναι ὅπλα κατ' ἀρχήν πλαγιοφύλαξης (πλευρικῶν πυρῶν) καί μακρυνῶν πυρῶν.

Ὁ σκελετός αὐτός συμπληρώνεται μέ:

—Τά ὁπλοπολυβόλα, πού εἶναι ὅπλα μετωπικῶν πυρῶν καί λίγο λοξῶν.

—Τά ἀτομικά αὐτόματα καί ντουφέκια πού βάλλουν σέ νεκρές γωνίες κοντά στά πολυβόλα καί ὁπλοπολυβόλα καί χρησιμοποιοῦνται γιά ἀσφάλειά τους.

—Τίς βολές τῶν ὅπλων καμπύλης τροχιᾶς (πυροβολικοῦ, ὅλμων, ὁλμίσκων, χειροβομβίδων κλπ).

—Τίς βολές τῶν ἀντιαρματικῶν ὅπλων καί ἐνισχύεται μέ:

—Ναρκοπέδια ἀντιαρμάτων.

— » ἀντιπροσωπικοῦ.

—Ὑπονομεύσεις μέ βλήματα (σημείων πού θά ἐγκαταστήσει βάση πυρός καί βάση ἐξόρμησης, ὑποχρεωτικά σημεῖα διάβασης, ὑψωμάτων κλπ) καί ὑπονομεύσεις βράχων ἤ καταπτώσεων πού θά ἀνατιναχθοῦν κατά τήν ἐπίθεση.

—Κάθετες τομές τοῦ ἐδάφους.

—Παγίδες μέ χειροβομβίδες.

—Δενδροτομίες ἁπλές ἤ καί παγιδευμένες.

—Συρματοπλέγματα.

—Διάφορα μικροεμπόδια (τεντωμένα σύρματα, θηλιές ἀπό σύρμα, μυτεροί λοξοί πάσσαλοι κλπ).

Τό σχέδιο πυρός πρέπει:

—Νά περιλαβαίνει ἐσωτερικούς φραγμούς ὥστε ὅταν ὁ ἐχθρός διεισδύσει σ' ἕνα σημεῖο νά βρεθεῖ μπροστά σ' ἄλλο φραγμό καί ν' ἀνακοπεῖ ἡ παραπέρα προχώρησή του.

—Νά πραγματοποιεῖ ἀκαριαῖα **ἰσχυρές συγκεντρώσεις πυρῶν.**

—Νά παρασύρει τόν ἐχθρό, ἀποφεύγοντας τήν ἐκδήλωση ὁρισμένων ὅπλων, καί νά τόν ἀποδεκατίζει μέ αἰφνιδιαστικά πυρά.

—Νά καθορίζει τά συνθηματικά σινιάλα τοῦ κύριου φραγμοῦ καί τῶν ἄλλων φραγμῶν καί βολῶν καθώς καί τούς διοικητές πού θά διατάσσουν.

Στό σχέδιο πυρός καθορίζονται οἱ **ἀντιπαλές πυρός** τοῦ κάθε ὅπλου καί μηχανή-

ματος πυρός δηλαδή:

1) Ἡ θέ η τοῦ ὅπλου. Τά ὅπλα πρέπει νά εἶναι κλιμακωμένα κατά βάθος καί νά ἀλ-λη ... προ ζονται

2) Οἱ ἀποσ ο ές τοῦ ὅπλου, οἱ ὁποῖες εἶναι:

α) Ἡ κ ύ ρ ι α ἀ π ο σ τ ο λ ή (ἀποστολή τοῦ κίριου φραγμοῦ), ἡ ὁποία εἶναι ἐ ισημασμένη βολή, ὅταν δέ βλέπουμε τό στόχο.

β) Οἱ δ ε υ τ ε ρ ε ύ ο ν τ ε ς φ ρ α γ μ ο ί καί οἱ βολές ἀπαγόρευση καί παρενόχλη-ση, που εἶναι ἐπισημασμένες βολές, ὅταν δέ βλέπουμε τό σ όχο

γ) Οἱ δ ε υ τ ε ρ ε ύ ο υ σ ε ς ἀ π ο σ τ ο λ έ ς ὅταν β έπουμε τό στόχο.

Τά στοιχ ῖα κάθε ἀποστολῆς εἶναι:

α) Ὁ τομέας βολῆς (ἀριστερό, δεξιό καί ἐμ-πρόσθιο ὅριο).

β) Τό συνθηματικό ἐνάρξης, διακοπῆς ἤ παύ-ση τῆς βολῆ.

γ) Ἡ πεο που κατανάλωση πυρομαχικῶν (ρυθμός βολῆς).

Οἱ ἐντολές πυρος εἶναι γραφτές, ἰδιαίτερα στήν ἐχυρωμένη τοποθεσία, ὅπως φαίνεται στούς πίνακες τῶν ἀποστολῶν, π δημοσιεύονται στό τέλ ο τοῦ ἄρθρου κ ί πού βοηθοῦν πολύ τά στε-λέχ στήν ὀργάνωση τοῦ σχεδίου πυρός, ὥστε νά μήπ ρο σιάζει ὁ κύρι ς φραγμός κεν καί νά ἐ-χε β άθο καί πυκνότητα, καί στή δοκιμή τῶν πυρῶν τῶν ὅπλων κα μη ανημάτων τοῦ τμήματός τοῦ Με βάση τούς πίνακες αὐτούς πρέπει νά ἐξασκοῦνται οἱ μαχητές πρακτικά στή γρήγορη κα κανονική εκτέλεση τῶν φραγμῶν κα βο-λῶν καί ἰδιαίτερα τοῦ κύριου φραγμοῦ. Πρέ-πει ν' ἀποφεύγουμε τήν ἐκτόξευση ἀπ ξω τῶν ἀποστολῶν ἀπό τούς μαχητές, γιατί ζαλίζον-ται, και νά ἐπιμένουμε στήν ἐκτέλε η τῶν ἀ-ποστολῶν μέ παραγγέλματα (π. χ. Κύριος Φραγ-μός, Φραγμος Ρόζο, Βολή 3 κ.λ.π).

Ἡ α ὐ σ τ η ρ ή π ε ι θ α ρ χ ί α π υ ρ ό ς εἶναι ἀπαραίτητη προϋπόθεση γιά τήν καλή ἐκτέλεση τοῦ σχεδίου πυρός.

2) Ἡ κ ί ν η σ η εἶναι τό δεύτερο μέσο διεξα-γωγῆς τοῦ ἐνεργητικοῦ κοαμυντικοῦ ἀγώνα. Ὅταν ὁ ἐχθρός κατορθώσει να διεισδύσει ἤ καί νά κα-ταλ βει σημείο τῆ τοποθεσία καί πρί ἀκόμα προλάβει νά ἐγκατασταθεῖ καί ὀργανώσει τό σχέ-διο πυρός του πρέπει νά ἐκτοξεύεται μέ ὁρμητικό-τητα ἀ ν τ ε π ί θ ε σ η, ἰδιαίτερα κατά τῶν πλευ-ρῶν γιά ζώνεωση, αἰχμαλώτιση ἤ ἀ α ροπή τοῦ ἐχθροῦ καί ἀποκατάσταση τῆς συνέχειας τῆς ἀμυντικῆς γραμμῆς.

Αὐτό πετυχαίνεται ὅταν κάθε τμῆμα ἀπό διμοιρία καί πάνω καταστήσει καί προπαρασκευ-άσει ἐπ τελικά—ὀργανωτικά—ὑλικά—ἰδεολογι-κά το σ χ έ δ ι ο ἀ ν τ ε ν έ ρ γ ε ι α ς.

Τ ο σ χ έ δ ι ο ἀ ν τ ε ν έ ρ γ ε ι α ς π ρ έ π ε ι ν ά π ρ ο β λ έ π ε ι:

α) Ἄ μ ε σ ε ς ἀ ν τ ε π ι θ έ σ ε ι ς, ἀπό δι-μοιρία μέχρι λόχο.

β) Π ρ ο π α ρ α σ κ ε υ α σ μ έ ν ε ς ἀ ν τ ε π ι-θ έ σ ε ι ς ... καί πάνω.

γ) Π ροβολή ... μέ τήν προσπάθεια διατήρη-σης τῆς ἀμυντικῆς τοποθεσίας. Τ ο β α ρ ύ ς ἀ-π ι θ ε τ ι κ έ ς ἐ ν έ ρ γ ε ι ε ς ἐ π ί β ά λ λ η κ α-τ ε ύ θ υ ν σ η κ α τ ά τ ῶ ν π λ ε υ ρ ῶ ν κ α ί ν ώ τ ω ν τ ο ῦ ἐ χ θ ρ ο ῦ. Ἡ περίπτωση ρυθ-μίζεται ἀπό Μεραρχία καί πάνω καί σέ ὁρισμένες περιπτώσεις καί στήν ταξιαρχία.

Ἡ ἀντενέργεια πρέπει νά ἐκδηλώνεται τήν κατάλληλη στιγμή, ὅταν κομφθεῖ ἡ ἐπιθετική ὁρμή τοῦ χθροῦ καί νά ὑποστηρίζεται μέ πυρά.

II. Τό τάγμα πεζικοῦ καί συχνά καί ὁ λόχος εἶναι ἡ τ α χ τ ι κ ή μ ο ν ά δ α στόν ἐνεργητικο-αμυντικό ἀγώνα γιατί ἔχει ὅλα τά μέσα πυ-ρός τοῦ πεζικοῦ πού εἶναι ἀπαραίτητα γιά νά ἐκπληρώσει τήν ἀποστολή του.

Ὅταν ἕνα τάγμα πάρει ἀποστολή νά ἐγκα-τασταθεῖ ἀμυντικά σέ μιά ἐδαφική ζώνη ἤ ση-μεῖο πρέπει νά ἀκολουθήσει μιά σειρά στήν ἐνανάνωση καί προπαρασκευή τοῦ ἐνεργητικοα-μυντικοῦ ἀγώνα π ... ε αι νά κάνει:

Α) Ἡ διοίκηση τοῦ τάγματος.

α) Θά ἐνημερώσει καί κατατοπίσει τίς διοι-κήσεις τῶν λόχων.

1) Γιά τήν ἀποστολή τοῦ τάγματος.

2) Γιά τίς θέσεις τῶν γειτονικῶν τμημάτων καί τη συν σύνδεση το μέ αὐτά.

3) Γιά τά πυρά ὑποστήριξης (πυρ)κοῦ ὅλμων ἀεροπορίας κ.π.) ... τήν παραπάνω μονάδα καί τά γειτονικά τμήματα.

4) Γιά τήν ἰδέα ἐνέργειας τοῦ τάγματος. Πῶς σκέπτεται ἡ διοίκηση τοῦ τάγματος νά ἐκπληρώσει τήν ἀποστολή της κα νά διεξα-γάγει τ ν ἐνεργητικοαμυντικό ἀγώνα (σχέδιο πυρός, ἀντενέργεια κ.λ.π.)

β) Θά καθορίσει σέ συνεργασία μέ τίς διοι-κήσεις τῶν λόχων, ἔπειτα ἀπό λεπτομερή ἀνα-γνώριση τοῦ ἐδάφους:

1) Τίς ὑπολωρίδες (τομέα κάθε λόχου) ἤ τά σημεία (ὑψώματα, αὐχένες κ.λ.π.) πού θά καταλάβουν οἱ λόχοι.

2) Τίς ἀποστολές τῶν λόχων. Τή θέση καί ἐν-δεχόμενες ἀποστολές τῆς ἐφεδρείας τοῦ τάγ-ματος.

3) Τίς ἐντολές πυρός τῶν πολυβόλων καί μη-χανημάτων (ὅλμων, ἀντιαρματικῶν, ἀντιαεροπο-ρικῶν κ.λ.π.) καί τίς περίπου ἐντολές πυ-ρός τῶν βαρύτερων ὅπλων καί ὁλμίσκων. Τίς ἐντολές πυρός ὅλων τῶν ὅπλων καί ὁλμίσκων θά τίς ἐλέγξει κατόπιν καί θά τίς διορθώσει στήν ἀνάγκη.

4) Τά πού σύνδεσμοι μεταξύ τῶν λόχων ἤ τίς ὁμάδες συνδέσμου ὅταν τά διάκενα με αξύ τῶν λόχων εἶναι μεγάλα καί δέν κα-λύπτονται μέ πυρά.

5) Τό Σταθμό Διοίκησης (Σ.Δ.) καί τά πα-ρατηρητήρια τοῦ τάγματος, τό Σταθμό ἐπιθε-σης, τό Σταθμό Ἀνεφοδιασμοῦ καί τό Σταθ-μό ἀναχωρηγίας πυρομαχικῶν.

6) Τίς περίπου θέσεις τῶν Σταθμῶν διοίκη-

σης καί τῶν Παρατηρητηρίων τῶν λόχων.
7) Τόν τρόπο συνδέσμου μέ τούς λόχους.
8) Τά μέτρα άντιαρματικής καί άντιαεροπορικής άμυνας.
9) Τήν παρατλανητική παρενοχλητική, σαμποταριστική, έλευθεροσκοπευτική δράση στά άμεσα μετόπισθεν τοῦ έχθροῦ.
10) Τά μέτρα έπιτήρησης, παρατήρησης, άσφάλειας, έπιφυλακής, έπαγρύπνησης καί συναγερμοῦ.
γ) Θά συντάξει τή διαταγή άμυνας τοῦ τάγματος στήν όποία θά καθορίζει καί τήν έσωτερική ύπηρεσία. Ή διαταγή άμυνας τοῦ τάγματος είναι όμοια σχεδόν μέ τή διαταγή άμυνας τῆς ταξιαρχίας, προσαρμοσμένη στήν άποστολή καί τά μέσα τοῦ τάγματος.
δ) Θά παρακολουθήσει προσωπικά τήν άμυντική έγκατάσταση τῶν λόχων, θά έλέγξει όλες τίς θέσεις καί άποστολές τῶν αύτόματων όπλων καί μηχανημάτων καί θά έπιβλέψει καί καθοδηγήσει τήν όργάνωση τοῦ έδάφους.
Β) Οί διοικήσεις τῶν λόχων μέ βάση τά παραπάνω στοιχεῖα:
α) Θά ένημερώσουν τίς διοικήσεις τῶν διμοιριῶν
1) Γιά τήν άποστολή τοῦ λόχου
2) Γιά τίς θέσεις τῶν γειτονικῶν τμημάτων καί τά πυρά συνδέσμου μέ τούς γειτονικούς λόχους.
3) Γιά τά πυρά ύποστήριξης (πυροβολικοῦ, όλμων, άεροπορίας κλπ).
Γιά τήν ίδέα έπιχείρησης τοῦ λόχου. Πῶς σκέφτεται ή διοίκηση τοῦ λόχου νά έκπληρώσει τήν άποστολή της καί νά διεξάγει τόν ένεργητικο-άμυντικό άγώνα (σχέδιο πορείας άντεπίθεσης κλπ), ίδιαίτερα όταν ό λόχος είναι άνεξάρτητος (μή πλαισιωμένος στό τάγμα)
β) Θά καθορίσουν σέ συνεργασία μέ τίς διοικήσεις τῶν διμοιριῶν, έπειτα άπό λεπτομερή άναγνώριση τοῦ έδάφους:
1) Τίς άποστολές τῶν διμοιριῶν καί τίς έντολές πυράς τῶν όπλοπολυβόλων, όλμίσκων καί όλμων όμαδικῶν όπλων πού διαθέτει ό λόχος.
2) Τά πυρά συνδέσμου μεταξύ τῶν διμοιριῶν
3) Τό σταθμό διοίκησης καί τό παρατηρητήριο τοῦ λόχου.
4) Τίς περίπου θέσεις τῶν διοικήσεων τῶν διμοιριῶν
5) Τόν τρόπο συνδέσμου τῆς κάθε διμοιρίας μέ τό λόχο
6) Τά μέτρα άντιαρματικής καί άντιαεροπορικής άμυνας.
7) Τή δράση στά άμεσα μετόπισθεν τοῦ έχθροῦ, έφ' όσον πῆρε τέτοια άποστολή ή είναι άνεξάρτητος ό λόχος.
8) Τά μέτρα έπιτήρησης, παρατήρησης, άσφάλειας έπιφυλακής, έπαγρύπνησης καί συναγερμοῦ.
γ) Θά συντάξουν μιά περιληπτική διαταγή άμυνας τοῦ λόχου στήν όποία θά καθορίσουν καί τήν έσωτερική ύπηρεσία τοῦ λόχου τους.
δ) Θά παρακολουθήσουν προσωπικά καί θά καθοδηγήσουν τήν άμυντική έγκατάσταση τοῦ λόχου τους καί τήν όργάνωση τοῦ έδάφους.
Γ) Οί διοικήσεις τῶν διμοιριῶν μέ βάση τά παραπάνω στοιχεῖα:
α) Θά ένημερώσουν τούς όμαδάρχες:
1) Γιά τήν άποστολή τῆς διμοιρίας τους.
2) Γιά τίς θέσεις τῶν γειτονικῶν όμάδων καί τά πυρά συνδέσμου μέ τίς γειτονικές διμοιρίες.
3) Γιά τά πυρά ύποστήριξης μπροστά άπό τό μέτωπο τῆς διμοιρίας.
4) Γιά τήν ίδέα έπιχείρησης τῆς διμοιρίας.
β) Θά καθορίσουν σέ συνεργασία μέ τούς όμαδάρχες, έπειτα άπό λεπτομερή άναγνώριση τοῦ έδάφους
1) Τίς άποστολές τῶν όμάδων
2) Τίς έντολές πυράς τῶν όπλ)λων, τοῦ όλ)μίσκου καί τῶν άτομικῶν αύτομάτων τῆς κάθε όμάδας
3) Τίς βασικές θέσεις τῶν άκροβολιστῶν. Κατόπιν θά έλέγξουν προσωπικά όλες τίς θέσεις καί τίς άποστολές τῶν άκροβολιστῶν
4) Τή θέση τῆς διοίκησης τῆς διμοιρίας
5) Τίς θέσεις τῶν όμαδαρχῶν
6) Τόν τρόπο σύνδεσης μέ τίς όμάδες.
7) Τά σημεῖα πού ίδιαίτερα πρέπει νά προσεχθοῦν
8) Τα μέτρα έπιτήρησης, άσφάλειας καί συναγερμοῦ
γ) Θά δώσουν έγγραφες σ' ένα μικρό σημείωμα τήν άποστολή τῆς κάθε όμάδας καί τήν έντολή πυράς τοῦ όπλ)ου.
δ) Θά καθορίσουν προφορικά τήν έσωτερική ύπηρεσία τῆς διμοιρίας.
ε) Θά έπιβλέψουν στήν άμυντική έγκατάσταση τῆς διμοιρίας καί τήν όργάνωση τοῦ έδάφους.
Δ) Οί όμαδάρχες μέ βάση τά παρακάτω στοιχεῖα:
1) Θά ένημερώσουν τούς μαχητές γιά τήν άποστολή τῆς όμάδας καί πῶς σκέφτεται ό όμαδάρχης νά έκπληρώσει τήν άποστολή ή όμάδα του.
2) Θά δώσουν τήν άποστολή στό όπλ)λο καί σ' άτομικό αύτόματο τῆς όμάδας τους.
3) Θά καθορίσουν τίς θέσεις καί τίς άποστολές τῶν άκροβολιστῶν.
4) Θά ρυθμίσουν τά μέτρα άσφάλειας καί τήν έσωτερική ύπηρεσία τῆς όμάδας τους σκοποί, περίπολες, ή ένέδρες, έπιφυλακή, άνεφοδιασμός σέ τρόφιμα καί νερό, άναφορές κλπ.
5) Θά έπιβλέψουν καί θά καθοδηγήσουν πρακτικά τήν όργάνωση τοῦ έδάφους μέχρι τά νά κατασκευασθεί σκέπασμα.
Ε) Άμέσως μόλις καθορισθεῖ ...

άμυνας κάθε τμήματος άρχίζει ή όργάνωση καί όχύρωση τοῦ έδάφους, στήν όποία πρέπει ν' άκολουθιέται ή παρακάτω σειρά:

1) Σκάβουμε τίς θέσεις τῶν πολυβόλων (διαστάσεις 2Χ2 μέτρα) καί σέ βάθος τή βαθμίδα τοῦ τρίτου (ποῦ ἔχει πλάτος περίπου 1 μέτρο) 30 μέχρι 40 έκατοστά καί τό ύπόλοιπο σέ βάθος μέχρι 1,20 μέτρα.

2) Σκάβουμε τίς θέσεις τῶν όπλοπολυβόλων (διαστάσεις 1.80 μέ 1,50 μέτρα ή καί μεγαλύτερο όταν ἔχουμε μεγάλους κορμούς) καί σέ βάθος άπό 60 έκατοστά μέχρι 1,20 μέτρα.

3) Σκάβουμε τίς θέσεις τῶν παρατηρητηρίων σέ βάθος άπό 60 έκατοστά μέχρι 1,20 μέτρα.

4) Σκάβουμε τίς θέσεις βολής τῶν όλμων καί όλμίσκων καί τά σκέπαστρα τῶν πυρ)κῶν καί τοῦ προσωπικοῦ.

5) Σέ κάθε πολυβολεῖο καί όπλ)λεῖο σκάβουμε σέ άπόσταση περίπου 3 μέτρα πιό μπροστά καί 10 μέτρα άριστερά καί δεξιά καί πάνω στό στρατιωτικό φρεΐδι άπό 2 ἕως 3 άτομικές θέσεις.

6) Σκάβουμε άπό τίς θέσεις τῶν ὅπλων καί μηχανημάτων πυρός πρός τά παρατηρητήρια καί τό Σ.Δ. μικρές λακούβες (τρύπες) ή χτίζουμε μικρά ντουβαράκια ὅπου τό ἔδαφος είναι βραχῶδες, σέ άπόσταση περίπου 10 μέτρα γιά νά μποροῦν νά μετακινοῦνται οί σύνδεσμοι καί οί προμηθευτές πυρ)κῶν μέ άλματα καί κάτω άπό έχθρικά πυρά.

7) Ὅταν δέν ἔχουμε δυνατότητα νά φτιάσουμε άμέσως σκέπαστρα, σκεπάζουμε πρόχειρα τίς θέσεις τῶν ὅπλων καί μηχανημάτων πυρός, τά παρατηρητήρια, τίς άτομικές θέσεις κλπ, γιά νά προφυλάξουμε τό προσωπικό καί τό ύλικό άπό τά θραύσματα καί τίς καιρικές συνθῆκες.

8) Άρχίζουμε τήν κατασκευή τῶν σκεπάστρων μέ σειρά σπουδαιότητας καί προτεραιότητας καί προοδευτικά. Βάζουμε σ' ὅλα σχεδόν μιά σειρά κορμῶν, κατόπιν τή δεύτερη, τρίτη κλπ, άνάλογα μέ τό χρόνο καί τά μέσα ποῦ διαθέτουμε.

9) Ένισχύουμε τήν όχύρωση μέ άμυντικά έπιβοηθήματα (συρματοπλέγματα, δεντροτομίες, ναρκοπέδια, παγίδες, ύπονομεύσεις κλπ), σύγχρονα καί προοδευτικά, άνάλογα μέ τά μέσα καί τό χρόνο ποῦ διαθέτουμε.

10) Συνδέουμε τίς λακοῦβες μέ όρυγμα συγκοινωνίας (ζίκ-ζάκ), πρός τό παρατηρητήριο καί τό ΣΔ γιά νά κινοῦνται οί σύνδεσμοι, οί προμηθευτές καί νά διακομίζονται οί τραυματίες.

11) Συνδέουμε τίς άτομικές θέσεις μέ χαράκωμα, τό όποῖο βαθαίνουμε προοδευτικά.

12) Σκάβουμε μικρά χαντάκια γιά τίς τηλεφωνικές γραμμές, άφ' ὅσο δέ μποροῦμε νά τίς στερεώσουμε στά τοιχώματα τῶν όρυγμάτων συγκοινωνίας.

13) Κατασκευάζουμε τά σκέπαστρα τοῦ ΣΔ (διοικησης, έπιτελείου, άσύρματου, τηλεφωνικοῦ κέντρου, κλπ), τοῦ σταθμοῦ έπίδεσης, τοῦ σταθμοῦ άνεφοδιασμοῦ, τῶν άποθηκῶν πυρομαχικῶν καί τροφίμων, τῶν μαγειρείων, τῶν σταύλων, κλπ.

14) Κατασκευάζουμε τά σκέπαστρα γιά τήν έφεδρεία τοῦ τάγματος.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ

1) Άρχίζουμε τήν κατασκευή τῶν σκεπάστρων άπό τό πιό ψηλό σημεῖο ὥστε τό γρηγορώτερο νά όργανωθεῖ ή περιβολή, ποῦ έξασφαλίζει μέ λίγη δύναμη τήν κατοχή τοῦ σημείου, κι' έπεχτείνουμε σέ συνέχεια τήν όχύρωση πρός τα κάτω

2) Τίς θέσεις τῶν ὅπλων καί μηχανημάτων πυρός σκάβουμε λίγο μικρότερες καί στενότερες καί όταν τελειώσουμε τό ἔργο ή στή διάρκεια τῆς κατασκευῆς τό διευθετοῦμε στίς κανονικές του διαστάσεις.

3) Στό σκάψιμο τά χώματα πετᾶμε δεξιά καί άριστερά καί σέ άπόσταση πάνω άπό 1 μέτρο γιά νά σκάψουμε τήν πατοῦρα.

4) Πρέπει νά προσέξουμε τήν κατασκευή τῆς εἰσόδου, ή όποία πρέπει νά εἶναι τσακιστή (ζίκ-ζάκ) καί νά σκεπάζεται καλά ὅπως καί τό ἔργο.

III. Έκθέσαμε παραπάνω σέ γενικές γραμμές τό πρῶτο μέρος, τήν όργάνωση τοῦ ένεργητικοαμυντικοῦ άγῶνα γενικά καί είδικά τοῦ Τάγματος πεζικοῦ. Τά στελέχη, αὐτά ποῦ γράφονται, δέν πρέπει νά τά πάρουν στήν καλούπια καί νά προσπαθήσουν νά τά έφαρμόσουν μονοκόμματα, άλλά πρέπει νά τά προσαρμόσουν στίς συγκεκριμμένες συνθῆκες ποῦ βρίσκονται κάθε φορά, άνάλογα μέ τήν άποστολή τους, τό ἔδαφος, τά μέσα καί τό χρόνο ποῦ διαθέτουν.

Μένει νά έξετασθεῖ τό δεύτερο μέρος, ή διεξαγωγή τοῦ ένεργητικοαμυντικοῦ άγῶνα τοῦ τάγματος πεζικοῦ, δηλαδή πῶς θά άρχίσει ό άγώνας, πῶς θα έξελιχθεῖ καί τί φάσεις καί περιπτώσεις θά παρουσιάσει, πῶς θά άντιμετωπίσουν τα στελέχη καί οί μαχητές τίς πιθανές καταστάσεις ποῦ θά παρουσιασθοῦν, πῶς θά διευθύνουν τόν άγώνα τά στελέχη, πῶς θά διοικήσουν τά πυρά τῶν τμημάτων τους καί πῶς θά άντενεργήσουν γιά νά τσακίσουν τήν έχθρική έπίθεση καί νά έκπληρώσουν τήν άποστολή τους.

('Υπόδειγμα)

Δ.Σ.Ε.
ΥΨΩΜΑ..................

ΟΠΛΟΠΟΛΥΒΟΛΕΙΟ 5

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

Α') Ἐπισημασμένες ἀποστολές (νύχτα, ὁμίχλη, βομβαρδισμός μέ καπνογόνα κλπ).

α/α	Στόχος καί εἶδος βολῆς	Ἀριθμός βολῆς καί παράγγελμα	Κλισιοσκόπιο	Ἐπισήμανση		Συνθηματικό		Περίπου κατανάλωση πυρομαχικῶν σέ φυσίγγια	Τρόπος βολῆς	Παρατηρήσεις
				Θέση Δίποδας	Θέση στή θυρίδα	Ἔναρξης τῆς βολῆς	Διακοπῆς ἤ παύσης τῆς βολῆς			
1	Κύριος Φραγμός		200	1	1	Φωτοβολίδα κόκκινη ἀπό παρατηρητήριο λόχου	Μέ διαταγή Διμοιρίτη ἤ Λοχαγοῦ	120 στό λεφτό	Θερισμός κατά διεύθυνση	
2	Παραγιά ὑψ. 1295 (Δευτερεύων φραγμός)	Φραγμός 3	200 ἕως 400	3	2	Ὅταν βάλει τό τάδε πολυβόλο	Ὅταν σταματήσει τό τάδε πολυβόλο	100 στό λεφτό	Θερισμός κι' ὕψος	
3	Ὕψωμα 1303 (βολή παρενόχληση)	Βολή 4	800	1	3	Μέ διαταγή Διμοιρίτη ἤ Λοχαγοῦ	Μέ πρωτοβουλία τοῦ σκοπευτή	[illegible]0 στήν ὥρα	Βολή σταθερή	
4	Δρόμος Πόρτας (βολή ἀπαγόρευσης)	Βολή 9	700	2	1	Μέ πρωτοβουλία ὁμαδάρχη		60 στήν ὥρα	Βολή σταθερή	

ΣΗΜΕΙΩΣΗ : 1) Γιά τήν ἐπισήμανση χρησιμοποιοῦμε πρακτικούς τρόπους. (Πάσσαλοι ἐπισήμανσης, ξύλινοι περιοριστῆρες κατά διεύθυνση καί καθ' ὕψος στή θυρίδα, καρφιά γιά τό δίποδα κλπ). 2) Περισσότερη προσοχή χρειάζεται στήν ἐπισήμανση τῆς βολῆς τοῦ Κύριου Φραγμοῦ καί σέ δεύτερη σειρά στούς δευτερεύοντες φραγμούς. Οἱ ἄλλες βολές δέν εἶναι τόσο συνηθισμένη περίπτωση στά ὁπλοπολυβόλα. 3) Τά στοιχεῖα τοῦ Κύριου Φραγμοῦ πρέπει νά τά ξέρουν ἀπ' ἔξω οἱ μαχητές.

Β΄. Ἀποστολές ὅταν βλέπουμε τό στόχο.

α/α	Ἀποστολές	Τομέας ἀποστολῆς			Συνθηματικό		Περ που κατανάλωση πυρομ)κῶν	Εἶδος βολῆς	Παρατηρήσεις
		Ἀριστερό ὅριο	Δεξιό ὅριο	Μπρόσθιο ὅριο	Ἔναρξης τῆς βολῆς	Διακοπῆς ἤ παύσης τῆς βολῆς			
1	Κύριος Φραγμός	Εἶναι ἡ ἴδια μέ τήν ἐπισημασμένη βολή τοῦ κυρίου φραγμοῦ. (Βολή σέ στόχο ἀνάλογα μέ τή σημασία του).							
2	Δεύτερη ἀποστολή	Βράχος	Καλύβα	Ἐξοκκλῆσι	Ὅταν ὁ ἐχθρός φθάσει στό ἐξοκκλῆσι	Διακοπή ἀπό ρέμμα μέχρι βραχάκια	60 φυσίγγια στό λεπτό	Βολή σέ στόχο	
3	Τρίτη ἀποστολή	Κοκκινόχωμα	Μάντρα	Ρέμμα	Μέ διαταγή Λόχου		Ἀπό ρέμμα μέχρι Βράχο 400 Σέ συνέχεια 120 στό λεπτό	βολή σέ στόχο	
4	Τέταρτη ἀποστολή								. . . . .
5	Ἀντιαεροπορική βολή (ἀπό ἐπιφανειακή θέση)				Μέ διαταγή διμοιρίτη ἤ μέ πρωτοβουλία σκοπευτῆ		600 φυσίγγια ἤ 20 ο)ο		Ἐφ' ὅσον προσφέρεται καί συμφέρει

Γ΄. Πίνακας ἐπισήμανσης τοῦ ἐδάφους.

Ὀνομασία σημείων	Κλισιοσκόπιο	Ὀνομασία σημείων	Κλισιοσκόπιο	Ὀνομασία σημείων	Κλισιοσκόπιο
Καλύβα	800	Δενδράκι	300	Λιθάρι	700
Φουντωτό	600	Ξέστερο	400		
Ἄσπρη Πέτρα	550	Βράχος	650		

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Στή στήλη κλισιοσκόπιο σημειώνουμε τό κλισιοσκόπιο πού θά βάλουμε στό ὅπλο. Τό κλισιοσκόπιο αὐτό εἶναι μικρότερο ἀπ' τήν ἀπόσταση ὅταν ὁ στόχος εἶναι χαμηλότερος καί μεγαλύτερο ὅταν ὁ στόχος εἶναι ψηλότερος.

(Ὑπόδειγμα)

Δ.Σ.Ε.
ΥΨΩΜΑ.................. ΟΛΜΟΒΟΛΕΙΟ 3

ΠΙΝΑΚΑΣ ΒΟΛΩΝ

α/α	Στόχος καί εἶδος βολῆς	Ἀριθ. βολῆς παράγγελμα	Ἄβακας	Τόρπανο	Ἀπόσταση Γωνία βολῆς	Γέμισμα	Τρόπος Βολῆς	Περίπου κατανάλωση πυρ)κῶν σέ βλήματα	Συνθηματικό: Ἔναρξης τῆς βολῆς	Συνθηματικό: διακοπή ἤ παύση τῆς βολῆς	Παρατηρήσεις
1	Κύριος Φραγμός		2500	45	650	1	Θερισμός κατά διεύθυνση (τέσσερες στροφές)	15 στό λεπτό	Φωτοβολίδα κόκκινη ἀπό παρατηρητήριο Λόχου	Μέ διαταγή τοῦ Λοχαγοῦ	
2	Ἀντέρισμα 1250 (Δευτερεύων Φραγμός)	Φραγμός 3	3100	90	730	2	Θερισμός κατά βεληνεκές (Κλιμάκωση τόσα μέτρα)	10 στό λεπτό	Ὅταν ἐκδηλωθεῖ ὁ κύριος φραγμός στό 1250	Ὅταν σταματήσει ὁ κύριος φραγμός ὑψ. 1250	
3	Ὕψωμα 1310 (Βολή παρενόχλησης)	Βολή 1	3500	75	1450	3	Βολή σταθερή	5 στήν ὥρα	Μέ διαταγή τοῦ Ταγ)χος	Μέ πρωτοβουλία στοιχιάρχου	
4	Γέφυρα Βυσσινιᾶς (βολή ἀπαγόρευσης)	Βολή 4	2150	15	1600	4	Θερισμός κατά βεληνεκές (Κλιμάκωση τόσα μέτρα)	15 στήν ὥρα	Ὅταν βάλει ἡ ἐνέδρα	Μέ διαταγή τοῦ Λόχου	

(Ὑπόδειγμα)

Δ.Σ.Σ.
ΥΨΩΜΑ.............. | ΠΟΛΥΒΟΛΕΙΟ 12

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ

Α΄. Ἐπισημασμένες ἀποστολὲς (νύχτα, ὁμίχλη, βομβαρδισμός μὲ καπνογόνα κλπ).

α/α	Στόχος καί είδος βολής	Είδος βολής Παράγγελμα	Κλισιοσκόπιο	Θέση Τρίποδα	Άντυγες: Ἀριστερά	Άντυγες: Δεξιά	Άντυγες: Σέ ὕψος	Συνθηματικό: Ἔναρξης βολῆς	Συνθηματικό: Διακοπῆς ἤ παύσης βολῆς	Περίπου κατανάλωση πυρομαχικών σέ φυσίγγια	Τρόπος βολῆς	Παρατηρήσεις
1	Κύριος Φραγμός		300	1	50	150	80	Φωτοβολίδα κόκκινη ἀπό Παρατηρητήριο Λόχου	Μέ διαταγή Λόχου	200 στό λεπτό	Θερισμός κατά διεύθυνση	
2	Αὐχένας Χότζα. (Βολή ἀπαγόρευσης)	Βολή 3	600	3	80	—	50	Ὅταν βάλει τό τάδε ὅπλο-πολυβόλο		150 στήν ὥρα	Θερισμός καθ' ὕψος	
3	Ἀνατολική πλαγιά ὑψώματος 1235 (Δευτερεύων φραγμός)	Φραγμός 5	300 μέχρι 600	2	20	90	30 μέχρι 60	Ὅταν βάλει ἡ ἕδρα χαράδρας	Ὅταν εἰδοποιηθεῖ ἀπό ὕψ. 123	200 στό λεπτό	Θερισμός κατά διεύθυνση καί καθ' ὕψος	
4	Ὕψωμα 1250 (Βολή παρενόχλησης)	Βολή 2	800	1	70	—	40	Μέ διαταγή Λοχαγοῦ		100 στήν ὥρα	Βολή σταθερή	

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: 1) Ὅταν δέν ἔχουμε ἄντυγα σέ ὕψος χρησιμοποιοῦμε ἕνα πρακτικό τρόπο 2) Γιά νά εἶναι σταθερές οἱ θέσεις τοῦ τρίποδα τοποθετοῦμε στό δάπεδο τοῦ πολυβολείου σανίδια ἤ ξύλα, στά ὁποῖα κάνουμε τρύπες γιά νά μπαίνουν τά πόδια τοῦ τρίποδα. 3) Τά στοιχεῖα τοῦ κύριου Φραγμοῦ πρέπει νά τά ξέρουν ἀπ' ἔξω οἱ μαχητές.

Β΄. Ἀποστολές ὅταν βλέπουμε τό στόχο.

α/α	Ἀποστολές	Τομεῖς ἀποστολῆς: Ἀριστερό ὅριο	Τομεῖς ἀποστολῆς: Δεξιό ὅριο	Τομεῖς ἀποστολῆς: Μπρόστιο ὅριο	Συνθηματικό: Ἔναρξης τῆς βολῆς	Συνθηματικό: Διακοπή ἤ παύσης τῆς βολῆς	Περίπου κατανάλωση πυρομ)κῶν	Εἶδος βολῆς	Παρατηρήσεις
1	Κύριος Φραγμό	Εἶναι ἡ ἴδια μέ τήν ἐπισημασμένη ἀποστολή τοῦ Κύριου Φραγμοῦ. (Βολή σέ στόχο ἀνάλογα μέ τή σημασία του).							
2	Δεύτερη ἀποστολή	Λιθάρι Α	Καλύβα	Νεκροταφεῖο	Ὅταν ὁ ἐχθρός φθάσει στό νεκροταφεῖο	Μέ διαταγή Δ)ρίτη	600 συνολικά	Βολή σέ στόχο ἀνάλογα μέ τή σημασία του	
3	Τρίτη ἀποστολή	Βράχος	Δασύλλιο	Ρέμμα	Μέ διαταγή ὁμαδάρχη	Μέ πρωτοβουλία σκοπευτή	300 συνολικά		
4	Ἀντιαεροπορική βολή (ἀπό ἐπιφανειακή θέση).				Μέ διαταγή Δ)ρίτη ἤ πρωτοβ. σκοπευτή		400 συνολικά ἤ 20 ο)ο		Ἐφ' ὅσον προσφέρεται καί συμφέρει

Γ΄. Πίνακας ἐπισήμανσης τοῦ ἐδάφους

Ὀνομασία σημείων	Κλισιοσκόπιο	Ὀνομασία σημείων	Κλισιοσκόπιο	Ὀνομασία σημείων	Κλισιοσκόπιο	Παρατηρήσεις
Καλύβα	800	Δενδράκι	300	Λιθάρι	700	
Φουντωτό	600	Ξώστερο	400			
Ἄσπρη Πέτρα	550	Βράχος	650			

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Στή στήλη κλισιοσκόπιο σημειώνουμε τό κλισιοσκόπιο πού θά βάλουμε στό ὅπλο. Τό κλισιοσκόπιο αὐτό εἶναι μικρότερο ἀπ' τήν ἀπόσταση ὅταν ὁ στόχος εἶναι χαμηλότερα καί μεγαλύτερο ὅταν ὁ στόχος εἶναι ψηλότερα.

Η ΗΘΙΚΟΠΟΛΙΤΙΚΗ ΔΟΥΛΕΙΑ ΣΤΗΝ 108 ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ

Τοῦ σ. ΒΑΣΙΛΗ ΑΣΠΡΙΔΗ, Ταγματάρχη Π. Ε.

«Νά προετοιμάζουνε ἀπό κάθε ἄποψη ἰδεολογικά καί ὀργανωτικοτεχνικά μαχητές καί στελέχη γιά νά κάνουν τούς πιό δύσκολους ἐλιγμούς καί πορεῖες καί νά δίνουν ἀποφασιστικά χτυπήματα στούς στόχους πού κάθε φορά καθορίζει τό Γ.Α. τοῦ Δ.Σ.Ε.»

(Ἀπό τίς ἀποφάσεις τῆς 5ης Ὁλομέλειας τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε.)

Ἡ πετυχημένη ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς πού τό Γενικό Ἀρχηγεῖο ἀνέθεσε στήν Ταξιαρχία μας, μέ τή γρήγορη μετακίνηση ἀπό τό Βίτσι στό Γράμμο καί ἡ πολεμική της ἐπίδοση, μᾶς πείθει ὅτι σωστά κατανοήθηκε ἡ ἀπόφαση τῆς Κ. Ε. τοῦ Κόμματός μας, γίνηκε κτῆμα ἀπό μαχητές καί στελέχη, τήν ἔκαμαν πράξη.

Ἡ συνοχή—πειθαρχία—γρηγοράδα καί ἀντοχή στή μεγάλη καί δύσκολη πορεία, ἡ ὁρμητικότητα τῶν τμημάτων μας γιά τήν κατάληψη τῶν ὀχυρωμένων ἐχθρικῶν στόχων Ὄρλιας—Πυρσόγιαννης—Ἀηδονοχωρίου—Βουρμπιάνης—Πυρσόγιαννης καί σέ συνέχεια ἡ ἀσταμάτητη δράση τους στή σημερινή μας διεξαγωγή φανερώνουν ὅτι ἡ Ταξιαρχία μας ἦταν ἠθικοπολιτικά καί ὀργανωτικοτεχνικά προετοιμασμένη.

Ἡ σπουδαιότητα τῆς ἠθικοπολιτικῆς δουλειᾶς μέσα στό τμῆμα μας εἶναι ὁλοφάνερη καί στηριγμένη πάνω στά συμφέροντα τῶν λαϊκῶν συμφερόντων καί ἡ στρατιωτική τεχνική του καταρτισμένη σύμφωνη μέ τίς ἀπαιτήσεις τοῦ ἀγώνα. Ἡ ἠθικοπολιτική ἀνωτερότητα τοῦ μαχητή τοῦ Δ. Σ. Ε. ἐκδηλώθηκε δῶ περισσότερο ἀπό κάθε ἄλλη φορά.

Ἐπιβάλλεται τώρα νά δοῦμε τί ἔγινε, ποιές μέθοδες καί τρόπους χρησιμοποιήσαμε, μά ἀκόμα καί τί πρέπει νά γίνει στό μέλλον σ' αὐτόν τόν τομέα. Ἄν τά στελέχη μας σωστά ἐκτιμήσουν τό βάρος τῆς ἠθικοπολιτικῆς δουλειᾶς, μελετήσουν καί ἀφομοιώσουν τήν πλούσια πείρα τοῦ τελευταίου τριμήνου, ἐξοπλισθοῦν ἀπ' αὐτήν καί δημιουργικά τήν προσαρμόσουν στίς ἀπαιτήσεις τῆς κάθε στιγμῆς, μποροῦμε μέ βεβαιότητα νά ποῦμε ὅτι ἐξασφαλίζουμε τήν ἀκαταμάχητη ἠθικοπολιτική ἀνωτερότητα ἀπέναντι στόν ἀντίπαλο καί ξανοίγουμε προοπτικές γιά νέες νικηφόρες μάχες. Αὐτός εἶναι καί ὁ σκοπός αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου.

Τήν ὅλη ἠθικοπολιτική μας δουλειά στό Βίτσι στηρίξαμε στά παρακάτω τέσσερα βασικά σημεῖα:

1. Γερό ὁλοκληρωμένο πολιτικό προσανατολισμό.

Ἐπιδιώξαμε μέ σειρά ἀπό συσκέψεις—συγκεντρώσεις—συνελεύσεις καί διαφωτιστικές ὁμιλίες νά δημιουργήσουμε σ' ὅλους τούς μαχητές καί τά στελέχη μας ἕναν ξεκάθαρο κι' ὁλοκληρωμένο προσανατολισμό καί ρωμαλέα αἰσιοδοξία γιά τό αὔριο τοῦ λαϊκοῦ θριάμβου. Μέ συνεδριάσεις τῶν κομματικῶν πυρήνων, κομματικά ἀχτίφ καί καθημερινή κομματική ἐπαφή μεταφέραμε στά στελέχη μας καί σέ συνέχεια στούς μαχητές τό πνεῦμα τῶν συσκέψεων τῶν στρατιωτικοπολιτικῶν στελεχῶν καί Π.Ε. τοῦ Μάρτη. Ἀφοῦ δείξαμε σ' ὅλους κι' ἔγινε πίστη τους ὅτι μποροῦμε νά καταφέρουμε στόν ἐχθρό συντριπτικά χτυπήματα μέ τολμηρές διεισδύσεις, καλλιεργήσαμε τό πνεῦμα τῆς ἐπίθεσης καί τήν ἐπιμονή στήν ἐκπλήρωση καί τῆς πιό δύσκολης ἀποστολῆς, τονίσαμε παράλληλα τίς μεγάλες δυσκολίες καί ἐμπόδια πού θά συναντούσαμε στήν ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς μας καί τήν ἀνάγκη τῆς ἐπιστράτευσης ὅλων τῶν δυνάμεών μας γιά τό ξεπέρασμά τους. Ἡ ζωή ἀπόδειξε πώς αὐτό ἔγινε συνείδηση στόν καθένα. Αὐτό φάνηκε στίς ὁλονύχτιες κοπιαστικές πορεῖες μ' ἕνα μέτρο χιόνι καί λάσπες, πού φορτωμένοι πυρομαχικά, ὅλμους καί πολυβόλα ἔδειξαν πρωτοφανή ἀντοχή—συνοχή καί πεῖσμα στήν ἐκπλήρωση τῆς ἀποστολῆς. Τά στελέχη μας μέ τό προσωπικό παράδειγμά τους στό σύνολό τους ἔπαιξαν τό καθοδηγητικό τους ρόλο. Τό ἴδιο καί σέ μεγαλύτερο βαθμό φάνηκε καί στίς ἐπιθετικές μας μάχες κι' ἐνέργειες πού ἐπακολούθησαν χωρίς καμμιά ἀνάπαυλα. Μέ τή συστηματική ἐπίμονη καί μεθοδική δουλειά οἱ μαχητές καί στελέχη μας προσανατολίστηκαν σωστά, πίστεψαν στή δύναμή μας καί στή δυνατότητα πού ἔχουμε νά νικᾶμε τόν ἀντίπαλο, μά παράλληλα εἶδαν κατάματα τίς δυσκολίες πού δέν τούς κρύψαμε, τίς χτύπησαν καί νίκησαν.

2. Ἐντατική συστηματική ἐκπαίδευση.

Ἔχοντας σάν γνώμονα αὐτά πού λέει τό βιβλίο «Στή δημοσιά τοῦ Βολοκολάμσκ»—δύσκολα στήν ἐκπαίδευση, εὔκολα στή μάχη—καί

τή διαπίστωση τοῦ Γ.Α. στήν κριτική του γιά τή μάχη τῆς Φλώρινας ὅτι στά τμήματά μας χρειάζεται μιά ἐντατική ἐκπαίδευση ρίξαμε ὅλο τό βάρος τῆς δουλειᾶς μας σ' αὐτόν τόν τομέα. Μελετήσαμε κι' ὀργανώσαμε μέ βάση τίς ἀδυναμίες πού παρουσιάσαμε στίς μέχρι τότε μάχες καί τήν προοπτική τῶν καινούργιων πού μᾶς περίμεναν μιά ἐντατική καθημερινή προγραμματισμένη προοδευτική ἐκπαίδευση. Ἀρχίσαμε ἀπό τίς ἀτομικές ἐντολές, γνώση καί χρήση τῶν ὅπλων, ἀσκήσεις, μ χες μέ πραγματική πυρά διμοιρίας, λόχου Τάγματος καί δοκιμαστικές νυχτερινές πορείες μέχρι καί Ταξιαρχίας.

Ἐπιμείναμε ἀναμορφωτικά ἰδιαίτερα τά στελέχη μας νά μπορούν νά ἐπιτύχουν συνδυασμό πυρῶν καί κίνησης, συντονισμό τῶν μέσων καί ἀνάπτυξη πρωτοβουλίας στήν ἀντιμετώπιση κάθε καινούργιου σ' ὁποιαδήποτε κατάσταση. Ἀπό τήν τέτοια συστηματική μας προσπάθεια οἱ μαχητές μας ἀπέκτησαν ἐμπιστοσύνη στά ὅπλα τους, ἔμαθαν νά χρησιμοποιοῦν τό ἔδαφος καλά, νά κινοῦν ὅπλα, σκάβουν ὀρύγματα καί ἀπέκτησαν τήν ἀντοχή ν' ἀγωνίζονται καί ἐπέμεναν στήν κορυφή τοῦ ὑποτιθέμενου ἐχθρικοῦ στόχου καί νά ξηλώνουν τά συρματοπλέγματα, ρίχνοντας πετυχημένα σταυρούς καί ἀν ζερ.

Δέν ἀρκεστήκαμε σέ ξερή διδασκαλία, ἀλλά μέσα στήν ἐκπαίδευση διαπαιδαγωγήσαμε τό μαχητή μας γιά νά νοιώσει πώς αὐτό πού κάνει συμφέρει σ' αὐτόν στήν οἰκογένειά του, στό Λαό καί στήν Πατρίδα. Πῶς ἔτσι θά νικήσει καί θά φέρει τή λευτεριά. Ἐπιβλέπεις τό Π.Ε. μας νά ναι πρωτοστάτης καί δίπλα στό μαχητή καί νά τόν βοηθάει, συμβουλεύει, ἐμψυχώνει. Κάναμε ἕναν ἐπίμονο ἀγώνα νά ξεριζώσουμε τήν ἀναρχίστικη ἀποκατάληψη ὅτι τά ξέρουμε ὅλα, πράγμα πού τό συναντάς ἀκόμα στούς διμοιρίτες καί πού ὅλη εἰ στό ἐπιζήμιο συμπέρασμα πώς δέν τούς χρειάζεται ἡ ἐκπαίδευση.

Ἐπιδιώξαμε καί πετύχαμε σ' ἕνα βαθμό νά ἀπαλλάξουμε τό κ ρφωμα πάνω σέ μιά ξεπεσ ἀπηρχαιωμένη φρασεολογία πού ἔχει τήν καταγωγή της στούς ἀστικούς στρατιωτικούς κανονισμούς.— Σκοπευτική γραμμή, ἀσφαλιστική περόνη κ.λ.π. καί δώσαμε μέ κατανοητή γλώσσα στούς μαχητές μας νά καταλάβουν καί ο πού πρέπει.

Ἡ κριτική πού γινόταν ὕστερα ἀπό κάθε ἄσκηση βοηθοῦσε καί ξεκαθάριζε μέ πεῖρα μαχητές καί στελέχη. Πολύ μᾶς βοήθησαν οἱ καθημερινές ὀργανωμένες σύντομες συνεργασίες μέ τίς διοικήσεις Ταγμάτων—Λόχων πάνω στή δουλειά τῆς ἡμέρας ὅπου μέ βάση τίς ἀδυναμίες ἐξετάζονταν μέ πεῖρα γιά τό ξεπέρασμά τους. Στίς ἴδιες τίς διοικήσεις ἔγιναν καί ἰδιαίτερα στρατιωτικά μαθήματα.

Ἡ ἐκπαίδευση συνεχίστηκε ἐντατικά παρά τίς ἄσχημες καιρικές συνθῆκες, χιόνια, κρύο, ἀέρα. Αὐτό ὅμως βοήθησε τούς μαχητές μας στήν ἐξοικείωση μέ τίς δυσκολίες καί τήν πάλη γιά τό ξεπέρασμά τους, πράγμα πού φάνηκε ἀποτελεσματικά.

Στή διάρκεια τῆς ἐκπαίδευσης παρουσιάστηκαν ἀδυναμίες καί ἐσφαλμένες ἀντιλήψεις ἀπό στελέχη μας, στρατιωτικά καί Π.Ε. Μπροστά στίς δυσκολίες τοῦ χειμώνα βρέθηκαν καί, λίγα εὐτυχῶς, στελέχη πού ὑποχώρησαν σ' αὐτές κι' ἀντί νά τίς καταπολεμήσουν εἶχαν τή γνώμη νά σταματήσει ἡ ἐκπαίδευση γιά καταλληλότερες καιρικές συνθῆκες. Χρειάστηκε ἐπίμονη δουλειά πού αὐτοί κατάλαβαν, ἐξάλειψαν καί πρωτοστάτησαν στό νά γίνει ἀκόμη ἐκπαίδευση κάτω ἀπό δυσκολότερες ὁποιεσδήποτε συνθῆκες, πράγμα πού ατσάλωσε κι' αὐτούς καί τούς μαχητές μας.

Βρέθηκαν Π.Ε. πού διατείνονταν ὅτι μέ τέτοια ἐντατική ἐκπαίδευση καί κάτω ἀπό τέτοιες καιρικές συνθῆκες δέν μπορεῖ νά γίνει καμμιά πολιτική δουλειά. Οἱ σ μας αὐτοί τό λιγότερο δέν καταλάβαιναν ὅτι ἡ πιό μεγάλη πολιτική δουλειά τῆς στιγμῆς ἦταν αὐτή ἡ ἴδια ἡ ἐκπαίδευση πού ἀνέβαζε τίς πολεμικές μας ικανότητες καί ἑπομένως ἐξυπηρετοῦσε τούς πολιτικούς μας σκοπούς. Ὅπως βρέθηκαν καί στρατιωτικά στελέχη πού ἤθελαν τέτοιο πρόγραμμα ἐκπαίδευσης πού δέν ἄφηνε περιθώριο γιά ἄλλου τύπου πολιτικής μας δουλειάς. Καί οἱ δύο ὅμως αὐτές ἀντιλήψεις δέν ἦταν σωστές. Ἀποτελέσματα τά δικά. Ἀποδείχτηκε ὅτι μέ μιά καλά μελετημένη ὀργάνωση ἡ δουλειά ἐξυπηρετοῦνταν καί οἱ δυό ἀδυναμίες πού δέν ἦταν ἀντίθετες ἀλλά σάμπως ἡ μιά τήν ἄλλη ἐξυπηρετώντας τόν ἴδιο σκοπό.

Οἱ παραπάνω ἀδυναμίες μαζί μ' ἕνα σχετικό μεγάλο ποσοστό ὀργανωμένων μαχητῶν κυρίως νέων, πού παρουσιάστηκαν στήν ἀρχή, μά ἀντιμετωπίστηκαν καί ξεπεράστηκαν ἔτσι καί, ἀντιμετωπίστηκαν καί ξεπεράστηκαν ἔτσι πού ἡ κατανόηση τῆς ἀνάγκης καί ὠφελιμότητας τῆς ἐκπαίδευσης ἦταν γενικό φαινόμενο. Μαχητές καί στελέχη μας ἔνοιωσαν βαθειά ὅτι κόπος καί ἱδρώτας στήν ἐκπαίδευση σημαίνει οἰκονομία αἵματος στή μάχη.

Παρακινήσαμε τόν ἐνθουσιασμό καί τίς φιλότιμες προσπάθειες μέ τήν προκήρυξη διαγωνισμοῦ γιά τήν καλύτερη ἐπίδοση στήν ἐκπαίδευση σάν μαχητής ἡ σάν τμῆμα καί δώσαμε ἠθικές καί ὑλικές ἀμοιβές στούς ἐκλεκτούς.

8. Ὀργανωτικοτεχνική προετοιμασία.

Γιά νά μπορέσει ἕνα τμῆμα ν' ἀνταποκριθεῖ στήν ἀποστολή του ἡ μεγάλη πορεία χρειάζεται κι ἡ ὀργανωτικοτεχνική προετοιμασία. Πρῶτο πού προσέξαμε στή συγκρότηση τῶν τμημάτων μας ἦταν ἡ ἐκλογή καί σωστή τοποθέτηση τῶν στελεχῶν στίς θέσεις τους, ἐπιδιώκοντας μέ βάση τά προσόντα καί ἱκανότητες τοῦ κάθε στελέχους νά σημαιοφόρει ὁ ἕνας τόν ἄλλο

λο, ἔτσι πού νά ἐξασφαλίζεται σέ κάθε τμῆμα μιά γενική διοίκηση πού νά εἶναι σέ θέση νά ἀντιμετωπίζει κάθε πρόβλημα, κάθε κατάσταση σωστά καί ἀπαρασάλευτα κάτω ἀπ' ὁποιεσδήποτε συνθῆκες. Π.χ. ὅταν ἕνα μας στέλεχος χαρακτηριζόνταν γιά κάποια προχειρότητα, ταλάντευση στίς δυσκολίες, ἔλλειψη πρωτοβουλίας ἤ νευρικότητα, δίπλα του τοποθετούσαμε ἐκεῖνον τό συνεργάτη πού διακρίνονταν ἀκριβῶς γιά τό ἀντίθετο τῶν παραπάνω ἀδυναμιῶν.

Στή συγκρότηση τῆς ὁμάδας μέ βάση καί τήν πείρα, ἐπιμέναμε σχολαστικά στή κατανομή τῶν ἀδυνάτων, ἀρρώστων, τραυματιῶν, ἡλικιωμένων καί γυναικῶν κατά τέτοιο τρόπο πού νά ἐξασφαλίζεται ἡ δυνατότητα σέ κάθε μιά νά ἀνταποκριθεῖ στό φορτίο—πορεία καί μάχη. Ἐδῶ παρουσιάστηκαν μικροσυναισθηματισμοί δέ θέλαν νά χωριστοῦν ἀπό γνωστούς, πατριῶτες καί φίλους.

Ἐπίσης ὁρισμένα στελέχη μας ἀντί νά ἀντιληφθοῦν τήν ἀνάγκη τοῦ τέτοιου τρόπου συγκρότησης τῆς ὁμάδας πού δέν ἐνίσχυε ἀριθμητικά τήν δύναμή μας, θέλησαν νά ἀφήσουν τούς ἀδύνατους σάν ἀνίκανους ν' ἀνταποκριθοῦν στήν ἀποστολή μας—δύσκολους δρόμους. Δέν ἄργησαν ὅμως καί οἱ ἴδιοι ν' ἀντιληφθοῦν, γιατί ἡ ζωή τό ἀπέδειξε, ὅτι οἱ σύντροφοι ἀδύνατοι αὐτοί συναγωνιστές ἄντεξαν καί στήν πορεία καί στίς μάχες κι' ἀνταποκρίθηκαν σ' ὅλες τίς ἀποστολές.

Προσέξαμε πολύ στή συγκρότηση καί κατανομή ὁπλισμοῦ καί πυρομαχικῶν, μέ διαρκῆ ἔλεγχο γιά τήν καθαριότητα καί καλή διατήρησή του. Ἐφοδιάσαμε τούς μαχητές μας μέ μάλλινα ροῦχα πού ἔγκαιρα ἑτοίμασαν τά συνεργεία μας καί ἐπιμεληθήκαμε κατά τό δυνατό τό ζήτημα τῆς τροφῆς, ἱματισμοῦ καί ὑπόδησής τους.

Γίνανε εἰδικές ὁμιλίες γιά τήν ἀποφυγή κρυοπαγημάτων.

Ἰδιαίτερα μᾶς ἀπασχόλησε τό ζήτημα τῆς μεταφορᾶς, δεδομένου ὅτι τά ζῶα μας ἦταν λιγοστά καί ἀδύνατα. Ἡ φροντίδα μας ὅμως γιά ἐξασφάλιση σάκκων καί σαμαριῶν πρίν ἀπό τήν ἐκκίνηση, ἡ σωστή κατανομή τοῦ φορτίου καί ἡ τοποθέτηση εἰδικῶν στελεχῶν ἐπικεφαλῆς τῶν ἡμιονηγῶν, μᾶς ἔδωσαν τή δυνατότητα παρ' τίς τεράστιες δυσκολίες νά εἴμαστε σέ θέση νά ἐξυπηρετήσουμε τήν ἐπίθεσή μας χωρίς καθυστέρηση γιατί τά μεταγωγικά μας τά πυρομαχικά μας ἔφτασαν ἔγκαιρα. Ἐδῶ πρέπει νά σημειώσουμε ὅτι οἱ ἡμιονηγοί μας, στήν πλειοψηφία τους κατέβαλαν ὑπεράνθρωπες προσπάθειες κατανοώντας τή σοβαρότητα τῆς ἀποστολῆς τους.

Ὅπως ἀπέδειξαν οἱ μάχες πού δώσαμε προσέχτηκαν εἰδικά τά μέσα συνδέσμων καί διαβιβάσεων καί τά συνεργεία μας τραυματιοφορέων καί νοσοκόμων, μέ ξέχωρη ἐπαγρύπνηση πάνω σ' αὐτά καί ἀποδείχτηκε πώς εἴχαμε κάμει καλή ἐπιλογή.

Μιά σοβαρή ἀδυναμία πού παρουσιάσαμε ἦταν ὅτι δέν ἐφοδιάστηκαν μερικά τμήματά μας μέ τήν προβλεπόμενη ποσότητα τροφῆς. Αὐτό ὀφείλεται στίς διοικήσεις τῶν τμημάτων μας πού παρ' ὅλο ὅτι περίμεναν ἀπό στιγμή σέ στιγμή τήν ἐντολή τῆς ἐκκίνησης, δέν εἶχαν ὀργανώσει τήν ἄμεση παραλαβή τροφίμων, εἶχαν τά ζῶα τους σκόρπια. Σάν ἀποτέλεσμα ἡ ἀδυναμία μας αὐτή εἶχε ἀπό τήν πορεία κιόλας μαχητές νά μείνουν νηστικοί.

Γιά τήν καλή ὀργανωτικοτεχνική προετοιμασία τοῦ Στρατοῦ μας πολύ μᾶς βοήθησε ἡ πείρα πού μᾶς ἔδωσε καί τό ἄρθρο τοῦ σ. Β. Βενετσανόπουλου πού δημοσιεύτηκε στό «Δημοκρατικό Στρατό» ἀκριβῶς τότε πού μᾶς ἀπασχολοῦσε τό ζήτημα αὐτό.

4. Ψυχική σύνδεση στό τμῆμα.

Τό μεγαλύτερο κεφάλαιο πού πρέπει πάντοτε νά προσέχουμε εἶναι ὁ [illegible] ἄνθρωπος. Τά λόγια αὐτά τοῦ σ. Μπαρτζιώτα ἦταν [illegible] μας γιά νά πετύχουμε τή στενή ψυχική σύνδεση μεταξύ στελεχῶν καί μαχητῶν, σ' ὅλο τό τμῆμα. Δέ θά μπορέσει νά πετύχει τό στέλεχος πού δέ θά κερδίσει τήν ψυχή τῶν μαχητῶν του καί τό τμῆμα του δέ θά μπορέσει νά προκόψει.

Κάθε μαχητής ἤ μαχήτρια ἔχει τά δικά του ξέχωρα ζητήματα καί τό δικό του ψυχικό κόσμο. Ἀκριβῶς ἀπό τή γνώση καί λύση ὅλων αὐτῶν τῶν ἀτομικῶν ζητημάτων τοῦ καθενός ἐξαρτᾶται καί ἡ ψυχική ἑνότητα σ' ὅλο τό τμῆμα.

Πολλές εἶναι οἱ περιπτώσεις πού στρατιωτικοί διοικητές καί Π.Ε. χαρακτηρίζουν εὔκολα μαχητές ἤ μαχήτριες σάν τεμπέληδες, ἀπρόθυμους, ἀπειθάρχους, γκρινιάρηδες, χωρίς νά ψάξουν νά βροῦν τά αἴτια πού τραβοῦν σ' αὐτές τίς ἀρνητικές ἐκδηλώσεις, νά τά ἐξαλείψουν, νά τούς κάνουν καλούς καί πειθαρχικούς μαχητές.

Ὁ τελευταῖος ἀγώνας πού διεξάγουμε κλόνισε λίγο—πολύ τήν ὑγεία πολλῶν συντρόφων. Ἕνα μεγάλο ποσοστό εἶναι τραυματίες καί ὑποφέρουν ἀπό τά τραύματά τους. Ἀκόμη πολλοί πιστεύουν ὅτι δέν [illegible] ἤδη τόσο ἀπό ἀντικειμενικές συνθῆκες—μετακινήσεις, νοσηλεῖες, μεταφάξεις κλπ.—μά κυρίως ἀπό δικές μας ὑποκειμενικές ἀδυναμίες. Ἄλλοι πάλι, ἰδιαίτερα οἱ νεοεπιστρατευμένοι, ἔχουν τή νοσταλγία τοῦ σπιτιοῦ, δυσκολεύονται νά προσαρμοστοῦν στίς δύσκολες συνθῆκες τοῦ σημερινοῦ ἀγώνα, δέν ἐξοικειώθηκαν ἀκόμα μέ τόν πόλεμο καί δέν ἔχασαν τό φόβο.

Ὅλα αὐτά καί μιά σειρά ἄλλα προβλήματα δημιουργοῦν στό μαχητή, πολλές φορές, διάφορα συναισθήματα πού τόν σπρώχνουν σέ ἀρνητικές ἐκδηλώσεις πού μποροῦν νά προληφθοῦν ἄν τό στέλεχος συνδεθεῖ ψυχικά μέ τό μαχητή καί τόν βοηθήσει παρακινώντας νά τόν ἀναπτύξει ὅλη τή δημιουργικότητά του.

Τό ζήτημα τῶν ἀρρώστων δέν τό ἀντιμετωπίσαμε μόνο ἀπό τήν πλευρά τῆς ὑγειονομικῆς ὑπηρεσίας, ἀλλά τό εἴδαμε καί τό λύσαμε κυρίως μέ ἐπίμονη πολιτική δουλειά. Ὀργανώσαμε τό ξέχωρο συσσίτιο τῶν ἀσθενικῶν, στομαχικῶν, ἐντερικῶν, μά ἐπειδή τά μέσα καί οἱ δυνατότητες πού εἴχαμε δέν ἦταν ἐπαρκῆ ἔπρεπε μέ ἰδιαίτερη πολιτική δουλειά σ' αὐτούς νά τούς πείσουμε ὅτι οἱ συνθῆκες καί οἱ ἀπαιτήσεις τοῦ ἀγώνα ἐπιβάλλουν νά ἐπιστρατέψουν ὅλες τίς ἠθικές καί σωματικές τους δυνάμεις γιά νά νικήσουν καί τήν ἀρρώστεια.

Δείξαμε ὅλη μας τή στοργή καί τούς δώσαμε ὅσο ἐπέτρεπε ἡ κατάσταση μιᾶς ξεκούρασης καί ἀνανέωσης τῶν δυνάμεων, ἀ[illegible] τρέψαμε σέ βοηθητικές δουλειές γιά ἕνα ὁρισμένο διάστημα. Οἱ ἄρρωστοί μας ἐκτίμησαν τή στοργή καί τή φροντίδα μας καί μ' ἐνθουσιασμό πηγαίνανε ξανά στά τμήματά τους δίνοντας ἔτσι τή δυνατότητα καί σ' ἄλλους νά ξεκουραστοῦν. Οἱ ἴδιοι οἱ ἄρρωστοί μας κατανόησαν στήν πλειοψηφία τους τή στενότητα τῶν [illegible] πού ἔχουμε γιά τήν [illegible] περίθαλψή τους σέ σχέση μέ τό ποσοστό τῶν ἀρρώστων.

Μέ ὅμοιους τρόπους καί μεθόδους ἀντιμετωπίσαμε καί τό ζήτημα τῶν τραυματιῶν μας, παρ[illegible] τους, αὐτόχρονα νά ἀνεβάζουν τό ἀγωνιστικό τους πεῖσμα, νά μάθουν νά παλεύουν καί νά νικοῦν τούς πόνους, ἔχοντας σάν ὁδηγό τους τόν ἥρωα τῆς Σοβ. Ἕνωσης Μερέσιεφ καί τούς τραυματίες τῆς Κ[illegible]. Συγκινητική ἦταν καί εἶναι ἡ κατανόηση τῶν τραυματιῶν μας καί ἔχουμε πολλές περιπτώσεις πού οἱ τραυματίες μας μέ τό παράδειγμά τους παρακινοῦν κι ἄλλους πού ὅτ[αν] φέρουν ἡλικιωμένους, ἀδύνατες κοπέλλες, ἀρρώστους στήν ἔνταση τῶν προσπαθειῶν τους γιά τό ξεπέρασμα τῶν δυσκολιῶν.

Πέρα πολλές εἶναι οἱ περιπτώσεις πού ἀγωνιστές μέ ἱστορία, παληοί, ἐκδηλώνουν ἀπροθυμία, στενοχώρια, δυσπιστία κ.λ.π. καί πάντα σχεδόν στό βάθος αὐτῶν τῶν ἐκδηλώσεων βρίσκουμε τό ζήτημα τῆς ἠθικῆς ἀμοιβῆς τους. Σοβαρά μᾶς ἀπασχόλησε τό πρόβλημα αὐτό. Ὑποδείξαμε στίς διοικήσεις ταγμάτων καί λόχων ὅτι μιά σοβαρή ἀδυναμία τους, ἡ παραμέληση τοῦ ζητήματος τῶν ἠθικῶν ἀμοιβῶν, ἐπιδρᾶ ἀρνητικά στό ξεσήκωμα καί μαχητικοποίηση τοῦ τμήματός τους. Τονίσαμε ἰδιαίτερα στούς Π.Ε. πώς πρέπει νά ἐξηγοῦν ὅτι χωρᾶ στήν ἱστορία κάθε ἀγωνιστή πού ἔχει στό Δ.Σ.Ε. ἕνα χρόνο καί πάνω καί νά κινεῖ προτάσεις. Ἀκόμη καί μιά περίπτωση ἐξαιρετικῆς ἐκδήλωσης νά μήν ἀφήνουν ἀνικανοποίητη. Δέν ἀρκεστήκαμε μόνο σ' αὐτό γιατί ἐξακολουθοῦσε ἡ ἀδυναμία μας· ἐπικοινωνήσαμε καί [illegible] διοικήσεις καί βγάλαμε μιά ἐπιτροπή ἠθικῶν ἀμοιβῶν στήν Ταξιαρχία πού ἐξετάζει κι ἐφαρμόζει ὅλα τά ζητήματα καί παίρνει τό ἱστορικό καί τά στοιχεῖα τοῦ κάθε παληοῦ μαχητῆ καί μαχήτριας.

Στό τρίμηνο ὀνομάστηκαν στήν Ταξιαρχία μας:

Λοχίες	310
Ἐπιλοχίες	188
Ἀξ)κοί	83
Προήχθηκαν λοχίες σέ ἐπιλοχίες	15
Προήχθησαν ἀξιωματικοί	80
Δόθηκαν μετάλλια διάφορα	44
Ἀναφέρθηκαν συνολικά	718

Στό ἴδιο τρίμηνο σ' ἕνα μεγάλο ποσό [illegible]σαμε ἐκείνους. Προτείναμε ἀκόμη ἐκείνους τούς ἀγωνιστές πού οἱ ταλαιπωρίες τοῦ ἀγώνα ἐκλόνισαν τήν ὑγεία τους καί χρησιμοποιοῦνται σέ βοηθητικές δουλειές τοῦ [illegible] πολύ τους ἐνδιέφερε τό ζήτημα τῆς ἠθικῆς τους ἀμοιβῆς.

Παρ' ὅλα αὐτά τό πρόβλημα τῶν ἠθικῶν ἀμοιβῶν παραμένει σάν καθημερινό πρόβλημα τῶν διοικήσεων καί ἰδιαίτερα τῶν Π.Ε. Ἡ ἀκολουθία καί ἡ ἐπιμονή τῆς ἠθικῆς ἀμοιβῆς χωρίς τσιγκουνιά μά καί χωρίς ἐπιπολαιότητα κι' ἀμελέτητη ἀπροχειρότητα δυναμώνει καί ἀνεβάζει τό τμῆμα, σπρώχνει καί μέ τό τεχνικό ἄρθρο γιά τίς ἠθικές ἀμοιβές πού δημοσιεύτηκε στό «Δημοκρατικό Στρατό».

Ὁ Λαός μας εἶναι συμπαραστάτης τοῦ ἀγώνα μας. Καινούργιοι μαχητές καί μαχήτριες ἔρχονται ἀκατάπαυστα στίς γραμμές μας. Ἡ γρήγορη ἀφομοίωση καί ἀξιοποίησή τους εἶναι ἕνα ἀπό τά σοβαρά καθήκοντα τοῦ στελέχους μας, ἰδιαίτερα τοῦ Π.Ε., μά καί τοῦ κάθε συνειδητοῦ μαχητῆ. Μέ μιά ἰδιαίτερη στοργή καί περιποίηση, μέ ἐντατική διαφωτιστική καί στρατιωτική δουλειά, μέ τήν τοποθέτηση δίπλα καί κοντά σέ γερούς [illegible] πετύχαμε ἱκανοποιητικά ἀποτελέσματα. Ἡ ἐξοικείωση τοῦ καινούργιου μέ τόν πόλεμο πρέπει νά εἶναι βασικό μας μέλημα. Ἐμεῖς τό πετύχαμε μέ τή συμμετοχή τῶν νέων σέ μικρές κι ὕστερα σέ μεγαλύτερες ἐνέργειες.

Δέν εἶναι στή φύση τοῦ ΔΣ ἡ λιποταξία. Ἀντίθετα εἶναι στή φύση τοῦ ΜΦΣ. Καταβάλαμε κάθε προσπάθεια νά ἐξαλείψουμε τά πολιτικά αἴτια πού προκαλοῦν τή λιποταξία καί χωρίς νά αὐτοϊκανοποιούμαστε, σέ μεγάλο βαθμό τό πετύχαμε. Καί τά λίγα κρούσματα λιποταξιῶν πού εἴχαμε στό διάστημα αὐτό κυρίως ἀπό αἰχμάλωτους φαντάρους φανερώνει ὅτι βρισκόμαστε στό σωστό δρόμο, ὅμως γιά τήν ἐξάλειψή του πρέπει πιό γερά νά δυναμώσουμε τήν πολιτική μας δουλειά καί αὐτό εἶναι ζήτημα τιμῆς γιά τούς Π.Ε. μας.

Μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι στήν Ταξιαρχία μας ἔχουμε ἀνεβασμένη ψυχική διάθεση. Αὐτό φαίνεται ἀπό σειρά ἐκδηλώσεις ὅπως ἡ ἀλληλεγγύη, ἀγάπη, εὐχάριστη ὀργανωμένη ζωή καί ψυχαγωγία καί τό χαρακτηριστικότερο ἡ ἐπιμονή τῶν τραυματιῶν μας νἄρθουν — πάλι

στό τμήμα τους. Όμως καμμιά αυταπάτη δέ χρειάζεται. Υπάρχουν καί θά υπάρχουν συν. καί συναγωνίστριες μέ τά ιδιαίτερά τους ζητήματα καί συναισθήματα πού θά πρέπει ν' αποτελούν αντικείμενο καθημερινής φροντίδας τών στελεχών μας καί ιδιαίτερα τών Π.Ε.

Η ΠΟΛΕΜΙΚΗ ΜΑΣ ΕΠΙΔΟΣΗ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΟ

Όλη ή ήθικοπολιτική δουλειά πού κάνει ό Π.Ε. αποβλέπει στό νά ανεβάσει τήν πολεμική επίδοση. Καί ό στρατιωτικός όμως διοικητής δέ θά πρέπει νά ενδιαφέρεται λιγότερο γιά τήν ήθικοπολιτική δουλειά γιατί είναι ολοφάνερο ότι άν τό τμήμα του δέν είναι ήθικοπολιτικά πανέτοιμο, δέ θά μπορέσει νά τό οδηγήσει σέ νικηφόρες μάχες. Είναι ανάγκη αυτοί οί διοικητές νά εξαλείψουν ολοκληρωτικά τήν απαράδεχτη αυτή υποτίμηση τής ήθικοπολιτικής δουλειάς, νά συνεργάζουνται στενά μαζί καί νά βοηθούν τόν Π.Ε. έτσι πού όλο καί πιό ψηλά ν' ανεβαίνει ή ήθικοπολιτική στάθμη τού τμήματός τους.

Αναμφισβήτητο είναι ότι τά αποτελέσματα πού πετύχαμε στήν πολεμική μας επίδοση εί(ναι) ικανοποιητικά παρά τά μικρά καί μεγαλύτερα σφάλματα πού γίναν. Θά ήταν όμως ακόμα μεγαλύτερα άν είχε εξαλειφθεί ή παραπάνω σοβαρή αδυναμία καί άν ή ήθικοπολιτική μας δουλειά ανέβαινε κατά τή διάρκεια τών μαχών.

Τό ψηλό ήθικό μαχητών καί στελεχών μας κατανίκησε όλες τίς δυσκολίες καί τήν τραχύτητα τών μαχών. Εδώ πρέπει νά σημειώσουμε ότι καθόλη τή διάρκειά τους, παρά τη σκληρότητα δέν παρατηρήθηκε αποδιοργάνωση σέ κανένα τμήμα μας.

Αποφύγαμε τόν κίνδυνο αυτό γιατί πραγματοποιήθηκαν τά παρακάτω: α) ζωντανή παρακολούθηση τών μαχών από τήν Ταξιαρχία β) Οί έδρες τών διοικήσεων όπως τούς υποδείχτηκε ήταν πάντα κοντά στά μαχόμενα τμήματα γ) Είχαν στενή συνεχή σύνδεση μ' αυτά δ) Οί Π.Ε. καί οί βοηθοί τους υπεύθυνοι γιά τη δουλειά στό Μ.Φ.Σ., γυναικών, Σλαβομακεδόνων βρίσκονται, ανάμεσα ή κοντά τούς μαχητές, τούς παρόρμησαν καί κρατούσαν τή συνοχή τους. ε) Δέν διέφευγαν μαχητές από τή μάχη γιά τή μεταφορά τραυματιών γιατί αυτό προηγούμενα είχε τονιστεί σάν επιζήμιο καί απαράδεχτο καί ζ) Κάθε κενό πού δημιουργούν αν στή μάχη συμπληρώνονταν αμέσως καί γίνονταν γρήγορη ανασυγκρότηση.

Δέ θά καταπιαστούμε μ' αυτές καθαυτές τίς μάχες γιατί γι' αυτές γράφτηκε ειδικό άρθρο από τό σ. Ζήρα πού μελετάει τόσο τήν οργάνωσή του, όσο καί τήν τακτική πού ακολουθήθηκε κατά τή διεξαγωγή τους. Οί διοικητικές ικανότητες καί ή επαναστατική πρωτοβουλία πού δείξαν τά στελέχη μας, ή άμιλλα σέ ήρωϊσμό κι' αυτοθυσία μαχητών—μαχητριών καί στελεχών μας καί τ' αποτελέσματα φανερώνουν ότι τό τμήμα μας ήθικοπολιτικά ήταν πανέτοιμο.

Στό δίμηνο Απρίλη—Μάη ή Ταξιαρχία μας έκαμε:

Επιθέσεις σέ ισχυρά οχυρωμένους στόχους καί κατοικημένους τόπους	22
Αμυντικές μάχες	2
Κρούσεις	40
Ενέδρες	15
Μικροσυμπλοκές	32
Βολές μέ όλμους καί πυροβόλα σέ στόχους διάφορους	50
Σαμποτάζ	8
Συνολικά ενέργειες	169

Από τίς παραπάνω ενέργειές μας ό εχθρός είχε τίς παρακάτω απώλειες:

Νεκρούς αξιωματικούς	22
Νεκρούς στρατιώτες	589
Τραυματίες αξιωματικούς	30
Τραυματίες στρατιώτες	982
Αιχμάλωτους αξιωματικούς καί ενωμοτάρχες	18
Αιχμαλώτους στρατιώτες	139
Συνολικές απώλειες πού προξενήσαμε στόν εχθρό	1780

Πήραμε λάφυρα 309 μουλάρια καί άλογα, άφθονα είδη οπλισμού, στρατοπεδείας, ιματισμού καί τροφίμων.

Τά αποτελέσματα θά ήταν σημαντικότερα άν δέν γίνονταν τά σφάλματα τής αποστολής πρός Κασταννιανή καί ή αναστολή της. άν πετυχαίναμε τόν αποκλεισμό τού εχθρού στήν Πυρσόγιαννη.

Μεγάλο ποσοστό τών παραπάνω αποτελεσμάτων οφείλεται στό μικροπόλεμο πού τή σοβαρότητά του κατανόησε ό κάθε μαχητής, μαχήτρια καί στέλεχός μας.

Η ΤΑΞΙΑΡΧΙΑ ΜΑΣ ΣΤΗ ΔΙΑΤΑΞΗ

Ό Π.Ε. πρέπει νά έχει τήν ικανότητα νά προσαρμόζει τήν πολιτική του δουλειά στίς καινούργιες συνθήκες πού κάθε φορά δημιουργούνται, νά πιάνει τό κεντρικό πρόβλημα, πάνω σ' αυτό νά ρίχνει τό περισσότερο βάρος του ενώ παράλληλα δέν θά πρέπει νά αφίνει καί τούς άλλους τομείς.

Οί Π.Ε. μας μπόρεσαν γρήγορα νά ξεχωρίσουν τό καινούργιο πού ή ζωή καί ό πόλεμος παρουσίασε καί είδαν ότι εκείνο πού χθές ήταν κεντρικό πρόβλημα παραχώρησε τή θέση του σήμερα σέ άλλο. Όμως δυσκολεύτηκαν λίγο νά βρούν τρόπους καί μέθοδες νά οργανώσουν γρήγορα τή δουλειά τους γιά ν' ανταποκριθούνε στά καινούργια καθήκοντα.

Έτσι στήν Ταξιαρχία μας πού μετά τό ξεκαθάρισμα τού εχθρού πήρε διάταξη καινούργια προβλήματα ζητούσαν τή λύση τους μέ οξύτητα.

Α. Μέ πολύ γρήγορους ρυθμούς έπρεπε νά γίνει γερή οχύρωση γιά αντιμετώπιση εχθρικής

επίθεσης.

Β. Ἔπρεπε νά ἐντείνουμε στό ἔπακρο τά μέτρα ἐπιφυλακῆς γιά ν' ἀποφύγουμε ἐχθρικό αἰφνιδιασμό.

Γ. Νά ὀργανώσουμε ἕνα συστηματικό μικροπόλεμο.

Ἐκεῖνοι πού ἔπρεπε νά μᾶς ἐκτελοῦσαν τά τρία αὐτά [illegible] μας καθήκοντα ἦσαν τά στελέχη μας καί οἱ μαχητές μας. Μετά τίς σκληρές μάχες πού δώσαμε ἔγινε στήν Ταξιαρχία μας μιά ἀλλαγή στή σύνθεση ἀριθμητική καί ποιοτική.

Τά τμήματά μας συμπληρώθηκαν α) Μέ παληούς ἐλασίτες, ἀπόλεμους μαχητές καί μαχήτριες πού μᾶς ἦρθαν ἀπό τά Θεσσαλικά τμήματα [illegible] ἀπό τήν [illegible] καί μέ μιά νοοτροπία βοηθητικοῦ πού [illegible] γιά τά μετόπισθεν. Αὐτό ὀφείλεται σε ἐσφαλμένη πολιτική πού τά ἁρμόδια στελέχη ἀκολούθησαν, καλλιεργώντας τους τό αἴσθημα ὅτι εἶναι [illegible], ἀόπλιστοι καί στέλνονται ὄχι γιά πόλεμο ἀλλά γιά ἐνίσχυση.

Τό σοβαρό λάθος αὐτό παρατηρεῖται σέ πολλές περιπτώσεις καί στά Νοσοκομεῖα ἤ ἀναρρωτήριά μας ὅπου ἀντί τά στελέχη μας [illegible] καί ΠΕ νά κάνουν ἰδιαίτερη πολιτική δουλειά στούς μαχητές μας πού [illegible] καί ξεχωριστά στόν καθένα ἀκόμη, ἀκολουθοῦν τόν εὔκολο δρόμο λέγοντας τους ὅτι τά τμήματα θά τούς χρησιμοποιήσουν σε βοηθητικές ἐλαφριές δουλειές. Εἶναι φανερό ὅτι οἱ [illegible] δημιουργοῦν πρόσθετα καί δύσκολα προβλήματα στους πολιτικούς [illegible] τῶν τμημάτων, [illegible] διπλός [illegible] γιά τήν προσαρμογή τους καί κάποτε χωρίς ἀποτέλεσμα.

β) Με μαχητές καί στελέχη τῆς 159 Ταξιαρχίας πού διακρίνονταν μέν γιά τήν πίστη τους στόν ἀγώνα καί τήν παλληκαριά τους, ἀλλά εἶχαν ἕνα ἀνταρτίστικο πνεῦμα πού δυσκόλευε τήν προσαρμογή τους καί [illegible] γιά τήν παραμέληση τους στόν τομέα τῶν ἠθικῶν [illegible]. γ) Μέ μαχητές καί μαχήτριες τῆς [illegible] ἡλικιωμένους, [illegible] λογική [illegible], πού χρησιμοποιοῦν [illegible] στή συνεργασία μας.

Εἶναι φανερό ὅτι ἡ τέτοια σύνθεση [illegible] τή πολεμική μας δουλειά [illegible] βαθμό [illegible] τή γρήγορη [illegible].

Πετύχαμε ἱκανοποιητικά ἀποτελέσματα μέσα σέ σύντομο χρονικό διάστημα ἔχοντας ὁδηγό μας τήν [illegible] μας [illegible] τά στελέχη.

Ἀμέσως εἴπαμε τούς καινούργιους στήν Ταξιαρχία μας ἀπό [illegible], εἴδαμε τήν ἱστορία του, τή νοοτροπία του, τήν [illegible] του καί τίς ἀνάγκες του. Πήραμε τήν [illegible] γιά τον [illegible], δώσαμε [illegible] γιά ὅλους [illegible] νά [illegible] ξεχωριστά καί [illegible] ὅλους, ὀνομάσαμε [illegible] καί κινήσαμε [illegible] γιά [illegible] ἀνάλογα μέ τήν ἱστορία τοῦ καθένα. Τό [illegible] ἐνδιαφέρον, ἡ στοργή καί ἡ [illegible] ἔφεραν μιά τέτοια ψυχική σύνδεση καί τούς συγκίνησαν τόσο πού ρίχτηκαν εὐσυνείδητα τήν [illegible] τῶν καθηκόντων. Πάνω στήν ἴδια βάση δουλέψαμε καί στούς ἄλλους καί γρήγορα προσαρμόστηκαν στίς καινούργιες συνθῆκες.

Μαχητές καί στελέχη μας ὕστερα ἀπό τήν κοπιαστική δουλειά, συσκέψεις, δημοκρατικές συνελεύσεις καί συγκεντρώσεις [illegible] τήν ἀνάγκη [illegible] σημασία τῆς ὀχύρωσης καί [illegible] μέ ὁρμή νά [illegible] τά [illegible]. Σ' ἕνα μῆνα ὁλοκληρώθηκε σχεδόν ἡ ὀχύρωση. Ἔγιναν τά παρακάτω ὀχυρά:

Πολυβολεῖα καί ὁπλοπολυβολεῖα	176
Ὁλμοβολεῖα	23
Παρατηρητήρια	17
Ἀμπριά	67
Ἀποθῆκες πυρομαχικῶν	12
Σύνολο ὀχυρῶν πού ἔγιναν	295

Σκάφτηκαν ἀκόμα δυό χιλιάδες μέτρα χαρακώματα καί 90 ἀτομικές θέσεις. Γιά νά [illegible] τά ὀχυρά μας κόψανε καί μεταφέρανε 13.468 ξύλα κι' ἀπάνω τους ἔπεσε ἕνα [illegible] μέτρο χώμα ἤ πέτρα.

Τό ἔργο αὐτό γίνονταν παράλληλα μέ τά αὐστηρά μέτρα ἀσφάλειας καί τήν ἀνάπτυξη τοῦ μικροπολέμου, ἀλλά καί κάτω ἀπό ἐχθρικά πυρά.

Εἶναι φανερό ὅτι γιά νά γίνει τό ἔργο αὐτό χρειάστηκε ὑπερένταση τῶν δυνάμεων μαχητῶν καί στελεχῶν καί ἀκατάπαυστη πολιτική δουλειά πού νά ξεσηκώνει ἐκείνους πού ἔδειχναν σημάδια κόπωσης.

Εἶναι συγκινητικό τό φαινόμενο γραμματέας [illegible], ἡλικιωμένοι κι' ἀδύνατοι [illegible], νά [illegible] τήν [illegible] καί τούς πόνους τους, νά φορτώνονται [illegible] κορμούς δέντρων καί νά [illegible] μόλις τέλειωνε τό πολυβολεῖο τους. Παρατηρήθηκαν [illegible] καί [illegible], ποῦ ξεπεράστηκαν. α) Δέν [illegible] σωστά τά [illegible] ὀχύρωσης. β) Δέν ὑποδείχτηκαν μέ ἀκρίβεια οἱ θέσεις καί δέν βοηθήθηκαν οἱ [illegible], γιά νά γίνουν τά ἔργα σύμφωνα μέ τούς κανόνες τῆς ὀχυρωματικῆς καί [illegible] δεύτερη ἄσκοπος κόπος. γ) Δέν ἐκτιμήθηκαν [illegible] οἱ σωματικές δυνατότητες τοῦ καθένα καί [illegible] πού θά [illegible]. Ὅταν ὁ [illegible] χρησιμοποιήθηκε στό κουβάλημα ξύλων, ὁ [illegible] στό [illegible] καί οἱ ἀδύνατοι σωματικά στά μέτρα ἀσφάλειας κλπ. ἡ ἀπόδοση τῆς δουλειᾶς ἦταν [illegible]. δ) Δέν [illegible] τόσο [illegible] ὅσο ἔπρεπε ἡ [illegible] στήν ὀχύρωση.

Ἐφαρμόσαμε σχολαστικά τά μέτρα ἀσφάλειας [illegible] μέ τόν ἐχθρό μέ [illegible], κρούσεις, ἐνέδρες, [illegible] φυλάκια, σκοπιές καί συνεχεῖς ἐφόδους μέ προσωπικό ἐ-

λεγχο τῶν διοικήσεων ἀπό Ταξιαρχία, ὡς κάτω καί νύχτα μέρα. Κάθε ἀδυναμία πού παρατηρούσαμε στις ἔφοδους γίνονταν ἀφορμή διδασκαλίας κι' ἐκπαίδευσης πάνω σ' αὐτό. Μιλήσαμε σ' ὅλους γιά τή σοβαρότητα τῶν μέτρων ἀσφάλειας μέ βάση τήν πεῖρα πού εἴχαμε ἀπό τά ἀτυχήματα πού πάθαμε στό ΔΣΕ ἀπό τή χαλάρωση τῶν μέτρων ἀσφάλειας.

Δυό εἶναι οἱ βασικώτερες αδυναμίες πού πρέπει οἱ διοικήσεις νά προσέξουν πολύ. α) Οἱ σκοποί μας πολλές φορές δέν σταματᾶνε συναγωνιστές γιατί, ὅπως λένε, τούς γνώρισαν. Ὅμως πίσω ἀπό τό γνώριμό τους ἀκολουθοῦν ἄλλοι πού εἶναι ἐνδεχόμενο κάποια φορά νά εἶναι ἐχθρός πού ἐ[illegible] τήν ἀπ[illegible] του ὁ[illegible] τό γνωστό τοῦ σκοποῦ καί πιό δέ [illegible]. β) Οἱ διοικήσεις δέν παίρνουν αὐστηρά ὅπως πρέπει μέτρα σέ κάθε παράπτωμα — ὅπως ὕπνο, σ[illegible]ποῦ, τηλεφωνήτριας, ἐγκατάλειψη σκοπιᾶς κλπ. καί ἀντιμετωπίζουν μόνο διαφωτιστικά τήν περίπτωση. Πράγμα πού δέ διαπαιδαγωγεῖ τούς μαχητές γιά τή σοβαρότητα τῶν μέτρων ἀσφάλειας κι' ἐγκυμονεῖ κινδύνους.

Παράλληλα μέ τά δυό παραπάνω δέ σταματήσαμε να κινοῦμε μία ἐκπαίδευση προσαρμοσμένη στις συνθῆκες καί ἀνάλογα μέ τίς δυνατότητες.

Εἶναι γνωστό ὅτι ἕνας Λαϊκοεπαναστατικός στρατός πού δέ χρησιμοποιεῖ καί τό μικροπόλεμο πλάϊ στόν τακτικό πόλεμο μοιάζει μέ πολεμιστή πού ἔχει τό ἕνα του μόνο χέρι. Μέ μιά καλομελετημένη ὀργάνωση τοῦ μικροπόλεμου κι' ἕνα ξεσήκωμα πού ἐπιδιώξαμε στό πνεῦμα τῆς ἅμιλλας σέ τμήματα καί μαχητές πετύχαμε ἱκανοποιητικά ἀποτελέσματα. Μέσα στό μήνα Μάη μέ:

Μικροεπιθέσεις	5
Μικροσυμπλοκές	32
Κρούσεις	38
Ἐνέδρες	12
Σαμποτάζ	8
Συνολικές ἐνέργειες μικροπολέμου	95

Προξενήσαμε στόν ἐχθρό τίς παρακάτω ἀπώλειες:

Νεκρούς ἀξιωματικούς	2
Νεκρούς στρατιῶτες	119
Τραυματίες	190
Πιάσαμε αἰχμαλῶτες	6
Συνολικά	317

Ἀκόμη καταστρέψαμε 22 πολυβολεία ἐπανδρωμένα, σκοτώσαμε 20 μουλάρια καί πιάσαμε δύο, μαζέψαμε δέκα χιλιάδες μέτρα καλώδιο καί ἄλλα μικρολάφυρα, μέ 6 μόνο δικές μας ἀπώλειες καί αὐτό εἶναι πολύ σοβαρό.

Τ' ἀποτελέσματα αὐτά δικαιώνουν ἐκεῖνο πού στίς συσκέψεις μας τόνισε ὁ σ. διοικητής τῆς Ταξιαρχίας μας. «Ἄν κάνουμε καθημερινό συστηματικό μικροπόλεμο μποροῦμε δῶ στό Γράμμο νά τρῶμε ἕνα ὁλόκληρο ἐχθρικό τάγμα τή μέρα, νά τοῦ κάνουμε τό βίο ἀβίωτο καί τότε δέ θάρθει ποτέ ὁ ἐχθρός κατά δῶ, ἀλλά θά πάμε ἐμεῖς κατά κεῖ καί θά τόν ἀποτελειώσουμε».

Κι' ἐδῶ παρουσιάσαμε ὅμως τ' ἀρνητικά μας. Δέν κατάλαβαν οἱ Δ)σεις μας ὅτι μέ τό μικροπόλεμο ὄχι μόνο μαθαίνουμε κι' ἀναστατώνουμε τόν ἐχθρό, ἀλλά ταυτόχρονα ἐκπαιδεύουμε, ἐξοικειώνουμε στόν πόλεμο καί σκληραγωγοῦμε τό μαχητή μας. Ἔτσι α) Δέ φρόντισαν νά περάσουν ἀπό τό σχολεῖο αὐτό τοῦ μικροπόλεμου διαδοχικά ὅλοι οἱ μαχητές καί μαχήτριες, ἀλλά γιά νά ἐξασφαλίζουν ἐπιτυχίες ἔκαμαν τό μικροπόλεμο ὑπόθεση λίγων ἐπίλεκτων μαχητῶν καί στελεχῶν, ἐνῶ θά μποροῦσαν ἀνάμεσα στούς ἐπίλεκτους νά παίρνουν καί ἄπειρους. β) Ὑποτιμήθηκε πολύ ἡ γυναίκα στό μικροπόλεμο μέ τόν ἰσχυρισμό «αὐτή ἡ ἀποστολή εἶναι δύσκολη, νά μήν πάει ἡ γυναίκα» ἐνῶ ταυτόχρονα κοπέλλες ἔκλαιγαν γιατί δέν τίς ἔπαιρναν σ' ἀποστολές. Οἱ σ. αὐτοί ξέχασαν ὅτι στίς σκληρές μάχες τοῦ Δυτ. Γράμμου οἱ κοπέλλες μας δείξαν προτερήματα καί [illegible] πολεμικ[illegible] κι' [illegible] ὅτι [illegible] μ' ὁλόκληρο τό τμῆμα τους, [illegible] σκληρότερες μάχες.

Ὕστερα ἀπό τίς σκληρές μάχες τοῦ Ἀπρίλη ἡ δουλειά στό Μ.Φ.Σ. χαλάρωσε σημαντικά. Ἔγκαιρα ὅμως καί παράλληλα μέ τό μικροπόλεμο ἐντείναμε τίς προσπάθειές μας καί σ' αὐτόν τόν τομέα. Πιάσαμε ὀργανωτικά τή δουλειά τοποθετώντας ξανά ὑπεύθυνους στά τάγματα, συγκροτήσαμε τίς Ἐπιτροπές Συναδέλφωσης, κάναμε 6 τηλεβοϊστικούς σταθμούς, ἐφοδιάσαμε ὅλες τίς διμοιρίες ἀπό ἕναν τηλεβόα. Δίνονταν καθημερινό πρόγραμμα ἐκπομπῶν ἀπό τήν Ταξιαρχία ὅσο γιά τά σημαντικώτερα γεγονότα, ὅσο καί μέ τοπικό συγκεκριμένο περιεχόμενο [illegible] βάση τῶν πληροφοριῶν πού βγάζαμε ἀπό [illegible] γιά τ' ἀπέναντί μας ἐχθρικό τμῆμα. Κάθε μας ἐκπομπή ἄνοιγε κι' ἔκλεινε μέ τραγούδια πατριωτικά, ἀλλά καί κλέφτικα ἀπό καλούς τραγουδιστές πού πολύ συγκινοῦσαν τούς φαντάρους.

Ἔγιναν τό Μάη 61 ὁμιλίες μέ 28 θέματα. Σκορπίστηκαν πίσω ἀπ' τήν ἐχθρική διάταξη 23.500 ἔντυπα πού μᾶς στάθηκαν ἀπό τό Γ.Α. καί μόνοι μας πολυγραφήσαμε. Στήσαμε 4 φωτεινές ἐπιγραφές, γράψαμε συνθήματα μέ ἀσβέστη, κάναμε γελοιογραφίες καί συνθήματα για τήν ἐν[illegible]ική διάταξη.

Πληροφορίες ἀπό τίς [illegible]λώσεις καί τούς 2 αὐτόμολους [illegible] βεβαιώνουν τή θετική ἐπίδραση πού ἔχει ἡ δουλειά μας αὐτή στόν ἐχθρό. Αὐτό ἀκόμα φάνηκε ἀπό συναδελφωτικά γράμματα πού ἄφησαν οἱ φαντάροι κατά τή σύμπτυξή τους ἀπό τό Ἅη—Λιά Ὀξιᾶς.

Ἡ δουλειά τοῦ Μ.Φ.Σ. δέν ἔχει ἀπαλλαγεῖ [illegible] ἀπό ὁρισμένα στρατιωτ[illegible] [illegible] καί ἡ ὑποτίμηση ἐκδηλώνεται μ' αὐτό τόν τρόπο: «Τό τουφέκι κι' ὁ ὄλμος θά φέρουν τή νίκη» ἤ καί «ξ[illegible] μ' [illegible]

ἕνα σωρό ἀποστολές κι' αὐτόμολοι πουθενά». Ὑπάρχουν ὅμως καί Π.Ε. πού δέν τή θεωροῦν δικιά τους δουλειά, δέν τήν ὀργανώνουν καί δέν τήν καθοδηγοῦν, ἀλλά τήν ἀφήνουν μόνο στούς ὑπεύθυνους πράγμα πού δείχνει ὅτι δέν κατάλαβαν τή βαρύτητα πού ρίχνει το κόμμα μας στίς σημερινές ἰδιαίτερες συνθῆκες.

Τα καλά ἀποτελέσματα τῆς ἐπίδοσης τῆς Ταξιαρχίας μας ὀφείλονται κοντά στ' ἄλλα καί στό γεγονός ὅτι προσέξαμε τήν ἰδιαίτερη ψυχοσύνθεση καί τά προβλήματα τῶν γυναικῶν, τῶν ἐπονιτῶν, τῶν σλαυομακεδόνων. Βοηθήσαμε πραχτικά τούς ὑπεύθυνους τῶν παραπάνω τομέων μέ τακτικές συνεργασίες ὑποδειχνοντάς τους τρόπους ὀργάνωσης καί καθοδήγησης τῆς δουλειάς τους.

Δίνοντας στόν καθένα μιά συγκεκριμένη ἀποστολή στόν τομέα του, ἐπιμέναμε ἰδιαίτερα στόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο θά βοηθοῦνε τούς ἀντίστοιχους συνεργάτες τους τῶν Ταγμάτων—λόχων καί πάντα σέ συνεργασία μέ τίς διοικήσεις τους. Ἐπιμέναμε στον ἔλεγχο τῆς δουλειάς πούκαμαν κατά τήν ἀποστολή τους καί καθορίζαμε τά καινούρια τους καθήκοντα.

Οἱ ὑπεύθυνοί μας δέν περιορίζονταν ἀποκλειστικά στα ὅρια τῆς δουλειᾶς τοῦ τομέα τους, ἀλλά τούς συνηθίσαμε νά προσέχουν, νά μελετοῦν κάθε πρόβλημα—ζήτημα πού πέφτε στήν ἀντίληψή του, νά ἐνημερώνουν τίς διοικήσεις καί ἐμᾶς, ὥστε ν' ἄχουμε μιά καλή εἰκόνα τοῦ κάθε τμήματος, νά επεμβαίνουμε ἔγκαιρα προσωπικά γιά τήν ἀντιμετώπισή τους. Ἔτσι καθημερινά ἕνα πραγματικό πολιτικό ὄργανο—μα τῶν τμημάτων μας γίνεται ἀπό τή διοίκηση τῆς Ταξιαρχίας καί τά στρατιωτικά καί πολιτικά στελέχη τοῦ ἐπιτελείου της. Δέ γίνεται ὅμως ἀκόμα στό βαθμό πού πρέπει τό ἴδιο ἀπό τίς διοικήσεις τῶν Ταγμάτων μας καί τό ἐπιτελείο τους, κι' αὐτό βαρύνει περισσότερο ἐμᾶς.

Ἀκόμα πολύ βοήθησαν οἱ συσκέψεις στελεχῶν πούγιναν κατά λόχο, τάγμα, Ταξιαρχία—στρατιωτικοπολιτικές, στρατιωτικῶν, Π.Ε. γυναικῶν, ἐπονιτῶν. Δέν πραγματοποιήσαμε σύσκεψη Σλαυομακεδόνων σέ κλίμακα Ταξιαρχίας ἄν καί μπορούσαμε καί θ' ἀνέβαζε τή δουλειά μας. Τά θέματα κάθε σύσκεψης δίνονταν νωρίτερα στίς διοικήσεις καί τά στελέχη καί προετοιμάζονταν.

Προσέξαμε ἰδιαίτερα οἱ Δημοκρατικές Συνελεύσεις νά ὀργανώνουνται καλά, νά πιάνουν τά προβλήματα πού συγκινοῦν τούς μαχητές γιά νά παίρνουν ὅλοι ζωντανό μέρος καί νά ὑποδείχνουνται πάντα στό τέλος τά γενικά καθήκοντα, μά καί ξεχωριστά γιά τόν καθένα. Ἐπίσης ἐπιδιώξαμε νά ἐπικρατεῖ σ' αὐτές τό πνεῦμα τῆς γόνιμης κριτικῆς καί θαρραλέας αὐτοκριτικῆς κι' αὐτό τό πετύχαμε ὡς ἕνα βαθμό μέ ἐπίμονη διαπαιδαγωγητική δουλειά στούς κομματικούς πυρῆνες καί τίς ἀτομικές ἐπαφές.

Ἡ κομματική ὀργάνωση μέσα στήν Ταξιαρχία μας ἦταν πάντα τό κίνητρο γιά τό ξεσήκωμα τοῦ τμήματός μας. Ἡ τοποθέτηση τῶν κομ. γραμματέων στούς πυρῆνες, ἡ κατατόπιση τῶν κομματικῶν μας μελῶν καί στελεχῶν μέ τίς συνεδριάσεις ἤ τίς κομματικές ἐπαφές ἔκαναν τούς κομμουνιστές καί κομμουνίστριες νά πρωτοστατοῦν κάθε φορά στήν ἐκπλήρωση τοῦ κάθε καθήκοντος.

Παρουσιάσαμε ὅμως καί ἔχουμε ἀδύνατες πλευρές στόν ὀργανωτικό τομέα πού οἱ βασικώτερες εἶναι: α) Δέν τοποθετήθηκαν σ' ὅλους τούς πυρῆνες κομματικοί γραμματεῖς καί κεῖ πού μπῆκαν δέ βοηθήθηκαν ν' ἀναπτυχθοῦν καί ν' ἀποδώσουν κομματικά. β) Δέ δίχνουμε ὅσο πρέπει βάρος στήν κομματική δουλειά καί μόνον εὐκαιριακά ἤ σέ δύσκολες περιπτώσεις θυμόμαστε τό κόμμα. γ) Δεν εἶναι λίγες οἱ περιπτώσεις πού Δημοκρατικές Συνελεύσεις πνίγουνται μέσα σέ τύπους, δέν παίρνουν συζητητικό χαραχτήρα, δέν παίρνουν ζωντανό μέρος ὅλοι οἱ μαχητές καί μαχήτριες στή λύση τῶν προβλημάτων κι' αὐτό δείχνει ὅτι μερικοί Π.Ε. ἐξακολουθοῦν νά μή μελετοῦν τά προβλήματα πού συγκινοῦν τούς μαχητές καί δέν τίς καθοδηγοῦν. δ) Οἱ Π.Ε. μας δεν ἀξιοποιοῦν ἀποδοτικά τούς βοηθούς του, ὀργανώνοντας καλές, ταχτικές, σύντομες συνεργασίες μαζί τους καί δεν ἐλέγχουν τή δουλειά τους. Παρουσιάστηκε μάλιστα περίπτωση πού Π.Ε. ἐπειδή δέν ὀργάνωνε καλά τίς δουλειές του, πάντα ἦταν πολυάσχολος καί «δέν τούμενε καιρός» νά συνεργαστεῖ μαζί τους.

Ὅπως βλέπουμε πολλές εἶναι οἱ ἀδυναμίες πού παρουσιάζουμε στούς περισσότερους τομεῖς. Ἀναμφισβήτητο εἶναι ὅτι ἄν ὅλα τα στελέχη μελετοῦσαν τά ἔντυπά μας, ἐφημερίδες, περιοδικά, βιβλία πού εἶναι πραγματικός θησαυρος, θά ἐξοπλίζονταν μέ γνώση, πείρα, θα ἦσαν σέ θέση νά ὀργανώνουν, νά καθοδηγοῦν καί νά λύνουν σωστά δημιουργικά ὅλα τά προβλήματα. Δυστυχῶς ὅμως δέν μελετᾶμε κι' ὅτι πετυχαίνουμε τό ὀφείλουμε σέ μιά αὐθόρμητη ὑπερένταση. Δουλεύουν περισσότερο τά πόδια παρά τό μυαλό. Χαρακτηριστικό εἶναι εἶνο πούπε ἕνας διοικητής στόν Π.Ε. του: «Ν' ἀφήσουμε τά κλωθογυρίσματα καί νά στρωθοῦμε στή συνεργασία». Ὅλοι ἀναγνωρίζουμε τήν ἀνάγκη τῆς μελέτης. Μά ἡ αἰώνια δικαιολογία» «δέν ἔχουμε καιρό, πνιγήκαμε στή δουλειά». Ὅμως μποροῦμε καί εἶναι μεγάλη ἀνάγκη ἄν θέλουμε νά βοηθήσουμε περισσότερο τό ἀγώνα, μα καί νά μή μείνουμε πίσω, νά ὀργανώσουμε—προγραμματίσουμε ἔτσι τίς δουλειές μας καί τή ζωή μας πού νά βρίσκουμε τόν καιρό νά μελετᾶμε. Ἡ ὀργάνωση τῆς αὐτομόρφωσης μαζί μέ τήν ἐπανάληψη τῶν μορφωτικῶν κύκλων πού ἐγκαινιάσαμε [illegible] κάνει στ' ἄρθρα τοῦ «Δημοκρατικοῦ Στρατοῦ» θά μᾶς προωθήσει καί θά μᾶς κάνει ἱκανότερους ν' ἀ-

ΜΕΡΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΑΠ'ΤΗΝ ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΜΑΧΗΤΩΝ ΚΑΙ ΑΞ)ΚΩΝ ΤΟΥ Δ. Σ. Ε. ΠΡΟΣ ΤΟΝ Π. Ε. ΤΟΥ Γ. Α.

Τοῦ σ. ΑΛΕΚΟΥ ΨΗΛΟΡΕΙΤΗ

Τό βασικό συμπέρασμα

Ἕνα ἀπό τά σοβαρότερα προβλήματα τῆς πολιτικῆς δουλειᾶς μέσα στό ΔΣΕ εἶναι τό πρόβλημα τῆς δημιουργίας καί στερέωσης στενῆς καί ἀδιάρρηκτης ψυχικῆς ἐπαφῆς ἀνάμεσα στούς Π. Ε. ὅλων τῶν τμημάτων τοῦ Δ. Σ. μέ τούς μαχητές, τίς μαχήτριες καί τούς ἀξιωματικούς τοῦ τμήματός του. Ἡ λύση τοῦ προβλήματος αὐτοῦ ἐξασφαλίζει τό λύσιμο μιᾶς σειρᾶς ἄλλων προβλημάτων τῆς πολιτικῆς μας δουλειᾶς ὅπως εἶναι: Τό πρόβλημα τῆς καλῆς τοποθέτησης τῶν στελεχῶν, τό πρόβλημα τῶν ἠθικῶν ἀμοιβῶν, τό πρόβλημα τῆς ἠθικοπολιτικῆς προετοιμασίας τοῦ τμήματος καί τῆς ἀνύψωσης τοῦ ἰδεολογικοῦ ἐπιπέδου μαχητῶν καί στελεχῶν, τό πρόβλημα τῆς μελέτης καί τῆς ἀντιμετώπισης τῶν ἀτομικῶν ζητημάτων τοῦ κάθε μαχητῆ καί στελέχους κ. ἄ. Ἡ ὕπαρξη στενῆς ψυχικῆς ἐπαφῆς ἀνάμεσα στόν Π. Ε. καί τούς μαχητές καί στελέχη τοῦ τμήματός του, ἀπό τό διοικητή του μέχρι τόν ὁμαδάρχη, ἀποτελεῖ τή βασική προϋπόθεση γιά τή λύση ὅλων τῶν προβλημάτων τῆς πολιτικῆς μας δουλειᾶς μέσα στό ΔΣΕ. Ὅπως στή μάχη ἡ ἐπί τόπου ἀναγνώριση τοῦ ἐδάφους ἀποτελεῖ τήν κατώτερη ἀρχή γιά τήν ὀργάνωση τῆς ἐπιχείρησης, ἔτσι καί στήν πολιτική δουλειά, ἡ μελέτη τῶν ἀνθρώπων, τοῦ κάθε ἑνός χωριστά καί ἡ ὕπαρξη στενῆς ψυχικῆς ἐπαφῆς μαζί τους ἀποτελεῖ τό κλειδί τῆς ἐπιτυχίας. Χωρίς αὐτό, ἡ «πολιτική δουλειά» του γίνεται ἀφ' ὑψηλοῦ, μακρυά ἀπ' τήν ψυχή τῶν μαχητῶν πού δέν ἀγκαλιάζει τά καθημερινά τους προβλήματα καί δέν δονεῖ τίς εὐαίσθητες χορδές τῆς ψυχῆς τους εἶναι «φωνή βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ».

... νά ἀνταποκριθοῦμε στίς ἀπαιτήσεις τοῦ ἀγώνα.

Τά στελέχη μας καί πρῶτ' ἀπ' ὅλους οἱ Π. Ε. ἔχουν τήν ἠθική ὑποχρέωση νά δίνουν τήν καθημερινή συστηματική τροφή σ' ὅλους τούς μαχητές καί μαχήτριες. Ἀκόμη καλύτερα νά ὀργανωθεῖ τό ὁμαδικό διάβασμα καί ἡ συζήτηση τῶν ἐφημερίδων μά καί τῶν τόσο διδακτικῶν βιβλίων τῆς Σοβιετικῆς πολεμικῆς φιλολογίας. Σάν παράδειγμα μπορεῖ νά σταθεῖ ἡ δουλειά πού κάνουν οἱ ὑπεύθυνοι γυναικῶν καί Σλαβομακεδόνων. Φιλοδοξία τοῦ κάθε Π. Ε. πρέπει νάναι ὅλοι οἱ μαχητές του νά διαβάζουν καθημερινά, κανένας νά μήν εἶναι ἀγράμματος καί οἱ Σλαβομακεδόνες νά μάθουν τή γλώσσα τους.

Γιά ν' ἀνεβάζουμε συνεχῶς τή δουλειά μας ἐπιδιώξαμε νά κυριαρχεῖ σέ κάθε ἐκδήλωση τό πνεῦμα τῆς ἅμιλλας. Ἡ πεῖρα πού εἴχαμε ἀπό τή δίμηνη ἅμιλλα τοῦ Γ. Α. πολύ μᾶς βοήθησε. Ἡ ἐκλαΐκευση κάθε ἐπιτυχίας μέ παρακινητικές ἀνταποκρίσεις στόν τύπο, μέ τόν τηλέγραφο στή διάταξη, μέ ἐπαίνους σ' ἐκείνους πού ξεχώριζαν στή δουλειά καί στόν πόλεμο, ἀνέβαζε τήν ἅμιλλά μας ὅλο καί σέ ψηλότερα ἐπίπεδα. Μέ πλατειές πανηγυρικές συσκέψεις ἀρχίσαμε τήν ἅμιλλα τῆς ΕΠΟΝ καί τῶν γυναικῶν. Οἱ Σλαβομακεδόνες μας κήρυξαν ἅμιλλα ἀνάμεσά τους καί κατά τάγμα. Ὁ ἐνθουσιώδικος παλμός τῆς ἅμιλλας εἶναι ἔκδηλος στά τμήματά μας τόσο στή ζωή, ὅσο καί στήν πολεμική ἐπίδοση. Οἱ ἐφημερίδες μας τῶν γυναικῶν καί τῆς ΕΠΟΝ, τά πλαίσια καί τά συνθήματα μέ τά πλάνα, τήν ἐπίδοση καί τά ὀνόματα τῶν ἐπιλέκτων εἶναι κεῖνα πού φουντώνουν τήν ἀτμόσφαιρα τῆς ἅμιλλας καί οἱ ἐπιτυχίες κάνουν τούς μαχητές μας νά νοιώθουν τό ἀκατανίκητο ὅπλο τῆς ἅμιλλας.

Ὁ ἐχθρός διώχτηκε ματωμένος καί [illegible] ἀπ' τό Γράμμο κάτω ἀπ' τά δυνατά χτυπήματα τοῦ Δ. Σ. Ε.

Ἡ στρατιωτική, πολιτική καί ἠθική κρίση πού συγκλονίζει συθέμελα τό μοναρχοφασισμό, τόν ἀναγκάζει νά κάνει τήν ὕστατη ἀπεγνωσμένη προσπάθειά του στό Βίτσι.

Στό Βίτσι πρέπει νά τσακιστεῖ, νά χάσει τόν πόλεμο κι' ἐμεῖς κι' ὁ Λαός μας νά κερδίσουμε τόν πόλεμο καί τήν εἰρήνη.

Στελέχη καί μαχητές τῆς Ταξιαρχίας μας μακρυά ἀπό κάθε αὐτοϊκανοποίηση πρέπει σέ μιά ἀποφασιστική [illegible], τώρα πού στίς 5 Ἰουνίου ἡ Ταξιαρχία μας κλείνει ἕνα χρόνο ἔνδοξης ἱστορίας, νά εἶναι πανέτοιμοι ἠθικοπολιτικά καί στρατιωτικοπολεμικά γιά νά φέρουν σέ πέρας κάθε ἀποστολή πού θά μας ἀναθέσει τό Γενικό Ἀρχηγεῖο μας.

Γιά τήν ἀπόχτηση τῆς ψυχικῆς ἐπαφῆς χρειάζεται καθημερινή ἐπίμονη καί συστηματική προσπάθεια: Χρησιμοποίηση μέσων καί τρόπων πού κρίνει νά μεταχειριστεῖ καί νά ἐφαρμόζει ὁ κάθε Π.Ε. Οἱ τρόποι αὐτοί δέν μπορεῖ νά εἶναι οἱ ἴδιοι γιά ὅλα τά τμήματα καί γιά ὅλους τούς ἀνθρώπους, οὔτε καί εἶναι δυνατό νά ἐφαρμόζονται σήμερα καί αὔριο μέ τόν ἴδιο τρόπο. Ἀλλάζουν διαρκῶς καί πλουτίζονται μέ τήν πείρα καί τήν προσεχτική μελέτη τῶν ἀνθρώπων.

Οἱ δεκάδες τά γράμματα πού φτάνουν καθημερινά στόν Π.Ε. τοῦ Γ.Α. ἀπό μαχητές καί ἀξ)κούς τοῦ ΔΣΕ δείχνουν ὅτι τό πρόβλημα τῆς δημιουργίας στενῆς ψυχικῆς ἐπαφῆς ἀνάμεσα στούς Π.Ε. καί τούς μαχητές δέν ἔχει λυθεῖ ἱκανοποιητικά. Τό γεγονός αὐτό σπρώχνει δεκάδες μαχητές καί ἀξιωματικούς νά ἀπευθύνονται καθημερινά στόν Π.Ε. τοῦ Γ.Α. καί νά ζητοῦν πράγματα πού ἡ λύση του βρίσκεται στά χέρια ἢ περνᾶ ἀναγκαστικά ἀπό τά χέρια τῶν Π.Ε. τοῦ τμήματός τους.

Ἔλλειψη λοιπόν στενῆς ψυχικῆς ἐπαφῆς ἀνάμεσα στούς Π.Ε. καί τούς μαχητές καί ἀξ)κούς τῶν τμημάτων τους. Αὐτό ἀποτελεῖ τό πρῶτο γενικό συμπέρασμα πού βγαίνει ἀπό τίς δεκάδες τά γράμματα πού φτάνουν καθημερινά στόν Π.Ε. τοῦ ΓΑ τοῦ ΔΣ.

Εἶναι φανερό πώς κανείς μαχητής εἴτε ἀξ)κός τοῦ ΔΣΕ δέν θά γράφει ποτέ γιά ζήτημά του στόν Π.Ε. τοῦ ΓΑ ἄν [illegible] δηλαδή του ὁ Π.Ε. του σάν στενό φίλο του καί στοργικό πατέρα. Ἄν τούς ἕνωναν στενοί ψυχικοί δεσμοί.

Πολλές φορές συμβαίνει καί τό ἄλλο. Ὁ μαχητής ἀπευθύνεται στόν Π.Ε. του. Δέν βρίσκει ὅμως τήν ἀπαιτούμενη κατανόηση ὅσο καί λύση στό ζήτημά του καί αὐτό τόν ἀναγκάζει νά ἀπευθυνθεῖ στόν Π.Ε., παρόλο πού καταλαβαίνει πώς θά μποροῦσε νά λυθεῖ τό ζήτημα στό τμῆμα του. Χαρακτηριστικό εἶναι τό παράδειγμα τοῦ σ. Λίτσα Θανάση. Εἶναι 43 χρονῶν καί ὑπηρετεῖ στό πυροβολικό. Στίς 24)8 ἦρθε στό Δ.Σ. ἡ γυναίκα του πού εἶχε νά τή δεῖ 3 χρόνια, ἀπό τότε πού αὐτός ἀνέβηκε στό βουνό. Τήν ἔστειλαν κι' αὐτήν στό πυροβολικό. Ὁ σ. Λίτσας ζήτησε νά τοῦ ἐπιτρέψουν νά συναντηθεῖ μαζί της. Ἡ διοίκησή του δέν τοῦ τό ἐπέτρεψε. Αὐτό τόν ἀνάγκασε νά γράψει στόν Π.Ε. τοῦ Γ.Α. γράμμα μέ τό ὁποῖο διαπιστώνει «μιά μεγάλη σκληρότητα τῶν στελεχῶν τῶν διοικήσεών του» καί συνεχίζει: «Μποροῦσε ἡ διοίκησή μου νά μέ ἐξυπηρετήσει καί νά μή φτάσω στό σημεῖο αὐτό νά γράψω ἕνα χαρτί καί σέ σᾶς πού σήμερα σᾶς ἀπασχολοῦν τόσα καί τόσα πράγματα. Καί ὅμως φθάνω νά σᾶς ἀπασχολήσω μέ ψιλοπράματα». Αὐτά τά «ψιλοπράματα» εἶναι πού κόβουν τήν ψυχική ἐπαφή ἀνάμεσα στούς μαχητές καί τούς Π.Ε. καί τούς κάνουν ξένους μεταξύ των. Ὅμως ἡ λύση τους θά μποροῦσε νά ἀποκαταστήσει πολλούς κρίκους ἐπαφῆς μαζί τους καί νά τούς κάνει πιό καλούς φίλους.

Στίς σημερινές ἀποφασιστικές στιγμές πού καλός διοικητής εἶναι μόνο ἐκεῖνος πού πάντα κρατᾶ ψυχικά καί στρατιωτικοπολεμικά τό τμῆμα δεμένο γύρω του καί ἱκανό νά ἐκπληρώνει τήν ἀποστολή του(*) ἡ ἔλλειψη στενῆς ψυχικῆς ἐπαφῆς ἀνάμεσα στόν Π.Ε. καί τούς μαχητές ἀξιωματικούς τοῦ τμήματός του, ἀποτελεῖ τή βασικώτερη καί πιό σοβαρή ἀδυναμία τῆς πολιτικῆς μας δουλειᾶς στό ΔΣΕ. Τό ξεπέρασμα τῆς ἀδυναμίας αὐτῆς εἶναι ζήτημα τιμῆς γιά τούς Π.Ε. μας.

Ἄς δοῦμε τώρα καί μερικά ἄλλα συμπεράσματα πού βγαίνουν ἀπό τά μελέτη τῆς ἀλληλογραφίας μαχητῶν—ἀξιωματικῶν πρός τόν Π.Ε. τοῦ Γ.Α.

2. Τό μαχητικό φρόνημα τῶν μαχητῶν καί ἀξιωματικῶν τοῦ ΔΣΕ

Διαβάζοντας κανείς τά γράμματα τῶν μαχητῶν—ἀξιωματικῶν τοῦ ΔΣΕ πρός τόν Π.Ε. τοῦ Γ.Α. δέν εἶναι λίγες οἱ φορές πού βρίσκεται μπροστά σέ ὑπέροχα δείγματα τοῦ ἀκατάβλητου ἠθικοῦ τῶν μαχητῶν τοῦ στρατοῦ μας. Στόν καθημερινό μας τύπο δημοσιεύτηκαν πολλά τέτοια γράμματα πού δείχνουν πόσο βαθειά εἶναι ριζωμένη μέσα στίς ψυχές τῶν μαχητῶν καί τῶν ἀξ)κῶν μας ἡ πίστη στή δύναμη τοῦ λαοῦ καί ἡ ἀφοσίωσή τους στόν ἀγώνα, τό ΔΣΕ, τό ΚΚΕ καί τήν ΠΔΚ μας. Θά πρέπει νά δώσουμε κι' ἐδῶ μερικά τέτοια.

Ὁ σ. Ἠλίας Ξηροσύρης (Αὐγερινός) ταγματάρχης τοῦ ΔΣΕ γράφει σέ γράμμα του στίς 4)1)49:

> σ. Στρατηγέ,
>
> Ἔχω λίγες μέρες πού γύρισα ἀπό τό νοσοκομεῖο.
>
> —Ἡ κατάσταση τῆς ὑγείας μου εἶναι ἡ ἑξῆς:
>
> 1) Τραῦμα στό κεφάλι πού θεραπεύτηκε
>
> 2) Τραῦμα στό δεξί πόδι (κομμένα τρία δάχτυλα)
>
> 3) Τραῦμα στό ἀριστερό πόδι (κομμένο ἕνα νεῦρο κι' ἀπ' αὐτό μερική παράλυση του ποδιοῦ ἀπ' τόν ἀστράγαλο καί κάτω καί τῶν δαχτύλων.)
>
> —Τά τραύματα αὐτά πρίν τό περπάτημα μέ δυσκολεύουν ἀρκετά στό βάδισμα, ὅμως ὅπως μοῦ εἶπαν οἱ γιατροί σέ λίγο θά εἶμαι καλά.
>
> —Τώρα περιμένω νά μέ στείλετε στόν πόλεμο. Θά ὑπάρχει καί γιά μένα κάποιο πόστο

(*) *Συμπεράσματα τῆς Β' Συν. [illegible] τῶν στρατιωτικῶν καί πολιτικῶν στελεχῶν [illegible]* ΔΣΕ 5—6.3/49

βολεῖο πού νά μή θέλει κολάρια.

Μέ συναγ. Χαιρετισμούς
Αὐγερινός
(Ἠλίας Ξηροτύρης)

Ὁ σ. Μήτσος Καπεταϊμογλης ἀνάπηρος Π. Ε. γράφει στίς 10)5)49 ἀπό ἕνα νοσοκομεῖο τοῦ Δ. Σ. Ε.

σ. Ἐπιτροπή

Σᾶς παρακαλῶ ὅπως διατάξετε τήν ἁρμόδια ὑπηρεσία νά μοῦ χορηγήσει φύλλο πορείας νά ἐπανέλθω στά ἐν ἐνεργείᾳ τμήματα τοῦ Δ. Σ. Ε.

Βρίσκομαι στά διάφορα νοσοκομεῖα 9 μῆνες καί πλέον. Ἡ σωματική μου κατάσταση λόγω τραυμάτων εἶναι ἡ παρακάτω. Ἐνῶ ἔχω κάταγμα στό ἀριστερό πόδι, σήμερα εἶναι σέ καλύτερη κατάσταση, τέτοια πού μπορῶ καί βαδίζω μέ κάποια εὐχέρεια. Ἡ βλάβη τῶν αὐτιῶν μου (ἀπό ἀκοηξη) διορθώθηκε ὡς τό σημεῖο πού μπορῶ νά ἀκούω ἀπό τό δεξιό αὐτί μου. Τό τραῦμα πού εἶχα στό δεξιό μάτι θεραπεύτηκε καί σήμερα δέν μέ ἐνοχλεῖ.

Σύμφωνα μέ τίς σωματικές ἱκανότητες πού διαθέτω πιστεύω μέ ὅλη τή δύναμη τῆς ψυχῆς μου καί τῆς ἐπαναστατικῆς μου συνείδησης, πώς μπορῶ νά προσφέρω πολύτιμες ὑπηρεσίες στά τμήματα τοῦ Δ. Σ. Ε.

Ὁ Στέφανος Ρασμαράκης μαθητής τῆς 8ης σειρᾶς τῆς Σ. Α. Γ. Α. γράφει στις 27)4)49.

Ἀγαπητέ Π. Ε. τραυματίστηκα βαριά στήν ἐπιχείρηση τῆς Φλώρινας στις 12 Φεβρουαρίου στό πρόσωπο ἀπό Καναδέζικο βλήμα. Τ ό β λ ῆ μ α π ο ύ ἔ κ ο ψ ε τ ή γ λ ῶ σ σ α μ ο υ, μ ο ῦ π έ τ α ξ ε ὅ λ α τ ά δ ό ν τ ι α ἐ π ί σ η ς μ ο ῦ ἔ σ π α σ ε κ α ί τ ό σ α γ ό ν ι τ ε λ ε ί ω ς.....

Στενοχωρῶ εἶναι στά νοσοκομεῖα νά βρίσκομαι μακρυά ἀπό τά ἀδέρφια μου πού πολεμοῦν στήν πρώτη γραμμή. Θέλω νά γίνω τό συντομώτερο καλά καί νά γυρίσω στήν πρώτη γραμμή δίπλα στ' ἀδέρφια μου πού πολεμούσαμε στό ἴδιο χαράκωμα. Πώς θά εἶναι κομμένη ἡ γλῶσσα μου καί δέν θά μιλῶ καθόλου θέλω νά μέ στείλει στήν ἀκρόπολη στή σέ μιά Μονάδα γιά νά συμβάλλω στη νίκη.

Τά ἄρθρα του σ. Ν. Ζαχαριάδη «Σέ μιά ἀποφασιστική ὑπεροάντασι» καί «Στο Βίτσι ὁ ἐχθρός δέν θά περάσει» ἔδωσαν ἀφορμή σέ πολλούς μαχητές καί ἀξ)κούς τοῦ Δ. Σ. νά ἐκδηλώσουν τή μεγάλη ἐπιθυμία τους νά σταλθοῦνε στην πρώτη γραμμή. Ὁ σ. Γροσδανόπουλος Σπύρος ἔγραψε:

«Ἄκουσα την ανάλυση τοῦ πρώτου ἄρθρου τοῦ σ. Ν. Ζαχαριάδη καί διάβασα μόνος μου τό "Σέ μια ἀποφασιστική ὑπερένταση». Εἶμαι μαχητής ἀπό τό 1946 καί τραυματίας με 8 τραύματα. Ἡ πατρίδα μου εἶναι τό Βίτσι. Ζητῶ λοιπόν να μοῦ δοθεῖ ἡ τιμή να γίνω ἕνας ἀπό τούς ὑπερασπιστές του Βίτσι. Ὑπηρετῶ σέ ἀσφάλεια τῶν μετόπισθεν. Εἶμαι ἕτοιμος καί περιμένω τήν ἀπάντησή σας.»

Τέτοια γράμματα σάν τοῦ σ. Γροσδανόπουλου στάλθηκαν πολλά στόν Π. Ε. τοῦ Γ. Α.

Νά καί ἕνα γράμμα ἑνός μικροῦ ἐπονίτη ἐθελοντή στό Δ. Σ. Τόστειλε στόν Π. Ε. τοῦ Γ. Α. ὅταν ἄκουσε τή διαταγή τοῦ Γ. Α. γιά τήν ἀπόλυση ἀπό τό Δ. Σ. ὅλων τῶν Ἐπονιτῶν ἡλικίας κάτω τῶν 16 χρονῶν. Γράφει:

Γειά χαρά σας σύντροφοι, ἡγέτες τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Λοχίας συναγωνιστής Καραφολλής Καραφυλλίδης ἀπό χωριό Αβαρα Διδυμοτείχου Ἕβρου.

Σήμερα τῆς 1)5)49 ἄκουσα τή διαταγή τοῦ συντρόφου Ὑπασπιστή τοῦ Βαντά πού ἔλεγε τά παρακάτω "Ὅσοι εἶναι ἀπό δεκαέξη χρονῶν καί κάτω θά ἀπολυθοῦν ἀπό τόν Δ. Σ." Γιά πέστε μου, ἀγαπητοί σύντροφοι, πώς μπορεί νά γίνει αὐτό ὅταν ἕνα ἐπονίτης πολεμάει ἀπό τις 5 Ἰουνίου 47, πώς μπορεί νά σταλεῖ στίς Λ. Δ. ἤ νά πάει στήν οἰκογένειά του; Ἐμένα ἡ οἰκογένειά μου ἀποτελεῖται ἀπό τέσσερα ἄτομα. Ὁ πατέρας μου ἀντάρτης, ὁ ἀδερφός μου ἀντάρτης ἡ μητέρα μου ἐξορία, ἐγώ ἀντάρτης. Καί θάναι καλά νά παρουσιάζομαι στό ΔΣΕ, γιατί τράβηξα πεῖνες, ταλαιπωρίες, τραυματίστηκα, ἔχυσα αἷμα καί τώρα νά φύγω ἀπό τό Δ. Σ. οὐδέποτε, δέν εἶναι σωστό νά γίνει αὐτό τό πράγμα».

Καί δέν εἶναι μονάχα οἱ νέοι οἱ ἐπονίτες, που ζητοῦν μέ τόση ἐπιμονή νά σταλοῦν στά μάχιμα τμήματα του Δ. Σ. καί νά πολεμήσουν. Εἶναι καί οἱ γέροι. Ὁ σ. Μίγου Στέργιος εἶναι 54 χρονῶν. Στό Δ. Σ. ὅπου ἔχει ἀκόμα δυό γεμιτροῦ καί ἕνα γυιό του βγῆκε ἐθελοντής ἀπό τό χωριό του. Μέ γράμμα του στόν Π. Ε. τοῦ Γ. Α. ζήτησε καί στάθηκε στα Πιέρια σάν ἐπειδή ὡς σκοπιά ἤ στις ὁδηγίες Π. Ε. ὑπηρεσίου. Τό ἴδιο καί ὁ σ. Εὐάγγελος Γραμμενίδης 52 χρονῶν. Ζήτησε κι' αὐτός νά σταλεῖ ἐλεύθερος σκοπευτής στήν περιοχή τοῦ Ἕβρου. Ὁ σ. Ἠλίας Κουρουσάκης (Μπαμπαγιά) 65 χρονῶν ζήτησε νά σταλεῖ μέσα στή Θεσσαλονίκη ἐλεύθερος σκοπευτής. Τά ἀνώτερα ἰδανικά, γιά τά ὁποῖα παλεύει ὁ Δ. Σ. εἶναι ἡ πηγή τῆς δύναμής του. Αὐτά πυρπολοῦν τίς καρδιές νέων καί γέρων, στρατιωτῶν καί ἀνθρώπων, μαχητῶν καί ἀξ)κῶν καί τίς κάνουν νά φλογίζονται ἀπό τή λαχτάρα τῆς μάχης καί τόν πόθο τῆς ἐξόντωσης τῶν ἐχθρῶν τοῦ λαοῦ, ξένων καί ντόπιων. Ὁ μοναρχοφασισμός δέν ἔχει (καί δέν μπορεί νά ἔχει) τέτοια παραδείγματα, γιατί ὁ πόλεμος πού κάνει εἶναι πόλεμος ἀντιδραστικός, ἀντιλαϊκός, ἀντίθετος μέ τα συμφέροντα τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ. Καί σάν τέτοιος, δέ μονάχα νά συγκινήσει δέ μπορεῖ τό λαό καί τό στρατευμένα μέ τή βία παιδιά του, ἀλλά καί προκαλεῖ τό μῖσος καί τήν ἀπέχθεια ὅλων τῶν ἐργαζομένων.

Θάταν πολύ ἐνδιαφέρον τό διάβασμα ἄν τό Γενικό Ἐπιτελεῖο τῆς Ἀθήνας ἀνακοίνωνε πῶς δέχεται νά παίρνει γράμματα ἀπό τόν κάθε φαντάρο καί ἀξιωματικό τοῦ ΜΦΣ, ὅπως κάνει τό ΓΑ τοῦ ΔΣΕ, καί στά ὁποῖα ὁ καθένας θά μποροῦσε νά γράφει ὅ,τι θέλει, χωρίς τό φόβο τῆς καταδίκης σέ θάνατο καί τήν ἐκτέλεση, ἤ τῆς ἀποστολῆς στό Νταχάου—Μακρόνησο. Ἀντί γι' αὐτό βέβαια τό ἐπιτελεῖο τῆς Ἀθήνας μέ ἐντολή τοῦ Παπάγου, ἐπέβαλε λογοκρισία καί στήν ἀτομική ἀκόμα ἀλληλογραφία τῶν φαντάρων καί τῶν ἀξιωματικῶν γιά νά μήν μποροῦνε νά γράφουν τόν πόνο τους στούς δικούς τους. Ὅταν μιά φορά κάτι μπόρεσαν νά γράψουν, εὕρισκε κανείς μέσα στον ταχυδρομικό σάκκο κι ἀπ' τά πολλά γράμματα σάν ἐκεῖνο τοῦ στρατιώτη Κ. Κόρτσα τοῦ 593 ΤΠ στήν Κούλα Πορφύρη, Βύρωνος 53, Νεάπολη Θεσσαλονίκης πού ἔγραφε ἀνάμεσα στ' ἄλλα: «Μόλις βραδυάζει μᾶς τρώει ἡ ἀγωνία μήπως ἔχουμε καμμιά φασαρία. Καί ὅταν ξημερώνει μᾶς τρώει ὁ φόβος μήπως νά; πᾶμε γιά καμμιά ἐπιχείρηση». Ἤ σάν τό ἄλλο τοῦ στρατιώτη Τσησμεντζῆ Μιχάλη τοῦ 501 ΤΠ στή Μίνα Καλαϊτζίδου, Παπαδήμα 3 Ἀθήνα πού ἔγραφε: «Μόλις ἔλαβα τό γράμμα σου καί χάρηκα πολύ πού ἐνδιαφέρεσαι νά μέ σώσεις ἀπό τό θάνατο. Ἴσως δέν ξέρεις τί μαθαίνεις. Κι ἐλα νά βλέπουμε τό χάρο μας. Μοῦ γράφεις νά μή χάσω τήν ψυχραιμία μου. Κάνεις ἀστεῖα μέ το χάρο: Ἄσ' τα, πού θά μέ παρεξηγήσω» κ.λ.π.

Βλέπει κανείς ἀμέσως πόσο μεγάλη εἶναι ἡ διαφορά ἀνάμεσα στά γράμματα σεμνότητα, αὐτοπεποίθηση καί σιγουριά γράμματα τῶν μαχητῶν τοῦ ΔΣ ἀπό τά γράμματα ἀπαισιόδοξα καί ἀγωνία γράμματα τῶν φαντάρων τοῦ ΜΦΣ.

Ἡ ἀλληλογραφία τῶν μαχητῶν —ἀξιωματικῶν τοῦ ΔΣ μέ τήν ΠΕ τοῦ ΓΑ ἀποτελεῖ ἔτσι ἕνα καθρέφτη τοῦ ἠθικοῦ τοῦ ΔΣ πού δείχνει ὅτι βρίσκεται σέ πολύ ὑψηλό ἐπίπεδο καί πῶς μέ τέτοιους μαχητές καί ἀξιωματικούς οἱ ΠΕ μποροῦν νά κινοῦν θαύματα, ὅταν σωστά ἐκπληρώσουν τά καθήκοντά τους.

3. Μερικά στατιστικά στοιχεῖα

Γι' αὐτό παραπάνω συμπεράσματα μποροῦν νά χαρακτηρισθοῦν γενικά. Ὁ παρακάτω ἀναλυτικός πίνακας κίνησης τῆς ἀλληλογραφίας ἑνός μήνα ἀπό 15)5-15)6)49 μᾶς δίνει τή δυνατότητα νά προσδιορήσουμε τά ἰδιαίτερα συμπεράσματα πού βγαίνουν ἀπ' τή μελέτη τῆς ἀλληλογραφίας αὐτῆς.

Στό διάστημα αὐτό, ἀπό 15)5-15)6)49, πάρθηκαν συνολικά 1245 γράμματα πού κατανέμονται, ἀνάλογα μέ τό περιεχόμενό τους, ὡς ἑξῆς:

1.—Κομματικά ζητήματα γράμματα, ἐκθέσεις	46
2.—Καταγγελίες καί παράπονα, γράμματα	192
3.—Ὀνομασίες—προαγωγές—ἠθικές ἀμοιβές, γράμματα	188
4.—Τοποθετήσεις—μεταθέσεις διάφορες, γράμματα	171
5.—Αἰτήσεις γιά τή σχολή καί τίς ὁμάδες Π.ΕΥΠ γράμματα	56
6.—Αἰτήσεις γιά τή σχολή καί τόν ὄρχο αὐτοκινήτων	99
7.—Αἰτήσεις καί βεβαιώσεις γιά ἀπόλυση ἀπό τό ΔΣ	68
8.—Αἰτήσεις γιά ἄδειες	11
9.—Ἐκθέσεις πολιτικῆς δουλειᾶς	6
10.—Χαιρετιστήρια ψηφίσματα—εὐχαριστήρια γράμματα	61
11.—Γιά διάφορες πληροφορίες	307
12.—Διάφορα ἄλλα ζητήματα	75
ΣΥΝΟΛΟ	1245

Μερικές παρατηρήσεις

α) Τά γράμματα αὐτά προέρχονται, σχεδόν ὅλα ἀπό τίς Μονάδες τοῦ Βίτσι καί ἀπό τά νοσοκομεῖα καί τίς βοηθητικές ὑπηρεσίες τοῦ ΔΣ.

β) Ὁ μέσος ὅρος τῆς καθημερινῆς ἀλληλογραφίας εἶναι 40-45 γράμματα.

γ) Στόν ἀριθμό τῶν γραμμάτων πού ἀναφέρονται σέ καταγγελίες καί παράπονα συμπεριλαμβάνονται καί τά γράμματα πού ἐπακολουθοῦν πάνω στό ἴδιο ζήτημα, ὕστερα ἀπό τό πρῶτο γράμμα. Ὥστε ἄν θέλουμε νά χωρίσουμε τόν ἀριθμό τῶν καταγγελιῶν καί παραπόνων πού ἔγιναν πρέπει νά μειώσουμε τόν ἀριθμό τῶν γραμμάτων (192) τουλάχιστο στό μισό. Τό ἴδιο περίπου συμβαίνει καί μέ τίς αἰτήσεις γιά ἀπόλυση ἀπό τό ΔΣ ἐπειδή συνήθως ζητοῦνται ἐπεξηγήσεις καί πληροφορίες στήν ἀρχική αἴτηση, βεβαιώσεις ΔΣ κλπ.

δ) Στόν ἀριθμό τῶν γραμμάτων γιά τοποθετήσεις μεταθέσεις συμπεριλαμβάνονται καί ἐκεῖνα τά γράμματα μέ τά ὁποῖα μαχητές ξιωματικοί, ἀπό τά μετόπισθεν ἤ τά νοσοκομεῖα ὅπου βρίσκονται, ζητοῦν νά σταλοῦν στήν πρώτη γραμμή. Τό ποσοστό τῶν γραμμάτων αὐτῶν, μέσα στό συνολικό ἀριθμό τῶν 171, εἶναι 25 ο)ο. Ἄλλο τόσο περίπου εἶναι γράμματα μαχητῶν πού ζητοῦν νά τοποθετηθοῦν στίς βοηθητικές ὑπηρεσίες λόγω ἀνικανότητας. Τά ὑπόλοιπα 50 ο)ο εἶναι αἰτήσεις γιά μετάθεση ἤ μετατάξεις σέ ἄλλες μονάδες, ἐκτός ἀπ τόν ὄρχο-σχολή αὐτοκινήτων καί σχολή-ὁμάδες ΠΕΥΠ γιά τά ὁποῖα γίνεται ἰδιαίτερα λόγος.

ε) Τό μεγαλύτερο μέρος-σχεδόν ὅλα-ἀπό τά γράμματα πού ἀναφέρονται σέ πληροφορίες εἶναι γράμματα μαχητῶν καί ἀξιωματικῶν τοῦ ΔΣΕ ἤ οἰκογενειῶν τους πού ζητοῦν πληροφορίες γιά τούς δικούς τους, (Ἄν ζοῦν, σέ ποιά μονάδα ὑπηρετοῦν κλπ).

4.—Ὑποτίμηση τοῦ ρόλου τῶν ἠθικῶν ἀμοιβῶν

Ἕνα σοβαρό ποσοστό, 15 ο)ο περίπου ἀπό τό σύνολο τῆς ἀλληλογραφίας εἶναι γράμματα γιά ὀνομασίες, προαγωγές καί ἄλλες ἠθικές ἀμοιβές. Τό ποσοστό αὐτό ἄλλοτε ἦταν

μεγαλύτερο. Ὁ σ. Βασίλης Μπαντζιώτας ΠΕ τοῦ ΓΑ εἶπε στή σύσκεψη τῶν ΠΕ τῆς 20)3)49 ὅτι τά 70)ο ἀπό τά γράμματα πού ἔπαιρνε ἦταν γιά ὀνομασίες καί προαγωγές. Ἡ μείωση τοῦ ποσοστοῦ δείχνει πώς οἱ ΠΕ πρόσεξαν τό ζήτημα αὐτό καί ἔδωσαν λύση σέ πολλά ἐκκρεμῆ ζητήματα. Γεγονός ὅμως εἶναι ὅτι τό πρόβλημα τῶν ἠθικῶν ἀμοιβῶν ἐξακολουθεῖ νά ὑπάρχει σάν ἕνα σοβαρό πρόβλημα τῆς πολιτικῆς μας δουλειᾶς στό ΔΣ καί πολλοί ΠΕ μας δέν τό μελέτησαν ὅσο χρειάζεται. Φρόντισαν ἴσως νά δώσουν λύση στίς αἰτήσεις πολλῶν μαχητῶν-ἀξιωματικῶν, δέν κάθησαν ὅμως νά μελετήσουν τό ζήτημα γιά ὁλόκληρο τό τμῆμα τους, παίρνοντας ἕναν-ἕνα μέ τή σειρά τούς μαχητές καί τά στελέχη τους. Αὐτό δείχνουν πολλά γράμματα μαχητῶν πού ἀπευθύνονται στόν ΠΕ τοῦ ΓΑ καί ζητᾶνε ὀνομασία, προαγωγή ἤ ἄλλη ἠθική ἀμοιβή, καθώς καί οἱ πληροφορίες πού δίνουν οἱ μονάδες τους σχετικά μέ τίς αἰτήσεις αὐτές.

Ὁ σ. Κάτσιος Θόδωρος εἶναι ἀνταρτης ἀπό τό 1946. Ὅταν ἔγραψε στόν ΠΕ τοῦ ΓΑ γιά προαγωγή καί ζητήθηκε ἡ γνώμη τῆς Ταξιαρχίας του (103) ἡ διοικητή της ἔγραψε: «Εἶναι ἀπό τά λίγα παλληκάρια. Κάθε δύσκολη ἀποστολή πού τοῦ δόθηκε τήν πραγματοποίησε μέ ἐπιτυχία. Γνώμη μας εἶναι ὅτι πρέπει νά ὀνομαστεῖ ἀξιωματικός». Ἡ ἀπάντηση αὐτή τῆς 103 Ταξιαρχίας, πού δέν εἶναι μοναδική στό εἶδος της, εἶναι πολύ χαρακτηριστική γιά τόν τρόπο μέ τόν ὁποῖο ἀντιμετωπίζεται ἀκόμη τό πρόβλημα τῶν ἠθικῶν ἀμοιβῶν στό ΔΣ. Οἱ ΠΕ καί οἱ διοικήσεις τῶν μονάδων περιμένουν νά κάνουν οἱ μαχητές τους αἴτηση στόν ΠΕ τοῦ ΓΑ για νά ποῦν κι' αὐτοί τόν καλό τους λόγο. Πιό μπροστά ἀδιαφοροῦν γιά τό πρόβλημα αὐτό ἤ δέν τό ἀντιμετωπίζουν ὅπως χρειάζεται. Θά μποροῦσε κανείς νά ἀναφέρει πάρα πολλά παραδείγματα μαχητῶν τοῦ ΔΣ πού βγῆκαν στό βουνό ἀπό τό 1946, πῆραν μέρος σέ πολλές μάχες στίς ὁποῖες καί διακρίθηκαν καί μένουν ἀκόμη ἁπλοί μαχητές καί χωρίς καμμιά ἠθική ἀμοιβή.

Μά καί ἡ σημερινή δράση τῶν μαχητῶν δέν ἐπιβραβεύεται ὅσο πρέπει. Πολλές φορές πάλι οἱ διοικήσεις προσέχουν μόνο τούς μαχητές τῆς πρώτης γραμμῆς καί παραβλέπουν τούς μαχητές τῶν ἄλλων ὑπηρεσιῶν (μηχανικοῦ, ἐπιμελητείας, μεταφορῶν, τραυματιοφορέων, συνδέσμων, ἐπιμελείων κλπ) πού ἡ συμβολή τους στή μάχη εἶναι ἐπίσης ἀποφασιστική. Αὐτό δείχνει τό γράμμα τοῦ σ. Ἀμπριβίδη Πέτρου ΣΤΓ 813, μέ τό ὁποῖο παραπονεῖται γιατί δέ δόθηκε καμμιά ἠθική ἀμοιβή στούς ἀξιωματικούς, τοῦ μηχανικοῦ πού ἔκαναν τήν ὀχύρωση τοῦ Πύργου Στράτσιανης στίς ἐπιχειρήσεις τοῦ Ἀπρίλη 1949.

5· ΕΛΛΕΙΨΗ ΚΑΛΗΣ ΣΤΡΑΤΟΛΟΓΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΤΟ Δ. Σ. Ε.

Ἡ ἔλλειψη αὐτή, πού ἦ σοβαρή γιά τό Δ.Σ.Ε. ἔχει τονιστεῖ πολλές φορές σ' ὅλα τά ἀχτίφ πολιτικῶν καί στρατιωτικῶν στελεχῶν τοῦ Δ.Σ.Ε. Τελευταία γίνεται μιά καλή προσπάθεια γιά τήν ἀντιμετώπιση τῆς ἀνάγκης αὐτῆς. Τό ζήτημα ὅμως ἐξακολουθεῖ νά παραμένει ἄλυτο στό σύνολό του. Τά 307 γράμματα, πού στάλθηκαν ἀπό μαχητές καί στελέχη τοῦ Δ.Σ., καθώς καί ἀπό τίς οἰκογένειές τους πρός τόν Π. Ε. τοῦ Γ.Α. γιά διάφορες πληροφορίες, μαρτυροῦν πόσο μεγάλη εἶναι ἡ ἀνάγκη τῆς γρήγορης ἀντιμετώπισης τοῦ προβλήματος. Τα γράμματα αὐτά στό μεγαλύτερο μέρος τους, ἔμειναν χωρίς ἀπάντηση γιατί τό Γ. Α. δέν ἔχει στά χέρια του τίς πληροφορίες πού τοῦ ζητοῦνται. Ἔγινε μιά προσπάθεια νά ἀντιμετωπιστεῖ τό πρόβλημα αὐτό μέ τήν ἐκτύπωση σέ πολύγραφο καί τή διανομή σ' ὅλα τά τμήματα καί τίς ὑπηρεσίες τοῦ Δ.Σ.Ε., μιᾶς κατάστασης ἀπό 896 ὀνόματα μαχητῶν καί στελεχῶν, γιά τούς ὁποίους εἶχαν ζητηθεῖ πληροφορίες ὡς τίς 30 τοῦ Ἀπρίλη 1949, χωρίς νά ἔχει δοθεῖ ὡς τότε καμμιά ἀπάντηση. Αὐτό ὅμως δέν ἔλυσε τό ζήτημα. Γιά τό ἴδιο πρόσωπο δόθηκαν πολλές καί διαφορετικές συνήθως ἀπαντήσεις, ἔτσι πού ἡ ἐκλογή τῆς σωστῆς ἀνάμεσά τους ἀποτέλεσε τώρα πρόσθετο πρόβλημα. Ἡ δουλειά ἔγινε ἐπίσης μέ κακή γραφειοκρατία. Ἀνάμεσα στά ὀνόματα γιά τά ὁποῖα ζητοῦνται πληροφορίες μπήκαν καί τά ὀνόματα ἀρκετῶν πολύγνωστων ἀξ)κῶν τοῦ Δ.Σ. ὅπως τοῦ διοικητῆ ταξιαρχίας τοῦ Δ.Σ.Ε. σ. Ἀχιλλέα Παπαϊωάννου.

Ὑπάρχουν ἀκόμη μέσα στήν ἀλληλογραφία τῶν μαχητῶν—ἀξ)κῶν τοῦ Δ.Σ.Ε. μέ τόν Π.Ε. τοῦ Γ.Α. μερικά γράμματα πολύ χαρακτηριστικά γιά τήν ἔλλειψη στρατολογικῆς ὑπηρεσίας στό Δ.Σ. Τά πιό χτυπητά εἶναι ἐκεῖνα τῶν.. τιμημένων νεκρῶν πού διαμαρτύρονται γιά τό θάνατό τους καί ζητοῦν νά πληροφορηθοῦν ἄν εἶναι αὐτοί πού .. σκοτώθηκαν. Αὐτό συνέβει μέ τόν Ἀνθ)γό Ξανθόπουλο Γεώργ. ἀπό τό χωριό Λευκίμη Ἔβρου καί τόν Ὑπολοχαγό Κωνσταντινίδη Κώστα. Καί οἱ δυό τους ἔγραψαν στόν Π.Ε τοῦ Γ.Α ὅτι διάβασαν τά ὀνόματά τους στήν ἐφημερίδα «Πρός τή Νίκη» ἀνάμεσα στούς τιμημένους νεκρούς καί ζητοῦσαν ἐξηγήσεις.

6. Δέν γράφουμε ἐκεῖνα πού πρέπει

Ἕνα ἄλλο συμπέρασμα πού βγαίνει ἀπό τή μελέτη τῆς ἀλληλογραφίας τῶν μαχητῶν—ἀξ)ματικῶν τοῦ Δ.Σ.Ε. μέ τόν Π.Ε τοῦ Γ.Α. εἶναι ὅτι οἱ μαχητές καί ἀξ)κοί μας γράφουν συνήθως γιά τά ἀτομικά τους ζητήματα καί δέν ἀπασχολοῦνται μέ ζητήματα γενικότερης σημασίας ὅπως π.χ. γιά τήν

πολιτική καί κομματική δουλειά πού γίνεται ή δέν γίνεται στό τμήμα τους, γιά τίς ἐλλείψεις καί τίς ἀδυναμίες της, παρατηρήσεις καί συμπεράσματά τους ἀπό μιά μάχη, προτάσεις γιά τό βελτίωση τῆς δουλειᾶς στούς διάφορους τομείς: ἐκπαίδευση, μέτρα ἀσφάλειας, ὀχύρωση, ἐπιμελητεία κλπ. Στά δάχτυλα μποροῦν νά μετρηθοῦν τά γράμματα πού πῆρε ὁ Π.Ε. τοῦ Γ.Α. μέσα σέ 3 μῆνες ἀπό μαχητές καί ἀξ)κούς μέ τέτοιο περιεχόμενο. Ἀναφέρουμε δυό τρία καλά παραδείγματα: 1) Τοῦ Π.Ε. τοῦ 6ου λόχου τοῦ ΙΙΙου τάγματος τῆς 14ης Ταξιαρχίας πού ἐκθέτει ὁρισμένα πράγματα πού παρατήρησε στό πεδίο τῆς μάχης στό ὕψωμα 1826 σχετικά μέ τόν τρόπο τῆς παροχῆς πρώτων βοηθειῶν στούς τραυματίες αὐτῆς τῆς μάχης καί γιά τήν ἔλλειψη φροντίδας στή μεταφορά τῶν τραυματιῶν ἀπό τό πεδίο τῆς μάχης στό σταθμό ἐπίδεσης καί τήν παραπέρα προώθησή τους. 2) Τοῦ σ. Γιώργη Μανδαράκα Σ.Τ.Γ. 1091 πού κάνει παρατηρήσεις πάνω στήν πολιτική δουλειά στό χώρο ἀξ)κῶν τοῦ Γ.Α. καί γενικώτερα τοῦ Δ.Σ. 3) Τοῦ σ. Λεμοῦ, ναυπηγάτη πού κάνει προτάσεις γιά τή βοήθεια πού πρέπει νά δώσουμε στούς ναυπηγάτες πού ὑπηρετοῦν στό Δ.Σ. 4) Τῆς σ. Θεοδώρας Ζήκου μέ παρατηρήσεις γιά τή μάχη στά Κουλ. ουθούρια. Σέ μερικά ἀπ' αὐτά γίνονται πολύ σωστές παρατηρήσεις καί ὑποδείξεις. Σέ ἄλλα πάλι μερικοί διαπιστώσεις καί παρατηρήσεις πού κάνουν νά μήν εἶναι πέρα γιά πέρα σωστές καί πραγματοποιήσιμες. Αὐτό ὅμως δέ μειώνει τή σημασία τους, πού βρίσκεται στό γεγονός ὅτι ἀποτελοῦν μιά προσπάθεια μελέτης τῶν πολιτικοστρατιωτικῶν προβλημάτων πού ἀφοροῦν τά τμήματά τους καί μετάδοση τῶν ἀπόψεών τους στό Γ.Α.

Ἀπό τή μελέτη τῆς ἀλληλογραφίας φαίνεται ἐπίσης ὅτι οἱ διοικήσεις καί οἱ Π.Ε. τῶν μονάδων τοῦ Δ.Σ., καί κυρίως τῶν τμημάτων τῆς πρώτης γραμμῆς, δέν γράφουν γιά τίς ἀνάγκες τους, στό Γ.Α., οὔτε καί στέλνουν ἔκθεση τῆς πολιτικῆς τους δουλειᾶς. Συνήθως περιμένουν νά γίνει καμμιά σύσκεψη πολιτικῶν καί στρατιωτικῶν στελεχῶν γιά νά ποῦν ἐκεῖ γιά τά 3 βαρέλια τοῦ νεροῦ καί τά 5 σκαπανικά ἐργαλεῖα πού χρειάζονται, ἤ νά παραπονεθοῦν γιά τό βιβλιαράκι τοῦ σ. Κλεισιμάνη πού στάλθηκε στή διαφώτιση καί δέν τυπώθηκε, γιά τά ὑποδεκάμετρα, τούς διαβῆτες καί τό τετραγωνισμένο χαρτί πού τούς εἶναι ἀπαραίτητα, γιά μιά ἀνταπόκριση πού δέν δημοσιεύτηκε κλπ. Ἐνῶ θά μποροῦσαν γιά ὅλα αὐτά νάχουν κάνει ἕνα σημείωμα ἤ ἕνα τηλεφώνημα καί στή σύσκεψη νά ἀπασχοληθοῦν μέ τά προβλήματα τῆς πολιτικῆς μας δουλειᾶς καί τῆς τακτικῆς μας. Εἶναι ἐπίσης γενικό τό φαινόμενο τῆς ἔλλειψης ἐκθέσεων πολιτικῆς δουλειᾶς ἀπό τούς Π.Ε. Ταξιαρχιῶν καί Μεραρχιῶν παρ' ὅλο πού τό ζήτημα αὐτό μπῆκε ἀπό τόν ἴδιο τό σ. Ν. Ζαχαριάδη στή σύσκεψη τῶν Π.Ε. Ταξιαρχιῶν καί τῆς Μονάδας πυροβολικοῦ Βίτσι στή σύσκεψη τῆς 30)5)49.

***

Ἀναφέραμε παραπάνω μερικά ἀπό τά πιό χαρακτηριστικά συμπεράσματα πού βγαίνουν ἀπό τή μελέτη τῆς ἀλληλογραφίας τῶν μαχητῶν-ἀξ)κῶν μέ τόν Π.Ε. τοῦ Γ.Α. Ὑπάρχουν καί ἄλλα μερικώτερα. Μποροῦν ἐπίσης νά γίνουν πολλές ἄλλες διαπιστώσεις μέσα ἀπό τά γράμματα αὐτά. Πολλά π.χ. δίνουν μιά εἰκόνα ἀπό τό δράμα τοῦ Λαοῦ μας πού ἐξαντώνεται ἀπό τόν ἐμφύλιο πόλεμο πού ἄναψαν οἱ ἀγγλοαμερικάνοι ἰμπεριαλιστές στή χώρα μας, ἄλλα ἀποτελοῦν δείγματα τοῦ μεγαλείου τοῦ Λαοῦ μας πού δέν λυγίζει μπροστά στίς θυσίες καί τίς συμφορές καί κάνει τόν πόνο του μίσος καί σίδερο καυτό ἐνάντια στούς ἐχθρούς του καί ἄλλα φανερώνουν τήν παλλαϊκή συμμετοχή στόν ἀγώνα (ὁλόκληρες οἰκογένειες, ἄντρες, γυναῖκες καί παιδιά στό Δ.Σ.) Γιά ὅλα αὐτά ὑπάρχουν τόσα παραδείγματα πού θά μποροῦσαν ὄχι ἄρθρο ἀλλά σύγγραμμα ὁλόκληρο καί μυθιστόρημα νά γραφεῖ. Ἀπό ἄλλα πάλι γράμματα φαίνεται ἡ ἀπέραντη ἀφοσίωση καί ἀγάπη πού νοιώθει ὁ Λαός μας καί οἱ μαχητές τοῦ Δ.Σ.Ε. στό Κόμμα τους, τό ἡρωϊκό Κ.Κ.Ε. καί τό σ. Νίκο Ζαχαριάδη. Συγκινητικές εἶναι οἱ περιπτώσεις μαχητῶν πού ἔχασαν τήν κομματική τους σύνδεση καί ζητοῦν ἀπό τόν Π.Ε. τοῦ Γ.Α. νά τούς βοηθήσει νά τήν ἀποκτήσουν. Ἡ σ. Παναγιώτα Ἀποστόλου ἔχει τέσσαρα θύματα στόν ἀγώνα. Τόν ἄντρα της (Κεσαρό), τούς γονεῖς της, πού τούς σκότωσαν οἱ φασίστες, καθώς καί τόν ἀδελφό της. Δέ στεναχωριέται γι' αὐτό. Εἶναι ἀποφασισμένη νά δώσει καί τή ζωή της ἀκόμα στόν ἀγώνα. Ἐκεῖνο πού τή στεναχωρεῖ εἶναι πού ἔχασε τήν κομματική της σύνδεση καί δέν ζεῖ τήν κομματική ζωή.

Τελειώνοντας σταματῶ σ' ἕνα ἐρώτημα. Ὁ **θεσμός αὐτός τῆς ἀλληλογραφίας μαχητῶν—ἀξιωματικῶν μέ τόν Π.Ε. τοῦ Γ.Α. βοήθησε στό ἀνέβασμα τῆς πολιτικῆς μας δουλειᾶς στό Δ.Σ. καί κατά συνέπεια πρέπει ἤ ὄχι νά συνεχιστεῖ;**

Ἡ ἀπάντηση βγαίνει μόνη της ἀπό τά παραπάνω. Ἡ ἀλληλογραφία αὐτή βοήθησε πολύ. Μιά σειρά προβλήματα καί ζητήματα, πού θά μέναν ἴσως γιά πάντα ἄλυτα καί θά ἀποτελοῦσαν ἐμπόδιο στό ἀνέβασμα τῆς πολιτικῆς δουλειᾶς μέσα στό Δ.Σ. λύθηκαν μέ τήν ἐπέμβαση τοῦ Γ.Α. Οἱ Π.Ε. τῶν τμημάτων τοῦ Δ.Σ. πῆραν ἐπίσης πρακτική βοήθεια γιά τήν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων αὐτῶν. Τό Γ.Α. ἦρθε σέ ἐπαφή, ἔστω καί διά μέσου τῶν γραμμάτων, μέ χιλιάδες μαχητές καί ἀξιωματικούς, πού ἔγραψαν γιά διάφορα ζητήματα τους ἤ ἔδωσαν τή γνώμη τους γιά τή λύση ζητημάτων πού ἔβαλαν ἄλλοι συναγωνιστές τους. Δέν

ξέρω ἄν ὑπάρχει μαχητής ἤ ἀξιωματικός τῶν μονάδων Βίτσι—Γράμμου πού νά μήν ἔγραψε ἔστω ἕνα γράμμα στόν Π.Ε. τοῦ Γ.Α. εἴτε γιά νά βάλει κάποιο ζήτημά του, εἴτε γιά νά ζητήσει κάποια πληροφορία ἤ γιά νά δώσει τή γνώμη του σέ κάποια ὑπόθεση. Ἐδῶ πρέπει νά πῶ καί τό ἄλλο. Ὑπάρχουν μερικοί μαχητές—μαχήτριες πού ἐπιμένουν συνεχῶς νά ἀπασχολοῦν τό Γ.Α. γιά ζητήματά τους πού ἡ λύση τους βρίσκεται στά χέρια τῶν Π.Ε. τοῦ τμήματός τους ἤ πού τούς ἔχει ἐπανειλημμένα τονιστεῖ ὅτι ἄλλη λύση ἀπό κείνη πού ἔχουν δώσει οἱ ὑπεύθυνοί τους δέν χωρεῖ. Μά αὐτοί εἶναι λίγοι, 8—10 τό πολύ πού μόνο σάν ἐξαίρεση καί σά παράδειγμα μποροῦν νά ἀναφερθοῦν.

Πρέπει ἐπίσης νά ποῦμε δυό λόγια γιά τήν ἀλληλογραφία ἀπό τά νοσοκομεῖα. Πολλοί τραυματίες, πρίν ἀκόμη γίνουν καλά, γράφουν στόν Π.Ε. τοῦ Γ.Α. διαθέτοντας ὅταν θά βγοῦν ἀπό τό νοσοκομεῖο νά σταλοῦν στήν Α. ἤ τή Β μονάδα. Αὐτό δέν εἶναι σωστό καί πρέπει να σταματήσει. Ἡ τοποθέτηση γίνεται ἀπό τό τμῆμα διερχομένων ἀπ' ὅπου περνοῦν ὅλοι κι' εἴτε στέλνονται πάλι στίς μονάδες τους ὅπου ὑπηρετοῦσαν καί πρίν ἤ σέ ἄλλες ἀνάλογα μέ τίς ἀνάγκες τοῦ ἀγώνα. Συμβαίνει ἐπίσης μερικοί τραυματίες ἤ ἄρρωστοι να γράφουν στόν Π.Ε. τοῦ Γ.Α. γιά ὁρισμένα ζητήματα τῆς ζωῆς τοῦ νοσοκομείου πού ἔχουν συζητηθεῖ στίς δημοκρατικές συνελεύσεις, λύθηκαν καί ἐφαρμόστηκαν τελειωμένα. Ἄλλοτε πάλι γίνεται τό ἀντίθετο. Βλέπουν κάτι ὄχι σωστό κατά τή γνώμη τους. Δέν τό λένε πουθενά, παρά κάθονται ἀμέσως καί γράφουν στόν Π.Ε. τοῦ Γ.Α. Καί αὐτό ἐπίσης δέν εἶναι καλό καί πρέπει νά σταματήσει γιατί δέν βοηθᾶ καθόλου ἡ δουλειά. Νά ἕνα παράδειγμα: Σέ ἕνα νοσοκομεῖο ὁ γραμματέας τῆς Κομμουνιστικῆς ὀργάνωσης, ἀνάπηρος τοῦ Δ.Σ.Ε. καί καλός σύντροφος, γυρίζει κουρελής γιατί φοβᾶται πώς ἄν φορέσει καινούργια ροῦχα, μπορεῖ νά παρεξηγηθεῖ ἀπ' τούς τραυματίες, καί νά βρεθεῖ κάποιος νά γράψει στόν Π.Ε. τοῦ Γ.Α. πώς αὐτός καλοντύνεται. Πρέπει λοιπόν οἱ μαχητές—ἀξιωματικοί μας νά ἐξετάζουν πρῶτα τό κάθε ζήτημα καλά καί ὕστερα νά γράφουν. Ὅπως καί οἱ Π.Ε. τῶν νοσοκομείων πρέπει νά προσαρμόσουν τή δουλειά τους στίς ἀνάγκες καί τίς συνθῆκες ζωῆς τῶν νοσοκομείων.

Τώρα γιατί ἀλλά θά πρέπει ἤ δέν συνεχιστεῖ ἡ ἀλληλογραφία. Νομίζω πώς πρέπει. Χρειάζεται ὅμως νά πάρει καλύτερο περιεχόμενο. Δηλ. οἱ μαχητές—μαχήτριες καί ἀξιωματικοί τοῦ Δ.Σ. καί οἱ Π.Ε. νά φροντίζουν νά λύνουν στά τμήματά τους τά περισσότερα ζητήματα, ὅλα ὅσα ἔχουν σχέση μέ τή ζωή τους στό τμῆμα, γιά ἠθικές ἀμοιβές, μεταθέσεις κλπ. καί στήν ἀλληλογραφία τους μέ τόν Π.Ε. νά ἀσχολοῦνται μέ τά πιό σοβαρά ζητήματα πού τούς ἀπασχολοῦν. Προβλήματα καί ἀδυναμίες τῆς πολιτικῆς δουλειᾶς στό τμῆμα τους, στρατηγήσεις γιά τή μάχη, συμπεράσματα ἀπό τουμαχικές καί δημοκρατικές συνελεύσεις, ἡ γνώμη τους γιά τήν ἐφημερίδα καί τά ἄλλα μας ἔντυπα καί ὑποδείξεις γιά τή βελτίωσή τους κλπ. Μιά τέτοια ἀλληλογραφία θά βοηθήσει ἀσφαλῶς ἀκόμη περισσότερο στήν ἀνάπτυξη τῆς πολιτικῆς μας δουλειᾶς, καί θά κάνει περισσότερο τούς μαχητές καί στελέχη μας νά σκέφτονται μέ τά προβλήματά τους. Πρός αὐτή τήν κατεύθυνση πρέπει νά δουλέψουν οἱ Π.Ε. ὅλων τῶν τμημάτων καί ἰδιαίτερα τῶν λόχων καί τῶν διμοιριῶν, γιατί ἀπ' αὐτούς πρέπει νά ἀρχίσει ἡ δουλειά.

Βίτσι 30)6)49

«Ο ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ», — Ο ΜΑΧΗΤΗΣ ΜΑΣ — Η ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΗ ΕΓΓΥΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΝΙΚΗ

Τοῦ σ. ΣΤΑΥΡΟΥ ΓΙΑΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ, Ταγματάρχη Π. Ε.

Πολεμοῦμε ἐννιά χρόνια. Πολύ αἷμα καί πολλά δάκρυα κοστίζει αὐτός ὁ σκληρός ἀγώνας. Ποιό εἶναι τό βαθύτερο κίνητρο πού δίνει αὐτή τήν ἀντοχή καί τή δύναμη πού φαίνεται «ὑπεράνθρωπη» σ' αὐτούς ἀκριβῶς πού δέ μποροῦν νά νοιώσουν τήν ἀξία τοῦ ἀνθρώπου καί νά πιστέψουν στίς ἀνεξάντλητες δυνάμεις του;

Εἶναι τό ἰδανικό! Ἡ ἀπελευθέρωση τοῦ λαοῦ μας. Ἡ χαρούμενη καί εἰρηνική ζωή τοῦ ἀνθρώπου! Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ὁ ἴδιος ὁ βαθύτερος σκοπός, αὐτοσκοπός τοῦ ἀγώνα, κι' ὄχι τό ἀσυνείδητο μέσο. Μέσο γιά τούς ἀπάνθρωπους σκοπούς τους, εἶναι οἱ φάλαγγες τῶν στρατευμένων παιδιῶν τοῦ λαοῦ, πού ρίχνουν στόν κρεατόμυλο τοῦ ἀντιλαϊκοῦ τους μετώπου, οἱ Ἀμερικάνοι ληστές, κι' οἱ μοναρχοφασίστες δήμιοί τους. Γιά μᾶς ὁ ἄνθρωπος, εἶναι ὅτι ἀκριβότερο ὑπάρχει στή ζωή. Πάνω σ' αὐτή τήν ἀλήθεια στηρίζεται ἡ δικιά μας ἀγωνιστική ἠθική, ἡ βαθειά μας ἀφοσίωση στό λαό, τό ὁλόψυχο δόσιμό μας στόν πόλεμο γιά τήν εἰρήνη καί τήν εὐτυχία τοῦ λαοῦ.

Κι' ὅταν ἔτσι ἐμεῖς βλέπουμε τό λαό, τόν ἄνθρωπο, πόσο συνειδητή κι' ἀπεριόριστη πρέπει νἆναι ἡ ἐκτίμηση καί ἡ στοργή μας γιά τό μαχητή καί τή μαχήτρια τοῦ Δ.Σ.Ε τούς τιμημένους πρωτοπόρους τῆς λαϊκῆς μας Δημοκρατίας;

Κι' ὅμως ὑπάρχουν ἀκόμα συναγωνιστές μας, πού στήν πράξη ξεφεύγουν ἀπ' αὐτό τόν τρόπο σκέψης. Πῶς ἀλλοιῶς μποροῦν νά ἐξηγηθοῦν ἔστω καί μεμονωμένες περιπτώσεις κακῆς συμπεριφορᾶς ἤ ἀστοργίας γιά τούς μαχητές μας;

Γιά τό λαϊκό ἀπελευθερωτικό μας κίνημα, τό πιό πολύτιμο κεφάλαιο εἶναι οἱ μαχητές καί οἱ μαχήτριες τοῦ Δ.Σ.Ε. Αὐτά τά ἁγνά παιδιά καί οἱ θυγατέρες τοῦ λαοῦ, εἶναι οἱ πρωταθλητές τοῦ σκληροῦ πολέμου γιά τήν ἀπελευθέρωση 7 000 000 ἀνθρώπων ἀπ' τήν τυραννία καί τήν ἀθλιότητα. Ἡ ἱστορία τοῦ Δ.Σ.Ε εἶναι γεμάτη ἀπό ὑπέροχα παραδείγματα τῆς ἀνώτερης πολεμικῆς ἀρετῆς, τῆς πιό ὑψηλῆς ἐξάρσης, ἡρωϊσμοῦ κι' αὐταπάρνησης αὐτῶν τῶν διαλεχτῶν παιδιῶν τοῦ λαοῦ. Με τό κορμί πολλές φορές τρυπημένο ἀπό σίδερο τοῦ Τρούμαν, πολλές φορές παγωμένοι γυμνοί καί πεινασμένοι, τραβοῦν στήν ἐκτέλεση καί τῆς πιό δύσκολης ἀποστολῆς, μέ μιά ρωμαλαία, ἀκατάβλητη αἰσιοδοξία. Κορίτσια 15 καί 16 χρονῶν, γέροντες 56 καί 60 χρονῶν, μεστωμένοι ἄντρες στιγματισμένοι ἀπ' τή φασιστική θηριωδία, ἔφηβοι πού ἀπ' τά παιδικά τους χρόνια δοκίμασαν τίς θυσίες, τά βάσανα, καί τίς ἄφταστες χαρές τοῦ ἀγώνα, πουλιά πού ἁπάλωσε τά φτερά τους ἡ καταιγίδα, νά τί εἶναι οἱ μαχητές κι' οἱ μαχήτριες τοῦ λαϊκοῦ μας στρατοῦ. Ὅτι τιμιότερο καί γερότερο ἔχει ὁ λαός, ὅτι ἀκριβότερο ἔχει ἡ πατρίδα, αὐτό τό χρυσάφι κρατοῦμε ἐμεῖς στά χέρια μας, αὐτός εἶναι ὁ «παράγοντας ἄνθρωπος» στό στρατό μας.

Αὐτός ὁ «παράγοντας ἄνθρωπος», ἡ ψυχή τοῦ μαχητή μας, πού νικάει τό σίδερο καί τίς δεκάδες χιλιάδες ἀπ' ἄψυχα κορμιά τῶν μισθοφόρων τοῦ Τρούμαν, εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἐγγύηση γιά τό θρίαμβο τῆς ἔνδοξης λαϊκῆς μας ἐπανάστασης.

Ἀνάμεσα στούς πρωτοπόρους μαχητές μας τοῦ 46 ὑπῆρχε ἡ πιό φυσική συντροφικότητα καί στοργή, καμωμένη ἀνθρώπων πού μαζύ ξεκινοῦν ἕνα δύσκολο καί μεγάλο συντροφικό ἔργο.

Ἀργότερα μέ τήν ἐπιστράτευση, τό μέστωμα τοῦ στρατοῦ μας, τή συσσώρευση καινούργιων μεγάλων προβλημάτων, πρόβαλλε ἡ ἀνάγκη μιᾶς ὁλόκληρης συστηματικῆς δουλειᾶς, γιά τόν παράγοντα ἄνθρωπο, τό μαχητή μας. Ὁ μαχητής κι' ἡ μαχήτρια, ἡ ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων τῆς ζωῆς τους στό στρατό, τό φώτισμα τῆς σκέψης καί τό ἀτσάλωμα τῆς ψυχῆς τους γιά τόν πόλεμο, αὐτά ἀποτέλεσαν τό ἴδιο τό περιεχόμενο τῆς κομματικῆς, πολιτικῆς δουλειᾶς στό Δ.Σ.Ε.

Διδαγμένοι ἀπ' τούς μεγάλους δασκάλους καί ὁδηγούς τῶν λαῶν ΛΕΝΙΝ καί ΣΤΑΛΙΝ, σκύψαμε πιό στοργικά πάνω ἀπό βασανισμένο κορμί καί τή ρωμαλαία ψυχή τοῦ μαχητή μας. Φωτισμένοι ἀπ' τά συμπεράσματα τῆς Δ. Κοινῆς Σύσκεψης τῶν καθοδηγητικῶν στελεχῶν τοῦ στρατοῦ μας, ἀρχίσαμε μέ τήν καθοδήγηση τοῦ Κόμματος ἀπ' τίς ἀρχές τοῦ 48, νά πραγματοποιοῦμε μιά σοβαρή στροφή, γύρω ἀπ' τή στοργή καί τό ἐνδιαφέρον για τόν παράγοντα ἄν-

θρωπο στό στρατό μας.

Ἡ «Ἡρωική ἐποποιΐα», οἱ μεγάλες μάχες τοῦ Γράμμου και τοῦ Βιτσι φθινόπωρο, ἡ σκληρή κι' ἡρωική «χειμερινή ἐκστρατεία» τοῦ Δ.Σ.Ε. στή Νάουσα, στό Καρπενήσι κι' ἴδιο τελευταῖα στο Γράμμο, ἡ ζωή σέ ἐπιφυλακή, πλούτισαν τήν πείρα μας, φώτισαν ὁλοκληρωτικά τόν παράγοντα ἄνθρωπο, σ' ὅλες τίς φάσεις τῆς πολεμικῆς ζωῆς. Τά ἄρθρα τοῦ σ. Π.Ε. τοῦ Γ.Α. κι' ἄλλων συντρόφων, στό «Δ.Σ.» κι τό ἄγρυπνο κομματικό ἐνδιαφέρον ἀνέβασαν τή σημασία τῆς ἀδιάκοπης μελέτης αὐτοῦ τοῦ παράγοντα. Τό ὡρίμασμα τῆς πολιτικῆς μας δουλειᾶς στό στρατό ἐκδηλώνεται σήμερα μέ τή σοβαρότερη ἐπίγνωση τῆς ἀξίας τοῦ παράγοντα ἀνθρώπου καί τήν πλούσια πείρα πού ἀποχτήσαμε στήν ἀντιμετώπιση τῶν προβλημάτων του, ὅλα αὐτά, ἐπιβάλλουν σέ μᾶς σήμερα, στίς παραμονές τῶν ἀποφασιστικῶν μαχῶν μέ τόν ἐχθρό ν' ἀξιοποιήσουμε στό ἔπακρο τίς ἀνεξάντλητες δυνατότητες τοῦ μαχητή μας, στό πολεμικό καί εἰρηνευτικό μας ἔργο. Κι' αὐτό θά τό πετύχουμε κάθε βδομάδα μέ μεγαλύτερη ἀκόμα στοργή κι' ἐνδιαφέρον πάνω στήν ψυχή του, ἀντιμετωπίζοντας ὅσο τό δυνατό καλύτερα τά προβλήματα τῆς ὀργάνωσης τῆς πολεμικῆς του ζωῆς.

***

Πρίν προχωρήσουμε πάνω σ' αὐτό εἶναι ἀνάγκη να τονίσουμε δυό ζητήματα:

Πρῶτο: Ἡ προσπάθεια μας ν' ἀναβάσουμε τή στοργή καί τό ἐνδιαφέρον γιά τό μαχητή μας, ἡ προσπάθεια νά τόν βοηθήσουμε καί ν' ἀνεβάσουμε τήν πολεμική του ἐπίδοση, πρέπει νά ἐκδηλωθοῦν περισσότερο ἀπό κάθε φορά σήμερα στήν πράξη. Δέν πρέπει πιά αὐτά νά «μπαίνουν» σάν καθήκοντα σε' ἀχτίφ καί στίς Συνελεύσεις, μά νά πραγματοποιοῦνται στή ζωή τῆς διμοιρίας καί τῆς ὁμάδας. Οἱ μαχητές μας ἔχουν ὡριμότητα καί ξεχωρίζουν τά στελέχη καί τούς συντρόφους πού βοηθοῦν συντροφικά, ὅσο σιχαίνονται ἐκείνους πού «στά λόγια μόνο» ἐνδιαφέρονται γι' αὐτούς. Τέτοιοι ἄνθρωποι πού ἡ στοργή τους δέν εἶναι «ἔμπραχτη» χαλαρώνουν ἀντί ν' ατσαλώσουν τήν ἠθικοπολιτική ἑνότητα τοῦ στρατοῦ μας καί στό τέλος χρεωκοποῦν.

Αὐτή ἡ ἔμπραχτη στοργή, κι' ἡ βοήθεια, πρέπει νά ἐκδηλώνεται τόσο πιό ἔντονα καί χειροπιαστά, ὅσο πιό σκληρές στιγμές περνάει ὁ μαχητής. Τότε εἶναι πού οἱ δεσμοί ἀνάμεσα στούς μαχητές καί τά στελέχη, ἀνάμεσα στούς ἴδιους τούς μαχητές, γίνονται ἀτσάλινοι. Τό Λεωνίδα τό λοχαγό μας, τόν ἀγαποῦν οἱ μαχητές του καί τόν ἀκολουθοῦν. Ὅμως ὁ Λεωνίδας στή σύμπτυξη ἀπό μιά τολμηρή καταδρομή στή Φλώρινα, κουβαλοῦσε μέ φορεῖο τραυματία μας. Τόν ἀγαποῦσαν τόν Π.Ε. τους Νίκο Τόμπρο οἱ μαχητές τῆς διμοιρίας του, γιατί αὐτός στήν Ἁγία Κυριακή ἔκανε τέσσερες προσπάθειες καί σέρνονταν μέ τήν κοιλιά μέσ' ἀπ' τά πυκνά ἐχθρικά πυρά, γιά νά σώσει τούς τραυματίες συντρόφους του.

Ἰδιαίτερα τίς στιγμές τοῦ κινδύνου καί τῆς πίεσης, πού αἰσθάνεται ὁ μαχητής ἀπομονωμένο τό κοινωνικό εἴτε τό φυσικό χῶρο δέν πρέπει νά μένει μέ τό αἴσθημα τῆς ἀπομόνωσης. Τότε εἶναι πού πρέπει νά βρισκόμαστε κοντά του. Σέ μιά ταξιαρχία πού εἶχε ἐπίθεση τό χειμώνα στήν Γκόρτσο Τούμπα (2.176) ὅταν λυσσομανοῦσε ἡ θύελλα ριχνόταν τό σύνθημα: «Κανένα στέλεχος σε' ἀμπρί του. Ὅλοι κοντά στούς μαχητές μας.» Αὐτό πολλαπλασίαζε τή δύναμη καί τήν ἀντοχή τῶν μαχητῶν μας.

Δεύτερο: Εἶναι σφαλερή ἡ ἀντίληψη ὅτι ἡ στοργή κι' ἡ φροντίδα γιά τό μαχητή, εἶναι ὑπόθεση ὁρισμένων ἀνθρώπων πού ἔχουν αὐτή τή δουλειά μέσ' στό στρατό. Κάποιος Διοικητής μας, ἀπάντησε σέ ἕνα τρόπο πού τοῦ λέγε πώς τό κοζάνι εἶναι ἄγνωστο καί δυσκολευόντουσαν οἱ μαχητές του: «Νά τό πεῖτε στόν Ἐπίτροπο...». Οἱ μεγαλύτεροι στρατηλάτες τῆς ἱστορίας, εἶχαν κατορθώσει νά κερδίζουν τίς ψυχές τῶν μαχητῶν τους. Πολύ περισσότερο αὐτό εἶναι φανερό σ' ἕνα λαϊκό ἐπαναστατικό Στρατό. Οἱ πιό ἀγαπητοί ἡγέτες τοῦ Δ.Σ. εἶναι κεῖνοι πού δέν κόβουν τούς δεσμούς τους μέ τούς μαχητές, πού στήν πράξη, μέσα στή φωτιά τῶν μαχῶν καί τή σκληρότητα τῶν ἑλιγμῶν, βρίσκουν τόν τρόπο νά δείξουν ἔμπραχτα ὅλη τήν ἀπλή συντροφικότητα καί στοργή για τούς μαχητές τους. Εἶναι λοιπόν ὑπόθεση τῶν ἰδίων τῶν Διοικητῶν μας τό ἀτσάλωμα τῶν δεσμῶν τους μέ τούς μαχητές μ' ἀδιάκοπη ἔγνοια γι' αὐτούς. Τό Κόμμα μας δείχνει ἐπίμονα στούς Διοικητές, πώς κερδίζοντας τίς ψυχές τῶν μαχητῶν τους, κερδίζουν τή βασικότερη προϋπόθεση γιά τή νίκη.

Οἱ ἴδιοι οἱ μαχητές μέ τήν παντοδύναμη δημοκρατική συνέλευσή τους, μέ τόν πυρῆνα τους οἱ σύντροφοι μέλη τοῦ Κόμματος, κι' ὅλοι στή βάση, μέ τή συντροφική φιλία τους, εἶναι κεῖνοι πού μποροῦν νά δώσουν τήν πιό ἄμεση ἔμπραχτη βοήθεια ἀνάμεσά τους. δείχνοντας ἀμέριστη ἀλληλεγγύη γιά τούς πιό ἀδύνατους ἢ γι' αὐτούς πού περνοῦν μιά δοκιμασία. Μέσα στήν ἀνώτερη συντροφική ἀτμόσφαιρα πού δημιουργεῖται σέ πολλές διμοιρίες μας, ὁ μαχητής ἀνοίγει τήν καρδιά του, λέει τόν πόνο του, κι' οἱ ἄλλοι τόν βοηθοῦν. Ἔχουμε πολλά τέτοια παραδείγματα. Γι' αὐτό συνηθίζουν νά λέν γι' ἀνθρώπους πού ξεκόπηκαν ἀπ' τή ζωή τοῦ τμήματος καί χάλασαν: «Νά πάει σέ τμῆμα νά στρώσει.» Ἐκεῖ οἱ σύντροφοί του, μέ στοργή καί μέ ντομπροσύνη θά τόν βοηθήσουν, θά τοῦ δείξουν τίς ἀδυναμίες του καί θά τόν ξεσηκώσουν στό ὕψος τοῦ λαϊκοῦ ἀγωνιστή. Στό 539 τάγμα, δυό μαχήτριες, ἡ Κων)νιά Κακασέτση καί ἡ Μάχη Ἀναστασίου

δέν πήγαιναν καλά, έδειχναν απροθυμία κι' απειθαρχία καί δέν τις ήθελαν στίς διμοιρίες τους. Όμως μέ τό στοργικό, πατρικό ενδιαφέρον τοῦ Μπιρμπα—Νταλη έγιναν οί πιό άγ.ωνιστές μαχήτριες τοῦ λόχου τους.

Κύριο περιεχόμενο τής Δημοκρατικής Συνέλευσης πρέπει νάναι ό μαχητής. Ή ψυχή του, οί επιτυχίες καί τά προβλήματά του. Έκεί όπου ή Συνέλευση γίνεται Επαναστατικό Σχολειό καί πολύτιμο έργαστήρι γιά τίς ψυχές τών μαχητών, αντιμετωπίζοντας μ' επιτυχία τά σοβαρότερα προβλήματα πού απασχολοῦν τό μαχητή. Έχουμε πολλά παραδείγματα πού ή Δ. Σ)ση ατσαλώνει τήν αγωνιστική ψυχή τών μαχητών μας, τήν ανακουφίζει καί τήν δυναμώνει.

Καί όλοι οί άλλοι σύντροφοι πού κάνουν υπεύθυνη πολιτική δουλειά, ή υπεύθυνη μαχητριών, ό υπεύθυνος τής ΕΠΟΝ, ό υπεύθυνος γιά τή δουλειά στό Μ.Φ.Σ. ακόμα οί σύντροφοι τών επιτελείων, μαζί μέ κάθε άψογη αφοσίωση στό «μαγαζί» τους, πρέπει νά στέκονται κοντά στήν ψυχή τών μαχητών νά κατεβαίνουν στή διμοιρία καί στήν ομάδα, νά δίνουν καί νά αντλοῦν ψυχική δύναμη κι' αισιοδοξία απ' τούς μαχητές μας.

***

Δέ μιλήσαμε ακόμα γιά τό ρόλο τοῦ επιτρόπου. Θέλαμε ακριβώς νά υπογραμμίσουμε πώς μέσα στό Λαϊκό στρατό, γιά τόν παράγοντα άνθρωπο πρέπει νά ενδιαφέρεται στοργικά ό καθένας, από διοικητή, ώς τόν απλό σύντροφο τοῦ μαχητή τό συμπολεμιστή του. Θέλαμε νά βγάλουμε κάθε στραβή αντίληψη, ότι γιά τήν ψυχή τοῦ μαχητή μας, υπάρχει κάποιος πού «δημοσιακά» ενδιαφέρεται.. Ό σοβαρότερος ρόλος τοῦ Π.Ε. συγκεντρώνεται σ' ότι αυτός, ακριβώς γιατί έχει τήν Κομματική—πολιτική ευθύνη μέσα στο τμήμα γιά τόν παράγοντα άνθρωπο, πρέπει νά δώσει μέ τό προσωπικό του παράδειγμα καί τήν ατμόσφαιρα πού θά δημιουργήσει, τήν αξία τοῦ μαχητή καί τό πώς πρέπει νά τόν αντικρύζουν. Κάποιος Π.Ε. διμοιρίας, κουβαλοῦσε συνέχεια ξύλα καί νερό για κουρασμένους μαχητές πού δέ βγαίναν απ' έμπρός. Μ' αυτό τόν τρόπο ενώ νόμιζε πώς αυτός σάν υπεύθυνος αντιμετωπίζει καί λύνει μόνος του τά προβλήματα τών μαχητών, στήν ουσία αυτός τούς χαλοῦσε δημιουργώντας παρασιτική ψυχολογία. Στήν ίδια διμοιρία, ό διμοιρίτης μιλοῦσε μέ ικανοποίηση γιά τόν Επίτροπό του, πού τσακίζονταν «γιά τά παιδιά». Δέν καταλάβαινε ούτε αυτός, πώς αυτά τά «παιδιά» μ' αυτή τήν τακτική, σύντομα θά γίνονταν άχρηστα γιά πόλεμο.

Ό Π.Ε. πρέπει νά διαπαιδαγωγήσει όλους, καί τόν ίδιο τό Διοικητή του άν χρειαστεί, γιά τό πώς τό Κόμμα μας εκτιμᾶ τόν παράγοντα άνθρωπο καί μέ ποιό τρόπο όφείλουν όλοι νά βοηθᾶν καί ν' ανεβάζουν τό μαχητή. Άς πάρουμε τό παράδειγμα τοῦ . λόχου μας. Έκεί ό Π.Ε. ανέβασε τό κῦρος τοῦ Διοικητή του, βοηθώντας τον σωστά νά ενδιαφέρεται καί νά βοηθᾶ τούς μαχητές του. Τό ίδιο πνεῦμα έδωσε στόν επιλοχία, στούς διμοιρίτες καί στούς ομαδάρχες. Ίδιαίτερα επέμεινε στούς Π.Ε. διμοιριών, στήν υπεύθυνη μαχητριών, στόν εποντίτη, Σλαβομακεδόνα υπεύθυνο, καί τόν υπεύθυνο γιά τήν επιτροπή συναδέλφωσης. Κίνησε δραστήρια όλο αυτό τό μικρό επιτελείο νά δουλεύει γόνιμα καί μέ σύστημα τόν παράγοντα άνθρωπο. Πρόσεξε τό σιτιστή καί τό μάγειρα, αδιάλλακτος στό νά ετοιμάζεται στήν ώρα του, πάντα ζεστό καί καλομαγειρεμένο τό φαγητό. Ένδιαφέρθηκε προσωπικά νά κοιμοῦνται ζεστά οί μαχητές. Έδωσε τήν Κομματική οργάνωση καί βοήθησε ν' αναπτύξουν τήν πρωτοβουλία τους οί Γραμματείς τών πυρήνων καί τά μέλη τοῦ Κόμματος στίς διμοιρίες, γιά τή μελέτη καί τή βοήθεια τών μαχητών. Σωστά χρησιμοποίησε τή Δ. Σ)ση καί τόν πυρήνα γι' αυτό τό σκοπό. Ακόμα 3—4 μαχητές τοῦ λόχου, πού παρουσίαζαν σπάσιμο κι' άδυναμίες, τούς ανέλαβε προσωπικά, έριξε τό βάρος του σ' αυτούς ώσπου τούς ανέβασε «βράζοντας τό κουμπί τους» στό ύψος τών υπόλοιπων μαχητών. Καλλιεργώντας τό σωστό Κομματικό πνεῦμα σ' όλους τούς συντρόφους καί συνεργάτες του, εμψυχώνοντας μέ πρακτική καθοδήγηση καί έλεγχο τό επιτελείο αυτό, δείχνοντας ό ίδιος άγρυπνο ενδιαφέρον καί μελετώντας τόν κάθε μαχητή τοῦ λόχου του ξεχωριστά, εκπληρώνει σήμερα υποδειγματικά τήν αποστολή του. Έξασφάλισε τήν ηθικοπολιτική ενότητα στο τμήμα του, καί μέσα σ' αυτή τήν συντροφική ατμόσφαιρα πού δημιούργησε, έδωσε φτερά στήν πολεμική δράση κι' επίδοση τοῦ λόχου του, πού σήμερα είναι ένας απ' τούς πρώτους λόχους μας. Ακόμα ανάπτυξε καί τόν πιό καθυστερημένο μαχητή κι' ανάδειξε πολλά στελέχη.

Νομίζω πώς βασικά έτσι πρέπει νά βλέπουν τό ρόλο τους οί Πολιτικοί μας Έπίτροποι καί τήν ευθύνη τους γιά τό μαχητή.

***

Ποιά είναι τά βασικώτερα προβλήματα τοῦ μαχητή μας; Ποῦ πρέπει νά συγκεντρώσουμε τήν προσοχή μας, ώστε ό μαχητής μας απερίσπαστος καί ατσαλωμένος νά αποδόσει τό ανώτερο πολεμικό έργο;

Έμείς, αδιάκοπα πρέπει νά πασχίζουμε όσο είναι δυνατό νά μή βασανίζουν τό μαχητή μας οί βασικώτερες ανάγκες ζωής, οί πιό στοιχειώδικες υλικές ανάγκες.

Ό κάθε αγωνιστής τοῦ λαοῦ χρειάζεται μέ τήν ίδια του τή βασανισμένη πείρα, τί σημαίνει αυτό... Σήμερα, παρά τίς περιστασιακές δυσκολίες, παρά τά βάσανα απομακρύνονται...

των μας, μπορούμε νά πούμε πώς γιά τό μεγαλύτερο ποσοστό τοῦ στρατοῦ μας, ἡ τροφή, ἡ πρώτη ἀνάγκη ζωῆς τοῦ μαχητῆ ἔχει ἐξασφαλιστεῖ. Στήν περίπτωση αὐτή πού οἱ ἐπιμελητεῖες μας ἔχουν, τό πρόβλημα εἶναι πρόβλημα καλά ὀργανωμένων μεταφορῶν ὡς τό χαράκωμα, καί ὡς τήν ὥρα τῆς μάχης, πρόβλημα καλῆς παρασκευῆς καί βελτίωσης τοῦ συσσιτίου, πρόβλημα ἰδιαίτερης βελτιωμένης ἤ καί ἁπλῆς τροφῆς γιά τούς ἐξαντλημένους καί τούς στομαχικούς μας. Ἰδιαίτερα πρέπει νά προσεχτοῦν ἀκόμα οἱ μαχήτριές μας πού τό συσσίτιό τους πρέπει νά ἐνισχυθεῖ σέ ζάχαρη, μαρμελάδα, οἱ ἐπονίτες μέ τήν ἀνεξάντλητη ὄρεξη καί οἱ πρώην φαντάροι πού ἀπαλλαγμένοι ἀπ' τό βραχνά τοῦ π[illegible]νίζερ, ξαναγεννιοῦνται καί ἀνοίγει ἡ ὄρεξή τους. Μέ λίγη προσοχή καί ἐνδιαφέρον τῶν διοικήσεων, τῶν ἐπιμελητῶν καί τῶν νοσοκόμων μας, μποροῦν νά λυθοῦν αὐτά τά ζητήματα πού τόσο ἀνακουφίζουν τούς μαχητές μας.

Ἡ δεύτερη ἀνάγκη ζωῆς τῶν μαχητῶν μας εἶναι ὁ ὕπνος. Ὅταν ἐπιβάλλεται, οἱ μαχητές μας βαδίζουν ἤ πολεμοῦν μερόνυχτα ἄϋπνοι καί νηστικοί... Σ' ὅλες τίς ἄλλες ὅμως περιπτώσεις, διατάξεις κλπ. πρέπει νά ὀργανώνεται ἔτσι ἡ ὑπηρεσία καί βασικά τά μέτρα ἀσφάλειας πού οἱ μαχητές μας νά κοιμοῦνται τουλάχιστο 6 ὧρες τό 24ωρο. Συχνά ἀπό κακή ὀργάνωση ἤ ἀπό ὑπερβολές, στεροῦνται οἱ μαχητές μας γιά πολύν καιρό τόν ὕπνο τους, καί αὐτό ἔχει καταστρεπτική ἐπίδραση στήν ἀντοχή καί στήν πολεμική τους ἱκανότητα. Τά στελέχη, χωρίς καμμιά ἀβαρία στά μέτρα ἀσφαλείας καί στήν ἐκτέλεση τῆς ἀποστολῆς, πρέπει νά ἐξασφαλίζουν ὅσο εἶναι δυνατό καλύτερο ξεκούραστο ὕπνο γιά τούς μαχητές μας. Ἐδῶ θά παίξει τό σοβαρότερο ρόλο, τό προγραμμάτισμα καί ἡ καλή ὀργάνωση τῆς ζωῆς τῶν μαχητῶν.

Τρίτη βασική ἀνάγκη γιά τούς μαχητές μας εἶναι ἡ ὑπόδηση καί ὁ ἱματισμός... Ἐδῶ χρειάζεται πνεῦμα καλοῦ νοικοκυριοῦ, ὥστε ὅτι μᾶς ἐξασφαλίζει ἡ ἐπιμελητεία νά πιάνει τόπο. Προτεραιότητα στίς διανομές πρέπει νάχουν οἱ μαχητές τῶν πιό προχωρημένων τμημάτων καί αὐτῶν πού εἶναι περισσότερο ἐκτεθημένα στήν κακοκαιρία, οἱ τραυματίες μας, οἱ μαχήτριες μας καί σέ συνέχεια ὅλοι οἱ ἄλλοι..

Ἡ καθαριότητα στά τμήματα καί μέσα στίς σοβαρότερες δυσκολίες, πρέπει νάναι ἀδιάκοπη φροντίδα ὅλων καί προπαντός τῶν μαχητριῶν μας. Ἡ βρώμια, ἡ ψείρα, ἡ ἀξυρισιά, κατεβάζουν τόν ἀγωνιστή σάν ἄνθρωπο. Ὁ ἀξέχαστος καί σάν Ἐπίτροπος καί σάν Διοικητής Κουσάντζας, πέρσι στό Κάμενικ, ἔπαιρνε τόν κουρέα μαζί του τή νύχτα καί στό φῶς τοῦ φεγγαριοῦ ξύριζε τούς πολεμιστές μας.

Κανείς ἀτιμώρητα δέ μπορεῖ νά παραβλέψει ἤ νά ὑποτιμήσει αὐτές τίς ζωτικές ἀνάγκες τοῦ μαχητῆ. Ὁ μαχητής μας τολμᾶ μέ τήν ψυχή, πολεμᾶ ἄν χρειαστεῖ καί μέσα στίς μεγαλύτερες στερήσεις, ὅμως ἡ ψυχή τοῦ μαχητῆ γίνεται τόσο πιό ἀκατανίκητη, ὅσο λιγότερο τή βασανίζουν τέτοιες ἀνάγκες. Ὑπάρχουν πάνω σ' αὐτό παρανοήσεις καί σήμερα ἀκόμα συναντᾶ ἐπιβιώσεις κακές, μέ τή μορφή τοῦ «Δέ βαριέσαι.. ἀντάρτες εἴμαστε!» Ἀκόμα κι ἀπορεῖ κανείς πώς σέ λίγο-πολύ κανονικές συνθῆκες, δείχνουν ὅλοι κάποιο ἐνδιαφέρον γιά ὅλα αὐτά τά ζητήματα. Ὅταν ὅμως ζορίσουν τά πράματα, δέν παλεύουνε ἀδιάλλακτα ἐνάντια στήν κακομοιριά καί τή μιζέρια.. Σέ πορεία πού παρατείνεται, σέ συνεχιζόμενες μάχες, πολύ κοντά στήν ἐχθρική διάταξη, χρειάζεται νά ὀρθώνεται ἀδιάλλαχτη ἡ συνείδηση τοῦ κομμουνιστῆ, τοῦ ἐπιτρόπου. Μέ χαρακτήρα ἐξόρμησης ὅπου εἶναι δυνατό, γιά ξύλα, γιά φτιάξιμο καλυβιῶν, γιά πλύσιμο, μέ ὅσο τό δυνατό καλύτερη ὀργάνωση τῆς πορείας, τῶν καταυλισμῶν κλπ. νά ἀντιμετωπίζεται ἀποφασιστικά κάθε μιζέρια καί κακομοιριά πού σκοτώνει τήν ψυχή τοῦ μαχητῆ.

* * *

Ὁ μαχητής τοῦ λαϊκοῦ ἐπαναστατικοῦ μας στρατοῦ, πρέπει νάχει φωτισμένη σκέψη, ἀνοιχτό ὁρίζοντα μπροστά του, ψυχική ἠρεμία, καθαρή συνείδηση.

Καί ἐδῶ εἴχαμε ὁρισμένες παρεκκλίσεις σέ Π. Ἐπιτρόπους. Συγκέντρωναν ὅλη τήν προσοχή τους στίς ὑλικές ἀνάγκες, ἀποδίνοντας λιγότερη σημασία στήν ψυχή τοῦ μαχητῆ, μέ τή θεωρία: «Περισσότερη σημασία ἔχει ἡ γιομάτη κοιλιά τοῦ μαχητῆ ἀπ' τά λόγια..» Καί λέγοντας «λόγια» ἐννοοῦσαν ὅλη τήν προσπάθεια τῆς ἐνημέρωσης, τῆς πολιτικῆς ἀνάπτυξης κλπ. Εἶναι φανερό πώς ὁ μαχητής εἶναι ἀκριβῶς ὁ ἄνθρωπος, στό λαϊκό πόλεμο. Καμμιά μονομέρεια στή φροντίδα μας γιά τόν ἄνθρωπο αὐτό. Σέ μιά διαρκή πολεμική ὑπερένταση, παλεύοντας νύχτα-μέρα σέ μιά ἄνιση μάχη μέ τό θάνατο, γιά τό ἰδανικό του, ὁ μαχητής ἔχει ἕνα πλούσιο ψυχικό κόσμο εὐαίσθητο καί πάντα διψασμένο.

Πρώτη ὑποχρέωσή μας πάνω σ' αὐτό, εἶναι ἡ ἀδιάκοπη ὁλόπλευρη πολιτική ἐνημέρωση τῶν μαχητῶν μας. Πρέπει νά ἀπαντᾶμε μέ μεθοδικό, ὑπομονητικό, συντροφικό τρόπο, στίς ἀνησυχίες καί τά ἐρωτηματικά τοῦ μαχητῆ. Ἀδιάκοπα πρέπει νά ἀναπτύσσουμε τή δική του κρίση, τήν ἱκανότητα νά νοιώθει βαθύτερα τήν κατάσταση, τίς ἐπιδιώξεις καί τίς μανοῦβρες τοῦ ἐχθροῦ, τή δική μας ξεκάθαρη πολιτική. Νά ἀνεβάζουμε ὁλοένα τό μαχητή μας, στό ὕψος τοῦ συνειδητοῦ πρωτοπόρου τοῦ

λαοῦ, στό ὕψος τοῦ μέλους τοῦ ΚΚΕ. Αὐτό θά τό πετύχουμε μέ τό ξεσήκωμα τῆς πολιτικῆς ζωῆς στή βάση, μέ συζητήσεις, μέ τή δημοκρατική ζωή (Συνελεύσεις-Ἀκτίφ κλπ), μέ τό διάβασμα τῶν περίφημων σοβιετικῶν βιβλίων κ.π.

Τό ἴδιο, τό ποιοτικό ἀνέβασμα τοῦ στρατοῦ μας, δέ μπορεῖ νά στηριχθεῖ παρά μόνο, σ' ἕνα τέτοιο ἠθικοπολιτικό ἀνέβασμα τῶν μαχητῶν καί τῶν στελεχῶν μας.

Σοβαρή σημασία γιά τήν ψυχική ἠρεμία καί δύναμη τοῦ μαχητή μας, γιά τήν ἴδια τήν πολεμική του ἀπόδοση, ἔχει τό πρῶτο βάφτισμα στή μάχη. Αὐτό ὅπου προσέχτηκε, προετοιμάστηκε καί στοργικά ὁδηγήθηκε στήν πρώτη μάχη «ὁ καινούργιος» ἀπ' τούς παληότερους συντρόφους του, τότε ἀπ' τήν πρώτη κιόλας μάχη γίνεται ἄξιος μαχητής τοῦ ΔΣΕ. Ἐδῶ χρειάζεται μιά ἰδιαίτερη προσοχή ἀπ' τόν Ἐπίτροπο καί ἀπ' τό Διοικητή τοῦ τμήματος. Ἡ ἴδια ἐπίμονη στοργική προσπάθεια πρέπει νά γίνεται καί γι' αὐτούς τούς ἐλάχιστους, πού μέ κάποια βιασύνη βγάζουν γιά «δειλούς». Ἡ ἀξέχαστη Ἐπίτροπος Ἐλευθερία Ἰωαννίδου, εἶχε μάθει για δυό μαχητές τοῦ λόχου της πώς ἦταν.. «δειλοί» Στήν πρώτη ἐπιχείρηση, τούς πῆρε μαζί της. Μπῆκε μπροστά αὐτή, καί οἱ δυό, στήν ἀρχή μέναν πίσω.. Ἔπειτα τήν ἔφτασαν, τήν προσπέρασαν. Πολέμησαν παλληκαρίσια. Ὕστερα ὅλοι ἔλεγαν γιά τήν Ἐλευθερία καί γι' αὐτούς τούς δυό.. Κι' αὐτοί οἱ δυό λέγαν: «Πῶς νά ἀφήσεις τήν Ἐλευθερία νά πάει πρώτη;..»

Τι εἶναι αὐτό πού βασανίζει τήν ψυχή τοῦ μαχητή μας;

Τίς περισσότερες φορές εἶναι κάτι πολύ ἁπλό: Ἡ ἠθική ἀμοιβή πού δέν τοῦ δόθηκε ἀπό ἀμέλεια τίς περισσότερες φορές. Μιά ἀνησυχία ἤ κάποιος καημός γιά ἀγαπημένα πρόσωπα. Ἕνα, ἀμελέτητος κακός λόγος πού τοῦ πέταξαν. Κάποια παληά ἁμαρτία πού τοῦ δημιούργησε ἕνα αἴσθημα μειονεκτικότητας κλπ. Ὅσο ὅμως εἶναι ἁπλό αὐτό πού τόν βασανίζει, τόσο δύσκολο εἶναι πολλές φορές νά τό νοιώσεις. Αὐτό εἶναι πού πρέπει οἱ σύντροφοί του, ὁ Ἐπίτροπος, ὁ Διοικητής του, νά τό βρίσκει, νά μήν τό ὑποτιμᾶ, να προσπαθεῖ συντροφικά νά τόν βοηθήσει. Ἐδῶ χρειάζεται ἰδιαίτερα οἱ ΠΕ νά ἀποχτήσουν τό ταλέντο νά ξεκλειδώνουν τίς ψυχές τῶν μαχητῶν τους. Τότε ὁ μαχητής μας καί πολύ περισσότερο ἡ μαχήτριά μας, ἔχοντας καθαρό τόν ὁρίζοντα καί ἤρεμη τήν ψυχή, νοιώθουνται πολλαπλασιασμένες τίς δυνάμεις τους.

Ὅταν λέμε, νά κατεβαίνει ὁ Ἐπίτροπος στή βάση, αὐτό δέ σημαίνει νά κατεβαίνει τσί περιοδεία. Σημαίνει νά κατεβαίνει ὡς τά βάθη τῆς ψυχῆς τοῦ μαχητή, νά νοιώθει τί τόν ἀπασχολεῖ κάθε μέρα, νά γίνεται δάσκαλος, σύντροφος, ἀδερφός καί φίλος του. Αὐτό εἶναι τό πιό λεπτό σημεῖο ἀπ' τήν ἀποστολή τοῦ Ἐπιτρόπου. Ἔτσι κερδίζονται οἱ ψυχές τῶν μαχητῶν, μακρυά ἀπό βλαχοδημοκρατισμούς καί ψευτοενδιαφέρον πού τά μυρίζεται ἀπό μίλια μακρυά ὁ μαχητής.

Τρεῖς μαχητές μας, ὁ Χατζῆς Ἀντρέας, ὁ Κωνσταντινίδης Πέτρος καί Τσιρώνης Ζήσης ἔδειχναν ὅλα τά σημάδια τοῦ σταμπιένου. Ζητοῦσαν μετάθεση. Ὁ ἕνας ἀποπειράθηκε ν' αὐτοκτονήσει, ὁ ἄλλος ἔκοψε τό πόδι του μέ τό τσεκούρι. Κάποιος Ἐπίτροπος καί κάποιοι σύντροφοί τους βάλθηκαν ΝΑ ΚΕΡΔΙΣΟΥΝ ΤΙΣ ΨΥΧΕΣ ΤΟΥΣ. Τούς ἔκαναν φίλους. Μαζί διάβαζαν καί μαζί κοιμόνταν, πολλές φορές μίλησαν ξεχωριστά μαζί τους. Ἀπλά, κι' ὅμως τσάκωσαν γιατί οἱ ψυχές τους πρῶτα ἀπ' τό βασανίζαν. Λυτρώθηκαν ἀπ' αὐτές τίς ἔγνοιες. Κέρδισαν τίς ψυχές τους. Σήμερα εἶναι πρόθυμοι, πρῶτοι σ' ὅλα.

Ὁ Μητσούλης Νίκος κι' ὁ Ρόπκας Δημήτρης ἔδειχναν ἀδιαφορία, ἀπειθαρχοῦσαν, δέν πήγαιναν στίς συγκεντρώσεις. Ἦταν παληοί πολεμιστές μαχητές. Ὁ λόγος τους ἔβαλε ζήτημα τί θά γίνει μ' αὐτούς. Οἱ σύντροφοι τῆς διοίκησης τοῦ τμήματος κατόρθωσαν νά ξεκλειδώσουν τίς ψυχές τους. Ὁ πρῶτος ὑπόφερε γιατί ὁ λόχος τοῦ ἔδωσε παρατηρήσεις μπρός σ' ἄλλους καινούργιους μαχητές. Ὁ δεύτερος εἶχε πληγωθεῖ γιατί ὄντας παρατηρητής τοῦ τμήματος, πῆγε νά παρακολουθήσει μιά ἐσωτερική συγκέντρωση καί τόν ἔδιωξαν, γιατί δέν ἀνῆκε στό λόχο. Σήμερα ἀφοῦ ἄνοιξαν τήν καρδιά τους, εἶναι καί πάλι ἀπ' τά πιό ζωντανά παιδιά τοῦ λόχου.

Πολλές φορές εἶναι τόσο λεπτή ἡ ψυχολογία κυρίως τῶν μαχητριῶν μας, οἱ κάποιοι.. χοντροπετσηδες, πραγματικά δυσκολεύονται νά τή νοιώσουν. Δυό μαχήτριές μας δέν πηγαίνουν καλά, τίς πρόσεξαν ἰδιαίτερα, τίς βοήθησαν. Ὅταν γινόνταν διανομή σέ ροῦχα, κι' εἶχαν ἀνάγκη νά πάρουν, δέν τίς ἔδιναν ὅπως στούς ἄλλους ἀλλά τίς φώναζαν: «Ἔλα Κωνσταντινιά νά διαλέξεις..» «Ὅλα ἦταν ἴδια, ὅμως οἱ κοπέλλες μας εὐχαριστιόταν γιατί διάλεγαν, κι' ἔπαιρναν ὅποιο τίς πήγαινε καλύτερα. Σήμερα πρόθυμες κι' ὁλόχαρες ρωτοῦν: «Τώρα τί δουλειά ἔχουμε δίμοιρίτη;»

* * *

Ἕνα παράδειγμα γιά τό τί ρόλο παίζει ἡ ἐπίλυση, διαπιστώσεων ἀναμφισβήτητων προβλημάτων ζωῆς τῶν μαχητῶν, εἶναι τό παρακάτω:

Τά τμήματα πού ἔπρεπε νά ὑπερασπίσουν τό Κάμενικ (ὕψ. 2.044) βρέθηκαν πρίν λίγο καιρό μπρός σέ δυσκολία κατάσταση. Ἔβρεχε κι' ἔρριχνε χαλάζι τίς 25 ἀπ' τίς 30 μέρες τοῦ Μάη. Ἀμπριά δέν ὑπῆρχαν καί τό ὕψωμα εἶναι ὁλόγυμνο. Πρῶτ' ἀπ' ὅλα ξεσηκώθηκε ἕνας ἐνθουσιασμός σ' ὅλους τούς μαχητές γιά τήν τιμή νά ὑπερασπίσουν τό Κάμενικ. Ἀπο-

λούθησε ένας εργατικός ενθουσιασμός για τη γρήγορη οχύρωσή του, και την οργάνωση της ζωής με αμπριά κλπ. Όμως οι μαχητές μας εξαντλούνταν από το κρύο και τη βροχή. Για τους μαχητές μας του Κάμενικ ενδιαφέρθηκε προσωπικά το ίδιο το Γ.Α. και εξασφάλισε 196 βελέντσες, αδιάβροχα, αντίσκηνα. Δόθηκαν στους μαχητές του Κάμενικ παραπάνω από τις κανονικές διανομές: 102 οκάδες ζάχαρι—288 οκάδες μαρμελάδα, 52 οκάδες λίπος 32 οκ. λαρδί 25 χλαίνες κλπ.

Τα στελέχη με το σύνθημα «όλοι κοντά στους μαχητές» ζούσαν στ' αμπριά των μαχητών και με εξορμήσεις βελτίωναν τη στέγαση και τη ζωή των μαχητών. Τους μαχητές ιδιαίτερα τους συγκινούσε το γεγονός, ότι πάντα κάποιος σύντροφος από το λόχο, το τάγμα, ή την ταξιαρχία βρισκόταν κοντά τους. Στον ΠΕ της ταξιαρχίας, ένας μαχητής του Κάμενικ είπε γελώντας: «Αυτές τις τρεις μέρες πέρασαν, μας είδαν και μιλήσαμε, η επιτροπή της ταξιαρχίας, ο επιμελητής της ταξιαρχίας, η γιατρίνα, η υπεύθυνη των αποθηκών, ο επίτροπος του τάγματος, πέρασε ο Διοικητής και νά τώρα τα λέμε και μαζί σου..»

Έτσι το ίδιο ύψωμα που πέρσι παρουσιάστηκαν ομαδικές λιποταξίες, φέτος μαζί βέβαια με τη γενική ανάπτυξη του στρατού μας, αλλά και χάρη στην έγκαιρη κινητοποίηση όλων για τη βοήθεια στους μαχητές του Κάμενικ, δεν είχαμε κα ένα λιποτάχτη. Αντίθετα το ηθικό των μαχητών μας ήταν ακμαίο. Σ' αυτήν την εξαιρετική κακοκαιρία και μέσ' στη βροχή έκαναν το μεγαλύτερο άθλο στην οχύρωση, κι' ανάστειξαν τον πιό ένδοξο μικροπόλεμο απ' όλα τα τμήματα της ταξιαρχίας. Κέρδισαν έτσι και τη σημαία της άμιλλας της ταξιαρχίας.

Το παράδειγμα αυτό δείχνει ακόμα μιά φορά πώς και το πρόβλημα των λιποταξιών, είναι στο σύνολό του σχεδόν το πρόβλημα πού μελετούμε σ' αυτό το άρθρο, το πρόβλημα του πώς εμείς με το αδιάκοπο ολόπλευρο ενδιαφέρον και τη φροντίδα μας για το μαχητή θά εξαλείψουμε τους πολιτικούς λόγους πού προκαλούν τη λιποταξία.

* * *

Στις μεγάλες μάχες πού ζυγώνουν, σ' αυτή την αποφασιστική αναμέτρηση με τον πορωμένο εχθρό, τον τελευταίο λόγο δε θά τον έχουν τα σιδερικά του Τρούμαν, ούτε οι μάζες απ' τ' άψυχα κορμιά των μισθοφόρων.

Τον τελευταίο λόγο θά τον έχει ο παράγοντας άνθρωπος, η ακατανίκητη ψυχή του μαχητή του ΔΣΕ.

Αυτή θα θαμάσει, όπως πέρσι στό Γράμμο καί στό Βίτσι τη λύσσα των φονιάδων.

Σ' αυτές τις στιγμές της «αποφασιστικής αναμέτρησης» όταν θα βράζει η γη από πυρωμένο σίδερο και θά ξεδιπλώνονται οι φάλαγγές μας στά πλευρά καί στά νώτα του εχθρού, η ψυχή του μαχητή μας, η μεγαλύτερη δύναμη του Στρατού μας, πρέπει νά βρεθεί πιό γερά εξοπλισμένη από κάθε φορά.

Το βαρύ και υπεύθυνο αυτό έργο, πέφτει σέ μάς τους κομματικούς, τους επιτρόπους και σ' όλους συντρόφους, πού πολεμώντας μέσα στό λαϊκό στρατό, ένοιωσαν πού βρίσκεται η ακατανίκητη δύναμή του.

Σ' αυτούς τούς μαχητές πού ποτές ως σήμερα, όταν τούς ζητήσαμε, δε μάς αρνήθηκαν το αίμα τους και τη ζωή τους, πρέπει ν' ανεβάσουμε πιό ψηλά ακόμα τη φροντίδα μας καί τη στοργή. Καί μέσ' στή φωτιά των μαχών καί των μεγάλων επιθετικών ελιγμών, καί πολύ περισσότερο τότε, πρέπει ν' ανακουφίζουμε τούς μαχητές μας μ' άγρυπνη έγνοια γιά τις ανάγκες τους. Νά φωτίζουμε μ' όλα τά μέσα τή σκέψη τους και νά αναπτύσσουμε ολοένα την πολιτική τους ικανότητα. Νά ατσαλώνουμε την αδάμαστη ψυχή τους, τή στέρεα εγγύηση γιά τή νίκη του λαού μας.

Κάμενικ 25.6.49

Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΑΣ ΔΟΥΛΕΙΑ ΣΤΙΣ ΜΑΧΗΤΡΙΕΣ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΟΥ ΣΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΤΡΙΜΗΝΟ

Τῆς σ. ΗΡΩΣ ΜΠΑΡΙΖΙΩΤΑ καί τῆς σ. ΜΑΡΙΑΣ ΜΠΕΪΚΟΥ

Ἂν κριτήριο στήν πολιτική μας δουλειά εἶναι ὁ πόλεμος, καί ἀσφαλῶς αὐτός εἶναι, ἡ πολιτική μας δουλειά στίς μαχήτριες στό τελευταῖο τρίμηνο ἀναμφισβήτητα εἶχε ἐπιτυχία. Δέν χωρᾶ ἀμφιβολία πώς ἡ ἰδιαίτερη δουλειά βοήθησε γιά ν' ἀποκτήσουν οἱ μαχήτριές μας ἐμπιστοσύνη στίς δυνάμεις τους, πρᾶγμα πού εἶχε σάν συνέπεια τήν αὔξηση τοῦ ἀριθμοῦ τῶν γυναικῶν στά μάχιμα τμήματα, τό ἀνέβασμα τῆς πολεμικῆς ἐπίδοσης καί τήν ἀνάλογη κάθε φορά προσαρμογή τους στόν πόλεμο.

Ἡ ἰδιαίτερη πολιτική δουλειά στίς μαχήτριες ἀρχίζει πέρυσι, στίς παραμονές τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων τοῦ Γράμμου καί τά πρῶτα ἀποτελέσματά της φάνηκαν στίς ἐπιχειρήσεις αὐτές.

Ἀργότερα ἡ συμβολή τῶν μαχητριῶν μας μεγάλωνε στίς μάχες τοῦ Βίτσι, στούς χειμωνιάτικους ἐπιθετικούς ἑλιγμούς μας καί ἔγινε ἀποφασιστική φέτος στό Γράμμο, στόν καθημερινό μικροπόλεμο καί ἰδιαίτερα στή μάχη στό Πόταμα.

Σήμερα στά τμήματά μας τοῦ Γράμμου τά 23 % εἶναι γυναῖκες. Τό ποσοστό αὐτό ἀποτελεῖ ἕνα σοβαρό παράγοντα στήν ὅλη δύναμη τοῦ στρατοῦ μας, πού γίνεται ἀκόμα σοβαρότερος ἄν πάρουμε ὑπόψη ὅτι ξέχωρα ἀπ' τήν παλληκαριά καί τόν ἡρωϊσμό, οἱ μαχήτριές μας ἀπόχτησαν καί δύναμη καί πρωτοβουλία, δημιούργησαν δική τους προσωπικότητα. Διαμορφώθηκε ὁ καινούργιος τύπος τῆς ἀγωνίστριας τῆς λευτεριᾶς, ἡ μαχήτρια καί ἀξιωματικός τοῦ Δ. Σ. Ε.

Μά ἀκόμα γιά νά ἐκτιμήσουμε καλύτερα τόν παράγοντα γυναίκα πρέπει νά πάρουμε ὑπόψη καί τή γενικότερη συμβολή της στήν ἀπόδοση τῶν τμημάτων. Εἶναι καί ὁ ἐκπολιτισμός, ἡ χαρά, τό κέφι, πού σκορπᾶ στά τμήματά μας καί ἀνεβάζει τό ἠθικό τοῦ στρατοῦ μας.

Τώρα δέν ὑπάρχει μαχητής ἄπλυτος, ψειριασμένος, κουρελιασμένος. Ὅλοι εἶναι καθαροί, τ' ἀμπριά περιποιημένα, στολισμένα. Στίς ὁμάδες οἱ τραπεζαρίες μέ πάγκους, συνθήματα, λουλούδια, μέ πίστες χοροῦ. Τά πρόσωπα λάμπουν ἀπό χαρά γιά τήν πεποίθηση στίς δυνάμεις, γιά τήν πίστη στή νίκη.

Καί ὅταν τό τμῆμα δέν ἔχει μαχήτριες, οἱ μαχητές διαμαρτύρονται, ρωτοῦν γιατί δέν ἔχουν, μήπως εἶναι τιμωρημένοι. Ὅπως στό λόχο κυνηγῶν ἀρμάτων, στούς ἀνιχνευτές κλπ.

I. Η ΔΟΥΛΕΙΑ ΜΑΣ ΣΤΙΣ ΜΑΧΗΤΡΙΕΣ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΟΥ ΣΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΤΡΙΜΗΝΟ

Τή δουλειά αὐτή γιά νά τή δοῦμε καλύτερα, πρέπει νά τή χωρίσουμε σέ 4 κομμάτια.

α) Πρίν ἔρθουμε στό Γράμμο. Προετοιμασία γιά τόν ἐπιθετικό ἑλιγμό. Πορεία.

β) Στή διάρκεια τῶν μεγάλων ἐπιχειρήσεων τοῦ Ἀτρίλη.

γ) Μετά τίς μάχες τοῦ Ἀτρίλη. Στή διάρκεια τῆς ἀνασυγκρότησης καί προετοιμασίας γιά τά καινούργια καθήκοντα. Στό μικροπόλεμο. Στή μάχη στά Πατώματα. Καί

δ) Ἡ ἅμιλλα Γράμμου — Βίτσι.

Ἂς ἐξετάσουμε ἕνα—ἕνα τά κομμάτια αὐτά.

α) ΠΡΙΝ ΕΡΘΟΥΜΕ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΟ.

Μαζί μέ τήν εντατική ἐκπαίδευση κάναμε καί πολιτική δουλειά πού ἄρχιζε ἀπό τό γυάλισμα, τό κορδόνι καί φτιάξιμο σακκιδίων γιά τά πυρομαχικά μέχρι τήν ψυχολογική προετοιμασία γιά ν' ἀντιμετωπίσουν τίς δυσκολίες καί στερήσεις τοῦ ἑλιγμοῦ.

Προσαρμόσαμε τή δουλειά μας στίς εἰδικές συνθῆκες καί χρησιμοποιήσαμε μιά σειρά ἀπό τρόπους, γιά νά πετύχουμε τήν ἠθικοπολιτική προετοιμασία τῶν μαχητριῶν μας. Κάναμε ἀκτίφ προετοιμασίας κατά Ταξιαρχία καί τάγμα. Συνελεύσεις κατά λόχο, κατά τάγμα, ἀκόμα καί Ταξιαρχίας μέ 300 καί 325 μαχήτριες. Κάναμε ὀργανωμένες συζητήσεις καί ἐρωταποκρίσεις πού ξεκαθάρισαν ὅλα τά προβλήματα πού ἡ τῆς ἀπασχολοῦσαν. Π.χ. Ἡ ὑπεύθυνη τῆς 103 Ταξιαρχίας μετά ἀπό διαφωτιστική πορεία, ἔβαλε τό ἐρώτημα στίς μαχήτριες τί βοήθεια θέλουν ἀπό τίς ὑπεύθυνές τους καί στίς ὑπεύθυνες τί βοήθεια νομίζουν ὅτι πρέπει νά δώσουν στίς μαχήτριες. Ἀπό ὅλες τίς ἀπαντήσεις ἔβγαλε ἀνάλογα συμπεράσματα, πού χρησιμοποιήθηκαν καί εἶχαν καλά ἀποτελέσματα.

Μέ τήν έντατική αὐτή δουλειά ξεσηκώσαμε τόν ἐνθουσιασμό τῶν μαχητριῶν μας, τίς δομήσαμε τήν ἐμπιστοσύνη στίς δυνάμεις τους. Τούς εἴπαμε ὅτι πρόκειται νά πάρουν μέρος στήν ἀποστολή καί ἑτοιμάσθηκαν ψυχολογικά γι' αὐτή καί γιά τήν πορεία. Ἀκόμα στούς τόπους συγκέντρωσης κάναμε σύντομες συνελεύσεις στό ξεκίνημα

δι, όπου αναλύθηκε ή σημασία τής αποστολής καί επακολούθησαν συνθήματα καί ενθουσιώδικα τραγούδια.

Στή διάρκεια τής πορείας τά στελέχη έδωσαν τό καλό παράδειγμα. Πάντα πρώτες, πάντα κοντά στίς πιό αδύνατες. Τίς ενθάρρυναν, τίς βοηθούσαν. Έκαναν σύντομες συγκεντρώσεις στίς στάσεις πιάνοντας τά ζητήματα τής στιγμής, ξεσηκώνοντας έτσι πιό πολύ τόν ενθουσιασμό καί μέ συνθήματα από τή ζωή τους. Έβρισκαν διάφορους τρόπους γιά νά τίς παρακινούν καί νά τίς ξυπνάνε μέ μεγαλύτερη αντοχή. Τά στελέχη τής 107 Ταξιαρχίας εφάρμοσαν τόν παρακάτω τρόπο: Σέ κάθε στάση έκαναν σ' όλη τή φάλαγγα γνωστά τά ονόματα τών μαχητριών πού έβγαιναν πρώτες στήν πορεία καί αμέσως στίς μαχήτριες αυτές δίνονταν έπαινος από τίς διοικήσεις. Οί άλλες μαχήτριες φιλοδοξούσαν νά πάρουν κι' αυτές έπαινο καί δέν έμεινε καμιά βραδύ ορούσα.

Ή υπεύθυνη τμήματος τής 103 Ταξιαρχίας Λίζα πήρε μιά βραδυπορούσα καί τήν ώρα πού τά τμήματα σταμάτησαν γιά νά ξεκουραστούν τήν πήγε στήν κεφαλή τής φάλαγγας. Ή μαχήτρια έχασε τό αίσθημα τής μειονεκτικότητας πού είχε όταν ήταν τελευταία καί τάλεγαλε πέρα. Ή ίδια υπεύθυνη βουτηγμένη ώς τή μέση στίς λάσπες έτρεχε πολλές φορές απ' τήν κορφή ώς τήν ουρά τής φάλαγγας καί ενθάρρυνε όλες τίς αδύνατες.

Καί οί μαχήτριές μας ανταποκρίθηκαν. Έφθασαν στόν προορισμό τους μ' όλο τό φορτίο τους. Ακόμα έχουμε τό παράδειγμα τής Σχολής Αξιωματικών, τού πυροβολικού καί άλλων τμημάτων, πού οί μαχήτριες στά σημεία όπου τά ζώα δέ μπορούσαν νά βαδίσουν, έπαιρναν στήν πλάτη ξέχωρα από τόν ατομικό τους οπλισμό καί τά βαριά όπλα.

Από πάρα πάνω βγαίνει πώς όταν τά στελέχη δουλέψουν καλά καί μέ σύστημα στήν προετοιμασία τής επιχείρησης οί μαχήτριες ανταποκρίνονται.

Β) ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΩΝ ΜΑΧΩΝ ΤΟΥ ΑΠΡΙΛΗ

Οί διοικήσεις λένε γιά τίς μαχήτριές μας: «Είμαστε καταπληκτικά ευχαριστημένοι, είμαστε ενθουσιασμένοι από τήν απόδοση τών μαχητριών μας.»

Ό σ. Φωνάς, Ταξίαρχος στήν VIII Μεραρχία, λέει γιά τίς μαχήτριες στόν Πύργο Στράτσιανης στο άρθρο του στό «Δημ. Στρατό» (φύλλο Ιούνη, σελ. 331) «Οί μαχήτριες πολέμησαν μέ τό ίδιο πείσμα, αντοχή καί μαχητικότητα πού δέν υστέρησαν καθόλου από τούς μαχητές. Οπουδήποτε κι' άν χρησιμοποιήθηκαν σάν ομαδάρχισσες, σκοπευτές, όλμιστές κλπ. απόδωσαν πολύ».

Πραγματικά οί μαχήτριές μας στίς μάχες τού Απρίλη πολέμησαν περισσότερο από παλληκάρισια.

Ή Παρασκευή Σκεύη τής VIII Μεραρχίας στόν Πύργο Στράτσιανης όταν έμεινε μόνη στό πολυβολείο πολέμησε μέ τή σειρά μ' όλα τά ομαδικά καί τ' ατομικά όπλα. Όταν σώθηκαν τά πυρομαχικά συνέχισε μέ χειροβομβίδες καί πάντζερ καί δέν συμπτύχθηκε παρά μόνο ύστερα από διαταγή. Γυρνώντας πήρε μαζί της όλα τά όπλα καί ένα σωλήνα όλμου πού βρήκε στό δρόμο.

Ή Φώνη Αθανασίου, τής Σχολής Αξιωματικών, γιά νά διευκολύνει τούς μαχητές νά κόψουν τά συρματοπλέγματα στό Τσαμπουρι έριξε πάντζερ καί κατέστρεψε τό πολυβολείο πού τούς ενοχλούσε.

Τά παραδείγματα ηρωϊσμού τών μαχητριών μας στήν περίοδο αυτή είναι αμέτρητα.

Ακόμα οί μαχήτριές μας επέμειναν στήν πραγματοποίηση τής αποστολής καί ούτε μιά φορά δέν εγκατέλειψαν θέση χωρίς διαταγή. Όπως ή Π. Σκεύη στόν Πύργο Στράτσιανης κλπ.

Οί τραυματιοφορίνες θαυματούργησαν. Οί τραυματ. τής 16 Ταξ. στή μάχη τού Άη Λιά Μυροβλήτη κατέβαζαν τούς τραυματίες καί ανέβαζαν πυρομαχικά στά απότομα υψώματα, πού ούτε ζώο δέν μπορούσε νά φθάσει. Δέν άφησαν ούτε ένα τραυματία σέ 24ωρη πορεία μέσα σέ 2 μέτρα χιόνια καί λάσπες. Ή Φανή Δούκα, 35 χρονών, κατάκοπη καί άρρωστη, κουβαλώντας τό φορείο λέει: «Άν ήταν παιδί μου θά τάφηνα. Μά επειδή είναι μαχητής τού ΔΣΕ δέν τόν αφήνω». Καί έτσι έχουμε τό χαρακτηριστικό φαινόμενο από τίς 40 γυναίκες τού Λόχου τραυματιοφορέων τής ΙΧ Μεραρχίας οί 31 νά πάρουν τό παράσημα Ήλέκτρας μέ πρόταση νά ονομαστεί ό λόχος τους «λόχος Ήλέκτρας».

Οί νοσοκόμες μας δούλεψαν υπεράνθρωπα. Στίς σκληρές συνθήκες τού Απρίλη βοήθησαν οί ίδιες νοσοκόμες στό χειρουργείο, ολόκληρο 24ωρο σέ 30 καί πλέον εγχειρήσεις.

Τά στελέχη μας προσάρμοσαν καί εδώ τή δουλειά τους στίς ιδιαίτερες συνθήκες τής περιόδου αυτής. Στόν Πύργο Στράτσιανης οί υπεύθυνες τής VIII Μεραρχίας μέσα στήν κόλαση τής φωτιάς καί τού σίδερου πού έριχναν οί μοναρχοφασίστες, γυρνώντας από ομάδα σέ ομάδα ενθάρρυναν καί έπειθαν τίς μαχήτριες γιά τήν ανάγκη τής οχύρωσης, εξηγώντας τους πώς όταν είναι εξασφαλισμένες στό πολυβολείο, άνετα καί μέ ασφάλεια θά πολεμούν τόν εχθρό.

Ή σ. Τασία υπεύθυνη τού ΙΙΙ Τάγματος μάς λέει. «Τόσο πολύ κατανοήθηκε ή σημασία τής οχύρωσης από τίς μαχήτριές μας πού έφθασαν στό σημείο νά σκάβουν μέ τά νύχια γιά νά μή τίς ακούει ό εχθρός πού ήταν πολύ κοντά».

Στή 103 Ταξιαρχία ύστερα από τή μάχη γίνονταν κριτική, πού οί μαχήτριες έπαιρναν ενεργά μέρος κι' έτσι ετοιμάζονταν καλύτερα γιά τήν επόμενη μάχη.

Στίς μάχες πάντα πρώτες. Η [illegible]

δευ υπεύθυνη Τόγκαρες στά Σ.Α. ό[illegible] τήν ώρα πού μέ τό σταυρό στό χέρι έτρεχε νά κόψει τά συρματοπλέγματα τοῦ έχθροῦ στό Ταπκοῦρι. Ἡ Ἀννίστα Χριστοφορίδου μέ τραῦμα στό χέρι ἐξακολουθεῖ νά πολεμᾶ ὥσπου τραυματίζεται καί στό πόδι. Οἱ μαχήτριες τῆς Σ.Α. λένε σέ συνέλευση γιά τίς ὑπεύθυνές τους: «Πάντα θέλαμε νά δοῦμε τήν ὑπεύθυνη κοντά μας στίς δύσκολες ὧρες τῆς μάχης. Δέν περιμέναμε ὅμως νά τή δοῦμε νά τρέχει πρώτη, πρίν ἀπ' ὅλους».

Ἐδῶ τονίζουμε ὅτι οἱ ὑπεύθυνές μας παρασυρμένες ἀπό ὑπερβολικό συναισθηματισμό πολέμησαν περισσότερο σάν ἀκροβολίστριες, μ' ἀπίστευτο ἡρωϊσμό καί λιγότερο σάν στελέχη.

Μπορούσαν νά δείξουν τόν ἴδιο ἡρωϊσμό χωρίς νά ξεχάσουν τόν ἡγετικό ρόλο πού ἔπρεπε νά παίξουν.

Ἀντίληψη συμπέρασμα σ' αὐτή τήν περίοδο ἀναφέρουμε τίς ἠθικές ἀμοιβές, πού πῆραν μαχήτριες καί στελέχη μας τοῦ Γράμμου.

Μετάλλια ἀνδρείας	4
Παράσημα Ἠλέκτρας	74
Προαγωγές	70

Χωριστά τούς ὁμαδικούς καί ἀτομικούς ἐπαίνους.

γ) ΜΕΤΑ ΤΙΣ ΜΑΧΕΣ ΤΟΥ ΑΠΡΙΛΗ

Ἐδῶ τά στελέχη μας ἀρχίζουν νά δουλεύουν πιό συστηματικά, νά μελετοῦν, νά σκέφτονται. Νά βοηθοῦν τίς παρακάτω ὑπεύθυνες ὄχι μόνο πρακτικά μέ ὑποδείξεις, ἀλλά καί ἀφήνοντάς τις ν' ἀναπτύξουν πρωτοβουλία. Ἡ ὑπεύθυνη λόχου τῆς 108 Ταξιαρχίας σ. Ἄννα γιά νά βοηθήσει τίς μαχήτριες νά ξεπεράσουν ὁρισμένες ἀδυναμίες τους [illegible] καταμερισμό δουλειᾶς βάζοντας ὑπεύθυνη τήν κάθε μαχήτρια στόν τομέα πού ἡ ἴδια ὑστεροῦσε. Π.χ. τή μαχήτρια πού ἀδιαφοροῦσε γιά τόν ὁπλισμό της τήν ἔβαλε ὑπεύθυνη στήν καθαριότητα ὁπλισμοῦ, τήν ἄλλη στήν ἀτομική καθαριότητα κ.ο.κ. σέ τρόπο ὥστε νά γίνουν ὑποδειγματικές μαχήτριες.

Στήν περίοδο αὐτή ἀντιμετωπίσαμε τό μεγάλο πρόβλημα τῆς ἀφομοίωσης τῶν μαχητριῶν πού ἦρθαν ἀπό τή Νότια Ἑλλάδα. Οἱ ὑπεύθυνές μας ἐδῶ δώσανε ὑπόδειγμα [illegible] βρίσκοντας χίλιους δυό τρόπους, μέ ἀποτέλεσμα οἱ μαχήτριες αὐτές νά ξεπεράσουν ὅλες τίς ἀδυναμίες πού παρουσίαζαν, νά ἀφομοιωθοῦν μέ τίς παλιές καί ἀκόμα νά διαμαρτύρονται γιατί τίς κρατοῦν σέ λόχους θέσεων καί δέν τίς στέλνουν σέ ἀποστολές.

Ἐπίσης οἱ ὑπεύθυνές μας τῆς 107 Ταξιαρχίας δουλεύοντας μέ πρωτοβουλία, ἐπιμονή καί ὑπομονή κατόρθωσαν νά πείσουν τίς μαχήτριες τῆς Ταξιαρχίας τους, πού συνειθισμένες στίς συνθῆκες τοῦ Βίτσι δυσκολεύονταν νά προσαρμοστοῦν στό Γράμμο, γιά τή σημασία τῶν ὑψωμάτων πού κρατούσαν. Ἀκόμα ἔκαναν καταμερισμό δουλειᾶς ἀνάλογα μέ τήν κλίση τῆς κάθε μαχήτριας στή διάταξη κι' ἔτσι ξεσηκώθηκε τό ἐνδιαφέρο τους.

Μέ τούς παραπάνω, κι' ἄλλους τρόπους δουλειᾶς οἱ μαχήτριες βοηθήθηκαν νά ἀντιμετωπίζουν ψύχραιμα τίς δυσκολίες καί νά ὑπερνικοῦν τήν κούραση. Οὔτε μιά μαχήτρια δέν πιάστηκε νά κοιμᾶται στή σκοπιά τήν ἐποχή αὐτή πού ὅλοι ἦταν κατάκοποι. Καί σέ μιά περίπτωση πού μαχήτριες [illegible] ἀπό ὑπερβολική κούραση, νά πάν σέ περίπολο, [illegible] νά τούς ἀντικαταστήσουν οἱ μαχήτριες δίνοντας καί τό καλό παράδειγμα. Ψύχραιμα ἀντιμετώπισαν τήν πείνα καί τό κρύο. Στήν ὀχύρωση, ἐνῶ οἱ μαχητές δέν τίς ἄφηναν νά πάρουν μέρος, μόνες τους ἔρριξαν τό σύνθημα συμμετοχῆς καί διακρίθηκαν.

Ἐδῶ πρέπει νά ποῦμε δυό λόγια καί γιά τίς μαχήτριες πού δουλεύουν στίς μεταφορές. Μέ 5 ζῶα ἡ κάθε μιά τους περπατοῦν 10 καί 15 ὧρες κάθε μέρα, φορτώνοντας καί ξεφορτώνοντας τό κάθε ζῶο 100—120 κιλά.

δ) Η ΑΜΙΛΛΑ ΓΡΑΜΜΟΥ—ΒΙΤΣΙ ΣΑΝ ΤΡΟΠΟΣ ΠΑΡΑ ΠΕΡΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΔΟΥΛΕΙΑΣ ΜΑΣ

Ἡ ἅμιλλα πού προκηρύξαμε ἀνάμεσα στά τμήματα Γράμμου—Βίτσι, πολύ μᾶς βοήθησε, σάν τρόπος δουλειᾶς γιά νά ξεπεράσουμε ὁρισμένες ἀδυναμίες μας. Καί αὐτό γιατί ξεσήκωσε μεγάλο ἐνθουσιασμό ἀνάμεσα σέ μαχήτριες καί στελέχη.

Βοήθησε τά στελέχη μας νά ξεπεράσουν τήν βασική ἀδυναμία πού παρουσίαζαν τόν Ἀπρίλη. Τώρα δίπλα στήν προσωπική τους παλληκαριά, στήν ὥρα τῆς μάχης, παίζουν καί τόν ἡγετικό τους ρόλο βοηθώντας τίς μαχήτριες νά πολεμοῦν μέ μαστοριά καί τέχνη. Πιάνουν ἀμέσως τό ζήτημα τῆς στιγμῆς καί ἀνάλογα τό μεταδίδουν στίς μαχήτριες. Ἡ ὑπεύθυνη λόχου τῆς VIII Μεραρχίας Χρυσούλα Κατσιγιάννη στό Πατωσα, γυρνώντας ἀπό μαχήτρια σέ μαχήτρια, τίς ἐνθαρρύνει καί τούς ἐξηγεῖ γιά πιό λόγο πρέπει νά κρατήσουμε τό Πατωσα. Καί πραγματικά οἱ μαχήτριες πολέμησαν μαστορικά καί μαζί μέ τούς μαχητές πραγματοποίησαν τήν ἀποστολή.

Ἡ Ἀννούλα Καρατζοπούλου, μαχήτρια τῆς Σ.Α. στό Πατωσα ἦταν σκοπεύτρια ὁπλοπολυβόλου, βλέπει ὅμως κι' ἕνα ἄλλο πολυβολεῖο ἀπό τήν ἄλλη μεριά πού τούς ἐνοχλεῖ. Ἁρπάζει καί δεύτερο ὁπλοπολυβόλο ἀπό ἕνα νεκρό φασίστα, τό στήνει κι αὐτό καί ρίχνει τότε μέ τό ἕνα κι' ἔπειτα μέ τ' ἄλλο. Μέ τόν τρόπο αὐτό ἀποσπᾶ τούς φαντάρους τῶν πολυβολείων καί δίνει καιρό σέ 2 μαχητές νά τ' ἀνατινάξουν.

Οἱ ἠθικές ἀμοιβές πού πῆραν οἱ μαχήτριες ἀπό 2 μόνο Ταξ. στό Πατωσα δείχνουν πόσο ἀνέβηκε ἡ πολεμική ἐπίδοση μέ τήν ἅμιλλα.

Μετάλλια ἀνδρείας 5, Ἠλέκτρας 46, προα-

γωγές 12, ἐπαινοι 38.

Ἐκεῖ ποὺ πραγματικὰ μᾶς βοήθησε ἡ ἅμιλλα εἶναι ἡ πολιτικὴ δουλειά, γιατὶ ἐδῶ καὶ παρουσιάσαμε περισσότερες ἀδυναμίες τὸν Ἀπρίλη καὶ τὸ Μάη. Στὸ 15ήμερο τοῦ Μάη σ' ὅλες τὶς Ταξ. διαβάστηκαν τὰ 2 φύλλα τῆς «Μαχήτριας» καὶ ἔγιναν συζητήσεις γύρω ἀπὸ τὸ περιεχόμενό τους. Διαβάστηκαν καὶ ἀναλύθηκαν τὰ ἄρθρα τοῦ σ. Ν. Ζαχαριάδη σ' ὅλα τὰ φύλλα καὶ οἱ καθημερινὲς ἐφημερίδες μας. Γράφτηκαν πολλὲς προκηρύξεις καὶ τρὶα στὴν ΜΦΣ., γράφτηκαν γράμματα ἀπὸ Ταξ. σὲ Ταξ. ἔγιναν συνελεύσεις, σκίτς, σχολὲς ἀγραμμάτων. Βγάλαμε ἐφημερίδες τοιχοκολλητὲς στὴν Ταξ.

Στὴ δουλειά μας στὸ ΜΦΣ, παρουσιάσαμε ἰδιαίτερη ἄνοδο. Κάθε βράδυ δεκάδες μηλεβόες μὲ χορευτικὲς φωνὲς δίνουν τὸ ἀπερίσπαστα καὶ οἱ φαντάροι μὲ συγκίνηση τὶς ἀκοῦν. Χαρακτηριστικὸ γιὰ τὴν ἐπίδραση ποὺ ἀσκεῖ ἡ φωνὴ τῶν μαχητριῶν μας στὴ ψυχὴ τῶν φαντάρων εἶναι τὸ παρακάτω γράμμα ποὺ οἱ φαντάροι φεύγοντες ἀπ' τὴν Ὀξυά ἄφησαν γιὰ τὴ μαχήτρια τῆς 108 Ταξ. Εὐανθία Νιόφα. «Ἀδελφή Ἀθανασία σ' εὐχαριστοῦμε γιὰ τὴ ἐκπομπὴ ποὺ μᾶς ἔκανες κάθε βράδυ. Θὰ σὲ θυμόμαστε καὶ τὰ λόγια σου θὰ τὰ ποῦμε ἐκεῖ ποὺ θὰ πᾶμε». Ἡ παραπάνω μαχήτρια στὸ α' 10ήμερο τῆς ἅμιλλας μίλησε καὶ ἐπαινέθηκε 13 φορὲς συνέχεια στοὺς ἀπέναντι φαντάρους.

Ἄλλη φορὰ ἡ Κατίνα τῆς ΥΙΙΙ, τὴν πρώτη φορὰ ποὺ μίλησε στὸ Μπούλι ἔτει μὲ τηλεβόα στὸ ἀπέναντι ὕψωμα βρῆκε ἕνα πατριώτη τῆς φαντάρο καὶ ἄρχισαν νὰ μιλᾶν γιὰ τὰ νέα τοῦ χωριοῦ τους. Ἕνας φασίστας ἀξιωματικὸς τὴν ἔβρισε. Τὸ ἄλλο βράδυ ποὺ ξαναβγῆκε ὁ ἀξιωματικὸς οἱ φαντάροι ξεθαρρεμένοι ζητοῦσαν ἐπίμονα τὴν Κατίνα ἀπὸ τὶς ἄλλες μαχήτριες ποὺ πῆγαν αὐτὸ τὸ βράδυ γιὰ νὰ μιλήσουν καὶ τὶς διαβεβαίωναν ὅτι τὴ Κατίνα ἔβρισε ὁ φασίστας ἀξιωματικὸς καὶ ὄχι αὐτοί.

Ἡ ἅμιλλα θὰ γίνει πραγματικὸ ὅπλο στὰ χέρια μας, ὅταν τὴν ὀργανώσουμε καλύτερα καὶ ξεπεράσουμε τὶς ἀδυναμίες ποὺ ὡς τὰ τώρα παρουσιάσαμε.

Τὸ σπουδαιότερο τῆς πολιτικῆς μας δουλειᾶς εἶναι τὸ σκίτσο τῶν 101 γυναικῶν στελεχῶν τοῦ Γράμμου ποὺ ἔγινε στὶς 15)6)49. Στὸ σκίτσο αὐτὸ φάνηκε ὅτι οἱ ὑπεύθυνές μας ἄρχισαν νὰ σκέφτονται, νὰ μελετάνε καὶ νὰ συζητάνε τὰ προβλήματα τῆς δουλειᾶς τους πρᾶγμα ποὺ δείχνει καὶ τὴν πολιτική τους ὡριμότητα.

ΤΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΔΥΝΑΜΙΕΣ ΜΑΣ

Τὰ συμπεράσματα καὶ οἱ ἀδυναμίες τῆς δουλειᾶς μας στὸ διάστημα αὐτὸ ἀποκρυσταλλώθηκαν στὸ παραπάνω σκίτσο μὲ τὴ θετικὴ καὶ ἀρνητικὴ πεῖρα ποὺ ἔφεραν τὰ στελέχη μας.

α) Βασικὸ συμπέρασμα ἀπ' ὅλη τὴ δουλειά μας εἶναι πὼς μὲ αὐτὴ τὴ τρίμηνη δοκιμασία ποὺ πέρασαν οἱ ὑπεύθυνές μας καὶ ποὺ ὅλες σχεδὸν ληκαρίσια τάβγαλαν πέρα, δουλεύοντας ἀνάλογα σὲ κάθε φάση, ἀνέβηκε ὁ ρόλος τους μέσα στὸ Δ.Σ.Ε.

β) Ἔγιναν στελέχη μὲ ἀνεξαρτησία καὶ πρωτοβουλία, ποὺ ἔχουν ἐμπιστοσύνη στὸν ἑαυτό τους καὶ δουλεύουν μὲ σιγουριά. Ἔσπασαν τὴν ὑποτίμηση ποὺ εἶχαν στὸν ἑαυτό τους καὶ ὡς ἕνα σημεῖο τὴν ὑποτίμηση ποὺ οἱ ἄνδρες εἶχαν σ' αὐτές.

γ) Οἱ Π.Ε. τὶς πρόσεξαν καὶ τὶς βοηθᾶν. Ἀπὸ τὰ παραπάνω ὡς τὸ λόγο, οἱ συνεργασίες γίνονται πιὰ φυσικὰ καὶ κανονικά, χωρὶς γκρίνιες καὶ παράπονα καὶ ἀπὸ τὰ δυὸ μέρη.

Δίπλα στὶς ἐπιτυχίες ποὺ σημείωσε ἡ πολιτική μας δουλειὰ σ' αὐτὸ τὸ διάστημα παρουσιάσαμε καὶ μιὰ σειρὰ ἀπὸ σοβαρὲς ἀδυναμίες ποὺ πρέπει πολὺ περισσότερο νὰ τὶς προσέξουμε σήμερα ποὺ βρισκόμαστε στὶς παραμονὲς σοβαρῶν ἐπιχειρήσεων. Οἱ βασικότερες ἀπ' αὐτὲς εἶναι οἱ παρακάτω:

1. Στὴ 2η καὶ 3η περίοδο παραμελήθηκε ἡ διαφωτιστικὴ δουλειὰ μὲ τὴ διπλοπολεμικὸ τῶν μαχῶν στὴν ἀρχὴ τῆς ὀχύρωσης ἰδιαίτερα, πρᾶγμα ποὺ ὁ ἐπικίνδυνο γιὰ τὸ λαϊκό στρατό μας.

2. Τὶς λιποταξίες, καίτοι τὶς περιορίσαμε δὲν κατορθώσαμε νὰ τὶς σταματήσουμε ἐντελῶς. Τὸ πρᾶγμα αὐτὸ πρέπει νὰ μᾶς βάζει σὲ σκέψη.

3. Ἔλλειψε σὲ ἀρκετὲς περιπτώσεις κι' ἡ ψυχικὴ σύνδεση ἀνάμεσα σὲ στελέχη καὶ μαχήτριες.

4. Ἔλλειψε ἡ ὀργανωμένη καὶ προγραμματισμένη δουλειά, μὲ συνέπεια νὰ δουλεύουν περισσότερο τὰ παιδιὰ καὶ λιγότερο τὸ μεσαῖο. Δὲν ἔγινε ἀξιοποίηση τῶν καθαρῶν στελεχῶν μας. Ἰδιαίτερα τὶς ὑπεύθυνες Λόχου καὶ Διμοιρίας που ἀποτελοῦν τὸ βασικὸ κρίκο γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς γυναικείας μας δουλειᾶς. Ἡ διαταγὴ γιὰ νὰ βγοῦν οἱ ὑπεύθυνες Λόχων ἀπ' τὴν ὁμάδα δὲν πετύχαμε νὰ ἐφαρμοστεῖ παντοῦ, μὰ καὶ ἐκεῖ ποὺ ἐφαρμόστηκε δὲν μπόρεσαν οἱ ὑπεύθυνες Λόχων ν' ἀρχίσουν νὰ δουλεύουν συστηματικά.

II.—ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΕΙΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΟΥΛΕΙΑΣ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΟ

Τὰ βασικὰ προβλήματα ποὺ πρέπει ἰδιαίτερα νὰ προσέξουμε γιὰ ν' ἀνταποκριθοῦμε στὰ σημερινά μας πολεμικὰ καθήκοντα εἶναι τὰ παρακάτω:

1. Ἡ πολιτικὴ καὶ ἰδεολογικὴ προετοιμασία τῶν μαχητριῶν μας γιὰ τὶς μάχες τοῦ Γράμμου καὶ τὴ βοήθεια στὸ Βίτσι μὲ κέντρο: α) Γιατὶ ὁ ἐχθρὸς θα πάει στὸ Βίτσι καὶ β) Γιατὶ στὸ Βίτσι ὁ ἐχθρὸς δὲ θὰ περάσει. Γιὰ τὴ δουλειά μας αὐτὴ νὰ χρησιμοποιήσουμε παραδείγματα ἀπ' τὴν περσινὴ ἐποποιΐα τοῦ Γράμμου, ποὺ τὸν κρατήσαμε 70 μέρες ἂν καὶ ἀπειροπόλεμοι, γιὰ νὰ πείσουμε τὶς μαχήτριές μας ὅτι φέτος μποροῦν νὰ γίνουν πολὺ περισσότερα μὲ τὴν πεῖρα καὶ τὰ μέσα ποὺ διαθέτουμε καὶ

τήν ἠθική ἀνωτερότητά μας. Νά βοηθήσουμε ἀκόμα περισσότερο τίς κοπέλλες τῆς Θεσσαλίας πού εἶναι θαυμάσιο ὑλικό. Ὅλες πρέπει νά εἴμαστε ἕτοιμες γιά τή μάχη.

2. Νά προσέξουμε τή δουλειά τῆς ὑπεύθυνης. Νά ὀργανώσουμε καλύτερα τή δουλειά στά τμήματα. Νά καταλάβει τό ρόλο της καί τό περιεχόμενο τῆς δουλειᾶς της. Σκοπός τῆς ἰδιαίτερης πολιτικῆς δουλειᾶς εἶναι νά προετοιμάσει τίς γυναῖκες γιά τόν πόλεμο, γιά τί μάχες πού θά δώσουμε. Ὅσοι δέν τό καταλαβαίνουν αὐτό δέν ξέρουν νά κάνουν καλά τή δουλειά τους. Οἱ ὑπεύθυνες πρέπει νά δουλέψουν τήν ψυχή τῆς μαχήτριας. Νά τίς διαπαιδαγωγοῦν. Καί αὐτό θά γίνει μέ τό προσωπικό τους παράδειγμα, ὄχι μόνο στόν πόλεμο, μά καί στήν ἰδιωτική τους ζωή.

Πρέπει ἡ ὑπεύθυνη νά δημιουργεῖ γύρω της ἕνα ἐπιτελεῖο συνεργατῶν γιά νά δουλεύει. Ὑπάρχουν στή βάση πολλές καλές κοπέλλες πού μποροῦν νά ἐξελιχθοῦν. Πρέπει νά ὀργανώνει τή δουλειά της καί νά ἐξελίσσεται καθημερινά. Διδάγματα θ' ἀντλοῦμε ἀπ' τίς μαχήτριες τῆς διμοιρίας, τῆς ὁμάδας, καί περισσότερο νά προσέξουμε τή δουλειά στό λόχο καί τή διμοιρία.

3. Δυνάμωμα τῆς ψυχικῆς ἐπαφῆς ἀνάμεσα στίς ὑπεύθυνες καί στίς μαχήτριες. Πρέπει νά δοῦμε πώς ἀκόμα ὑπάρχει ἀπόσταση ἀνάμεσα στίς ὑπεύθυνες καί στίς μαχήτριες. Δέν εἶναι μάζικο φαινόμενο οἱ μαχήτριες νά λαχταροῦν γιά τήν ὑπεύθυνη, νά τρέχουν νά τή βροῦν. Σέ πολλές περιπτώσεις κουτσομπολεύουν τήν ὑπεύθυνη καί τίς περισσότερες φορές ἔχουν δίκηο. Ἐδῶ χρειάζεται στροφή. Δέν πρέπει νά βλέπουμε μόνο τίς ὑλικές ἀνάγκες τῶν μαχητριῶν. Περισσότερο χρειάζεται νά προσέξουμε τόν ψυχικό κόσμο τῆς μαχήτριας. Ἡ ψυχή πολεμάει. Αὐτή νά πλησιάσουμε καί ἐκεῖ νά δουλέψουμε περισσότερο. Πολλές μαχήτριες φοβοῦνται τίς ὑπεύθυνες καί τίς ἀποκαλοῦν «κακές πεθερές». Αὐτό γίνεται γιατί χωρίζουν τά πράγματα ἔξω ἀπ' τή ζωή. Δέν πρέπει νά ξεχνάμε ποτές πώς ἡ μαχήτρια εἶναι ἄνθρωπος μέ πλούσια αἰσθήματα. Γι' αὐτό πρέπει νά γίνουμε φιλενάδα, ἀδελφή, μάννα της.

ΜΕΡΙΚΑ ΑΛΛΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ

α) Πρέπει νά ἐντείνουμε περισσότερο τή δουλειά μας στό ΜΦΣ. Στόν τομέα αὐτό μποροῦμε καί πρέπει νά κάνουμε θαύματα. Ἀπ' τά παραδείγματα πού ἀναφέραμε αὐτό φαίνεται καθαρά. Δείχνουν τή ψυχολογική ἐπίδραση πού εἶναι ἡ φωνή τῆς μαχήτριάς μας στό φαντάρο γιατί στή φωνή της ἀκούει τή φωνή τῆς μάνας του, τῆς γυναίκας, τῆς ἀδελφῆς του.

β) Νά προσέξουμε πολύ τίς σλαβομακεδόνισσες. Εἴχαμε παραμελήσει αὐτή τή δουλειά καί τήν εἴχαμε ἀφήσει μόνο στό ὑπεύθυνο γιά τή δουλειά στούς σλαβομακεδόνες. Χαρακτηριστικό εἶναι ὅτι μιά ὑπεύθυνη τάγματος τῆς 107, εἶδε τό πρόβλημα αὐτό σάν ἕνα σοβαρό κομμάτι τῆς δικῆς της δουλειᾶς καί ἄρχισε νά δουλεύει γύρω ἀπ' αὐτό. Τό παράδειγμά της πρέπει ν' ἀκολουθήσουν ὅλες οἱ ὑπεύθυνές μας. Νά φροντίσουμε μαζί μέ τἆλλα ὅλες οἱ μακεδονοποῦλες νά μάθουν νά γράφουν καί νά διαβάζουν μακεδόνικα.

γ) Νά προσέξουμε τή δουλειά μας στό πυροβολικό. Ἡ προσαρμογή τῶν μαχητριῶν στό δύσκολο αὐτό ὅπλο καί ἡ ἐξέλιξή τους εἶναι ὑποδειγματική. Μπορεῖ καί πρέπει νά μεγαλώσει ἡ συμμετοχή τῆς γυναίκας στό πυροβολικό.

δ) Χρειάζεται ν' ἀναπτύξουμε μεγαλύτερη στοργή καί νά προσέξουμε τίς μαχήτριες πού δουλεύουν στούς σχηματισμούς μας. Νά ἔχουμε πάντα στό νοῦ μας πώς οἱ δουλειές τους εἶναι πολύ δύσκολες καί οἱ ὑπηρεσίες πού προσφέρουν στόν ἀγώνα μας πολύτιμες.

Ἡ ἅμιλλα πού εἶναι ὁ καλύτερος τρόπος γιά τό ἀνέβασμα τῆς δουλειᾶς μας, πρέπει νά κρατηθεῖ στό ὕψος της καί νά μᾶς βοηθήσει νά ἐκπληρώσουμε στό ἀκέραιο τό καθῆκον μας. Ἡ εὐγενική φιλοδοξία μας νά εἶναι πάντα Πρῶτες στίς πρῶτες. Πρώτη ἡ Διμοιρία μας, πρῶτος ὁ Λόχος μας, πρῶτο τό Τάγμα μας, πρῶτος ὁ Γράμμος.

Κάνοντας πράξη τό σύνθημα «ΣΕ ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΗ ΥΠΕΡΕΝΤΑΣΗ» πρέπει νά φανοῦμε ἀντάξιες τῆς ἐμπιστοσύνης πού μᾶς ἔχει ἡ Π.Δ.Κ. τό Γ.Α., τό Κόμμα μας. Γιά νά μή περάσει ὁ ἐχθρός στό Βίτσι. Γιά νά γίνει τό 1949 ἀποφασιστική χρονιά τῆς Νίκης.

Γράμμος 20-6-49

Η ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΥΓΕΙΟΝΟΜΙΚΗΣ ΥΠΗΡΕΣΙΑΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΡΑΜΜΟΥ ΤΟΝ ΑΠΡΙΛΗ ΤΟΥ 1949

Τοῦ σ. ΧΡΗΣΤΟΥ ΔΑΜΚΑ, Ἀντισυνταγματάρχη Ὑγειονομικοῦ

Ἡ Ὑγειον. μας Ὑπηρεσία ἀνάλογα μὲ τὴ μορφὴ τῶν μαχῶν ποὺ δόθηκαν καὶ θὰ δοθοῦν (ἐπιθετικές—ἀμυντικές—διεισδυτικές κ.λ.π.), ἀνάλογα μὲ τὴ φύση καὶ ἔχταση τοῦ χώρου τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἀνάλογα μὲ τὸ προσωπικὸ (γιατροί—χειρουργικές ὁμάδες—νοσοκόμοι—τραυματιοφορεῖς κλπ.) καὶ τὰ μέσα ποὺ διαθέτουμε πρέπει ἀνάλογα νὰ προσαρμόζει τὸν μηχανισμό της γιὰ νὰ εἶναι πιὸ ἀποδοτικό.

Πρέπει δηλ. καὶ ἡ Ὑγ. μας Ὑπηρεσία νὰ ἔχει καὶ αὐτὴ τὴν «τακτική της». Γιατί ἡ φύση τοῦ ἀγώνα μας εἶναι τέτοια ποὺ καὶ ἡ ὑγειον. ὑπηρεσία δὲν μπορεῖ νὰ μπεῖ σὲ «καλούπια».

Ἔτσι, ὅταν ἤρθαμε ξανὰ στὸ Γράμμο, προσπαθήσαμε νὰ ὀργανώσουμε τὴν ὑγειον. μας ὑπηρεσία, ἀνάλογα μὲ τὴ διάταξη τῶν τμημάτων μας, τὴ φύση τῶν μαχῶν καὶ μὲ βάση τὶς παραπάνω γενικὲς ἀπόψεις.

Παρακάτω δίνουμε μιὰ εἰκόνα τῆς ὀργάνωσης τῆς ὑγειον. ὑπηρεσίας καὶ δράσης της στὸ Γράμμο, στὴν πρώτη φάση τῶν ἐπιχειρήσεων (Ἀπρίλης 1949) καὶ τὰ συμπεράσματα ποὺ βγαίνουν ἀπ' αὐτήν.

Ὁ χῶρος τῶν ἐπιχειρήσεων ὑγειονομικὰ χωρίστηκε σὲ δύο τομεῖς.

Στὸν Ἀνατολικὸ (ἀπὸ Ἀετομηλίτσα—Μπουχέτσι μέχρι Σλήμνιτσα) καὶ στὸ Δυτικὸ Τομέα (ἀπὸ περιοχὴ Ὀξυά—Θεοτόκο μέχρι Γκόλιο—Κάμενικ—Χιονάδες). Αὐτὸ τὸ ἐπέβαλε τόσο ἡ φύση τοῦ χώρου τῶν ἐπιχειρήσεων καὶ ἡ διάταξη τῶν τμημάτων ὅσο καὶ ὁ ὑγειονομικός μας μηχανισμός.

I) ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

1) Ὑγειονομικὸς ὑπεύθυνος τοῦ τομέα. Γιὰ τὸ συντονισμὸ τῆς ὑγειον. ὑπηρεσίας τοῦ τομέα ὁρίστηκε ὑπεύθυνος γιατρὸς Μπαρμπίας ἀνεξάρτητα ποιὰ τμήματα ὑπῆρχαν κάθε φορὰ στὸν τομέα.

2) Χειρουργικὴ ὁμάδα. Ἡ φύση τοῦ τομέα εἶναι τέτοια ποὺ καθορίστηκε κεντρικὸ σημεῖο ἐγκατάστασής της, γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση ὅλης τῆς διάταξης τῶν τμημάτων. Παράλληλα ὅμως, ἐπειδὴ ὁ τομέας εἶναι μεγάλος καὶ καθυστεροῦσαν πολὺ οἱ τραυματίες ὁρισμένης περιοχῆς τοῦ τομέα, ὥσπου νὰ φτάσουν στὴν χειρ. ὁργ. ὁμάδα γι' αὐτὸ κοντὰ στὴν περιοχὴ αὐτὴ ἔγιναν ἐγκαταστάσεις χειρουργείου, γιὰ τὴν περίπτωση ποὺ θὰ γινόντουσαν μάχες πρὸς τὴν κατεύθυνση αὐτή.

Ἡ χειρουργικὴ ὁμάδα τεχνικὰ εἶναι ἔτσι ὀργανωμένη ὥστε εἶναι ἕτοιμη ἀμέσως νὰ κινηθεῖ μ' ὅλο το μηχανισμό της μόλις παρουσιαστεῖ ἀνάγκη.

Ἡ χειρουργικὴ ὁμάδα τοῦ Ἀν. Τομέα τὶς πρῶτες μέρες τῶν ἐπιχειρήσεων δὲ χειρούργησε γιατί ἀπὸ κακὴ τοποθέτησή της ἀποκόπηκε καὶ περιπλανήθηκε ἔξω ἀπ' τὸ χῶρο τῶν ἐπιχειρήσεων. Ἀπ' τὶς 16)5 ἄρχισε νὰ χειρουργεῖ κανονικά.

Ὁ χειρούργος ἀνάλογα μὲ τὸ σημεῖο τοποθέτησης τῆς ὁμάδας κάμνει καὶ τὴ «διαλογή» τῶν τραυματιῶν.

3) Ἀναρρωτήριο. Εἶναι ἐγκαταστημένο σὲ κατάλληλη θέση τοῦ τομέα καὶ νοσηλεύει τοὺς σχετικὰ ἐλαφρὰ τραυματίες καὶ ἀρρώστους τοῦ τομέα. Στὸ Ἀναρρωτήριο ὅπου καταλήγουν οἱ τραυματίες τοῦ τομέα γίνεται καὶ «διαλογή» τῶν τραυματιῶν στὴν περίπτωση ποὺ δὲν εἶναι προωθημένη ἡ χειρουργικὴ ὁμάδα.

4) Μεταφορὰ τῶν τραυματιῶν.—Ἡ μεταφορὰ τῶν τραυματιῶν—αὐτῶν ποὺ μποροῦν νὰ μεταφερθοῦν μὲ ζῶα—ἀπ' τοὺς σταθμοὺς ἐπίδεσης Ταξιαρχιῶν πρὸς Χειρουργεῖο—Ἀναρρωτήριο—Νοσοκομεῖο, γίνεται μὲ τὰ μεταγωγικὰ ποὺ πηγαίνουν φορτωμένα γυρνοῦν ἄδεια ἀπ' τὰ τμήματα. Τοὺς βαρειὰ τραυματίες τοὺς μεταφέρουν τραυματιοφορεῖς ποὺ εἶναι κλιμακωμένοι κατὰ διμοιρίες ἀπὸ σταθμοὺς ἐπίδεσης Ταξιαρχιῶν μέχρι Χειρουργεῖο—Ἀναρρωτήριο—Νοσοκομεῖο.

Στὶς ἀρχὲς τῶν ἐπιχειρήσεων ἀντιμετωπίστηκαν πολλὲς δυσκολίες ἀπ' τὴ φύση τῶν μαχῶν, τὶς μακρυνὲς ἀποστάσεις καὶ πρὸ παντὸς ἀπ' τὴν ἔλλειψη ἀρκετῶν τραυματιοφορέων. Ἔτσι στὸ πρῶτο ἰδιαίτερα 15ήμερο τοῦ Ἀπρίλη παρατηρήθηκε μεγάλη σχετικὰ καθυστέρηση στὴ μεταφορὰ τῶν βαρειὰ τραυματιῶν. Γιὰ τὴ μεταφορὰ μεγάλης ἀναλογίας βαρειὰ τραυματιῶν (κατάγματα μηρῶν κλπ.) δημιουργήθηκε τὸ εἰδικὸ «φορεῖο—κούνια», ποὺ μεταφέρονται δύο τραυματίες σὲ ἕνα μουλάρι εἰδικοῦ φόρτου.

5) Ὑγειονομικὸ ὑλικό. Ὁ τομέας ἔχει μικρὴ φαρμακαποθήκη κοντὰ στὸ Ἀνα-

ρωτήριο μέ ὑπεύθυνο φαρμακοποιό. Ἐφοδιάζει ὅλους τούς ὑγειονομικούς σχηματισμούς μέ τό ἀπαραίτητο ὑλικό. Ὑπάρχει κλίβανος γιά ἀποστείρωση γαζῶν καί ἄμβυκας γιά παρασκευή φυσιολογικοῦ ὀροῦ. Τά τμήματα τόν Ἀπρίλη ἐφοδιάστηκαν μέ ἀτομικούς ἐπιδέσμους καί σέ γενικές γραμμές οἱ ὑγειον. σχηματισμοί δέν στερήθηκαν τά βασικά ὑγειον. εἴδη.

II. ΔΥΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

1) Ὑγειονομικός ὑπεύθυνος τομέα. Ὁρίστηκε γιατρός Μεραρχίας γιά τόν συντονισμό τῆς ὑγειον. δουλειᾶς τοῦ τομέα ἀνεξάρτητα καί ἐδῶ ποιά τμήματα ὑπάρχουν κάθε φορά στόν τομέα.

2) Χειρουργική ὁμάδα.—Ὁ τομέας ἔχει τή χειρουργική του ὁμάδα. Τίς πρῶτες μέρες τῶν ἐπιχειρήσεων, ἡ φάση τῶν μαχῶν ἦταν τέτοια πού ἡ χειρουργική ὁμάδα ἦταν κινητή καί χειρουργοῦσε μέσα σέ σκηνές. Μετά τή σταθεροποίηση τοῦ μετώπου ἐγκαταστάθηκε σέ μόνιμη θέση. Ἀπ' τίς πρῶτες μέρες ἐνισχύθηκε μέ ὑλικό καί μέ τό προσωπικό (δυό γιατροί χειρούργοι καί 9 νοσοκόμοι) ἐχθρικοῦ χειρουργείου πού πιάστηκε στήν Πυρσόγιαννη.

Ἡ δουλειά ὀργανώθηκε καλά ἰδιαίτερα ἀπ' τό δεύτερο 10ήμερο τοῦ Ἀπρίλη. Στό σημεῖο πού εἶναι ἐγκαταστημένη ἡ χειρουργ. ὁμάδα συγκεντρώνονται ὅλοι οἱ τραυματίες τοῦ τομέα. Ἔτσι γίνεται κανονικά ἡ «διαλογή» τῶν τραυματιῶν ἀπ' τόν χειρουργό τῆς ὁμάδας. Τό χειρουργεῖο ἔχει κλίβανο γιά ἀποστείρωση γαζῶν καί ἄμβυκα γιά τήν παρασκευή φυσιολογικοῦ ὀροῦ.

Ἡ χειρουργική ὁμάδα τόν Ἀπρίλη ἔκανε ὅλες τίς ἐγχειρήσεις πού ἔπρεπε νά γίνουν ἀπ' τίς πιό ἐλαφρές (νεαροποιήσεις κλπ.) ὡς τίς πιό βαρειές (κοιλιακές—ἐγκεφαλικές). Ἔτσι χειρουργήθηκαν τά 2)5 τοῦ συνόλου τῶν τραυματιῶν τοῦ τομέα. Ἡ χειρουργική ὁμάδα κάτω ἀπ' τίς συνθῆκες πού δούλεψε ἀνταποκρίθηκε στόν προορισμό της.

3) Ἀναρρωτήριο. Σέ μικρή ἀπόσταση ἀπό χειρουργεῖο ὑπάρχει Ἀναρρωτήριο ὅπου νοσηλεύονται μετά τή «διαλογή» οἱ τραυματίες πού δέν ἔχουν ἀνάγκη χειρουργ. ἐπέμβασης καί οἱ ἄρρωστοι.

4) Μεταφορά τραυματιῶν: Καί στόν τομέα αὐτόν παρουσιάστηκαν οἱ ἴδιες δυσκολίες στή γρήγορη μεταφορά τῶν βαρειά ἰδιαίτερα τραυματιῶν. Πάντως ἡ φάση τοῦ τομέα εἶναι τέτοια πού ἐδῶ ἡ μεταφορά ἦταν σχετικά καλύτερη. Καί ἐδῶ ἡ κλιμάκωση τῶν τραυματιοφορέων ἦταν ἀνάλογη ἀπό Ταξία χ'α καί ἔφταναν πολλές φορές μέχρι χειρουργεῖο Ἀναρρωτήριο—Νοσοκομεῖο.

Καί ὁ τομέας αὐτός ἐνισχύθηκε μέ μουλάρια εἰδικοῦ φόρτου μέ τά εἰδικά φορεῖα κούνιες.

5) Ὑγειονομικό ὑλικό. Κοντά στό Ἀναρρωτήριο τοῦ τομέα ὑπάρχει μικρή φαρμακαποθήκη μέ ὑπεύθυνο φαρμακοποιό πού ἐφοδιάζει τούς ὑγειον. σχηματισμούς μέ ὑλικό. Τά τμήματα ἐφοδιάστηκαν μέ ἀτομικό ἐπίδεσμο, καί γενικά ὁ τομέας δέ στερήθηκε τά βασικά ὑγειονομικά εἴδη.

Τροφή τραυματιῶν. Καί στό ζήτημα αὐτό δόθηκε ἰδιαίτερη προσοχή ἀπ' τή Διοίκηση τῶν Ἐπιχειρήσεων. Οἱ Σταθμοί ἐπίδεσης — σταθμοί τραυματιοφορέων — χειρουργεῖα — ἀναρρωτήρια ἦταν πάντα ἐφοδιασμένα μέ τά κατάλληλα γιά τήν περίπτωση τρόφιμα.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΡΑΥΜΑΤΙΩΝ

Μέ τή συγκέντρωση τῶν στατιστικῶν στοιχείων τῶν τραυματιῶν δέν ἔχουμε σκοπό νά παρουσιάζουμε ἁπλῶς «νούμερα», μά μέ τήν κατάλληλη ἐπεξεργασία τους νά βγάλουμε τέτοια συμπεράσματα πού νά ἔχουνε πρακτική ἐνημέρωση γιά τή Διοίκηση. Ἔτσι δέν «βιδώξουμε στό τουρλά» καί στό ζήτημα τῆς «κίνησης» τῶν τραυματιῶν. Ἰδιαίτερα σέ περιπτώσεις μεγάλων μαχῶν μέ σχετικά μεγάλο ἀριθμό τραυματιῶν, ἡ ἀκριβολόγα συγκέντρωση τῶν στοιχείων καί ἡ κατάλληλη ἐπεξεργασία κι ἡ ἐμφάνισή τους ἐνημερώνει ἀπό τή μιά μεριά τή διοίκηση κι' ἀπ' τήν ἄλλη βγαίνουν ὁρισμένα πρακτικά συμπεράσματα.

Ἔτσι στίς φετινές μάχες τοῦ Γράμμου καί στό σημεῖο αὐτό δόθηκε ἰδιαίτερη σημασία καί προσοχή στήν ὅσο τό δυνατό ἔγκαιρη συγκέντρωση τῶν στοιχείων τῶν τραυματιῶν καί τοῦ χαρακτηρισμοῦ των ἀπό ἄποψη χρόνου ἐπαναχρησιμότητας «ὅπλου τραυματισμοῦ» καί «τραυματισμοῦ κατά μέρη τοῦ σώματος».

Ὁ ἄμεσος καθορισμός μετά τόν τραυματισμό, τῆς ἐπαναχρησιμότητας τῶν τραυματιῶν, παίζει μεγάλο ρόλο γιά τήν ἐνημέρωση τῆς Διοίκησης. Εἶναι ἕνα μεγάλο «ἀτού» στά χέρια της, ὅταν ἔγκαιρα ξέρει τή «χρονική ἐφεδρεία» ἀπ' τίς ἀπώλειες σέ τραυματίες.

Ἡ σημασία τῆς ἀναλογίας τοῦ τραυματισμοῦ ἀπό τό εἶδος ὅπλο, εἶναι ἐπίσης σημαντική. Ἔτσι μπορεῖ νά βγεῖ τό συμπέρασμα ἀπό ποιό ὅπλο ἔχουμε τούς περισσότερους τραυματίες καί γιατί πολλές φορές, καί νά παρθοῦν ὁρισμένα μέτρα. Στίς περασμένες π.χ. μάχες τοῦ Γράμμου—Βίτσι, ἡ ἀναλογία τοῦ τραυματισμοῦ ἀπό πυροβολικό ἦταν σχετικά μεγάλη καί τοῦτο γιατί οἱ μαχητές μας σέ πολλές περιπτώσεις δέν προφυλαγόντουσαν ὅσο ἔπρεπε ἀπ' αὐτό. Τό ποσοστό τραυματισμοῦ ἀπό ἀεροπλάνο δέν ξεπέρασε πέρσι τό 5ο)ο κι' ἔτσι τά ἀεροπλάνο πού τό ρεκλαμάρουν οἱ ἀντίπαλοί μας γιά «φοβερό» ὅπλο, ἀποδείχνεται πώς δέν εἶναι τόσο φοβερό ἄν οἱ μαχητές μας παίρνουν τά πιό στοιχειώδικα μέτρα κ.λ.π.

Ἐπίσης καί ὁ χαρακτηρισμός τοῦ τραυματισμοῦ κατά μέρη τοῦ σώματος, ἔχει

μασία ὅταν μάλιστα συγκρίνεται τό ποσοστό μέ τήν α ἤ β μεγάλη μάχη ἤ σέ σύγκριση με τό ἀντίστοιχο ποσοστό τραυματιῶν ἄλλων στρατῶν. Ἔτσι σέ μᾶς, στίς περσινές μάχες Γράμμου Βίτσι καί στίς φετεινές τοῦ Γράμμου, τό ποσοστό τῶν τραυμάτων τοῦ κεφαλιοῦ καί προσώπου φτάνει τή μεγάλη σχετική ἀναλογία τῶν 15 ο)ο 17ο)ο. Αὐτό σημαίνει πώς οἱ μαχητές μας δέν προφυλάγονται καλά σέ ὀχυρώματα ὅσο πρέπει καί ὅτι ἀκόμα ἕνα μεγάλο ἀριθμό ἐλαφρῶν τραυμάτων τοῦ κεφαλιοῦ θά τόν ἀποφεύγαμε ἤ κατάγματα κρανίου δέν θά ἦταν τόσο βαρειά ἄν χρησιμοποιήσουν οἱ μαχητές μας—ἰδιαίτερα σέ ἀμυντικές μάχες—τό «κράνος» πού μέ δυσφορία θά τό φορέσουν, ἀλλά πρέπει νά τό φορέσουν. Ἄλλωστε τυχαία δέν εἶναι ἐφοδιασμένοι μέ κράνη ὅλοι οἱ στρατοί τοῦ κόσμου.

Ἕτερο ἕνα στοιχεῖο πού ἀκόμα δέν ἔχει ἐπεξεργαστεῖ (καί πού ἀπλῶς σημειώθηκε μέ τό Ι. Γραφεῖο) εἶναι ὁ καθορισμός τῆς ἀναλογίας—κατά μεγάλη μάχη ἤ κατά μῆνα τῶν τραυματιῶν σέ σύγκριση μέ τούς θανάτους στό πεδίο τῆς μάχης καί μέ τήν ἀριθμητική σύνθεση μεγάλης Μονάδας ἤ ὁμάδων μεγάλης περιοχῆς.

Οἱ παραπάνω «κατακτήσεις» (ἐχτός ἀπ' τόν τελευταῖο) ἔγιναν στηριζόμενες στίς ἀπό συσκέψεις τῶν γιατρῶν τοῦ Βίτσι πού ἔγιναν τό χειμώνα κάτω ἀπ' τήν καθοδήγηση τοῦ ὑπουργοῦ τῆς Ὑγείας καθηγητῆ σ. Κόκκαλη καί πού συστηματικά ἐφαρμόστηκαν στίς φετεινές μάχες τοῦ Γράμμου.

Ἔτσι στή Δ)νση τῶν Ἐπιχειρήσεων ἐπιβλήθηκαν ἔγκαιρα 10ήμερες καί μηνιαῖες καταστάσεις τραυματιῶν μέ τούς παραπάνω χαρακτηρισμούς.

Ἀπ' τή συγκεντρωτική κατάσταση τοῦ Ἀπρίλη τῶν δύο τομέων τοῦ Γράμμου ἀπό ἄποψη χαρακτηρισμοῦ ἔχουμε:

1) Ἐπαναχρησιμότητα

Μέχρι 15 μέρες	72ο)ο
» 1 μήνα	55ο)ο
» 2—6 μῆνες	21ο)ο
Ἀνάπηροι,	2ο)ο

2) Ὅπλο τραυματισμοῦ

Πεζικό 27)ο—Πυροβόλο 13ο)ο—Ὅλμος 37ο)ο—Χειροβομβίδα 10ο)ο—Νάρκη 5ο)ο—Ἀεροπλάνο 8ο)ο

3) Ἀναλογία τραυματισμοῦ κατά μέρη τοῦ σώματος.

Κεφάλι 7ο)ο—πρόσωπο στόμα 8ο)ο—Λαιμός 1ο)ο—Θώρακας 8ο)ο—Κοιλιά 2ο)ο—ράχη καί σπονδυλική στήλη (ἀο)ο—Γλουτοί 5) —Γεννητικά ὄργανα 0 3)ο—Πάνω ἄκρα 22ο)ο—Κάτω ἄκρα 40,7ο)ο

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

1) Παρά τίς δυσκολίες καί ἀνωμαλίες πού παρατηρήθηκαν τίς πρῶτες ἰδιαίτερα μέρες τῶν ἐπιχειρήσεων ἡ ὀργάνωση καί δράση τῆς Ὑγειονομικῆς Ὑπηρεσίας, παρουσιάζεται γενικά βελτιωμένη σέ σύγκριση μέ προηγούμενες φορές.

Ὁ Π. Ε. τοῦ Γ.Α. σ. Β. Μπαρτζιώτας τό ἄρθρο του στό «ΔΗΜΟΚΡ. ΣΤΡΑΤΟ» («Ἡ Πολιτική μας δουλειά στό Γράμμο». Ἰούνη 1949) γράφει χαρακτηριστικά:...... «ἡ ὀργάνωση τῆς Ὑγειον. Ὑπηρεσίας σημείωσε μεγάλη πρόοδο σέ σχέση μέ τίς προηγούμενες μάχες».

Ἐδῶ πρέπει νά τονιστεῖ ἡ εὐσυνειδησία, ἐργατικότητα καί αὐτοθυσία νοσοκόμων—τραυματιοφορέων—γιατρῶν καί τοῦ ἄλλου ὑγειον. προσωπικοῦ πού σέ πολλές περιπτώσεις μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι ἔκαναν θαύματα.

2) Ἀποδείχτηκε σωστή ἡ ὀργανωτική ὑγειονομική κατεύθυνση στό νά διαιρεθεῖ ὁ χῶρος τοῦ Γράμμου σέ δυό τομεῖς μέ ξεχωριστό, σχεδόν ὅμοιο, μηχανισμό ὁ καθένας.

Ὁ συντονισμός τῶν δυό ὑγειον. τομέων γινόταν ἀπ' τή Δ)νση Ὑγ. Ὑπηρεσίας τῆς Δ)νσης τῶν ἐπιχειρήσεων. Ὁ συντονισμός αὐτός ἔλλειψε τίς πρῶτες μέρες τῶν ἐπιχειρήσεων καί ὁρισμένα λάθη θά μποροῦσαν νά λείψουν καί πιό ἔγκαιρα θά ὀργανωνόνταν ἡ ὅλη δουλειά.

3) «Ἡ «διαλογή» τῶν τραυματιῶν γιά πρώτη φορά γίνεται ὀργανωμένα καί συστηματικά. «Διαλογή» γινόταν καί πρῶτα, μά μέ ἐμπειρικό τρόπο. Ἡ συστηματική διαλογή εἶναι τό ἀποτέλεσμα τῶν δυό ἰατρικῶν συσκέψεων τοῦ χειμώνα στό Βίτσι καί τίς προσπάθειας τῆς Δ)νσης τῆς Ὑγ. Ὑπηρεσίας τοῦ Γ.Α. νά κατατοπίσει σχετικά τοῦ ὑγειον. σχηματισμοῦ. Ἡ συστηματική διαλογή ἐκτός ἀπ' τήν ἄποψη τοῦ ξεχωρισμοῦ τῶν τραυματιῶν σέ κατηγορίες ἄν πρέπει νά χειρουργηθοῦν ἤ ὄχι, ποιοί κατά προτεραιότητα καί ποιοί ἀργότερα, ἀνάλογα μέ τή βαρύτητα τοῦ τραύματος καί τῆς κατάστασής των, ἔχει καί τό πλεονέχτημα τῆς ἔγκαιρης συλλογῆς τῶν στοιχείων «χαρακτηρισμοῦ» πού ἀναφέραμε παραπάνω. Ἡ καλή ἐκλογή εὐκολύνει τήν ἔγκαιρη καί ἔγκυρη «ἐμφάνιση» τῶν στοιχείων.

4) Ἀπό χειρουργική πλευρά. Ἡ χειρουργική ὁμάδα τοῦ Δυτικοῦ τομέα ἐκπλήρωσε τήν ἀποστολή της. Τοῦ Ἀν. τομέα, ἄν απομακρυνόντανε ἡ «περιπλάνησή της» θά εἶχε ἴδια ἀπόδοση.

Ἐκεῖνο πού πρέπει νά τονιστεῖ ἰδιαίτερα εἶναι ὅτι γιά πρώτη φορά προσέχτηκαν καί χειρουργήθηκαν τά ἐλαφριά καί μέσης βαρύτητας τραύματα. Κι αὐτό ἦταν ἡ ἐφαρμογή τῶν ἀποφάσεων τῶν ἰατρικῶν συσκέψεων τοῦ χειμώνα στό Βίτσι.

Ἔτσι τά 50 ο)ο τῶν ἐγχειρήσεων εἶναι «καθαροποιήσεις» ἁπλῶν καί θλαστικῶν τραυμάτων μαλακῶν μορίων, πού πρῶτα οἱ χειρουργοί μας δέν ἀσχολόνταν μ' αὐτά σέ περιπτώσεις μεγάλου ἀριθμοῦ τραυματιῶν, ἀλλά περιορίζονταν μόνο στά βαριά τραύματα.

5) Ἀδυναμίες παρουσιάζουμε ἀκόμα στή γρήγορη μεταφορά τῶν τραυματιῶν—ἰδιαίτερα τῶν βαρειά— καί αὐτό ἀπό ἀριθμητική ἀνεπάρκεια τραυματιοφορέων.

ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ

(ΑΠΟ 1—30 ΙΟΥΝΗ 1949)

Οἱ κυριώτερες μάχες πού δώσανε τά τμήματα τοῦ ΔΣΕ τό μήνα Ἰούνη εἶναι οἱ παρακάτω.

1η Ἰούνη—Συγκεντρωτική ἐπίθεση ἰσχυρῶν ἐχθρικῶν δυνάμεων γιά νά ἀνακαταλάβουν τά Πατώματα στό Γράμμο πνίγηκε στό αἷμα. Ἀπώλειες ἐχθροῦ 176 νεκροί 483 τραυματίες, 38 αὐτόμολοι καί αἰχμάλωτοι. Καταρρίφθηκαν 3 ἀεροπλάνα.

—Τμήματα τῆς ΙΙΙ Μεραρχίας ἐνέργησαν κρούση στό Λεωνίδι καί χτύπησαν ἐχθρικό λόχο πού κινήθηκε στό ὑψώματα Βλαχέρνα. Ἐχθρικές ἀπώλειες 6 νεκροί καί 17 τραυματίες.

—Στή Θεσσαλία χτυπήθηκαν ἐχθρικές δυνάμεις στίς περιοχές Ἄνω Δρανίστας, Τυρνάβου καί στόν κάμπο Φαρσάλων. Ἐχθρικές ἀπώλειες 73 νεκροί καί τραυματίες καί 2 αἰχμάλωτοι. Κυριεύτηκαν πολλά λάφυρα.

—Χτυπήθηκε στή Ρούμελη ἡ ὀπισθοφυλακή τοῦ 630 ἐχθρικοῦ τάγματος πού συμπτύσσονταν ἀπό Γκιώνα πρός Γκαβιά καί εἶχε ἀπώλειες 13 νεκρούς, 17 τραυματίες καί 3 αἰχμαλώτους.

—Στό χῶρο Ρωμανό—Στρεζίνι Ἠπείρου ἀνατράπηκαν ἐχθρικές δυνάμεις καί λοκατζήδες πού ἐνεργούσαν ἐπιθετικά. Μέ τολμηρή ἀντεπίθεση χτυπήθηκε στά νῶτα ὁ Σταθμός διοίκησης τῶν ἐχθρικῶν δυνάμεων. Ὕστερα ἀπ' αὐτό ὁ ἐχθρός συμπτύχθηκε μισοδιαλυμένος μέ βαρειές ἀπώλειες. Ἐξακριβώθηκαν 30 νεκροί (ἀνάμεσά τους εἶναι 2 ἀξιωματικοί) καί 40 τραυματίες τοῦ ἐχθροῦ. Κυριεύτηκαν λάφυρα.

2.6 Τά τμήματά μας στό Μέτωπο τοῦ Βίτσι ἀναπτύσσουν τό μικροπόλεμο. Χτυπήθηκαν

Ἡ πάλη αὐτή ἀδυναμία παρατηρεῖται ἰδιαίτερα μέσα στό χῶρο τῶν Ταξιαρχιῶν. Ὁρισμένες διοικήσεις Ταξιαρχιῶν κατανόησαν το ρόλο τῶν τραυματιοφορέων καί πρόσεξαν τό ὅλο πρόβλημα τῆς μεταφορᾶς τῶν τραυματιῶν. Ὑπάρχουν ὅμως καί περιπτώσεις διοικήσεων Ταξιαρχιῶν πού καθυστεροῦν πολύ σ' αὐτό τόν τομέα τῆς δουλειᾶς τους.

Ἄν ἡ γρήγορη μεταφορά τῶν ἐλαφρά καί μέσης σχετικά βαρύτητας τραυματιῶν συντελεῖ στή γρήγορη ἐπούλωση τῶν τραυμάτων των καί επομένως στή γρήγορη ἐπιστροφή τους στό τμήμα, ἡ γρήγορη μεταφορά τῶν βαρειά τραυματιῶν εἶναι βασικός παράγοντας γιά τό σώσιμο πολλές φορές τῆς ζωῆς των. Καί κάτι ἄλλο ὅμως ἐπίσης σημαντικό. Ἄν μιά Ταξιαρχία δέν ἔχει καλά ὀργανωμένο καί ἀριθμητικά πλαισιωμένο τό τμήμα τῶν τραυματιοφορέων της, ἀναγκάζεται πολλές φορές πάνω στήν ἐξέλιξη τῆς μάχης νά μεταφέρει τούς τραυματίες της μέ μαχητές, πού αὐτό ἔχει σάν ἀποτέλεσμα τή μείωση τῆς μαχητικῆς της δύναμης. Ἔτσι στίς μάχες τοῦ Ἀπρίλη παρατηρήθηκε πώς μιά Ταξιαρχία ἀπό ἔλλειψη τραυματιοφορέων ἀναγκάστηκε πάνω στή μάχη καί μετά νά ἀπασχολεῖ τούς μαχητές της στή μεταφορά τῶν τραυματιῶν της. Οἱ συνέπειες εἶναι εὐκολονόητες. Ἐπίσης ὑπάρχει τό κακό παράδειγμα Ταξιαρχίας πού ἐξασθένησε αἰσθητά τους τραυματιοφορεῖς της ἐντάσσοντάς τους **σέ μάχιμες ὁμάδες πού κι' αὐτό ἀποτελεῖ ἄδικο μαχαίρι** γιατί πάνω στή μάχη οἱ τραυματιοφορεῖς ἀποτελοῦν καί αὐτοί «μάχιμο κομμάτι» τοῦ τμήματος.

Σημαντική βελτίωση στή μεταφορά τῶν βαρειά τραυματιῶν ἀποδείχτηκε ὅτι θά ἔχουμε ἀπ' τή δοκιμή πού ἔγινε τόν Ἀπρίλη μέ τα μουλάρια εἰδικοῦ φόρτου μέ τά εἰδικα «φορεία—κούνιες». Ὁ τρόπος αὐτός τῆς μεταφορᾶς θά λύσει τό πρόβλημα σέ σημαντικό βαθμό γιατί τά 70)ο—80ο)ο τῶν τραυματιῶν πού πρέπει νά μεταφερθοῦν μέ φορεῖο μπορεῖ νά μεταφερθοῦν μέ τίς «κούνιες—φορεία». Ὁ τρόπος αὐτός τῆς μεταφορᾶς χρησιμοποιήθηκε σέ μεγάλη σχετικά κλίμακα στή μάχη στά «Πατώματα», καί αποδείχτηκε πρακτικός. Μόνο πού χρειάζεται βελτίωση ἡ κατασκευή τῆς «κούνιας—φορείου».

6) Ἡ ὀργάνωση τῆς γρήγορης μεταφορᾶς τῶν τραυματιῶν (ἐλαφρά καί βαρειά), ἡ ἐγκαιρη χειρουργική ἐπέμβαση ὅλων τῶν ὅσων ἔχουν ἀνάγκη ἐγχείρηση καί γενικά ἡ καλή ἰατροδιαιτητική τους περιποίηση ἐπιδρᾶ ει στό χρόνο τῆς γρήγορης ἐπαναχρησιμότητάς τους.

Ἰδιαίτερη προσοχή χρειάζεται στούς ἐλαφρά σχετικά τραυματίες ἀπό ἄποψη ἰατρικῆς παρακολούθησης γιατί ἡ γρήγορη αὐτή τῶν τραυματιῶν πού γρήγορα εἶναι ἐπαναχρησιμοποιήσιμοι ἀποτελεῖ μια ἄμεση καί πολύτιμη ἐφεδρεία.

Στήν ἀποκατάσταση τῶν τραυματιῶν τοῦ Γράμμου διαπιστώθηκε ἡ γρήγορη ἐπιστροφή τῶν ἐλαφρά—καί μέσης βαρύτητας τραυματιῶν στά τμήματά τους

ἐχθρικές δυνάμεις στόν Πλατύδρομο—Τριανταφυλλιά—Νίτσας Βρύση. Ἀπώλειες τοῦ ἐχθροῦ 12 νεκροί καί τραυματίες.

—Τμήματα τῆς I Μεραρχίας μας χτύπησαν ἐχθρικές δυνάμεις στίς περιοχές Σλ... ὑψώματα Τιτάι καί στό Ἀμπελοχώρι Καλαμπάκας καί τίς προξένησαν ἀπώλειες 29 νεκρούς καί τραυματίες καί 3 αἰχμαλώτους.

—Στό δρόμο Γραβιᾶς—Ἀμφίσσης χτυπήθηκε στρατιωτική φάλαγγα μέ ἀποτέλεσμα νά καταστραφοῦν 2 αὐτοκίνητα καί νά ἔχει ὁ ἐχθρός ἀπώλειες 19 νεκρούς καί 35 τραυματίες.

—Τμήματα τῆς III Μεραρχίας μας στό Μωριά χτύπησαν ἐχθρική δύναμη πού κινήθηκε πρός τά ὑψώματα Ἄνω Καρυνίτσα Γορτυνίας. Ἀπώλειες τοῦ ἐχθροῦ 3 νεκροί καί 11 τραυματίες. Παρενοχλήθηκαν φυλάκια τοῦ ἐχθροῦ στή Β...ρα ...βι ἔξω ἀπό Σπάρτη. Χτυπήθηκε στην Ἀρτεμησία ἀπόσπασμα χωροφυλακῆς ... καί εἶχε ἀπώλειες, 25 νεκρούς καί τραυματίες.

—Ἀπό νάρκη τῶν μαχητῶν τοῦ Π.Ε. Γιαννιτσῶν ἀνατινάχτηκε ἐχθρικό τάνκς στό δρόμο Γιαννιτσά—...ελ...τοι.

3.6—Τμήματα τῆς I Μεραρχίας μας χτύπησαν ἐχθρικές δυνάμεις στίς περιοχές Νερ...ίδας Ε...ρυ...α...ίες ὑψώματα Νε...λ...δίμη Ἀγράφων καί Πυλιοῦρι Καρδίτσας. Ἐχθρικές ἀπώλειες 120 νεκροί καί τραυματίες. Πάρθηκαν πολλά λάφυρα.

—Στό Μωριά τά τμήματα τῆς III Μεραρχίας μας ἐνεργήσαν κρούση στά Λαγκάδια Γορτυνίας καί κατέστρεψαν στρατιωτικό αὐτοκίνητο στό δρόμο Βυτίνα—Λαγκάδια. Σκοτώθηκαν 7. Στά Μοξ...ίκα διαλύθηκε ἀπόσπασμα χωροφυλακῆς, σκοτώθηκαν ἕνας ἐνωματάρχης, 2 χωροφύλακες καί πιάστηκαν 2 αἰχμάλωτοι.

—Ἄλλα τμήματα μας ἔκαναν κρούση στά ἐχθρικά φυλάκια στά Καλάβρυτα, καί ἐξόντωσαν φυλάκιο χωροφυλακῆς στο χωριό Βουτσαρά.

—Στή Ρούμελη τμήματα τῆς II Μεραρχίας μας ἐνήργησαν ἐπίθεση ἐνάντια σέ φάλαγγα, κατέστρεψαν 3 αὐτοκίνητα καί ἔπιασαν 5 αἰχμαλώτους.

4.6—Τμήματα τῆς I Μεραρχίας μας ἀντιμετώπισαν ἐχθρικές ἐνέργειες στόν Κάτω Ό...μπο καί προξένησαν στόν ἐχθρό ἀπώλειες 120 νεκρούς καί 271 τραυματίες.

—Σ' ὁλόκληρο τό Μέτωπο τοῦ Γράμμου φουντώνει ὁ μικροπόλεμος. Στό χωριό Ὀξυά χτυπήθηκε ἐχθρική διμοιρία. Σκοτώθηκε ἕνας ἀνθ)γός τοῦ μ.Φ. Στρατοῦ καί 4 στρατιῶτες. Ἡ 108 Ταξιαρχία μας σήμερα ἔκανε συνολικά 7 ἐνέργειες. Ἐχθρικές ἀπώλειες 17 νεκροί καί τραυματίες.

—Στό Μωριά ἐξοντώθηκε ἐχθρική διμοιρία πού κινήθηκε ἀπό Τρόπαια πρός Βάχλια. Ἀπώλειες τοῦ ἐχθροῦ 17 νεκροί, 9 αἰχμάλωτοι ἀπ' τούς ὁποίους, οἱ 4 ἀφέθηκαν ἐλεύθεροι, 5 στρατιῶτες προσχώρησαν στά τμήματά μας.

—Στήν Κρήτη—Μυτιλήνη—Εὔβοια τά τμήματά μας συνεχίζουν καί ἀναπτύσσουν τήν πολεμική τους δράση.

—Τμήμα τῆς II Μεραρχίας μας ἀνέτρεψε καί ὑποχρέωσε νά συμπτυχθεῖ ἀκέραιο ἐχθρικό τάγμα πού κινήθηκε ἀπό Γραβιά πρός ὕψωμα Δωρίδας περιοχῆς Γκιώνας. Ἐξακριβωμένες ἐχθρικές ἀπώλειες 27 νεκροί καί 94 τραυματίες. Πιάστηκαν 17 αἰχμάλωτοι. Κυριεύθηκαν πλούσια λάφυρα.

5.6—Τμήματά μας στό Μέτωπο Γράμμου διεισδύσαν στά ἐχθρικά μετόπισθεν καί χτύπησαν ἐχθρική διμοιρία σε ἰσχυρά ὀργανωμένη τοποθεσία κοντά στό Γλυκονέρι. Ὁ ἐχθρός εἶχε ἀπώλειες πάνω ἀπό 25 νεκρούς καί τραυματίες. Κυριεύθηκαν πολλά λάφυρα. Στούς ἄλλους τομεῖς ἔντονος μικροπόλεμος τῶν τμημάτων μας.

—Μεταξύ Κ...πάντσας—Γκορούσιτς ἀνατινάχτηκαν ἀπό ναρκοπέδιο μας 2 ἐχθρικά αὐτοκίνητα καί ὁ ἐχθρός εἶχε ἀπώλειες 15 νεκρούς καί τραυματίες.

—Στό Μωριά χτυπήθηκε ἐχθρικός λόχος στην περιοχή Δελημάτη Καλαβρύτων. Ὁ ἐχθρός ἄφησε ἐπί τόπου 3 νεκρούς καί πολλά λάφυρα.

6.6—Στό Μέτωπο τοῦ Γράμμου ἔντονη ἐπιθετική δράση τῶν τμημάτων μας στίς περιοχές Ὀξυᾶς Θεοτόκου. Ὁ ἐχθρός εἶχε ἀπώλειες 46 νεκρούς, τραυματίες καί αἰχμαλώτους.

—Στο Μέτωπο τοῦ Βιτσι ἐντείνεται ὁ μικροπόλεμος. Σκοτώθηκε ἕνας ἀξιωματικός στόν Πλατύδρομο. Στήν Ἄνω Φτεριά τραυματίστηκαν 6 στρατιῶτες.

—Στό Μωριά χτυπήθηκε ἀπόσπασμα χωρ)κῆς στά ὑψώματα Βι...τεσινίκου Γορτυνίας, ἐχθρικές ἀπώλειες 3 νεκροί καί 7 τραυματίες. Στό δρόμο Λαγκάδι—Δημητσάνας τμήμα μας κατέστρεψε στρατιωτικό αὐτοκίνητο ἀπώλειες τοῦ ἐχθροῦ 5 νεκροί.

—Συνεχίζεται ἡ δράση τῶν τμημάτων μας στή Σάμο—Ἰκαρία Κεφαλλονιά—Εὔβοια—Μυτιλήνη—Κρήτη.

—Ἀποκρούστηκε ἐχθρικό τάγμα πού κινήθηκε ἀπό Κυριακοχώρι πρός ὕψωμα Σαράντενας Ρούμελης. Ἀπώλειες τοῦ ἐχθροῦ 28 νεκροί καί 100 τραυματίες.

—Τμήμα μας μπῆκε στό Στρατώνι. Ἀντιμετωπίστηκαν δυό ἐχθρικά πολεμικά. Τραυματίστηκε ἕνας ἀξιωματικός τοῦ ναυτικοῦ.

—Ἀπό νάρκη τμήματος Δ.Π. στό δρόμο Ξάνθης Σταυρούπολης ἀνατινάχτηκε ἐχθρικό Τζίπ. Σκοτώθηκε ἕνας ταγματάρχης, ἕνας λοχαγός καί 2 στρατιῶτες τοῦ μ)φ στρατοῦ.

—Ὁμάδα Π.Ε. ἔκανε κρούση στά φυλάκια Λαμίας.

7.6—Δυνάμεις τῆς VI Μεραρχίας μας ἐνήργησαν στό χῶρο Πατανάκια—Μακρυνίτσα—Ροδόπολης. Χτυπήθηκε καί ἀναγκάστηκε νά

προσγειώθηκε ἐχθρικό ἀεροπλάνο. Ἀνατινάχθηκε ἡ ἁμαξοστοιχία Θεσσαλονίκη – Δράμας. Καταστράφηκαν 3 ἐχθρικά αὐτοκίνητα. Ἐχθρικές ἀπώλειες 50 νεκροί καί τραυματίες.

— Στή Σάμο καί Ἰκαρία τά τμήματα τοῦ ΔΣΕ συνεχίζουν τή δράση τους ἐνάντια στίς ἐχθρικές δυνάμεις.

—Στό Μουρηά χτυπήθηκε ἐχθρικό τάγμα πού κινήθηκε πρός τά ὑψώματα Βίδουλα καί εἶχε ἀπώλειες 11 νεκρούς καί 27 τραυματίες.

—Στόν αὐχένα Δερβένι—Κουλκουθοῦρια πολεμιστές μας στό Βίτσι σκότωσαν ἕναν ταγματάρχη, ἕνα λοχαγό καί 2 στρατιῶτες τοῦ μ)φ στρατοῦ. Στό 1695 χτυπήθηκε συγκέντρωση τοῦ ἐχθροῦ. Σκοτώθηκαν 3 στρατιῶτες, ἕνας ἀνθυπολοχαγός καί τραυματίστηκε ἕνας στρατιώτης.

Στούς ἄλλους τομεῖς τοῦ Μετώπου Βίτσι συνεχίζεται ὁ μικροπόλεμος.

—Ἐπιτεῖς ἀνιχνευτές σκότωσαν στό δρόμο Βίτσι—Γκλόβατα τούς ἀξιωματικούς τοῦ μ)φ στρατοῦ Ποταμιάνο Ἄγγελο λοχαγό, Ἐμμανουηλίδη Δημ. ἔφ. ἀν)γό καί ἕνα στρατιώτη. Πιάστηκε αἰχμάλωτος ὁ ἔφ. ὑπολοχαγός Ἀντωνίου Νικόλαος.

—Σαμποτέρ μας ἀνατίναξαν καί πυρπόλησαν τό ἀεροδρόμιο Χρούπιστας. Καταστράφηκαν ἐγκαταστάσεις, ἀποθῆκε βενζίνης, πυρομαχικά, βόμβες, ρουκέτες κλπ.

—Στά ὑψώμ. Κόνιαβη Ἀγράφων διαλύθηκε ἐχθρικός λόχος. 7 νεκροί καί 22 οἱ τραυματίες τοῦ ἐχθροῦ. Διαλύθηκε ἐχθρικός λόχος στήν Ὄρθρυ. 6 νεκροί (ὁ ἕνας ἀξιωματικός) καί 14 τραυματίες τοῦ ἐχθροῦ.

Ὁμάδες τοῦ ΠΕ Βόλου περικύκλησαν ἐχθρικά φυλάκια στήν πόλη τοῦ Βόλου.

Τμήματα τῆς ΙΙ Μεραρχίας μας ἀντιμετώπισαν σέ ὁλοήμερη μάχη ἐχθρικό τάγμα πού κινήθηκε πρός ὑψώμ. Ζερμπάκια Βαρδουσίων. Ὁ ἐχθρός εἶχε μεγάλες ἀπώλειες. Ἐξακριβώθηκαν 46 νεκροί καί 115 τραυματίες.

— Ἀνατινάχτηκε ἡ ταχεῖα ἁμαξοστοιχία Θεσσαλονίκη—Δράμας.

8.6 – Κάτω ἀπό συνεχῆ χτυπήματα τῶν τμημάτων μας καί τή διαρροή τῶν φαντάρων ὁ ἐχθρός ὑποχρεώθηκε νά ἐγκαταλείψει τόν Προφήτη Ἠλία Ὀξυᾶς καί τή Θεοτόκο τοποθεσίες πού καταλήφθηκαν ἀπό τμήματά μας. Στά μετόπισθεν τοῦ ἐχθροῦ στό Σμόλικα στήν περιοχή Κρανιά—Ζέρκερη Μισό-Λιθάρι—Ἀρκουδόγυρο—Μπογδάνι χτυπήθηκαν 5 ἐχθρικοί λόχοι καί εἶχαν ἀπώλειες 30 νεκρούς καί τραυματίες.

—Τμῆμα πεζικοῦ μέ ὁμάδες ΠΕ Βόρειας χτύπησαν ἐχθρικό λόχο πού κινοῦνταν ἀπό Ἀμύνταιο πρός ὕψωμ. 1003. Ἐχθρικές ἀπώλειες 15 νεκροί καί 22 τραυματίες. Πιάστηκε ἕνας αἰχμάλωτος, καί αναπιάστηκε ἕνα θωρακισμένο.

—Ἀποκρούστηκε ἐχθρική δύναμη στά Βούλγα[ρ]ομνήματα Σμόκοβου-11 νεκροί, 17 τραυματίες, 3 αἰχμάλωτοι τοῦ ἐχθροῦ. Ὅλος ὁ ὁπλισμός καταστράφηκε λάφυρα.

—Στά ὑψώματα Βίδουλα στό Μουρηά διαλύθηκε ἀπόσπασμα χωροφυλακῆς. Ἀπώλειες τοῦ ἐχθροῦ 34 νεκροί καί 73 τραυματίες.

12.6—Ἔντονη ἐπιθετική δράση τῶν τμημάτων μας στήν περιοχή Γράμμου. Πυροβολικό μας χτύπησε ἐχθρικές δυνάμεις πού κινοῦνταν στό 1615. Ἐχθρικές ἀπώλειες 39 νεκροί καί τραυματίες.

—Τμήματα τῆς VI Μεραρχίας μας χτύπησαν τόν ἐχθρό στά Πλαγιάκια καί μπῆκαν στό Συκούρι. Ἄλλα τμήματα ἐνήργησαν στόν κάμπο Θεσσαλικοῦ. Ἀπώλειες τοῦ ἐχθροῦ 80 νεκροί καί τραυματίες καί 7 αἰχμάλωτοι.

13.6 – Ἔντονη ἐπιθετική δράση στό Μέτωπο τοῦ Βίτσι καί ναρκοπόλεμος τῶν τμημάτων μας.

Τμῆμα μας χτύπησε τόν ἐχθρό καί μπῆκε στόν Ἅγιο Παντελεήμονα Ἀμυνταίου.

14.6—Πνίγηκε στό αἷμα ἐχθρική προσπάθεια ἀπό μιά ταξιαρχία Λοκαιξ δε, καί 3 τάγματα πεζικοῦ, ἐνάντια σέ τμήματα τῆς Ι Μεραρχίας μας, στήν περιοχή Αἰμιλιανοῦ Χασίων. Τά τμήματά μας μέ ὁρμητικές ἀντεπιθέσεις ἀνέτρεψαν τόν ἐχθρό προξενώντας του ἀπώλειες 313 νεκρούς καί τραυματίες καί 17 αἰχμαλώτους. Κυριεύτηκαν πολλά λάφυρα.

Ἄλλα τμήματα τῆς Ι Μεραρχίας μας ἀντιμετώπισαν ἐχθρικό τάγμα στήν Ὄθρυ (Δερβένι—Φούρκα) καί τοῦ προξένησαν ἀπώλειες 31 νεκρούς καί 75 τραυματίες.

15.6—Συνεχίστηκε ὁ μικροπόλεμος στό Γράμμο-Σμόλικα. Τμήματα μας ἀντιμετώπισαν ἐχθρικές δυνάμεις κοντά στό 970 καί στήν Καπάνιστη καί προξένησαν ἀπώλειες στον ἐχθρό 36 νεκρούς καί τραυματίες.

16.6 Στό Μέτωπο τοῦ Βίτσι συνεχίστηκε ὁ μικροπόλεμος. Ὁμάδα μας χτύπησε ἐχθρική δύναμη στήν Τρύπια Πέτρα καί τῆς προξένησε ἀπώλειες 4 νεκρούς, 5 τραυματίες καί ἕνα αἰχμάλωτο.

—Στό Μπούρινο τμήματα τῆς ταξιαρχίας τῶν σαμποτέρ μας ἀντιμετώπισαν ἐχθρικές δυνάμεις πού κινήθηκαν ἀπό πολλές κατευθύνσεις καί τούς προξένησαν ἀπώλειες 48 νεκρούς καί 126 τραυματίες.

17.6—Στά ὑψώματα Ἁγίας Φωτεινῆς Βερμίου χτυπήθηκε καί καταδιώχτηκε πρός τήν Ἔδεσσα ἐχθρική δύναμη καί εἶχε ἀπώλειες 15 νεκρούς καί 22 τραυματίες.

—Τμήματα τῆς ταξιαρχίας σαμποτέρ μας ἀφοῦ ἀντιμετώπισαν ἐπιθετικές δυνάμεις στήν περιοχή Σινιάτσικου ἐνήργησαν ἐπιθετικά, πέρασαν στά μετόπισθεν τοῦ ἐχθροῦ στήν περιοχή Βοΐου καί χτύπησαν ἐχθρική φάλαγγα πού κινήθηκε ἀπό Γρεβενά-Καστο[ριά]

λι πρός Πε τ'λορο. Σ' όλες τίς πιό πάνω συγκρούσεις ό έχθρός είχε άπώλειες 57 νεκρούς καί 123 τραυματίες.

18.6—Στό Νέο Γρ μου Σμ'λ α έντονη έπιθετική δράση τών τμημάτων μας καί ναρκοπόλεμος. Μεταξύ Ν σα —1241 ανατινάχτηκε έχθρικό τμήμα άπό 10 στρατιώτες πού σκοτώθηκαν.—'Ανατράπηκε προσπάθεια τοῦ έχθροῦ γιά τήν κατάληψη τοῦ 970. 'Εχθρικές άπώλειες 62 νεκροί καί τραυματίες.

19.6—'Εξοντώθηκε ό ε κ'ηρω κε έχθρικός λόχος στήν Πογ ρα ινα (ύψ 1082) στά άνατολ Μτ λες. Πιάστηκαν 60 αίχμάλωτοι. Κυριεύτηκαν άφθονα όπλα, πολεμοφόδια καί έφοδιασμός τοῦ έχθρικοῦ λόχου. 'Αποκρούστηκαν έχθρικές έπιθέσεις άπό Νέο Πετρίτσι. Καταρρίφθηκε ένα άεροπλάνο. Κ ταδ ώ ηκε έχθρικός λόχος πού κινήθηκε γιά νά καταλάβει τό 'Αγιο 'Αποστόλους καί είχε άπώλειες 25 νεκρούς καί τραυματίες.

20.6— Στό Μέτωπο τοῦ Βιτσι ισχυρός μικροπόλεμος. Χτυπήθηκε ό Σ. έχθρικοῦ λόχου καί είχε άπώλειες 8 νεκρούς καί τραυματίες.—Χτυπήθηκε καί έπαθε βλάβες ή σιδηροδρομική γραμμή Θεσσαλονίκης—Σερρών. Τμήματά μας σέ διείσδυση χτύπησαν έχθρικές δυνάμεις στό χώρο Νιγρ —Τεπ

22.6—'Εχθρική διλοχία καί μονάδες πού κινήθηκαν πρός τά ύψώματα Σκαλοτωρίου Περ. Καστανοχώρι ω χτυπήθηκαν άπό τμήματά μας καί είχαν άπώλειες 14 νεκρούς καί 31 τραυματίες.

24.6 Ίσχυρές έπιθέσεις τών τμημάτων μας στό Μέτωπο καί στά μετόπισθεν τοῦ έχθροῦ στό Βίτσι. Πυροβολικό τμήμα μας διέλυσε έχθρικό λόχο Β ε α τών 'Α προγε αν. Στό πεδίο τής μάχης καταμετρήθηκαν 18 νεκροί τοῦ έχθρο Πι τ κ 3 αίχμάλωτοι, κυριεύτηκαν πλούσια λάφυρα.

25.6—'Ανατινάχτηκε ή άμαξοστοιχία Σερρών Θεσσαλονίκης στή σ Ν ρ τοχώρι. 'Η ατμομηχανή καί 3 βαγόνια (τό ένα άσφαλτα) καταστράφηκαν.

26.6 Σ' ολόκληρο τό Μέτωπο Γράμμου—Σαδόλινα ό μ ισ ο ς φ ύνε σε 'Ε ιναν ο. λ ε μ ν ρ ει ζέν νει στούς έχθρικούς λόχους ε έξα ξο κίνηση τοῦ έχθροῦ κλπ. 'Εχθρικές άπώλειες 150 νεκροί, τραυματίες καί αίχμάλωτοι.

27.6— ιαλ ήκε έχθρικός λόχος στά ύψώματα τοῦ Νέου Πετριτσίου καί 'ξοντώθηκε τό μεγαλύτερο μέρος τ ς δύναμής του

29.6—Ε ρ κ ς λόχ στά ύψώματα Που αν ινας τή πιρ ο ή Νέου Πετριτσιου χτυπήθηκε καί ολόκληρη ή δύναμή του έξοντώθηκε ή αίχμαλωτίστηκε.

Η ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ Δ.Σ.Ε. ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΜΗΝΑ ΙΟΥΝΗ 1949

Α) Μάχες 174

Κρούσεις 373

Β) 'Απώλειες τοῦ έχθροῦ σέ έμψυχο ύλικό:

ΝΕΚΡΟΙ	2900
ΤΡΑΥΜΑΤΙΕΣ	4932
ΑΙΧΜΑΛΩΤΟΙ	231
ΑΥΤΟΜΟΛΟΙ	40
Σύνολο:	8'33

Γ) Καταστροφές στόν πολεμικό μηχανισμό τοῦ έχθροῦ:

Αύτοκίνητα	58
Τάνκς	4
Γέφυρες	7
Τηλεγρ. στύλοι	90
Σιδηρ. γραμμή	2610 μ.
Τοίχος άντιαρ.	20 μ.
'Αμαξοστοιχίες	5
'Ολοστρωτήρας	1

Καταρρίφθηκαν 4 άεροπλάνα καί έπαθαν βλάβες 3 άλλα.

Δ) Στρατολογήθηκαν 135 νέοι μαχητές γιά το Δ.Σ.Ε.

Ε) Λάφυρα πού κυρίεψαν τά τμήματα τοῦ Δ.Σ.Ε.

'Ολμοι διάφοροι	11
'Ολμίσκοι	3
Βλήματα όλμων	456
Πολυβόλα	2
'Οπλοπολυβόλα	63
Τουφέκια	432
Σφαίρες	186.800
Αύτόματα	48
'Ασύρματοι	7
Πιστόλια	6
Πιστόλια φωτοβολίδων	4
Χειροβομβίδες	1.320
Νάρκες	620
Κτήνη	5 ζεύγη
Τηλέφωνα	6
Μεταγωγικά	82
Χλαίνες	850
Κουβέρτες	310
Στολές	215
'Αρβυλα	217
'Αντίσκηνα	210
Γυλιοί	220
'Αλογα	11
Καλώδιο τηλεφωνικό	120.000 μ.
'Επιτελικοί χάρτες	50
Λίρες 'Αγγλίας	18

ΑΠΟ ΜΗΝΑ ΣΕ ΜΗΝΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Μπαίνουμε στό δεύτερο καλοκαιριάτικο μήνα. Ὁ μοναρχοφασισμός περνάει άσχημη κατάσταση, ἡ ἀνησυχία, ὁ δισταγμός βρίσκεται στίς κινήσεις του. Ἡ ὁλόπλευρη κρίση που περνάει ὁ μοναρχοφασισμός στρατιωτικοπολεμική, οἰκονομική, πολιτική, ἠθική ἐκδηλώθηκε μέσα στό μήνα πού μᾶς πέρασε πιό ἔντονη ἀπό κάθε ἄλλη φορά.

Στό στρατιωτικοπολεμικό τομέα μπήκαμε στόν Ἰούνη μέ τό ὁλοκληρωτικό πέταγμα τοῦ ἐχθροῦ ἀπό τα Πετσάμενα τοῦ Γράμμου καί σέ λίγες μέρες στίς 7 τοῦ Ἰούνη καί ἀπό τόν Προφήτη Ηλία Ὀξυάς καί Θεοτόκο ἔτσι πού σήμερα ἕνα χρόνο ἀπό τήν ἔναρξη τῆς ἐκστρατείας τοῦ Γράμμου, ὁλόκληρος ὁ Γράμμος νά εἶναι ἐλεύθερος.

Σ' ὁλόκληρη τήν Ἑλλάδα ἀναπτύχθηκε σοβαρός μικροπόλεμος πράγμα πού φαίνεται καί ἀπό τίς 8123 ἀπώλειες πού προξένησε στόν ἐχθρό μέσα στόν Ἰούνη. Ἰδιαίτερα ἔτσουξε τόν ἐχθρό ὁ μικροπόλεμος στόν τομέα τοῦ Γράμμου καί σ' ὅλο τό χῶρο τῆς βορειοδυτικῆς Ἑλλάδας.

Ἡ ἐκστρατεία τοῦ ἐχθροῦ στή Θεσσαλία καί Ρούμελη τίποτε οὐσιαστικό δέ ἔδωσε στό μοναρχοφασισμό. Οἱ φαντάροι τοῦ μισθοφορικοῦ στρατοῦ ἀπόκαμαν νά τρέχουν πίσω ἀπό τούς δικούς μας ὅπως εἶπε καί ὁ ἴδιος ὁ Τσακαλώτος ἀπό τό ραδιοσταθμό τῆς Λάρισσας στίς ἀρχές τοῦ Ἰούνη. Ὁ Μοριάς ὁλόκληρους μῆνες κρατάει γερά καί σ' ὅλα τά νησιά ἐντείνεται ἡ δράση τοῦ ΔΣ.

Στό Βίτσι καί στό Γράμμο ἀκράτητες οἱ δυνάμεις τοῦ ΔΣ, εἶναι ἕτοιμες νά ἀντιμετωπίσουν τόν ἐχθρό καί κάνουν τά δύο θρυλικά βουνά ὁρμητήρια γιά τή νίκη.

Ὁ μοναρχοφασισμός βρίσκεται σέ στρατιωτικό ἀδιέξοδο καί γι' αὐτό πῆγε στήν Οὐάσιγκτων ὁ Βαν Φλήτ. Τρέμει μπροστά στήν ἀποσύνθεση πού παρουσιάζει ὁ μισθοφορικός του στρατός καί τό πεσμένο ἠθικό τῶν φαντάρων. Προσπαθεῖ μέ καταδίκες σέ θάνατο φαντάρων ἀπό τό στρατοδικεῖα ὅπως τῶν 15 τῆς Καστοριᾶς στίς 15 Ἰούνη καί μέ τά κέντρα «ἠθικῆς βεβαιώσεως» τοῦ Βεντήρη νά συγκρατήσει τήν ἀποσυνθετική πορεία τοῦ μισθοφορικοῦ του στρατοῦ. Αὐτό δυναμώνει περισσότερο τίς ἀνησυχίες καί τούς δισταγμούς του.

Οἰκονομικά ὁ μοναρχοφασισμός ἔχει χάλια. Στό μήνα πού μᾶς πέρασε ἔκλεισε τό οἰκονομικό ἔτος 1948-49 καί ὁ πρῶτος χρόνος τοῦ Σχεδίου Μάρσαλ.

Τό ἔλλειμμα τοῦ προϋπολογισμοῦ περνάει τά 2 τρισεκατομμύρια δραχμές, ἡ κατάσταση τοῦ 1.000.000 ξεκληρισμένων βουλιάζει ἀπό τό κακό στό χειρότερο, ὁ τιμάριθμος τῆς ζωῆς μόνο στούς 6 τελευταίους μῆνες ἀνέβηκε κατά 60%, καί τό βιοτικό ἐπίπεδο ὅλων τῶν ἐργαζομένων πέφτει καθημερινά ὅλο καί περισσότερο. Οἱ ἐργαζόμενοι στή σκλάβα Ἑλλάδα ξεσηκώνονται καί ἀγωνίζονται γιά τό ψωμί τους. Μέσα στό μήνα Ἰούνη ἔχουμε μιά σειρά ἀπεργίες μικρῆς καί μεγάλης διαρκείας καί τή 48ωρη ἀπεργία τῶν ὑπαλλήλων τῶν Ὀργανισμῶν Δημοσίου Δικαίου. Ἀπεργήσανε στήν Ἀθήνα οἱ ἐργάτες φωταερίου δύο φορές, οἱ ὑπάλληλοι τοῦ ΙΚΑ, οἱ ὑπάλληλοι διαχειρήσεως ἀκινήτων προσφύγων, οἱ τσιγκαράδες. Τά μετόπισθεν τοῦ μοναρχοφασισμοῦ κλονίζονται γερά ἀπό τούς ἀγῶνες αὐτούς τῶν ἐργαζομένων.

Τό στρατιωτικό καί οἰκονομικό ἀδιέξοδο ὁδήγησαν στήν κυβερνητική κρίση πού ξέσπασε μέ τό θάνατο τοῦ Γεροκο[illegible] Σοφούλη στίς 24 Ἰούνη καί πού κουφόβραζε ἀπό πολλές μέρες πρίν ἀπό τό θάνατό του. Μέσα ἀπό [illegible] κομματικά παζαρέματα καί τήν ξετσίπωτη ἐπέμβαση τοῦ Γκαουλάιτερ Γκρέιντυ σχηματίστηκε ἡ 19η κυβέρνηση τῆς ἀμερικανοκρατίας. Ἡ ὁλόπλευρη αὐτή κρίση τους ὀξύνθηκε ἀκόμα περισσότερο ἀπό τήν ἐπίδραση πού εἶχαν οἱ προτάσεις τῆς ΠΔΚ καί τῆς Μεγάλης Σοβιετικῆς Ἕνωσης γιά τήν εἰρήνευση τῆς χώρας, σ' ὅλους τούς ἐργαζόμενους καί ἰδιαίτερα στούς φαντάρους.

Μέ τήν ἀπόρριψη τῶν προτάσεων αὐτῶν ὁ μοναρχοφασισμός μεγάλωσε ἀκόμα περισσότερο τήν ἀπομόνωσή του ἀπό τίς λαϊκές μάζες. Οἱ λακέδες τῆς Ἀθήνας καί τά ἀφεντικά τους φοβοῦνται περισσότερο τήν εἰρήνη ἀπό τόν πόλεμο.

Ἀδύναμοι λοιπόν καί ἀπομονωμένοι ἀπό τό λαό ὅσο ποτέ ἄλλοτε, ἐκτός ἀπό τή δημαγωγία καί τήν ἀπάτη πού ἀποτελεῖ τό ἄλφα καί τό ὠμέγα τῆς προπαγάνδας τους, δυνάμωσαν περισσότερο τή δολοφονική τρομοκρατία σέ βάρος τοῦ λαοῦ καί τῶν ἀγωνιστῶν του. Οἱ ἄνανδροι δολοφόνοι καταδίκασαν σέ θάνατο τό Μαρκεζίνη γραμματέα τῆς Κ.Ε. τοῦ ΕΑΜ καί ἄλλα στελέχη τῆς ἀντίστασης, ἐκτέλεσαν κοινοτάρχες, δεκάδες πατριῶτες καί περνᾶνε μαζικά ἀπό τά στρατοδικεῖα τοῦ θανά

ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Γερμανικό ζήτημα.

Ἡ Διάσκεψη τῶν τεσσάρων ὑπουργῶν τῶν Ἐξωτερικῶν πού ἄρχισε στίς 23 τοῦ Μάη στό Παρίσι, τελείωσε στίς 20 τοῦ Ἰούνη. Οἱ προσπάθειες τῶν Ἀγγλων καί Γάλλων μέ ἐπικεφαλῆς τίς Ἑνωμένες Πολιτεῖες νά τορπιλλίσουν κι' αὐτή τή Διάσκεψη ἤ νά ἐπιβάλουν τίς δικές τους ἀπόψεις ἀπέτυχαν πέρα γιά πέρα.

Μπροστά στή σταθερή καί ἀποφασιστική στάση τῆς Σοβιετικῆς ἀντιπροσωπείας μέ ἐπικεφαλῆς τό Βυσίνσκυ, οἱ δυτικοί ἀναγκάστηκαν νά ὑποχωρήσουν μπροστά σέ πολλές προτάσεις τῆς Σοβιετικῆς ἀντιπροσωπείας πού ἔβαλε τή σφραγίδα της στή μερική συμφωνία πού ἐπῆλθε ἀνάμεσα στούς τέσσερις.

Τό ἀνακοινωθέν πού ἔβγαλε τό Συμβούλιο τῶν τεσσάρων στίς 21 τοῦ Ἰούνη, τονίζει ὅτι παρ' ὅλο πού πάνω στό γερμανικό ζήτημα στάθηκε ἀδύνατο σ' αὐτή τή σύνοδο νά συμφωνήσουν γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς οἰκονομικῆς καί πολιτικῆς ἑνότητος τῆς Γερμανίας, ὅμως θά συνεχίσουν τίς προσπάθειές τους νά φέρουν ἀποτελέσματα. Οἱ τέσσερες ὑπουργοί συμφώνησαν κατά τή διάρκεια τῆς Γεν. Συνέλευσης, νά συνεννοηθοῦν σχετικά μέ τή σύγκληση τῆς νέας συνόδου τοῦ Συμβουλίου τῶν τεσσάρων.

Μέ τό ἀνακοινωθέν αὐτό οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν τεσσάρων δυνάμεων στήν Ἀνατολική καί Δυτική ζώνη τῆς Γερμανίας θά προσπαθήσουν νά ἐπιτευχθεῖ διευκόλυνση στήν οἰκονομική, πολιτική καί διοικητική διαίρεση πού ὑπάρχει, ἀνταλλάσσοντας γνῶμες. Οἱ τέσσερις Κυβερνήσεις συμφωνοῦν νά διατηρηθεῖ ἡ συμφωνία τῆς 4)5)1949 τῆς Νέας Ὑόρκης καί ὅτι γιά τήν ἐξασφάλιση τῆς μετακίνησης ἀτόμων, ἐμπορευμάτων καί γιά τή λειτουργία τῶν συγκοινωνιῶν οἱ ἀρχές κατοχῆς εἶναι ὑποχρεωμένες νά πάρουν μέτρα γιά νά ἐξασφαλιστεῖ ἡ κανονική λειτουργία καί χρησιμοποίηση τῶν σιδηροδρομικῶν, ὑδάτινων καί ὁδικῶν συγκοινωνιῶν καί τίς ἐπικοινωνίες τῶν Τ.Τ.Τ.

Γιά τήν Αὐστριακή συνθήκη οἱ τέσσερις συμφώνησαν στό σχέδιο της. Τό βασικότερο σημεῖο τοῦ σχεδίου εἶναι ὅτι συμφωνοῦν νά μείνουν τά σύνορα τῆς 1ης τοῦ Γενάρη 1933 νά μήν ἀπαιτηθοῦν ἐπανορθώσεις ἀπό τήν Αὐστρία. Ἡ Σοβ. Ἕνωση νά πάρει ἀπό τήν Αὐστρία 150 ἑκατομμύρια δολλάρια σέ ἐλεύθερο συνάλλαγμα μέσα σέ ἕξη χρόνια.

Τέλος οἱ ἀναπληρωτές τῶν τεσσάρων θά ἐπαναλάβουν τίς ἐργασίες τους γιά νά συνεννοηθοῦν ὡς τήν 1η τοῦ Σεπτέμβρη 1949 πάνω σ' ὅλο τό σχέδιο τῆς συνθήκης.

Ὁ ὑπουργός τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Σοβ. Ἕνωσης Βυσίνσκυ μιλῶντας στούς ἀνταποκριτές τῶν ἐφημερίδων «Πράβδα» καί «Ἰζβέστια» τίς 30 τοῦ Ἰούνη, ἀφοῦ τόνισε ὅτι ἡ συνεπής ὑποστήριξη ἀπ' τή Σοβ. Κυβέρνηση τῶν ἀρχῶν τῆς συμφωνίας τοῦ Πότσδαμ καί ἡ ἐπίμονη ὑπεράσπισή της ἀνάγκασαν τούς ἀντιπροσώπους τῶν τριῶν δυτικῶν δυνάμεων νά ὑποχωρήσουν, κατέληξε: «Πρέπει νά σημειώσουμε σάν σπουδαῖο ἀποτέλεσμα τήν ... ἀπό τίς χῶρες τῆς ... τῆς Γερμανίας ... ὀξύτητας τῶν διεθνῶν σχέσεων καί τήν ... ἐπιτυχία τῆς πολιτικῆς ... στάσης τῆς ἑνότητας τῆς Γερμανίας, τῆς βελτίωσης τῶν διεθνῶν σχέσεων καί τῆς διεθνοῦς συνεργασίας. Αὐτά εἶναι τά ἀποτελέσματα τῆς Παρισινῆς συνόδου τοῦ Συμβουλίου τῶν ὑπουργῶν τῶν ἐξωτερικῶν.

του 150 ἐκ... στήν Ἀθήνα, 7? στόν Πειραιά καί ἄλλους πολλούς σ' ὁλόκληρη τήν Ἑλλάδα. Αἷμα, αἷμα διψάει ὁ ἀχόρταγος μοναρχοφασιστικός λύκος.

Ὅλα αὐτά δείχνουν ὅτι τό μοναρχοφασιστικό καθεστώς τῆς Ἀθήνας ἄρχισε νά τρικλίζει.

* * *

Ἀπέναντι σ' αὐτά τά χάλια τοῦ μοναρχοφασισμοῦ ὀρθώνεται στήν Ἐλεύθερη καί σκλάβα Ἑλλάδα ρωμαλέο τό δημοκρατικό κίνημα.

Σ' ὁλόκληρη τήν Ἐλεύθερη Ἑλλάδα ὁ λαός καί στρατός τά ... Ζ... οἱ ἀνακοινώσεις τῆς ΠΔΚ, ἡ ἐπίσκεψη τῆς γαλλικῆς ἀντιπροσωπείας, ἡ ... τῆς ΠΔΚ στήν πρώτη γραμμή ... καί στά χωριά τῆς Ἐλεύθερης Ἑλλάδας, ξεσήκωσαν ἕνα ἀπέραντο ἐνθουσιασμό καί δημιούργησαν περισσότερη πεποίθηση πώς θά γίνει πράξη τό σύνθημα τό ... «... δέν θά περάσει». Ὁ παλλαϊκός ... σ' ὁλόκληρη τήν Ἐλεύθερη Ἑλλάδα εἶναι χωρίς προηγούμενο. Ἔτσι γεννήθηκε αἰσιοδοξία ... στόν Ἰούνη, βέβαιοι γιά τή νίκη μας στίς ἐρχόμενες σκληρές καί ἀποφασιστικές μάχες τοῦ καλοκαιριοῦ τοῦ 1949.

Ἡ οἰκονομική κρίση στίς ἑνωμένες πολιτεῖες.

Ἐκεῖνο πού οἱ πιό διάσημοι οἰκονομολόγοι καί ἰδιαίτερα ἡ Σοβιετική Ἕνωση εἶχαν προειδοποιήσει ἦρθε ὁ καιρός πού πραγματοποιεῖται. Στήν καρδιά τοῦ καπιταλιστικοῦ κόσμου, στίς Ἑνωμένες Πολιτεῖες, ἄρχισαν νά φαίνονται ἔκδηλα τά σημάδια μιᾶς ἐπερχόμενης οἰκονομικῆς κρίσης.

Οἱ «Νέοι Καιροί» τῆς Μόσχας στό τελευταῖο τους φύλλο ἔγραφαν: «Τελευταῖα οἱ εἰδήσεις πού ἔρχονται ἀπό τίς ΕΠΑ δείχνουν ὅτι ἐξη μήνης συνέχεια πέφτει τό ἐπίπεδο τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς. Τό Μάη ὁ δείχτης τῆς βιομηχανικῆς παραγωγῆς, σύμφωνα μέ τό δελτίο τῆς Ὁμοσπονδιακῆς διεύθυνσης ἐπενδύσεων ἔπεσε στά 175 σέ σύγκριση μέ τόν Ἀπρίλη πού ἦταν 179. Σέ σύγκριση μέ τό Νοέμβρη τοῦ 1948 ἡ παραγωγή ἔπεσε 10ο ο.

Ἡ πτώση τῆς παραγωγῆς σημειώνεται σ' ὅλους τούς κλάδους τῆς βιομηχανίας. Σύμφωνα μέ τά στοιχεῖα τοῦ «Γιουνάιτεντ Πρές» ἡ μέση ἀξία τῶν μετοχῶν πού ὑπάρχουν στό χρηματιστήριο ἔπεσε ἀπ' τίς ἀρχές τοῦ Ἰούνη κατά τρία (3) δισεκατομμύρια δολλάρια.

Ἡ πτώση τῆς παραγωγῆς προκαλεῖ τήν ἔλλειψη ἐργασίας καί τήν αὔξηση τῆς ἀνεργίας».

Ἡ ἐθνική ἐπιτροπή τοῦ προοδευτικοῦ κόμματος (Οὐάλλας) σέ δήλωσή της πού δημοσίευσε στίς τέλη τοῦ Ἰούνη, πού ἐξηγεῖ τίς δυσμενεῖς συνέπειες τῆς ἰμπεριαλιστικῆς ἀντισοβιετικῆς πολιτικῆς τῶν ΕΠΑ τονίζει: «Οἱ ΕΠΑ ἀπειλοῦνται ἀπό σοβαρή οἰκονομική κρίση καί ὅταν δέν παρθοῦν μέτρα, ἑκατομμύρια ἄνθρωποι θά καταδικαστοῦν στήν ἄθλια ζωή τῆς ἀνεργίας. Οἱ ἄνεργοι τώρα εἶναι πέντε (5) ἑκατομμύρια καί ἄν συνεχίσει αὐτή ἡ κατάσταση, θά φτάσουν τό Φθινόπωρο τά δέκα (10) ἑκατ.».

Τά σημάδια αὐτά τῆς ἐπερχόμενης οἰκονομικῆς κρίσης στίς ΕΠΑ προκαλοῦν μεγάλη ἀνησυχία στό κοινό τῆς χώρας αὐτῆς καί μεγαλύτερη ἀνησυχία στίς χῶρες πού εἶναι ὑποδουλωμένες οἰκονομικά στίς ΕΠΑ καί ἰδιαίτερα στήν Ἀγγλία.

Ὁ τύπος τῆς Ἀγγλίας σημειώνει ὅτι ἡ κρίση στίς ΕΠΑ ἀναπόφευκτα θά ἐπιδράσει στήν οἰκονομία τῆς Δυτ. Εὐρώπης καί κατά πρῶτο λόγο τῆς Ἀγγλίας. Ἡ ἐφημερίδα «Ὁμπσέρβερ» γράφει ὅτι «ἐάν ἡ οἰκονομική κατάσταση τῶν Ἑνωμ. Πολιτειῶν χειροτερέψει, θά ἀλλάξει ἡ σχέση τῶν δυνάμεων σ' ὅλο τόν κόσμο».

Στό μεταξύ τά σημάδια τῆς κρίσης φάνηκαν καί στίς ἀποικίες, ὅπως λ.χ. στίς Ἰνδίες ὅπου ἔπεσε ἀπότομα ἡ παραγωγή καί ἀπειλεῖται ἀνησυχαστική αὔξηση τῶν ἀνέργων.

Ἔτσι γράφουν οἱ «Νέοι Καιροί» στό ἴδιο φύλλο: «στό σύγχρονο κόσμο ἀντιπαραβάλλονται δυό γραμμές οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης. Ἐνῶ στή Σοβ. Ἕνωση καθώς καί στίς χῶρες τῆς Λαϊκῆς Δημοκρατίας παρατηρεῖται ἀδιάκοπη καί γρήγορη ἀνάπτυξη τῆς λαϊκῆς οἰκονομίας, δέν ὑπάρχει ἐλάττωση τῆς παραγωγῆς καί ἀνεργία, τήν ἴδια στιγμή ὁ καπιταλιστικός κόσμος βρίσκεται στή μεταπολεμική κρίση τῶν ἀντιθέσεών του, κι' ἀπειλοῦνται ἑκατομμύρια ἀνθρώπους στό βάθος τῆς ἀναγκαστικῆς ἀνεργίας, τῆς ἐξαθλίωσης καί τῆς πείνας».

Ἐργατικό κίνημα.

Τό ἀπεργιακό κίνημα φουντώνει ὅλο καί περισσότερο στίς χῶρες τῆς δυτικῆς Εὐρώπης. Τό μήνα πού πέρασε ξέσπασαν μεγάλες ἀπεργίες μέ δεκάδες χιλιάδες ἀπεργούς στήν Ἀγγλία (λιμενεργάτες, φωτοτυπογράφοι, σιδηροδρομικοί), στή Γαλλία (λιμενεργάτες, ἐργάτες τῶν ἐργοστασίων Ρενώ), στή δυτική Γερμανία κλπ.

Ἐκείνη ὅμως ἡ ἀπεργία πού βγῆκε σέ ἀπηχήσεις ἀνάγκασε τήν ἀστική κυβέρνηση νά ὑποχωρήσει ἦταν ἡ ἀπεργία τῶν ἐργατῶν τῆς γῆς στήν Ἰταλία. Οἱ ἐργάτες γῆς τῆς Ἰταλίας διεκδικώντας τήν ἐφαρμογή τῶν παλιῶν συμβάσεων ἐργασίας κατέβηκαν σέ ἀπεργία τό τρίτο 10μερο τοῦ Μάη. Στήν ἀπεργία τῶν ἐργατῶν καί τό κράτος νά ἱκανοποιήσει τά δίκαια αἰτήματα τῶν ἀπεργῶν, οἱ ἐργάτες γῆς σέ πολλές περιοχές τῆς Ἰταλίας κατέλαβαν τά χωράφια. Ἡ ἀπεργία πῆρε τέτοιες διαστάσεις πού σέ λίγο ἔφτασαν δυό (2) ἑκατομμύρια ἐργάτες γῆς σ' ὅλη τήν Ἰταλία. Ἡ ἀπεργία κράτησε τριάντα ἕξη (36) μέρες καί τέλειωσε μέ πλήρη νίκη τῶν ἐργατῶν γῆς.

Ὁ πόλεμος στήν Κίνα.

Τή στιγμή πού οἱ λαϊκές απελευθερωτικές στρατιές τῆς Κίνας συνεχίζουν τήν καταδίωξη τῶν ὑπολειμμάτων τοῦ Κουόμιταγκ καί τήν ἐκκαθάριση τῶν περιοχῶν καί ἀπό τίς τελευταῖες ἀντιστάσεις, στό ἐσωτερικό τῆς ἀπελευθερωμένης Κίνας ἀποκαθίσταται ἡ ἡσυχία, ἡ τάξη καί ἡ ζωή παίρνει τόν κανονικό της ρυθμό. Μέ ρυθμούς πού προκαλεῖ κατάπληξη στούς ἰμπεριαλιστές, ἐπισκευάζονται τά ἐργοστάσια καί οἱ ἐπιχειρήσεις καί μπαίνουν ἀμέσως σέ ἐνέργεια.

Ὁ Πρόεδρος τοῦ ΚΚ Κίνας Μάο—Τσέ—Τούγκ σέ δήλωσή του ἀνάγγειλε ὅτι στη Νέα Κίνα σύντομα θά σχηματισθεῖ κυβέρνηση ἀπό ὅλα τά δημοκρατικά κόμματα καί προοδευτικές. Ἡ κυβέρνηση θά καταρτίσει πρόγραμμα ἀνοικοδόμησης τῶν ἀπελευθερωμένων περιοχῶν καί θά εἶναι ἕτοιμη νά διαπραγματευθεῖ καί νά ἀποκαταστήσει διπλωματικές σχέσεις μέ κάθε ξένη κυβέρνηση μέ τόν ὅρο πώς θά διακόψει τίς σχέσεις (ἡ ξένη κυβέρνηση) μέ τούς ἡττημένους προδότες τοῦ Κουόμιταγκ.